

Några ord från den avgående redaktören

Den 8 december 2014 arrangerade Hanaholmen i Finland, bl a i samarbete med Nordicom, en internationell yttrandefrihetsdag. Det var tredje året sådana dagar anordnades under rubriken *Speaking is Silver*. Detta var före de avskyvärda attentaten mot yttrandefriheten i Paris den 7 januari och Köpenhamn den 14 februari 2015.

Tema för den internationella yttrandefrihetsdagen 2014 på Hanaholmen var *Yttrandefrihet i det fria Norden*. Ämnet behandlades från många olika aspekter med offentligheten och det offentliga samtalet i fokus. I detta nummer av *Nordicom-Information* återges de anföranden och inlägg som gjordes under dagen.

Detta nummer av *Nordicom-Information* är också det sista jag gör som redaktör för tidskriften. Det är en historia som går 35 år tillbaka. Hösten 1980 publicerades det första numret av *Nordicom-Information* och några månader senare utkom det första exemplaret av *Nordicom Review*. Utgivningen indikerade en ny tid för Nordicom – det var början till det nordiska kunskapscenter som Nordicom kom att utvecklas till med verksamhet på såväl nationella och nordiska som internationella arenor.

Medel för utgivningen av dessa tidskrifter, som från början var nyhetsbrev, beviljades för en försöksperiod som varade t o m 1982. Den utvärdering som gjordes av försöksperioden visade entydigt på stort intresse både i Norden och inte minst världen utanför Norden för Nordicoms skrifter. Nordicom kunde fortsätta arbetet och nyhetsbreven antog mer och mer tidskriftens form. Nu flera decennier senare är de väl etablerade både i Norden och globalt. Under de senaste åren har en prövning av *Nordicom-Information*s innehåll och format igångsatts och resultatet kommer snart att visa sig.

Jag vill å det varmaste tacka alla forskare i de nordiska länderna, som under så många år har samarbetat med Nordicom och lämnat viktiga bidrag till tidskrifterna. De nordiska medie- och kommunikationsforskarna är kärnan i Nordicoms verksamhet – utan dem finns inte Nordicom. För mig har det varit en stor ynnest att få verka i detta nordiska forskarsamhälle – från pionjärernas tidevarv till ett väletablerat ämne vid nordiska universitet och högskolor.

Detta 'mitt' sista nummer av *Nordicom-Information* med sitt tema om yttrandefrihet kan ses som en tanke när jag nu övergår till en UNESCO Chair in Freedom of Expression, Media Development and Global Policy. En ämnesinriktning som förde mig till statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet i början av 1970-talet. Nordicom blev till en 40-årig parentes i den

forskningsplanen. Nu är det därför hög tid att åter ta vid där det började. Men det är min förhoppning att delar av mitt kommande arbete kan ske i samarbete med Nordicom. Så avslutningsvis säger jag inte adjö utan på återseende.

Än en gång varmt tack för fruktbart samarbete och många goda samtal under åren.

Göteborg i mars 2015

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mina Erlin', is positioned below the date.

Ytringsfriheten i det frie Norden¹

Helge Rønning

På den internasjonale pressefrihetsdagen 2013 lanserte Fritt Ord sitt Ytringsfrihetsbarometer,² som var resultat av en surveyundersøkelse av norske holdninger til ytringsfriheten som rettighet. Ett år og fire måneder senere – 3. september 2014 – ble en ny undersøkelse³ som fulgte opp ytringsfrihetsbarometeret, offentliggjort. Den var en del av et forskningsprosjekt⁴ om status for ytringsfriheten i Norge som Fritt Ord har finansiert. Og sluttrapporten fra prosjektet ble offentliggjort 19 november 2014. Den heter *Status for ytringsfriheten i Norge*.⁵ Og selv om det jeg skal snakke om her skal dreie seg om status om ”ytringsfrihet i det frie Norden”, tror jeg resultatene av disse norske undersøkelsene viser til tendenser som er gyldige i hele det nordiske området.

Det er et omfattende empirisk materiale undersøkelsene bygger på. Forfatterne tar for seg det de kaller den norske ytringsfrietskulturen, og de har særlig fokusert på de deler av denne kulturen som er særlig berørt av samfunnsendringer knyttet til kulturell og religiøs pluralisme, digitalisering og inntog av globale kulturelle trender. De to rapportene fra prosjektgruppen presenterer analyser basert på et bredt datagrunnlag, både surveyundersøkelser av befolkningen, kunstnere, forfattere og journalister, samt målrettede kvalitative intervjuer av debattanter med minoritetsbakgrunn, journalister og redaktører i flere mediehus. Rapportene tar også for seg den rettslige utviklingen på to juridiske felter som er av stor betydning for ytringsfriheten; den publisistiske friheten og informasjonsfriheten.⁶

Samlet viser undersøkelsene blant annet at nordmenn ikke setter ytringsfriheten høyere enn andre rettigheter, selv om de er tilhengere av ytringsfrihet som prinsipp. Vektet mot andre rettigheter og hensyn var det imidlertid mange som ville begrense den. For eksempel mener nordmenn ifølge barometeret, at lov og orden er viktigere enn ytringsfrihet. Et flertall vil begrense retten til å ytre seg rasistisk og dermed styrke beskyttelsen mot å bli utsatt for rasisme. Videre vil et flertall hindre religiøse ekstremister i å avholde demonstrasjoner, og bare 57 prosent mente at de som stod for slike holdninger, skulle få lov til å publisere bøker der de hevdet slike meninger. 43 prosent mente altså at slike bøker ikke burde få lov å komme ut. Når det gjelder overvåkning, mener flertallet at de som har ekstreme synspunkter, bør overvåkes, det gjelder også folks e-postkonti og liknende.

Helt til slutt i konklusjonen på hovedrapporten fra undersøkelsene skriver redaktørene:

Paradoksalt nok er ytringsfriheten i Norge i dag under press fordi ytringsmulighetene aldri har vært større. I et nettverks- og kunnskapssamfunn er informasjon og kommunikasjon blitt en sentral strategisk og kritisk ressurs for både private og offentlige aktører, individer og organisasjoner. Samtidig er tilgangen til ulike for-

mer for medier allmenngjort – alle har muligheten til å bidra til meningsdannelsen, til konkurransen om å definere virkeligheten. I en slik kontekst blir ytringskultur og ytringsetikk avgjørende for ytringsfriheten. Lovgivningen som garanterer ytringsfrihet og begrenser mulige eksesser er nødvendig, men ikke tilstrekkelig. Uten felles normer for utøvelse av ytringsfrihet – uten sivil dannelse – tømmes den formelle friheten for innhold, og ytringsrommet risikerer å bli mindre.

[...]

Den juridiske utredningen som er presentert i denne rapporten peker på et tydelig spenningsforhold mellom utviklingen i to rettslige områder som er sentrale når vi ser på ytringsfriheten i Norge i de siste 15 årene. Mens den publisistiske friheten er blitt styrket, og nå i liten grad utgjør noen skranke for ytringsfriheten, er informasjonsfriheten blitt sterkt svekket gjennom endringer i retten til overvåkning av norske borgeres kommunikasjon. En mulig konsekvens av denne utviklingen er at pressens adgang til ulike former for informasjon svekkes, siden kilder vil vegre seg for å uttale seg, og at individer blir mer forsiktige med å ytre seg gjennom sosiale medier og i andre fora som registreres digitalt – en såkalt nedkjølingseffekt.

[...]

Utviklingen minner oss også om en annen type spenning mellom frihet og regulering som ligger i digitaliseringen [...]. På den ene siden gir digitaliseringen økt mulighet og frihet til ytring for individene. På den andre siden øker mulighetene for kontroll og overvåkning, både fra statlige og private aktører.⁷

Undersøkelsene viste altså at det eksisterer en betydelig grad av inkonsekvens i norske holdninger til ytringsfriheten. Det som kanskje kan trekkes ut av dem, er at det finnes en uklar oppfatning i opinionen av hva som er retten til fri ytring og hvordan ansvar skal gjøres gjeldende. Slik sett virker det som om mange mener at straff og juridiske tiltak er en rimelig reaksjon mot det som oppfattes som uønskete ytringer. Slik sett er vid toleranse ikke noe som kjennetegner norske holdninger. Vi er for ytringsfrihet, men vi vil forby det vi ikke liker.

En fragmentert offentlighet

I 2006 tok Jürgen Habermas opp denne utviklingen av de nye offentlighetssammenhengene som fremmes gjennom Internettet i et foredrag på konferansen til *The International Communication Association*.⁸ Der pekte han blant annet på at nettet hadde reaktivert en ny egalitær form for offentlighet av forfattere og lesere, og at dette kunne sies å utgjøre en slags kommunikativ grasrot. Men han mente samtidig at en slik form for kommunikasjon bare kunne ha en klar demokratisk funksjon i helt spesielle sammenhenger. Det gjelder når slike kommunikasjonsverktøy bidrar til å undergrave sensurbestrebelsene til autoritære regimer som kontrollerer og undertrykker den offentlige mening og kravene om et åpent samfunn.

Når det gjelder forholdene i liberale samfunn med åpne og demokratiske kommunikasjonsammenhenger, mente han at utviklingen av millioner av fragmenterte digitale grupper og ‘chat rooms’ isteden ville kunne føre til at de store og allment politisk bevisste offentligheter som omfatter millioner av deltakere vil kunne gå i oppløsning og splittes opp i utallige små og isolerte offentligheter som er konsentrert om enkeltsaker.

Et aspekt ved denne utviklingen er at bloggøsferen ikke fremmer den samme kritiske distansen til kilder som journalistikken i den klassiske offentlighet – i hvert fall ideelt sett – var preget av. Vil representativiteten undergraves av en bred og fragmentert mengde av deloffentligheter som ikke representerer allmenne, men bare sær(e) interesser? Nå er det slik at det meste av det som kommuniseres på nettet, ikke egentlig er politisk. Det angår personlige forhold og opplevelser. Det er av populærkulturell karakter. Det er ikke noe galt i det. Velfungerende offentlig kommunikasjon må være åpen for alle uttrykk. Det er imidlertid liten tvil om at nettkommunikasjonens spontane karakter også fører til at nettet er fullt av og tiltrekker seg uakseptabelt, injurierende, uansvarlig materiale i form av rykter og falske påstander og nettmobbing som ofte har anonyme kilder. Ingen later til å være ansvarlig for noe av dette, og det underminerer den sammenheng som finnes mellom vid ytringsfrihet og ansvarlighet.

Fritt Ord-undersøkelsene viser til noen av de vanskeligste og mest grunnleggende sidene ved debatten om ytringsfrihetens status både i Norge og internasjonalt. Det gjelder forholdet mellom retten til å ytre seg og hvordan ansvaret for ytringen skal gjøres gjeldende. Det angår stillingen til ytringer som kan oppfattes som krenkende og om hva slags reaksjoner som er rimelige overfor ytringer som folk mener beveger seg ut over de grenser som bør gjelde. Dette er spørsmål som er blitt særlig aktuelle på grunn av framveksten av nye kommunikasjonskanaler der muligheten for å hevde meninger og holdninger er tilsynelatende ubegrenset. I disse kanalene har det forekommet hatefulle og ufysiselge ytringer som overhodet ikke kan forsvares. Det er ikke uten grunn at nettet i en meget viktig bok er blitt karakterisert som 'The offensive Internet'.⁹

Answarets problem

Ytringer og ansvar er forbundet, og alle mener at det er grenser for ytringsfriheten. Det er derfor alltid viktig å vite hvor ansvaret for en ytring skal ligge. Det uenigheten står om, er hvor grensene går, og ikke minst hvordan de skal prøves. Ytringers verdi skal prøves i den offentlige debatten. Ytringsfriheten er en rettighet knyttet til det offentlige rom. Det er en individuell rettighet som blir formidlet av ulike medier. I det private rom finnes det ting som ikke kan sies i det offentlige. Det som man kan ytre ansikt til ansikt, er ikke nødvendigvis det samme som kan fremmes i et åpent rom. Dette gjør at det er vanskelig å trekke en parallell mellom private og offentlige ytringer.

Det er her problemet med hva som kan ytres innenfor de interpersonale mediene, ligger. Man skriver på en annen måte på Facebook enn man gjør i avisen. Men også på Facebook har man et ansvar for hva man ytrer, for de interpersonale mediene utgjør en mikro-offentlighet som er delvis privat og delvis offentlig. Derfor har Norsk Pressesforbund i en utredning konkludert med at redaktører og journalister som ytrer seg i de interpersonale medier i kraft av sin stilling, kan stilles til ansvar gjennom pressens selvdømmeordning.¹⁰ Når de imidlertid deltar som privatmennesker, er de private. Dette fører til at pressefolk liksom mange andre som ytrer seg i både i makro-offentligheten og i mikro-offentligheten, står i et dobbelt, men også flytende ansvarsforhold.

Ansvar for ytringer er både et etisk og juridisk ansvar. Det som strengt tatt ikke rammes av jussen, er ikke dermed nødvendigvis etisk akseptabelt. Det etiske ansvaret er koplet opp mot at ytringsfriheten er knyttet til det offentlige rom. Den forutsetter en sosial moral, og det er det sosiale moralske ansvar som ikke kan løses gjennom juridiske

vedtak. Det finnes derfor et paradoks ved at ytringer som er etisk uforsvarlige, ikke rammes juridisk. Ytringsfriheten forutsetter en form for gjensidig respekt. Det etiske ansvar forutsetter en offentlig debatt der ufysiske meninger møtes i det åpne.

Det juridiske ansvar er knyttet til ytringer som strider mot loven. Det vil blant annet si konkrete oppfordringer til vold. Men for at dette skal være mulig å håndheve, må trusselen være konkret, og ikke allmenn.

Er det bedre å drive slike holdninger under jorden enn å møte dem i offentlig debatt, eller skal de straffes og dermed forbys? Vil det å forby de holdninger som et stort flertall forakter, skape martyrer? Eller er det nødvendig å slå fast at det er grenser, og at det ikke bare er helt konkrete oppfordringer til ulovligheter som skal stanses, men også dem som kontekstuellt må fortolkes slik? Dette er dilemmaer som er knyttet til hva som er krenkende og hvem som oppfatter seg som krenket. Hva vil det i denne sammenheng si å beskytte mindretallets rettigheter? Fortjener en gruppe som ytrer seg på en måte som oppfattes som dypt krenkende av et stort flertall, ha beskyttelse? Det hersker ut fra surveyundersøkelsene liten tvil om at nordmenn flest vil forby og straffe slike ytringer. Her står vi altså overfor en situasjon hvor jussen reagerer på en måte som står i strid med flertallets etiske holdning.

Hva er krenkende?

Ytterligere komplisert blir dette om man vender blikket mot det som er blitt kalt islamo-fobi, altså hets mot muslimer og islam. Et kompleks som i Vesten tok til med fatwaen mot Salman Rushdie og demonstrasjonene mot *Sataniske vers*, og som har fortsatt siden med forståelse for dem som føler seg krenket av karikaturer av profeten, og så videre. Her ser vi at ytringsfriheten er truet ikke bare av muslimske kretser som direkte vil innskrenke dem, men like mye av for eksempel multikulturelle radikale vestlige kretser som hevder at de forstår at muslimer føler seg krenket og derfor langt på vei vil begrense for eksempel retten til å publisere det som kan oppfattes som krenkende i form av blant annet karikaturer. Skal ytringer som mange vil føle krenkende, være straffbare? Det er nå blitt slik at ut fra en følelse av å være krenket, kan grupper og deres ofte selvutnevnte talsmenn, kreve at visse uttrykksmåter, begreper og argumentasjonsmåter skal begrenses eller forbys.

I et fritt samfunn med åpen debatt er det alltid slik at noen vil kunne føle seg såret. Å kreve særlig rettigheter til å føle seg krenket, bryter med prinsippet om likhet i et demokratisk samfunn. Når noen sier at de blir krenket av visse utsagn om sin religion, innebærer det å si de ikke vil at deres tro skal bli utsatt for kritikk i alle former og på alle måter, også latterliggjøring (f.eks. i form av karikaturer). Dette innebærer et krav om særbeskyttelse, som ikke er i tråd med prinsippene i et samfunn av likeverdige grupper og individer.

Hva innebærer egentlig hatefulle ytringer? Hva er krenkelse? Dette er spørsmål som har vært sentrale i alle forsøk på å forsvare og innskrenke ytringsfriheten opp gjennom historien. Det er nødvendig å skille mellom hva som er *handlinger*, *holdninger* og *ytringer*. Det er ikke noen strid om at det finnes straffbare handlinger, som rammes av lovene. Men det er ikke mulig å straffe holdninger som folk har. Tankekontroll er noe som bare finnes i autoritære dystopier. Problemet er ytringer. Når er ytringer ulovlige? Det er i denne sammenheng det er nødvendig å skille mellom hatefulle handlinger og

hatefulle ytringer. Rasistiske handlinger er noe annet enn rasistiske ytringer. Det er en forskjell mellom å forvolde fysisk skade og å håne noen. Men grensene her er kompliserte. Det å oppfordre til direkte vold eller annen form for ulovlighet beskyttes ikke av ytringsfriheten. Men spørsmålet er om ikke det å uttrykke forakt for noe eller noen, til og med komme med nedsettende ytringer om individer eller grupper, beskyttes av hensynet til en åpen debatt. Er ikke det å komme med skarpe ytringer i alle former – ord, bilder, bevegelse, demonstrasjoner – en del av det som et fritt samfunn må tolerere, selv om det kan føre til at noen føler seg krenket?

Noter

1. Argumentene i denne artikkelen har jeg tidligere presentert i flere andre sammenhenger. Blant annet i 'Meninger, Ytringer, Handlinger' s.m. Wessel-Aas i *Nytt Norsk Tidsskrift* 1.2012, 'Freedom of Expression is Not a Given Right', i Carlsson, U. *Freedom of Expression Revisited. Citizenship and Journalism in the Digital Era*. Göteborg: Nordicom, 2013, 'Retten til å krenke' i *Ekfrase* 1. 2014. En lengre og noe annen versjon finnes som "Forbud mot det vi ikke liker? – Ytringsfrihetens grenser" i Stjernø, S. *Rett og politikk. Festskrift til Rune Slagstad*. Oslo: Pax, 2015.
2. http://www.fritt-ord.no/images/uploads/ytringsfrihetsbarometeret_presentasjon%29.pdf, sist besøkt 01.10. 2014.
3. Staksrud, E., Steen-Johnsen, K., Bernard, E., Gustafsson, M. H., Ihlebæk K.A., Midtbøen, A., Sætrang, S., Trygstad, S., Utheim, M. *Status for ytringsfriheten i Norge. Resultater fra befolkningsundersøkelsen 2014*. Oslo Fritt Ord, ISF, IMK, FAFO, 2014. http://www.fritt-ord.no/images/uploads/Ytringsfrihet_i_Norge_Holdninger_og_erfaringer_rev2.pdf, sist besøkt 01.10. 2014.
4. Samarbeidspartnere i prosjektet er Institutt for samfunnsforskning, Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo, FAFO, TNS Gallup og juristen Jon Wessel-Aas, se <http://www.statusytringsfrihet.no>, sist besøkt 01.10. 2014.
5. Enjolras, Bernard, Terje Rasmussen & Kari Steen-Johnsen (red.) *Status for ytringsfriheten i Norge* http://www.fritt-ord.no/images/uploads/files/Ytringsfrihet_Hovedrapport_DIG.pdf. Sist besøkt 07.12. 2014
6. Ibid. p. 227
7. Enjolras, Rasmussen & Steen-Johnsen (op.cit) s. 235 – 236.
8. Plenary lecture 20.06. 2006, ved The 56th Annual International Communication Association Conference, Dresden. Publisert som Habermas, J. 'Political Communication in Media Society: Does Democracy Still Enjoy an Epistemic Dimension? The Impact of Normative Theory on Empirical Research', i *Communication Theory* 16, 2006.
9. Levmore, S. & Nussbaum, M.C. (red.) *The Offensive Internet: Speech, Privacy, and Reputation*, Cambridge Mass.: Harvard University Press, 2011.
10. <http://presse.no/Nyheter/PFU-og-sosiale-medier2>, sist besøkt 08.10.2014.

Status for ytringsfrihet i Norge Ett unikt forskningsprosjekt

I det av Fritt Ord initierte forskningsprosjektet *Status for ytringsfriheten i Norge* har det blitt foretatt en helhetlig gjennomgang av ytringsfrihetens vilkår i Norge. Dette har ikke blitt gjort siden Ytringsfrihetskommisjonen avla sin rapport i 1999, og siden den gang har en rekke hendelser og dyptgripende utviklingstrekk bidratt til å endre ytringsfrihetens vilkår, slik som terroristangrepet i USA 9/11, Muhammed-karikaturene og 22. juli-terroren i Norge.

Dette prosjektet har fokusert på fire større endringsprosesser:

- økt flerkultur og flerreligiositet,
- nye former for medie- og kommunikasjonsteknologi,
- nye muligheter til overvåkning
- endrede styrings- og organisasjonsformer i arbeidslivet.

Prosjektet har vært ledet av Institutt for samfunnsforskning på oppdrag fra Fritt Ord. Samarbeidspartnere er Institutt for medier og kommunikasjon (IMK) ved UiO, Fafo, TNS Gallup og jurist Jon Wessel-Aas.

Hovedrapporten

I slutet av 2014 utkom *Status for ytringsfriheten i Norge: Hovedrapport fra prosjektet*. Redaktører er Bernard Enjolras, Terje Rasmussen og Kari Steen-Johnsen.

I rapporten undersøker forfatterne ulike sider ved den norske ytringskulturen, med fokus på samfunnsendringer knyttet til kulturell og religiøs pluralisme, digitalisering og inntog av globale kulturelle trender. Analysene bygger på et bredt datagrunnlag: både surveyundersøkelser av befolkningen, kunstnere, forfattere og journalister, samt målrettede kvalitative intervjuer av debattanter med minoritetsbakgrunn, journalister og redaktører i flere mediehus. Blant bidragene i rapporten er også en analyse av rettslig status for den publisistiske friheten og informasjonsfriheten.

Andre rapporter fra prosjektet

I «Ytringsfrihed bør finde Sted» (NOU 1999:27) la Ytringsfrihetskommisjonen til grunn at Norge skal være et åpent samfunn der den enkelte har frihet til å ytre seg og til å holde seg informert. Siden den gang har det offentlige rom gjennomgått rask og omfattende endring, noe som kan ha som resultat at ytringsfrihetens vilkår endres. Disse endringene har inspirert en rekke forskningsprosjekter og analyser. Resultater og refleksjoner fra et utvalg av disse vil du finne på denne siden.

Fra terror til overvåkning

Liv Hausken, Sara R. Yazdani og Trine K. Haagenen (red.)

Etter at terroren rammet Norge i 2011 fikk vi med Gjærv-rapporten en grundig gjennomgang av hendelsene og hva vi som samfunn bør gjøre for å sikre oss bedre mot terror. Rapportens utsagn om overvåking som tiltak mot framtidig terror er utgangspunktet for denne boken.

Boken er et tværfaglig bidrag til debatten om overvåking som utfordring for demokrati og ytringsfrihet, forholdet mellom sosiale medier og personvern, om overvåkings estetske funksjoner, om forventninger til beskyttelse, tillit og makt, og om overvåkings mulighetsbetingelser og implikasjoner.

Status for ytringsfriheten i Norge: Hovedrapport fra prosjektet

Bernard Enjolras, Terje Rasmussen og Kari Steen-Johnsen (red)

I rapporten undersøker forfatterne ulike sider ved den norske ytringskulturen, med fokus på samfunnsendringer knyttet til kulturell og religiøs pluralisme, digitalisering og inntog av globale kulturelle trender. Analysene bygger på et bredt datagrunnlag: både surveyundersøkelser av befolkningen, kunstnere, forfattere og journalister, samt målrettede kvalitative intervjuer av debattanter med minoritetsbakgrunn, journalister og redaktører i flere mediehus. Blant bidragene i rapporten er også en analyse av rettslig status for den publisistiske friheten og informasjonsfriheten.

Denne er en oppdatert versjon per .11.12.14, med noen mindre rettelser i kapitlene 2, 5 og 8.

Mer åpenhet, mer kontroll? Håndtering av nettdebatten etter 22. juli

Karoline Ihlebæk

Terrorangrepet i Oslo 22. juli 2011 førte til en omfattende offentlig debatt rundt kontroll av nettdebatter i norske aviser. Gjennom intervjuer med redigerere og moderatorer, utforsker denne artikkelen hvilke endringer i tilrettelegging og administrering av nettdebatter som har blitt gjort i fire større aviser etter terrorangrepet

NOU 1999: 27 «Ytringsfrihed bør finde sted»

Utredning fra kommisjon oppnevnt ved Kongelig resolusjon 26. august 1996.

Forrige gang det ble gjort en helhetlig gjennomgang av status for ytringsfriheten i Norge var med Ytringsfrihetskommisjonens rapport i 1999. Rapporten utgjør en sentral del av ytringsfrihetens historie i Norge.

Ett år etter 22. juli – har rosetoget gått?

Dag Wollebæk, Bernard Enjolras, Guro Ødegård, Kari Steen-Johnsen

Denne rapporten belyser om terrorangrepene 22. juli 2011 har endret befolkningens tillit og samfunnsengasjement. Den finner blant annet at mange føler Norge er noe mer preget av frykt og utrygghet enn før og at støtten til overvåkingstiltak for å sikre oss mot terror har økt.

Når kunstnere vurderer ytringsfrihet i Norge, anno 2014

Tore Slaatta og Hanne M. Okstad

Denne rapporten av Tore Slaatta og Hanne M. Okstad er basert på en spørreundersøkelse blant forfattere og visuelle kunstnere om deres forståelse av kunstnerisk ytringsfrihet i Norge i dag.

Rapporten består av tre hovedkapitler som diskuterer den kunstneriske ytringsfriheten ut fra tre ulike perspektiver: et juridisk, et politisk og et kunst-sosiologisk. Temaene belyses med aktuelle eksempler fra den senere tidens mediedebatter.

”Uten sosiale medier hadde jeg ikke hatt den stemmen jeg har i dag”

Hedda Espeli

I rapporten, som i sin helhet gjengir Hedda Espelis masteroppgave i sosiologi ved Universitetet i Oslo, rettes fokus mot vilkårene for kvinners ytringer i den digitale offentligheten. Basert på et utvalg av 10 profilerte kvinnelige meningsyttere, undersøker Espeli hva som motiverer disse kvinnene til å ytre seg, hvilke strategier de bruker for å nå frem med sine budskap, og hvordan de håndterer ubehageligheter som oppstår som følge av deltakelse.

Sosiale medier, samfunnspolitisk deltakelse og kontroll

Bernard Enjolras, Kari Steen-Johnsen, Dag Wollebæk

Artikkelen belyser hvordan sosiale medier skaper nye muligheter for sivil deltagelse, mobilisering og organisering både *innenfor* og *som motsetning til* den rådende samfunnsorden, og problemstillingene dette medfører for balansen mellom statlig kontroll, sikkerhetsbehov og individuell frihet.

Hva gjør terroren med oss som sivilsamfunn?

Dag Wollebæk, Bernard Enjolras, Guro Ødegård, Kari Steen-Johnsen

Terrorangrepene som rammet Norge den 22. juli sjokkerte oss alle. Dette notatet ble skrevet i tiden rett etter angrepene med mål om å bidra til innsikt i noen av de umiddelbare samfunnsmessige ettervirkningene av terrorhendelsene, først og fremst knyttet til tillit, mobilisering gjennom sosiale medier og sivilt og politisk engasjement.

Pressefrihetens kår i 2014: Ett skritt frem- og to tilbake?

Jon Wessel-Aas

I denne rapporten foretar Jon Wessel-Aas en gjennomgang av rettsutviklingen på noen sentrale felt når det gjelder vilkårene for publisistisk frihet og informasjonsfrihet i Norge, med vekt på perioden fra 1999 til 2014. Rapporten er organisert i to delutredninger: Del I «Pressefriheten og personvernet» og Del II «Statlig kontroll med og overvåkning av borgernes kommunikasjon».

En kortere versjon av de to utredningene finnes i «Status for ytringsfriheten i Norge. Hovedrapport fra prosjektet».

Ytringsfrihet i Norge: Holdninger og erfaringer i befolkningen

Elisabeth Staksrud, Kari Steen-Johnsen, Bernard Enjolras, Maria Helena Gustafsson, Karoline Andrea Ihlebæk, Arnfinn H. Midtbøen, Synne Sætrang, Sissel C. Trygstad og Maria Utheim

Rapporten presenterer hovedresultatene fra den representative befolkningsundersøkelsen vi gjennomførte i 2013. Den presenterer også data fra fire andre spørreundersøkelser gjennomført av prosjektet.

Hvilken rolle spiller Grunnloven § 100 i Høyesteretts ytringsfrihetspraksis?

Anine Kierulf

Stortinget vedtok i 2004 å endre ytringsfrihetsbeskyttelsen i Grunnloven § 100. Samtidig må Høyesterett forholde seg til flere overnasjonale regelsett i ytringsfrihetssaker, slik som den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) art. 10. Med dette som bakgrunn blir det i denne artikkelen sett på i hvilken utstrekning Høyesterett har brukt § 100, og hvordan bestemmelsen brukes når den brukes. Artikkelen er også publisert i Lov og Rett 3/2012.

Liker – liker ikke

Bernard Enjolras, Rune Karlsen, Kari Steen-Johnsen, Dag Wollebæk

Boken Liker – liker ikke bygger på omfattende undersøkelser av nordmenns bruk av sosiale medier. Den tar for seg en rekke aktuelle debatter knyttet til sosiale medier, blant annet om digitale skiller, slacktivism, ekkokamre, ekstremisme og cyberbalkanisering.

Les rapporter og mer om prosjektet på
www.statusytringsfrihet.no

Offentlighed i Norden

- Hvilke dokumenter og data skal være offentlige og hvilke kan holdes hemmelige?
- Spørgsmålet er relevant på alle områder af samfundet og ved alle offentlige organer
- Forskningsprojektet og bogen *Offentlighed i Norden (Nordicom-Information 3 2014)* sammenligner retsregler om acces i Sverige, Finland, Norge, Island og Danmark
- Internationale regler fra FN, Europarådet og EU bliver også belyst. Europarådets konvention om acces fra 2009 – *Tromsøkonventionen* – er endnu ikke ratificeret af Finland, Island og Danmark

Retsgrundlag og formål

- Sverige (og Finland) fik regler om offentlighed i 1766
- Resten af verden kom med cirka 200 år senere
- Finland fik offentlighedslov i 1951, Norge og Danmark i 1970 og Island i 1996
- Offentlighed er afgørende for demokratisk kontrol og deltagelse
- Kravet om autenticitet giver retsreglerne mening

Public or Secret

Access to Information in the Nordic Countries

Oluf Jørgensen

Freedom of information, openness and transparency are words that are freely used in public discourse. Public bodies and politicians are referred to as 'open' if they give information and are willing to enter into dialogue with the outside world. Politicians demonstrate openness when they make themselves available for interviews, attend public meetings and take part in discussions. There is typically a high degree of openness in the Nordic countries.

In 'Access to information in the Nordic countries' the term 'access' has a more specific meaning than 'openness' and 'transparency'. 'Access' refers to the right to have access to authentic information about the activities of public bodies, their researches and bases for decisions etc., without the information being mediated or controlled by some authority or by politicians.¹

Secrecy is the opposite of openness. When there is no right of access information can be kept secret, and in some cases information should be kept secret. 'Access to information in the Nordic countries' deals with the rights of access for everyone to the official documents and data.²

The legal basis

Nordic rules

For many years the Nordic countries have cooperated to develop regulations under the regime of the Nordic Council. Laws on access to information have not been part of this cooperation and, despite the close relations between the Nordic countries, there are many important differences between their provisions on access to information.

As the first country in the world, in 1766 Sweden introduced public access to official documents as part of its law on freedom of the press (*tryckfrihetsförordningen*). The other Nordic countries, like the rest of the world, followed a couple of hundred years later. Finland adopted a law on access to information in 1951, Denmark and Norway in 1970, and Iceland in 1996.

Provisions in the constitutions of Finland, Norway and Sweden emphasise that access to information is of fundamental importance for democracy. In Denmark and Iceland access to information on administrative authority is not based on the constitution, though a new constitution is being prepared in Iceland.

The basic rules on public access in Sweden are still to be found in its law on press freedom, while restrictions on access are contained in the law on access to information and secrecy (*offentlighets- och sekretesslagen*). The most recent major revision of the law was in 2009. The Finnish law on access to information (*offentlighetslag*) was thoroughly revised in 1999, the Norwegian law (*offentleglova*) in 2006, the Icelandic *upplýsingalög* in 2012, and the Danish *offentlighedslov* in 2013.

UN Conventions

In 1966 the UN adopted the International Covenant on Civil and Political Rights, which is binding on the many States that have ratified it. The Convention is interpreted by the UN Human Rights Committee which, in a General Comment in 2011 stated that the right of access to information is an important part of freedom of information and freedom of expression.³ The General Comment gives general guidelines on which bodies should be covered by the right of public access. The Human Rights Committee stated that the right should apply to:

‘All branches of the State (executive, legislative and judicial) and other public or governmental authorities, at whatever level – national, regional or local – are in a position to engage the responsibility of the State party.’ The Committee also added a functional criterion, stating that: ‘The designation of such bodies may also include other entities when such entities are carrying out public functions’.

The 1998 Aarhus Convention on Access to Information in Environmental Matters is of fundamental importance for access to information about the environment. The Convention, which was sponsored by the United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) has been ratified by nearly all European States, including the Nordic countries and the EU.⁴

The UN Convention Against Corruption of 2003 focuses, among other things, on access to information about economic aid, public procurement and contracts. The Convention reinforces requirements for access to information where preventing and combatting corruption are particularly important.

Conventions of the Council of Europe

In the European Convention on Human Rights (ECHR) Article 10 provides for freedom of expression as well as the right to impart and receive information; Article 8 on the right to the protection of private life is also relevant to the right of access to information.

The European Court of Human Rights (ECtHR) has not found that Article 10 provides the basis for a general right of access to information, but in several judgments since 2006 the ECtHR has ruled that Article 10 gives news media, researchers and NGOs a right of access to information about social circumstances if their purpose is to ensure the quality of democratic control and public debate.⁵

Article 8 ECHR, on the right to respect for private life, sets a limit to access to sensitive personal information. However, the protection of private life makes demands on public access to certain information. According to several decisions of the ECtHR, public authorities have a duty to take measures to ensure access to information about risks that can affect the lives and health of people. In its case law the ECtHR has given further support to the Aarhus Convention’s requirement for access to information that is relevant to the environment and health.⁶

The first international convention dealing exclusively with access to official documents was drawn up by the Council of Europe. The Convention was signed by 12 countries at Tromsø in 2009, and by a further 2 countries in 2010.⁷ The Tromsø Convention enters into force when 10 countries have ratified it, but by June 2014 only 6 countries had done so, including Norway and Sweden. When ratifying the Convention a country can declare that it will not be bound by certain parts of it.

EU rules

The Nordic countries have differing relations to the EU. Denmark, Finland and Sweden are Member States of the EU, while Iceland and Norway are not members of the EU but participate in the European Economic Area (EEA), known in short as the ‘single market’.

In 2009 the Lisbon Treaty made the fundamental rights formulated in the Charter of Fundamental Rights in 2000 legally binding. Accordingly the EU may not give weaker protection to human rights than the ECHR.⁸

An EU Regulation on access to the documents of the EU institutions was adopted in 2001. Under the Regulation and the Charter, the right of access to information of the EU institution applies to Union citizens and persons resident in a Member State.⁹ By the Charter’s reference to Article 10 ECHR, people from non-Member States also have access to information if their purpose is to contribute to informing the public about social circumstances.

The EU Directive on the protection of personal data applies to the EEA as well as the EU Member States. The Directive allows some scope for national laws, and does not restrict the right to access to information under national laws on freedom of information.¹⁰ A Regulation on the protection of personal data applies to the EU’s own institutions.

The EU Directive on public sector information (PSI) also applies to the EEA. The purpose of the PSI Directive is to promote the re-use of data held in the public sector for commercial and general purposes. The idea behind the Directive is that authorities should promote the re-use of data by making documents and data available in digital formats.¹¹

The EU Directive on public access to environmental information, which is based on the Aarhus Convention, also applies to the EEA. A Regulation on environmental information applies to the EU institutions. The EU’s ratification of the Aarhus Convention means that the EU cannot overrule the Convention by adopting special rules on confidentiality about environmental information in directives or regulations, for example on trading in emission quotas or the marketing of chemicals. Other directives, including the Directive on industrial emissions, supplement the requirements of the Directive on public access to environmental information with regard to access to information during deliberations.¹²

The varied Nordic openness

The weight of tradition

For hundreds of years Sweden was the dominant power in the eastern part of the Nordic region, including Finland until 1809. Under Russian rule in Finland from 1809 to 1917 the old Swedish fundamental laws still applied in Finland. Finland became an independent republic with its own constitution from 1919.

Hvilke organer og opgaver

- Offentlige organer er omfattet, men ikke administrative opgaver ved parlamenter og domstole i Island og Danmark
- Bolag (selskaber), hvor offentlige organer ejer mere end 50 % er omfattet. Det gælder ikke i Finland og ikke statsligt ejede bolag i Sverige. I Danmark er grænsen 75 % ejerskab
- Offentlige opgaver, der outsources, er omfattet i Island og Finland

Registrering og accesformer

- Finland og Norge stiller de stærkeste retskrav til registrering og sikring af autenticitet ved logning af ændringer i elektroniske dokumenter
- Sverige sikrer ikke ret til acces i elektronisk form
- Norge er i front med udvikling af elektroniske redskaber til offentlighed: Det offentliges elektroniske postjournal – www.oep.no

At the time when freedoms were introduced in the Swedish-Finnish State, the western part of the Nordic region was subject to autocratic monarchical rule. For hundreds of years Denmark was the dominant power in the western part of the Nordic region; its union with Norway lasted for more than 400 years up to 1814. The Swedish-Norwegian union of 1814-1905 was limited to the two countries having the same king and a joint foreign policy. The union of Denmark and Iceland was gradually dissolved and finally came to an end in 1944, when Iceland terminated the union and became an independent republic.

There are still certain differences between the eastern and western parts of the Nordic region. The rules on access to information in Finland and Sweden are based on the concept of 'public transactions' (*allmänna handlingar*) and do not include internal memoranda. The administrative courts are important reviewing tribunals which also make decisions in cases on access to information. However, the Finnish law on access to information has moved away from the Swedish tradition, especially with its 1999 revision. Differences have also opened up between the laws of the western part of the Nordic region – Denmark, Iceland and Norway – in the most recent revisions of the laws.

Another pattern is that the older nation states – Denmark and Sweden – tend to be more traditional than Finland, Iceland and Norway. The Danish and Swedish traditions for state administration and legislation have an influence on the rules on access to information.

The Swedish regulations are still based on a number of fundamental rules in its law on freedom of the press and the many detailed provisions on its law on access to information and secrecy. Even though the Danish law on access to information was given additional provisions in its 2013 amendment, it still has many fewer provisions than the Swedish law. The most distinct difference is in the regulation of access to personal data, where the Danish law suffices with a few words on the protection of individuals' private lives. The Swedish law on access to information and secrecy regulates access to and protection of personal data in a great many of its more than 400 sections.

The Swedish constitutional tradition emphasises the sovereignty of the people, and the decisions of the people's representatives cannot be set aside by the courts or other reviewing instances. It is paradoxical that a constitutional tradition that attaches so much weight to the sovereignty of the people does not allow the people to request the review of a decision of the government to keep certain information secret.

It is also paradoxical that a modern country such as Sweden has not introduced access to information by electronic means. There appears to be a connection between the Swedish openness about much of personal data and a fear that electronic access could lead to the spread of personal profiles. There has been much debate and many deliberations but strangely enough Sweden has not found a form of regulation to solve the problem.

Under the autocratic monarchy in Denmark, civil servants and royal advisers could rule in privacy, with the king placed above them on a pedestal. That secrecy was the guiding principle was evident in the name of the highest state council, the Privy Council (*Gehejmekonseil* 1660-1770) and subsequently the Privy Council of State (*Gehejmestatsrådet* 1772-1848). In modern times the exceptions to the law on access to information mean that documents from civil servants in the highest levels of the administration forming the basis for political decisions, can be kept secret.

It is very strange that Denmark, which is otherwise characterised by openness, should maintain and even reinforce the secrecy of documents that are important to the political

Offentlig eller hemmelig

- Undtagelser for oplysningstyper er angivet i lovene og typisk med krav til konkret vurdering. Mange forskelle
- Sverige har mange specifikke regler om personoplysninger. Flere personoplysninger er offentlige i Sverige end i andre lande
- EU behandler forslag til forordning om persondata, der skal afløse direktivet. Vigtigt at undgå påvirkning af nationale regler om acces

Miljøoplysninger

- De stærkeste internationale krav om offentlighed gælder miljøoplysninger ifølge *Aarhuskonventionen* og EU-direktiver
- Sverige, Finland, Island og Danmark opfylder ikke helt de internationale krav om at sikre stor vægt på offentlighed
- Norge er gået længere end de internationale krav med *miljøinformasjonsloven* og *produktkontrolløven*, der sikrer accesret til vigtige miljøoplysninger i alle tilfælde. Disse norske love gælder også for private virksomheder

decision-making process. After its amendment in 2013, the Danish law on access had both a broad exception for ministerial advice and a special exception for documents exchanged between government ministers and individual members of parliament as a basis for political agreements. Among other things these exceptions mean that the professional basis for decisions can be kept secret.

Nordic rules take the lead

Apart from the historically based patterns, many of the differences between the Nordic rules on access to information have no clear pattern. There are examples of Nordic rules that are in advance of international developments:

The Finnish law ensures a high level of access to information about political power in the highest state bodies, and this was the aim with the amendment to the law in 1999. The Finnish law ensures general access to information about the basis for decisions, as a rule before decisions are taken.

In respect of environmental information, the Norwegian law on environmental information is clearly the most open in the Nordic countries as it also covers private undertakings and contains clear requirements to make information public. Norway has gone further than its international obligations, while the other Nordic countries have not fully complied with the requirements for making environmental information public.

Norway is also clearly in the lead with internet access to registers of documents and good searching facilities. The Electronic Public Records are under development to give direct access to documents.

There is a Nordic tradition for allowing access to information about the tax payments of citizens and companies. Denmark has not followed this route since 1960, but has re-introduced access to information about companies' taxation.

Other differences

The Nordic countries have been considered a model for the development of freedom of information. Without looking too closely at the differences between the Nordic countries, in the Explanatory Report on the Tromsø Convention, on the preamble, it is stated that the right of access to official documents was first developed in the Nordic European States. It is true that Sweden started in 1766. On the other hand it is not true if one were to believe that freedom of information is a consistent characteristic in the Nordic countries in all areas of the administration. This article shows that the rules on access to information vary widely between the Nordic countries.

This comparison of the Nordic rules on access to information does not allow a general ranking to be made. Legislation which gives the best conditions for freedom of information in some respects will give worse conditions in other respects.

In Finland, Norway and Sweden freedom of information is rooted in their constitutions and is a fundamental principle for public authorities. Iceland is in the process of preparing a new constitution, but there is no prospect of constitutional change in Denmark.

Sweden has gathered together all the restrictions on freedom of information in its law on access to information and secrecy. In contrast Denmark and Norway have many exceptions to the right to information in legislative acts other than their laws on access to information.

Arbejds- og beslutningsprocesser

- Undtagelser for processer - f.eks. interne dokumenter, minnesanteckninger og udkast – angiver ikke bestemte oplysningstyper
- Undtagelser, der ikke er afgrænsede til de første trin i en proces, bliver reelt til undtagelser for sager uden specifikation
- Finlands lovregler giver mest offentlighed om de øverste politiske beslutningsprocesser og stiller krav til offentlighed før vigtige beslutninger
- Sverige sikrer acces til sagsoplysninger, når beslutning er truffet

Mere om arbejds- og beslutningsprocesser

- Norge, Island og Danmark har brede undtagelser
- Island og Danmark sikrer dog ret til acces for oplysninger om faktiske forhold. Det gør Norge ikke
- Hemmeligholdelse af de øverste politiske beslutningsprocesser er stærkest i Danmark med brede undtagelser for ministerbetjening og ministres udveksling med medlemmer af parlamentet. Ingen ret til endelige faglige vurderinger ved disse undtagelser

Kontrolsystemer

- Forvaltningsdomstole er klageorganer i Sverige og Finland. Ingen klagemulighed i Sverige ved afslag fra regeringen/Regeringskansliet
- Norge og Danmark har almindelige administrative klageorganer. Ved afslag fra de øverste statsorganer findes ikke egentlige klageorganer, og ombudsmand og ordinære retssager er eneste mulighed for prøvelse
- Island har et særligt klageorgan for alle sager om offentlighed
- I Norge skal klageorganer handle lige så hurtigt som første instans

Companies in which public authorities own more than half the capital are covered by the laws on access to information in Iceland and Norway. This also applies to municipally-owned companies in Sweden, while state-owned companies are excluded, and the same applies to companies in Finland.

The law on access to information covers many public-private organisations in Denmark, but companies are only covered if a public authority owns for than 75 % of the capital.

In Finland and Iceland tasks that are outsourced by a public authority are covered by the law on access to information, while only specific outsourced tasks are covered in the other Nordic countries.

There is a right to make data compilations in Denmark, Norway and Sweden, but Sweden lacks rules on electronic access to ensure the practical implementation of this. Finland and Iceland have not provided for a right to make data compilations. Denmark is the only Nordic country to supplement this right with a requirement for authorities to give descriptions of data that can help the practical exercise of the right to make data compilations.

The Danish law on access to information makes general exceptions for some kinds of cases and an extra exception that is not limited to what kind of interest is protected. There are no corresponding exceptions in the other Nordic countries.

The Danish law on access has the most clearly expressed right to information about the factual basis of a case at any stage of the case. The Norwegian law on access does not ensure the right to information about the factual basis of a case.

Denmark is alone in having developed the practice of having one to three special advisers in each ministry who can work on behalf of a political party without being subject to the rules on freedom of information.

Of the Nordic countries, the Norwegian law ensures the most access to local government with access to documents that are exchanged between entities that have delegated independent decision-making authority.

All appeals against refusals of access in Iceland are sent directly to a special appeal board for freedom of information which has authority to make binding and enforceable decisions. Denmark and Norway have a number of ordinary administrative appeal bodies while Finland and Sweden have administrative courts.

International developments

For a long time international developments in the field of freedom of information stood in the shadow of freedom of expression. For almost 200 years the Swedish law of 1766 on access to information was almost unique.

After World War II the international development of freedoms was strengthened and they were included as part of core human rights. Freedom of information was included in international conventions alongside freedom of expression, and it has gradually been developed as one of the essential characteristics of a democratic society.

Freedom of information concerns the right to seek and receive information and it has two elements. First, there is the right to seek and received available information, including access to independent media and the internet. Second, there is the right of access to documents and data which the authorities not make available on their own initiative.¹³

The Tromsø Convention of 2009 can be a turning point for the further development of the right to access, but is notable that only six countries had ratified the Convention by June 2014, when it was five years old.

International rules play a special role for the development of freedom of information about the environment. The Aarhus Convention of 1998, which has been ratified by many countries and the EU, has laid a firm foundation.

EU law has a growing role in the development and regulation of freedom of information. The Nordic Member States – Denmark, Finland and Sweden – together with the Netherlands and more recently Estonia and Slovenia, have worked to develop freedom of information rules in the EU. Sweden has been particularly active. The EU Regulation on access to the documents of the EU institutions was adopted under a Swedish presidency, and Sweden has brought cases before the CJEU that have resulted in important decisions of principle.

The EU Commission has typically been restrictive, while the European Parliament has worked for greater openness. In a number of its judgments the CJEU has emphasised the importance of freedom of information. An important milestone was its judgment in 2007 which ruled that an individual Member State does not have a veto right on the publication of documents from its authorities. Other important milestones have been a judgment in 2007 on access to the advice given by the European Council's legal service, and a judgment in 2013 on access to a proposal that was included in the decision-making process of a working party of a Council of Ministers.¹⁴

In recent decades the right of access to information has been an important part of freedom of information and expression, but it cannot be taken for granted that this development will continue. At all times and in all societies the boundary between secrecy and openness is drawn in rules and in practice. There are many actors and interests pulling in different directions.

As stated above, in 2013 Denmark, which participates in EU initiatives for openness about political processes, adopted a law on access to information which involves significant restrictions on access to the highest levels of political decision-making in Denmark.

When it joined the EU, Sweden emphasised that the Swedish principle of openness must not be undermined. With membership of the EU, many situations that had previously been domestic matters have become foreign policy matters, and the Swedish rules on foreign policy matters have been changed so that there is a presumption of access to information. At the beginning of 2014 the Swedish rules on access to information were changed, and under the new rules access to information may be denied if it would complicate Sweden's participation in international cooperation.

The EU Directive on the protection of personal data does not restrict national rules that give a right of access. In 2012 the EU Commission proposed to replace the Directive with a regulation that has direct effect in the Member States.¹⁵ In June 2014 it was not clear whether Parliament, the Council and the Commission could agree on its form and content. New rules could mean that the boundary between the protection of personal data and access to information will be affected.

The latest developments show how the EU Commission and the Council regard the systematic publication of information as a useful means of strengthening the control of companies and citizens in various areas. This does not prevent the Commission and the Council resisting other forms of access to information that could strengthen control of

the political decision-making process. The same contradictory tendencies can be seen in some of the national authorities, such as the State Administration in Denmark.

The purpose of the rules on access to information

Many organisations, including public authorities, are happy to give information as long as they are able to control what information is given and how it is presented. This is done widely and extensively, often with the help of professional communications advisers. This openness is provided on the authorities' terms.

Openness does not just mean that an authority must inform about what it thinks is suitable, it must also allow access to documents without changing their form and content. Openness can only be assured by legal rules requiring authorities to allow access to authentic documents and data upon request or at the initiative of the authority. This requirement is the *raison d'être* of the rules on access to information.

The main purpose is to strengthen the basis for democratic control of the exercise of power, and for the participation of citizens in the democratic process. This is the basis for the rules on access to information in all the Nordic countries.

Openness can also support free and fair competition between commercial companies, for example in tendering for work, contracting, subsidies, environmental controls and taxation. From a narrow perspective openness can be difficult for the individual company. However, from a broader perspective it is important for stimulating competition, for commercial development, and to prevent competitive advantages being given to companies that do not live up to the standards of society.

The effectiveness of the administration of public authorities is a beneficial side-effect. Openness can reveal mistakes, neglect and abuse of power, and its preventive effect is at least as important. From a narrow viewpoint openness can cause difficulties for the individual authority, but seen more broadly openness is important for upholding the demand for impartial administration, for ensuring a broad basis for making decisions, and as inspiration for development.

The purposes of the Aarhus Convention and the EU Directive on public access to environmental information are to strengthen openness as an important part of the efforts to obtain a clean environment and improve health. Political and administrative measures are not enough to ensure effectiveness. Openness is necessary to reinforce, control and stimulate authorities and companies to do their bit.

Openness can also support the work of authorities in other areas where it is difficult or requires considerable resources to ensure proper administrative control. For example, this is one of the reasons for the EU's openness on agricultural subsidies. Openness about applications and decisions can support social responsibility and can stimulate companies and citizens to give correct information.

Openness can thus serve important purposes and there will usually be a synergistic effect between different purposes. Openness aimed at strengthening social responsibility and openness about companies and citizens can together contribute to openness about the measures taken by authorities and politicians.

However, the beneficial side-effects of openness do not alter its fundamental purpose. It is a characteristic of a genuinely democratic society that everyone has a right to access to authentic information about the political and administrative exercise of power.

Recommendations

This concluding section contains a number of recommendations. These are set out below in ultra-short form. Some recommendations concern things that can be ensured by the public authorities or supervisory bodies without the need for new rules, but most of the recommendations would require legislation. Many of the recommendations are inspired by existing rules in one or more of the Nordic countries or by international rules.

Legislation to establish good conditions for access to information could be achieved by selecting the best from the various Nordic rules. The development of common Nordic legislation on access to information could be a fine idea, but it is unrealistic because of the major differences of form and content between the Nordic countries. However, hopefully this can be an inspiration for change.

The foundations

1. Access to information should be rooted in a country's constitution in order to emphasise the fundamental importance of freedom of information and freedom of expression. The constitutions of Finland, Norway and Sweden can be models for this.
2. The Council of Europe Convention on Access to Official Documents (the Tromsø Convention) should be ratified in order to strengthen national and international development of democratic rights. Nordic countries that want to be models of democratic societies should be able to ratify the Tromsø Convention without any reservation. If, exceptionally, a reservation is necessary, it should be stated that the national rules will be amended as soon as possible so as to fulfil the requirements of the Convention.
3. National governments and parliaments should work to ensure that Union law protection of personal data continues to be based on rules that ensure the right of access to public documents.
4. Rules that restrict access to official documents should only be adopted by parliament following public consultation. Rules on secrecy should only apply when strictly necessary in a democratic society.
5. The conditions for restricting access to public documents should be consolidated in a single legislative act. Many current special rules, particularly in Denmark and Norway, are inadequate. Inspiration can be drawn from the Swedish law.
6. In specific cases supervisory bodies should make it clear that national and international rules on access to documents may not be set aside by agreement, including international agreements on trade or the protection of investments.

Bodies and tasks

7. The rules on access should cover public law bodies, including the administrative tasks of parliaments and courts that are not currently subject to the rules on access to information in Denmark and Iceland.
8. The rules on access should cover companies which are more than half-owned by state or communal authorities. The Icelandic and Norwegian rules can be models for this.
9. The rules on access should cover other private law entities established by law or under the authority of law, and entities that perform more comprehensive public tasks under supervision and control. The Danish rules can be a model for this.
10. The rules on access should cover tasks carried out under contract by private undertakings on behalf of a public body. The Finnish and Icelandic rules can be models for this.

11. The rules on access should cover information about important functions for society, whether carried out by public bodies, public-private bodies or private undertakings. This applies to society's infrastructure for energy supply, water supply, public transport, payment systems and telecommunications. This also applies to charitable trusts' administration of their funds that have been wholly or partly obtained via contributions from public bodies or tax relief, and to information about banks and other financial institutions that are important for the financial arrangements of individuals and society as a whole, e.g. the total holdings of financial instruments of individual institutions and their use.
12. Information about matters that are significant for the environment and peoples' health should be subject to a requirement for openness, regardless of whether the information is derived from public bodies, public-private bodies or private undertakings. The Norwegian rules on environmental information and product control can be models for this.

Documents and registers

13. Either supervisory bodies or legislation should make it clear that communications to and from politicians in their public capacities are covered by the rules on access to public information. Communications exclusively relating to their party-political roles are not. Clear criteria should be established to distinguish between communications that exclusively relate to party-politics and communications relating to official roles as head of an authority or as a member of a political body.
14. The rules on access to information should cover documents drawn up by or communicated by employees of public authorities, whether they are employed because of their political or professional qualifications. The Danish practice relating to special advisers in ministries does not fulfil this requirement.
15. The rules on access to information should provide for the registration of information to give an overview of the information available and for searching. Electronic registers should protect documents from amendment or deletion. The Finnish rules can be a model for this.

Access in a variety of forms

16. The rules on access to information should require public bodies to supply documents and data in electronic form when requested. The Swedish rules do not ensure such quick and easy access to information.
17. The rules on access to information should enable data comparisons to be made. This right is not the case in Finland or Iceland. The right to make data comparisons can be supplemented by a requirement for public bodies to provide data descriptions. The Danish rules on data descriptions can be a model for this.
18. The rules on access should provide for on-line access to registers with document summaries and effective search functions. The government and/or parliament should adopt an action plan to develop electronic systems giving direct access to documents and data. The Norwegian system (oep.no) can be a model for this.
19. The rules on access to information should require public bodies to implement the Aarhus Convention and the EU directives on access to information on environmental matters. The Swedish legislation does not ensure this.
20. The rules on access should require public bodies to systematically publish information about matters that are important for reinforcing social responsibility, for example payments for performing public tasks and financial support for undertakings and associations. The EU rules on publishing information on agricultural support and the EU's web portal on payments made by EU institutions can be models for this.

Open or secret

21. Exceptions to the rules on access to official documents should respect the Tromsø Convention's list of interests that can justify exceptions to access to information. The Convention's explanatory report can be a model for specifying the exceptions. In the Danish law on access to information the exceptions in favour of public and private interests do not specify what interest is protected and it does not meet the Convention's requirement.
22. The rules on access should require exceptions to public access to be based on concrete evaluations. Evidence of probable harm to important protectable interests should be given and weighed against the interests of publication. The Tromsø Convention can be a model for this. The general exceptions for certain categories of cases in the Danish legislation on public access are clearly contrary to a requirement to make concrete evaluations.
23. The rules on access should take into account that many important decisions are made by international bodies. Exceptions made to protect foreign relations should be restricted to where they are essential for protecting important foreign policy interests. The Norwegian rules for the development of international norms can be a model for this.
24. Exceptions to the rules on access to information on commercial companies should be restricted to specific information about product development, marketing strategies and suchlike when it has been evaluated that an exception is necessary in order to avoid unfair competition. Inspiration for drawing the boundary between what should be made public and what kept secret can be obtained from the Norwegian guidelines for publication.
25. The rules on access should exclude sensitive information about individuals' private lives, and should lay down criteria for identifying such information.
26. The rules on access should require public authorities to publish information about tendering, offers and contracts. The rules in Finland, Norway, Sweden and the EU can be models for this.
27. When new employee is appointed by a public body, the rules on access to information should require information be published about the application of the person appointed. The Swedish rules on the appointment of top state officials can be a model for this.
28. The rules on access to information should require access to information on disciplinary proceedings against public employees, other than sensitive information about private matters. Inspiration can be drawn from the rules in Finland, Norway and Sweden.
29. The rules on access to information should require access to the tax authorities' information about the taxable incomes, tax payments, tax deductions for investments and general purposes of individuals, undertakings, companies and trust funds.
30. The rules on access to information should provide openness of information on both direct and indirect effects on the environment (emissions). The rules should ensure unconditional access to public bodies and private companies of information about effects that can be harmful to health or damage the environment. Inspiration can be drawn from the Norwegian law on environmental information.
31. The rules on access to information should ensure publication of information on the effects of products for health and the environment. Inspiration can be drawn from the Norwegian law on product control which applies both to public bodies and private companies.

Work processes and decision-making processes

32. The rules on access to information should cover finalised documents, regardless of whether they are internal or external. Documents that have not been finalised can be expected or excluded from the rules. Clear criteria should be laid down for distinguishing between finalised documents and non-finalised documents.
33. The exceptions in the rules on access to information for non-finalised documents should not cover documents exchanged between entities that have an independent right to make decisions by law or by delegation. The Norwegian rules for municipal government can be a model for this.
34. The rules on access to information should provide for access, at any time, to information about the facts of a case, including all information that helps illuminate the facts of a case and the methods and assumptions used. Inspiration can be drawn from the Danish obligation to provide extracts of documents.
35. The rules on access to information should require access to background data for analyses and calculations made for a public body, regardless of whether they are made by the authority itself, by some other public body, researchers or a private company.
36. The rules should require access to professional advice, include internal professional advice in its final form when proposals, plans etc. are made public. This should not include internal political/tactical advice. Supervisory bodies and, if necessary, legislation should make it clear that contents in a document that combines professional and political/tactical advice should be covered by the obligation to give access.
37. Authorities should adopt ethical guidelines for their employees, making clear the distinction between professional advice and political/tactical advice. Political bodies should adopt equivalent ethical guidelines for politicians. The guidelines in Iceland for ministers and employees in ministries can be a model for this.
38. The rules on access should require public authorities to publish plans and proposals, including their factual and professional bases, in good time before binding political agreements are entered into or formal decisions are taken on matters that are important for society. The Finnish rules can be a model.
39. The requirements in the rules on access to documents prior to meetings of political bodies in municipalities and regions should include the agendas and presentations of proposals and their attachments. Inspiration can be drawn from Finland and Norway.
40. The rules on access should require publication of agendas prior to meetings in the government and decision-making government committees. The decisions on cases and the annexes to them should be published soon after meetings. Inspiration can be drawn from Finland.
41. The rules on access to information should ensure publication of a high level of information on legislative processes. There should be openness about finalised reports and the responses to consultations. This should also apply to documents given by civil servants to members of parliament who are involved in decision-making that leads to political agreements or formal resolutions. The Danish law on access to information does not meet this requirement, nor does Norwegian law to some extent.

Procedures and controls

42. The rules on access to information should have requirements that contribute to good and effective processing of documents and data. The authorities should ensure that employees have the necessary knowledge, that there is quick processing of demands for access to

information, and that appropriate IT systems are developed. The Finnish rules on information processing can be a good model.

43. The rules on access to information should require public bodies to publish on the internet periodical reports of the number of applications, the number of rejections and the waiting time for decision on access to information.
44. The rules on access should ensure that appeals can be made against rejections of applications for access to an independent body whose decisions are binding. This should apply to all public bodies, including the highest bodies in the state. The requirement is not met in Denmark, Norway or Sweden.
45. The rules on access should establish an effective appeal system with high professional skills and rapid responses to requests. The systems in Finland, Iceland and Sweden can be models for such an appeal system, and a decision (April 2014) of the Civil Ombudsman in Norway can be a model for rapid process.
46. The law should ensure that it is possible to enforce the decisions of the appeal body. The systems in Finland, Iceland and Norway can be models.
47. The rules on access to information should provide for claiming payment from a public body that loses a case before an appeal body.
48. The rules on access to information should require public bodies to visibly publish information on their websites if they lose a case before an appeal body.
49. The rules on access to information should require appeal bodies to give regular information explaining their main decisions and giving good advice to applicants and authorities about forthcoming cases.

The ideal and the reality

50. Research should be carried out to find out about the robustness of the rules on public access to information and their effect in practice. The Norwegian evaluation of its law on public access to information can be a model for this. The many and major differences between the rules on access to information in the Nordic countries give a unique opportunity for research that can throw light on the effects of various elements of legal regulation and their interaction with other factors. It is an obvious task for the Nordic Council to encourage joint Nordic research projects that can both provide information about the effects of the rules on access to information and contribute generally to knowledge of the effects of legal regulation.

Notes

1. The explanation of the word is inspired by Tim Knudsen, *Offentlighed i det offentlige*, 2003, Aarhus University Press; and by the European Parliament paper 'Openness, transparency and access to documents and information in the EU', 2013.
2. For a more comprehensive publication in Danish see Olof Jørgensen, 'Offentlighed i Norden', 2014, Nordicom Information No 3/2014, University of Gothenburg. Links to laws and rules are available at: www.dmjx.dk/offentlighed-i-norden.
3. Human Rights Committee, 2011, General comment No 34, p. 18
4. Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus Convention), signed in Aarhus, Denmark on 25 June 1998.
5. *Matky v Czech Republic*, 10 July 2006; *Társaság a Szabadságjogokért v Hungary*, 14 July 2009; *Kenedi v Hungary*, 26 August 2009; *Youth Initiative for Human Rights v Serbia*, 25 June 2013; and *Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes v Austria*, 28 November 2013.
6. *Guerra and others v Italy*, 9 February 1998; and *Vilnes and others v Norway*, 5 December 2013.

7. European Convention on Access to Official Documents, signed on 18 June 2009 in Tromsø, Norway.
8. Treaty on European Union (TEU), Article 6(1) states that the EU recognises the rights, freedoms and principles set out in the Charter of Fundamental Rights of the European Union (2000/C 364/01). Article 11 of the Charter corresponds to Article 10 ECHR, and Article 7 of the Charter corresponds to Article 8 ECHR.
9. Regulation (EC) No 1049/2001 of 30 May 2001 regarding public access to European Parliament, Council and Commission documents. In 2008 the EU Commission published proposals to amend the Regulation (COM(2008) 229 final), but the negotiations are ongoing.
10. Directive 95/46/EC and Regulation (EC) No 45/2001. In 2012 the EU Commission published a proposal for a regulation that would have direct effect in the Member States, IP/12/46 25/01/2012.
11. Directive 2003/98/EC of 17 November 2003 on the re-use of public sector information, as amended by Directive 2013/37/EU.
12. Directive 2003/4/EC of 28 January 2003 on public access to environmental information. Regulation (EC) No 1367/2006 of 6 September 2006 on the application of the provisions of the Aarhus Convention applies to the EU institutions. Directive 2010/75/EU of 24 November 2010 on industrial emissions.
13. Kyrre Eggen, *Ytringsfrihet* (2002), Oslo: Cappelen, pp. 171-182 and 650-660.
14. Joined Cases C-39/05 P and C-52/05 P Sweden and Turco v Council; and Case C-280/11 P Access Info v Council.
15. European Commission IP/12/46 25/01/2012.

Bibliography

- Abkenar, Azad Taheri (2012). "Offentlighedens adgang til miljøoplysninger" [Public access to environmental information]. *Juristen*, pp. 113-124.
- Ahvenainen & Rätty (2000). *Offentlighetslagstiftningen* [Freedom of information legislation in Finland]. Helsinki: Finlands Kommunförbund.
- Åxberger, Hans Gunnar (2012). *Yttrandefrihets-grundlagarna* [Constitutional provision for freedom of expression and freedom of information in Sweden]. Stockholm: Nordstedts Juridik.
- Bernt, Jan Fridthjof & Hove, Harald (2009) *Offentleglova – med kommentarer* [Notes on the Norwegian Law on freedom of information]. Bergen: Fakkbokforlaget.
- Bohlin, Alf (2010) *Offentlighetsprincippet* [The principle of freedom of information]. Stockholm: Norstedts Juridik.
- Curtin, Deirdre (2013). "Official secrets and the negotiation of international agreements: Is the EU executive unbound?", *Common Market Law Review* 50.
- Eggen, Kyrre (2002). *Ytringsfrihet* [Freedom of expression]. Oslo: Cappelen's Forlag
- Forsskål, Peter (1759). *Tänkar om Den Borgerliga Friheten*. (Thoughts on Civil Liberty: <http://www.peter-forsskal.com/>).
- Herlitz, Nils (1971). *Förvaltningens offentlighet i nordisk lagstiftning* [Transparency of government in the Nordic countries]. *Tidsskrift for rettsvitenskap* pp 257 – 313.
- Hildebrandt, Maarten Zbigniew, Deirdre Curtin and Albert Meijer (2014). "Transparency in the EU Council of Ministers: An Institutional Analysis" *European Law Journal* 20.
- Hins, Wouter & Dirk Voorhoof (2007). "Access to State-Held Information as a Fundamental Right under the European Convention on Human Rights". *European Constitutional Law Review* 3.
- Jensen, Arne & Sjøe, Finn (red.) (2009). *Innsyn* [Access to information]. Kristiansand: IJ-forlaget.
- Jørgensen, Oluf (2009). "The Right to Privacy and Public Figures. On the Limits to Freedom of Expression" i Kierulf, Anine & Rønning, Helge (eds.) *Freedom of Speech Abridged?: Nordicom*, University of Gothenburg.
- Jørgensen, Oluf (2010). "Offentlighedskommissionens forslag til ny offentlighedslov" [The draft law on freedom of information]. *Juristen* 2:37-42.
- Jørgensen, Oluf (2013). "The Scope of Freedom of Information. To what Legal Bodies and Functions Does the Right of Access to Information Apply?" i Carlsson, Ulla (eds.) *Freedom of Expression. Revisited*. Nordicom, University of Gothenburg
- Knudsen, Tim (2003). *Offentlighed i det offentlige. Om historiens magt* [Openness in the public sector; the power of history]. Aarhus: Universitetsforlaget.
- Larsson, Torbjörn (1993). *Det svenska statsskicket* [The Swedish Constitution]. Lund: Studentlitteratur.
- Lenberg, Eva & Geijer, Ulrika & Tansjö, Anna (2010). *Offentlighets- och sekretesslagen. En kommentar* [Notes on the Public Access to Information and Secrecy Act]. Stockholm: Norstedts Gula Bibliotek.
- Lindahl, Ina (2009). "Retten til miljøinformation" [Right to environmental information]. pp. 147 – 153 i Jensen, Arne & Finn Sjøe. *Innsyn* [Access to information]. Kristiansand: IJ-forlaget,

- Mäenpää, Olli (2000). *Julkisuusperiaate* [The principle of freedom of information]. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Voorhoof, Dirk and Rónán Fathaigh (2013). The press and NGO's right of access to official documents under strict scrutiny of the European Court of Human Rights: <http://strasbourgobservers.com>.
- Westrup Hansen, Sille Munk (1999). "Findes der en fælles nordisk tradition for offentlighed i forvaltningen" [Is there a Nordic tradition of public access to public sector information]. *Nordisk administrativt tidskrift*, pp 242 – 258.
- Zetterström, Stefan (2010). *Offentlighet och sekretess* [Access to information and secrecy]. Malmö: Liber AB.
- Øy, Nils E. (2001). *Offentlighet i kommunene* [Freedom of information in local government]. Kristiansand: IJ-forlaget.
- Øy, Nils E. (2014). *Kommentarboek til offentleglova* [Commentary on the Norwegian Law on freedom of information]. Oslo: Cappelen Damm Aka.

Offentlighetsprincipen på en landsortstidning i Sverige

Stefan Eklund

Vad betyder offentlighetsprincipen för en chefredaktör på en landsortstidning i Sverige?

Om man tänkte bort möjligheten att ta del av kommunala handlingar i vårt spridningsområde skulle vi bara kunna göra hälften så stor tidning som vi gör idag. Vi dammsuger dagligen kommunala handlingar. Det är en viktig del av vår livsluft, det är med dem vi syresätter vår nyhetsverksamhet. Ja, offentlighetsprincipen är helt avgörande för att vi ska kunna utföra det uppdrag vi har från våra ägare: stärk demokratin, gör samhällsnytta.

Att vi har det sistnämnda uppdraget är inte allom bekant. När jag berättar för läsargrupper att vi på *BT* ser oss som ett privat public service-företag möts jag ofta av förvåning. Det verkar som om man tar för givet att våra övergripande mål är kommersiella. Så är alltså inte fallet. *Borås Tidning*, och vår koncern Gota Media, där det ingår ett tiotal prenumererade dagstidningar, har en publicistisk värdegrund som med stor tydlighet pekar ut riktningen – vi ska vara ett instrument för en fungerande demokrati.

Och som sagt, som ett sådant är vi beroende av en fungerande tryck- och yttrandefrihet och en fungerande offentlighetsprincip.

Hoten mot offentlighetsprincipen

Det finns mycket att säga om de hot som man kan skönja mot den svenska offentlighetsprincipen. En sifo-undersökning för en tid sedan visade att en övervägande del av våra riksdagspolitiker kan tänka sig att begränsa tryck- och yttrandefriheten ytterligare. Villkoren för fotografering har till exempel ändrats. Nu är det fotografen själv som är direkt ansvarig för de bilder han eller hon tar i känsliga situationer, inte den ansvarige utgivaren, en ny regel som utan tvekan verkar hämmande på nyhetsarbetet. Det har också vidtagits politiska åtgärder för att införa ökad sekretess inom skolans värld. Det var heller inte så länge sedan en riksdagspolitiker ville förbjuda ”missbruk” av offentlighetsprincipen, efter ett uppmärksammat fall i Kalmar där en kvinna hade satt i system att regelbundet begära ut ett orimligt stort antal handlingar. Det sistnämnda är förstås beklagligt, men också en ”risk” ett viktigt demokratiskt styrsystem måste tåla.

Ett belysande exempel från Borås Tidning

Även andra centrala institutioner stänger ner möjligheten till insyn när tillfälle ges. Sedan en tid har till exempel *BT*:s relation med Södra Älvsborgs sjukhus, SÄS, föränd-

rats. Sjukhuset lämnar inte längre ut avidentifierade uppgifter om hur människor som råkat ut för olyckor eller brott mår. Anledningen är att man från sjukhusledningens sida vill ”säkerställa patientsekretessen” och ”inte bidra till att röja någons identitet”.

Det är skäl som är oantastliga i sig, men frågan är om inte konsekvenserna blir de motsatta. När informationen till den seriösa journalistiken stryps blir läsarna utlämnade till kanaler utan journalistisk kompetens – sociala medier och skvallersajter av olika slag.

Uppgifter kan fortfarande lämnas ut, stryker SÄS under – men bara om patienten själv medger det. Orimligheten i det villkoret är uppenbart. En människa som har råkat ut för en svår olycka är förstås sällan i skick att svara på frågor överhuvudtaget. Och kan man det har man rimligen andra saker att tänka på än vad *BT* ska eller inte ska rapportera om.

Hela den här omsvängningen passar dessvärre in i det ovan nämnda, allt bistrare, klimat som den seriösa pressen har att arbeta i och exemplet SÄS är därför principiellt intressant. Motivet är alltid detsamma från myndighetshåll – det handlar om att skydda den enskilde medborgarens integritet. Men tänker man ett varv till uppstår ett mönster som visar att vi steg för steg, sakta men säkert, är på väg mot ett mer stängt samhälle.

Och vem tjänar på att villkoren för ett av mediernas viktigaste publicistiska uppdrag – att granska maktmissbruk och missförhållanden inom den skattefinansierade offentliga verksamheten – försämras? Inte samhället, inte den enskilde medborgaren.

I fallet SÄS är det inte svårt att föreställa sig scenarion där den nya policyn försämrar *Borås Tidnings* möjligheter att förmedla viktig samhällsinformation. Olyckor och brott är ofta trauman för ett stort antal människor. Att snabbt och korrekt kunna ge rätt fakta kring sådana händelser utan att röja drabbade människors identitet är något den seriösa journalistiken behärskar, skulle jag vilja säga, till fulländning. Det är också en journalistik som förhindrar felaktiga rykten att spridas och dessutom underlättar de viktiga samtal som människor har behov av att föra efter svåra händelser. Nu har SÄS stängt den möjligheten,

SÄS pekar i sina motiv på att den snabba utvecklingen i de sociala medierna gör att patienters identitet mycket snabbt blir känd. Vad man inte inser då är att när man försvårar för *Borås Tidning* att rapportera på ett tillfredsställande sätt, med sedvanlig respekt för rimliga krav på anonymitet, styr man också om medieanvändarna till just de kanaler som man kritiserar, de som varken arbetar professionellt eller etiskt försvarbart.

Och vem tjänar på det? Inte samhället, inte den enskilde medborgaren.

Politikens ansvar

Så visst, vi har en jämförelsevis gynnsam situation i Sverige – ja, i hela Norden, som Oluf Jørgensens Nordicom-rapport *Offentlighed i Norden* visar. Men det är inte självklart att vi har politiker och myndigheter som tycker att den situationen är bra. Och det verkar dessvärre som om dessa aktivt verkar för att försvåra den situationen för medier ytterligare.

Lägg till det den ekonomiskt allt mer utsatta situation som medier har idag när annonsflödena i allt högre grad går de traditionella tidningshusen förbi och läsarna digitaliserar sina läsvanor. Den gamla affärsmodellen med papperstidningsannonser som troget betalade för att demokratin skulle hållas levande med kvalitetsjournalistik är förbi. Konsekvenserna av det paradigmskiftet har vi inte till fullo sett än. Men det problemkomplexet förtjänar ett annat och möjligen längre anförande...

Utgivarnas ansvar

Men om vi byter perspektiv när det gäller offentlighetsprincipen: tar vi som är utgivare vårt ansvar? Självsanerar vi som vi ska? Jag märker att man lätt får en svår pedagogisk uppgift när man ska försvara offentlighetsprincipen för de som befinner sig utanför branschen, ja, för våra läsare. ”Jo, hörru, det är viktigt att vi har möjligheten att få tillgång till privat information, annars skulle vi inte kunna publicera löpsedlar som avslöjar vilka som tjänar mest i Borås”. Den typen av argument är förstås inte så övertygande.

Nu gör inte *Borås Tidning*, eller andra lokala morgontidningar, den typen av publiceringar, men de svenska kvällstidningarna gör det.

Däremot anser vi på *Borås Tidning* oss ha rätten att kolla upp alla våra folkvalda politikernas ekonomiska situation och berätta om de har ärenden liggande hos kronofogdemyndigheten. Men är det rimligt? Den typen av journalistik bygger på idén att en person som inte kan sköta sin ekonomi inte heller kan sköta ett politiskt uppdrag. Är det nödvändigtvis sant? Är det nödvändigt för vår ambition att göra demokratisk samhällsnytta att veta om ordföranden i fritidsnämnden inte klarade av att betala sin nya platt-TV? Jag lämnar frågan öppen, men jag undrar ibland – och det jag säger nu är inte en populär åsikt i mediekretsar – om vi i media verkligen är betjänta av alla personupplysningar vi har tillgång till? Stärker den tillgången vår trovärdighet?

Ett exempel: *Borås Tidning* fälldes för en tid sedan av Pressens Opinionsnämnd sedan man via ett förhörsprotokoll kommit över uppgifter ur en misstänkt brottslings personutredning. Den misstänkte arbetade kommunalt med barn- och ungdomar och vi ansåg därför att personens bakgrund var intressant ur aspekten att kommunen hade anställt hen för den typen av arbete. PO fällde *BT* eftersom man ansåg att de publicerade uppgifterna kränkte personens integritet. Vi kom för nära helt enkelt. Jag är böjd att hålla med. I det fallet var inte betjänta av de möjligheter till informationstillgång som finns.

Det digitala samtalet – nya utmaningar

En annan aspekt av offentlighetsprincipen som nog kommer att växa i betydelse är hur den digitala samtalsmöjligheten påverkar den. Den har definitivt ställt till det för politiker och tjänstemän i offentlighetens tjänst. När är jag privat? När är jag offentlig? Den frågan måste en politiker eller offentliganställd ställa sig dagligen numera.

I vårt spridningsområde hade vi nyligen ett fall där en ledande partipolitiker uttalade sig nedlåtande på en stängd Facebook-tråd om en partikamrat i ett ärende som hade med partiets framtida ledningsstruktur att göra.

Vi fick ta del av uttalandet och publicerade det varvid politikern anmälde oss till Pressens Ombudsman, eftersom hen ansåg att uttalandet fälldes av hen som privatperson, inte som politiker. PO friade *Borås Tidning*.

Till slut...

Med dessa två exempel från *BT*:s duster med PO vill jag avslutningsvis säga:

I en globaliserad värld, där det internationella inflytandet över svensk lagstiftning växer och de inhemska politikerna stödjer en utveckling som syftar till att begränsa mediers tillgång till handlingar och dokument, kan det bli allt svårare att behålla den

öppenhet vi har. Därför är det viktigt att vi använder vår offentlighetsprincip ansvarsfullt. Även på en lokaltidning i Borås.

För annars sårar vi demokratin och gör dess framtid ännu mer osäker.

Iakttagelser om finländsk offentlighet i teori och praktik

Henrik Huldén

I Finland pågår vintern 2014-2015 en uppmärksammas rättsprocess mot chefen för den finska narkotikapolisen, som anklagas för bland annat tagande av muta och missbruk av tjänsteställning. I samband med processen har informationsgången mellan myndigheter och medier varit föremål för speciellt stor uppmärksamhet i Finland. Att en polischef anklagas för en rad grova brott är förstås uppseendeväckande i sig, men fallet har ändå väckt osedvanligt mycket debatt. Kriminaljournalisterna i Finland har till och med kommit i gräl sinsemellan, eftersom den anklagade polisen har varit en viktig informant för många journalister som arbetar med kriminaljournalistik. Under förundersökningstiden har många journalister också påpekat att interna prestigekonflikter inom polisväsendet har försvårat journalisternas arbete när olika polisenheter har tolkat offentlighetslagstiftningen på olika sätt. Fallet har kommit att generera en viktig diskussion om hur offentlighetsprinciperna fungerar.

En av de journalister, som arbetar med ovanstående rättsfall, Susanna Reinboth, berättar att flera enheter inom polisen har varit mycket ovilliga att samarbeta med journalister. För att slippa lämna ut offentliga dokument har en del poliser till och med hittat på konstgjorda motiveringar till att hemlighålla materialet. Lagen om offentlighet gäller, men tolkningarna varierar.

I en rapport från Jyväskylä universitet, *Journalisterna och offentlighetsprincipen* av Heikki Kuutti, framgår att offentlighetsprincipen fungerar bristfälligt i Finland. Rapporten, som publicerades år 2011, baseras på intervjuer med 130 journalister. Problem med offentligheten finns framför allt i beredningsprocesser, vid överlåtande av offentliga handlingar och beträffande ersättningar för utlämnande av handlingar. Också motiven för hemlighållande varierar oroväckande.

Själva myndighetsmaterialet uppfattas som pålitligt av 4/5 av journalisterna. Tveksamheterna beror främst på att de tjänstemän som journalisterna intervjuat inte behärskar området, eller på att de inte ger någon annan information än den som journalisterna explicit ber om. Också språkfel och otidigheter i dokumenten reducerar deras trovärdighet.

I rättsprocesser blir många dokument offentliga i ett mycket sent skede, vilket skapar problem för journalisterna. En förundersökningsledare kan själv välja hur mycket hen vill berätta för medierna. Därmed hänger en hel del på person och på den relation polisen anser sig ha med representanter för medierna. Vissa poliser förhåller sig negativt

till varje representant för medierna och uppfattar offentligheten som enbart besvärlig. Alltså berättar en sådan polis ingenting om någonting för någon.

Eftersom det ofta är förknippat med svårigheter att få ut offentlig information, tyr sig många journalister mer till personliga källor, vilket kan minska vederhäftigheten i det journalistiska arbetet, påpekar Kuutti i sin rapport. Men de intervjuade journalisterna intygar samtidigt att det material som myndigheter och offentliga instanser lämnar ut uppfattas allmänt som mycket pålitligt, och särskilt viktigt är myndighetsmaterialet naturligtvis i bevakningen av offentliga beslutsprocesser.

Offentlighetsprincipen är i Finland relativt konfliktfri, åtminstone på ytan. Samhällets grundfunktioner stöder en sund offentlighet, korruptionen är enligt alla undersökningar mycket liten och de politiska processerna uppvisar sällan direkta oegentligheter. Med tanke på detta är journalisternas roll avgörande. Politiker, tjänstemän och andra nyckelpersoner vet att ”brott inte lönar sig”, eftersom de oftast uppdagas mycket snabbt. Därmed förstås inte sagt att de finländska myndighetspersonerna skulle vara hederligare än andra, men den fria pressens integritet är stor, och också medier med tydliga ägarintressen eller politiska agendor aktar sig för att gräva sin egen publicistiska grav genom att medverka i mygel.

Jyväsylärapporten ger också vid handen att journalisternas personliga relation till myndighetsrepresentanterna har en mycket stor betydelse för hur lätt det är att få ut information. En känd journalist behöver inte anstränga sig lika mycket för att tjänstemannen ska leverera det önskade dokumentet.

I fallet med den åtalade narkotikapolisen, som i skrivande stund är oavgjort, framgår att det trots ambitiös offentlighetslagstiftning fortfarande är påfallande mycket godtycke i myndigheternas hantering av offentligheten.

När offentligheten förändras

Yttrandefriheten, medierna och nyhetsförmedlingen

Ulla Carlsson

Det är snart 250 år sedan Sverige fick världens första yttrandefrihetslag genom tryckfrihetsförordningen 1766 med förbud mot censur och regler för offentliga handlingar. För några minuter kan det vara värt att vända blicken till den tid då den svenska tryckfrihetsförordningen tillkom. Anders Chydenius tillskrivs vara den som drev igenom lagen. Den som formulerade de bakomliggande principerna var Peter Forsskål. Båda kom från Finland.

§21

Ändtelingen är ock det en wigtig rättighet i ett fritt samhälle, att fritt få bidraga till det allmännas wäl. Men skal det ske, så måste samhällets tillstånd kunna blifwa bekant för hwar och en, och hwar en fritt der om få yttra sina tankar. Der det saknas är friheten ej wärd sitt namn. /.../ (Peter Forsskål: *Tankar om borgerliga friheten*. Tryckt hos Lars Salvius i Stockholm, november 1759, Atlantis 2009)

Dessa ord skriver Peter Forsskål 1759 i den 21:a och sista paragrafen i skriften *Tankar om borgerliga friheten*. Här förebådar Peter Forsskål den moderna förståelsen av offentligheten där medierna spelar en avgörande roll.

Skriften, som utgavs av Lars Salvius i Stockholm – även han med en bakgrund i Finland – fick oväntat trycktillstånd för en censurerad version, som nästan direkt förbjöds och beslagtogs. Av 500 spridda exemplar kunde 79 förstöras – och det förekom många avskrifter av boken.

Forsskål utmanade hela det etablerade samhället. Han trakasserades hårt för ”oförnuftiga satser, ledande icke mindre till irriga, än missnöjda och vidriga tankar om rikets regeringssätt” hette det (von Vegesack 2009). Så händer även i våra dagar. I det läget lämnade Forsskål landet och på Carl von Linnés uppdrag åkte han till Arabiska halvön. Där dör han i malaria 31 år gammal.

Forsskåls 21 paragrafer i *Tankar om borgerliga friheten* innehåller i det närmaste alla de rättigheter som trettio år senare återfinns i den franska deklarationen om människans och medborgarens rättigheter 1789.

Peter Forsskål, född 1732 i Helsingfors hann med mycket i sitt korta liv. Han var filosof, teolog, botaniker, zoolog och orientalist – han studerade arabiska och hebreiska. Forsskål var en av Linnés lärjungar och ansågs som mycket begåvad, briljant, men besvärlig – självsvåldig kanske är ordet. Linné namngav brännässlan efter Forsskål. Den

latinska beskrivningen – tenacissima, hispida, adhaerens, uncinata – betyder hårdnackad, vild, envig och kantig.

Forsskål hade stor tilltro till vad kunskap och fritt åsiktsutbyte, det fria ordet, betyder för samhällsutvecklingen. Han menade att yttrandefrihetens uppgift är att skapa 'ett upplyst publikum' – den allmänna opinionen var ett grundläggande mål.

Det kan tyckas orealistiskt i den tid som var och det stod även i motsättning till andra tänkare inom upplysningen, t ex Voltaire, som hävdade att det var svärdet som bestämde staternas utveckling inte ordet.

Men i ett långsiktigt perspektiv hade Forsskål rätt. Det finns ett samband mellan samhällsutveckling och yttrandefrihet – det handlar om ömsesidig påverkan. Därför har Peter Forsskåls ord fortfarande mening. Och vi skulle nog behöva lite mer av det kynne och kurage som drev honom för 260 år sedan.

Forsskåls ord är en påminnelse om att samhället förändras men vissa fundament består och det gäller inte minst rätten till frihet att tänka, att tala, att läsa, att lyssna, att skriva, att kommunicera med andra. Stadfäst i FNs deklaration om de mänskliga rättigheterna 1948.

Yttrandefriheten är dock ingen obegränsad rätt, den medför ansvar och skyldigheter, all diskussion om yttrandefrihet innebär överväganden om var gränserna ska dras. En diskussion som hör hemma i det offentliga rummet.

Medierna och nyhetsförmedlingen: en offentlighet i förändring

När yttrandefriheten behandlas kan inte medierna förbigås. Oberoende medier och pluralism är ett fundament i demokratin – oavsett publicering offline eller online.

Medierna har länge fungerat som central informationskälla, som 'watchdog' och som forum för samhällsdebatt – ett offentligt rum. De har haft en avgörande roll i förmedlingen av det offentliga samtalet. Nyhetsförmedlingen har varit dess mittpunkt.

Digitaliseringen med en tilltagande kommersialisering och långtgående mediekonvergens omskapar kommunikationssystemet vad gäller såväl tid och rum som socialt beteende. Och det offentliga samtalet ändrar karaktär, bl a genom de sociala medierna – detta missvisande ord (medierna har alltid varit sociala).

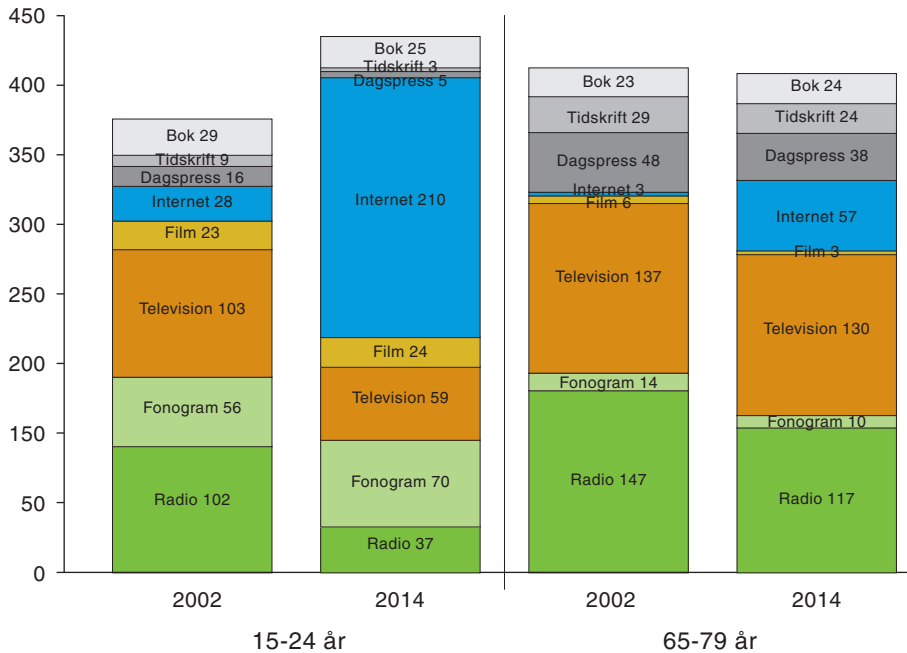
Idag ägnar vi mer än hälften av vår fritid åt medierna. TV-tittande är fortfarande den enskilt mest dominerande fritidssysselsättningen men bland unga vuxna har sociala medier övertagit den rollen (*Nordicoms Mediebarometer 2014*).

Utvecklingen går mycket snabbt. För fem år sedan var det några få procent av förskolebarnen som dagligen använde internet. Idag har 60 procent av tvååringarna börjat använda Internet. 75 procent av treåringarna är dagliga användare och över 90 procent av sjuåringarna (*Internet och Svenskarna 2014*). Det påverkar såväl kommunikation som lärande och detta måste vuxna och samhället förhålla sig till och det kräver omprövning i många avseenden samt betydligt mer holistiska perspektiv.

De unga väljer *vad, när och hur* de vill titta, lyssna eller läsa. Det ger ett annat mönster än tidigare. Ett minskat radiolyssnande, ett minskat läsande av dagstidningar och böcker, och ett minskat tittande på tv – främst på kommersiella kanaler – kan avläsas (*Nordicoms Mediebarometer 2014*).

De sociala medierna skapar nya dimensioner och möjligheter – och dilemman.

Figur 1. Bruttotid som ägnas åt medier 2002 och 2014 bland 15 till 24-åringar och 65 till 79-åringar (minuter)

Förutsättningarna för mediernas funktioner har därmed förändrats och det för demokratin så centrala offentliga rummet – utifrån föreställningen att offentligheten rör sambandet mellan medier, demokrati och medborgarligt engagemang.

Dagens offentlighet rymmer inte bara de traditionella medierna och opinionsbildarna utan här återfinns också ett komplext samspel mellan makthavare, lobbyister, pr-konsulter, informatörer, journalister och medborgare i sociala medier och olika plattformar online som kommenterar, diskuterar, förmedlar utsagor och nyheter.

Ett samspel som leder till förskjutningar i samhällets maktstrukturer, som påverkar grundvalarna för mediernas frihet och självständighet.

För de unga har de sociala mediernas popularitet att göra med *identitetsskapande* – att skapa och behålla nya relationer som delar ens intressen – att tillhöra en grupp. De växer upp i en mediemiljö som premierar visualitet, socialitet och mobilitet. Sättet att använda medier ingår i ett komplext samspel mellan de unga och dess omgivning som uttrycks i nya sätt att lära, handla, kommunicera och umgås med varandra. Det blir allt svårare att skilja mellan medier och andra vardagliga aktiviteter och den skillnaden är heller inte viktig för dem själva. (Persson & Sjöberg 2014) Det är i förstone innehåll och inte medier som står i fokus.

Dagens kommunikationssamhälle har en enorm potential. Medier och kommunikation representerar sociala och kulturella resurser som kan utveckla och stärka människor både vad gäller personlig utveckling och utveckling som medborgare utifrån ett demokratiperspektiv. Det handlar inte minst om mångfald, öppenhet och vidsynhet.

Vi har tillgång till kunskap och skeenden som har varit bortom vår horisont för inte särskilt längesedan, och vi kan göra våra röster hörda på många olika sätt över många olika gränser. Med den utgångspunkten har möjligheterna att yttra sig fritt aldrig varit större.

Men dagens situation har också implikationer och det gäller inte bara övervakning, kontroll, hatuttryck och olika typer av hot. En paradox uppstår: ju mer fria vi uppfattar oss på internet desto mer kontrollerade kan vi vara. Integritet och säkerhet är centrala aspekter i nätanvändningen.

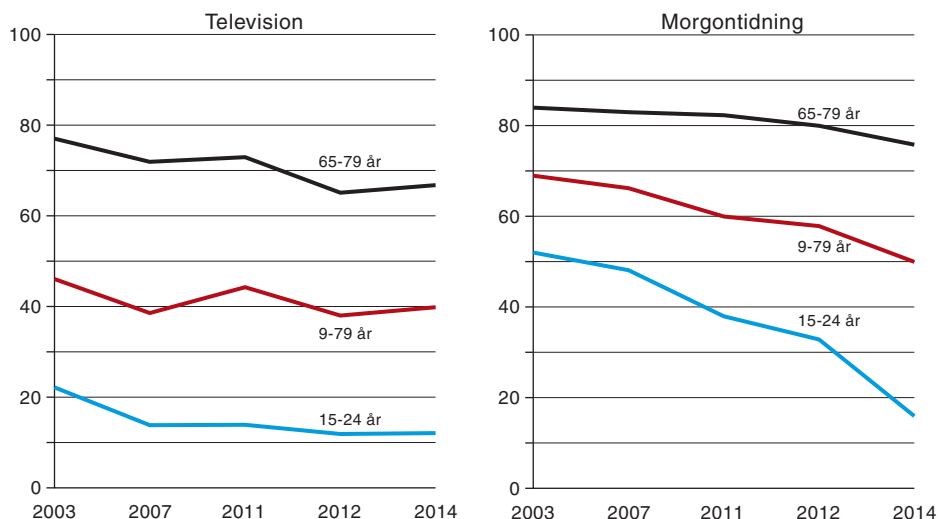
Den demokratiska processen bygger på medborgarnas kunskap och medvetenhet om samhällets tillstånd – som Forsskål skrev 1759. Det är en förutsättning för konstruktiva politiska lösningar och ett fungerande civilsamhälle.

Men när var och en har möjlighet att skapa sin egen referensram efter egna intressen och preferenser – skapa sina egna flöden – så innebär det ofta att man ställer sig utanför andra. Ett allt mer omfattande medieutbud får till följd att skillnaderna ökar mellan olika grupper vad gäller användningen av medier. Det gäller speciellt nyhetsmedier.

Detta måste vi förhålla oss till och det kräver prövning av många axiomer om mediernas roll och villkor i samhället.

För de som är intresserade av politik och samhälle har det aldrig varit så enkelt att hitta kvalificerad information som nu, vilket innebär att flera också ökar sin nyhetskonsumtion. För dem som inte är intresserade av politik och samhälle har det aldrig varit så enkelt att undvika sådan information – eller att bli desinformerade eller manipulerade. (Strömbäck 2013, 2014)

Figur 2. Nyhetskonsumtion – TV och morgontidningar i olika åldersgrupper 2003-2014 (procent)

Självklart är det enastående med alla nya möjligheter att finna information och kunskap, delta i samhällsdebatten och förverkliga sig själv. Men som flera, inte minst demokratiforskaren Jesper Strömbäck har påpekat, är det problematiskt att skillnaden i användningen av medierna och i synnerhet nyhetsmedier ökar. Något som medför risk för ökade kunskaps- och deltagandeklyftor, minskad social sammanhållning och ökad ojämlikhet mellan samhällsklasser. (Strömbäck 2013, 2014)

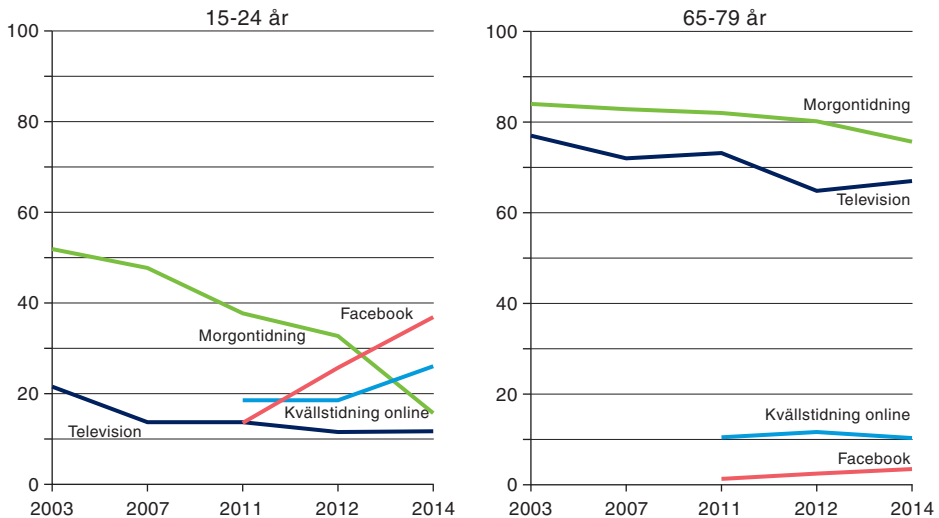
Frågan vad det betyder för demokratin måste ställas?

Nyhetsändringar med fasta tablåtider i tv har länge varit ett viktigt bidrag till medborgerlig kompetens (civic competence). Det visar jämförande studier som innefattar de

nordiska länderna och länder som USA och Storbritannien. Hög sådan mediekonsumtion gör att kunskapsklyftorna inte är lika stora som i länder där denna är låg. Här har public service-medierna spelat en avgörande roll. (Iyengar & Curran 2009)

Vad innebär det att många och särskilt unga människor idag allt oftare hämtar nyheter via länkar på sociala medier, främst via Facebook. Det kompenserar inte för nedgången att hämta nyheter i traditionella medier. (*Nordicoms Mediebarometer 2014*)

Figur 3. Nyhetskonsumtion traditionella medier och online-medier i olika åldersgrupper 2003-2014 (procent)

Och nyhetsvärderingen förskjuts från redaktioner till publiken. Så har det i någon mening alltid varit men i dagens enorma medieutbud ständigt tillgängligt blir det mycket mer påtagligt.

Begreppet 'nyheter', har också en annan betydelse i dagens unga generation. Tidigare generationer har förknippat nyheter med samhälle, politik och ekonomi i blickpunkten. Men för de unga har nyheter en mycket bredare innebörd. En majoritet av de nyheter som unga hämtar från nätet handlar inte om samhället (*Nordicoms Mediebarometer 2014*). Flera företrädare för stora medier arbetar idag efter devisen att det är den identitetsskapande potentialen i en nyhet som är avgörande för genomslag.

En demokrati kan inte fungera utan välinformerade och engagerade medborgare med ett kritiskt förhållningssätt, och välinformerade medborgare kan inte existera utan trovärdiga medier och en granskande journalistik av god kvalitet. Detta bygger på ett förtroende mellan medierna och medborgarna. Så har länge varit självklart.

Men hur förhåller vi oss till detta axiom idag. Hur hanteras det av mediebranschen, politiken, civilsamhället, utbildningen och forskningen.

Mediebranschen talar om sin egen kris och söker febrilt hållbara lösningar i en svår omställningsfas men irrvägarna synes många. Vilka konsekvenser får det för den kvalificerade journalistiken – när redaktionerna rationaliseras i allt snabbare takt; när utrikeskorrespondenter tas bort och det sparas på undersökande journalistik. Informatörer, lobbyister, pr-konsulter blir allt fler medan journalisterna blir färre – de som med ett kritiskt öga ska granska såväl det privata som offentliga. Det är ett demokratiskt dilemma.

Och hur rustar journalistutbildningen dagens journaliststudenter att utöva kvalitetsjournalistik i det medielandskap och den mediekultur som de snart ska verka i.

Politiken står tämligen handfallen mitt i digitaliseringen – mediepolitiken som är central i demokratins politik. Den har svårt att hantera hur man ska kunna vara steget före eller åtminstone jämsides när utvecklingen till synes bara springer förbi och de politiska regelverken ofta utgår från *en* teknisk distribution utan koppling till mediekonvergensen. Digitaliseringen tycks göra politiken oförmögen att handla.

Det handlar bl a om att finna en fungerande finansieringsmodell för public service-medier som är anpassad till ett digitaliserat medielandskap och som garanteras ett oberoende från kommersiella och politiska intressen.

Det handlar om prövning av stödordningar för dagspress, tidskrifter, böcker, film, etc. Kort sagt värna oberoende medier och pluralism – en nyckelfråga för demokrati. Att försvara offentligheten. För detta krävs såväl ny kunskap, utbildning, eftertanke och samtal som konsekvensanalyser och utblick mot andra länder.

Ytterst handlar det om frågan vilket samhälle vi vill ha. Svaret bestämmer synen på medierna – och därmed också stödet till medierna.

Medie- och informationskunniga medborgare: utbildning och folkbildning

Grundläggande för att möta förändringarna i kommunikationssamhället är utbildning och kunskapsutveckling. En medie- och kommunikationskultur som genomgår så stora förändringar måste bestå av mycket *medie- och informationskunniga medborgare* med ett kritiskt öga. För det behövs många olika kunskaper och färdigheter.

Men för att kunna tillskansa sig den kunskapen måste medborgarna kunna tala, läsa och skriva. Vi vet att grundläggande för demokratiutveckling är en god skola lika för alla.

Medie- och informationskunnighet är tveklöst en nyckelkompetens i dagens samhälle – något som vi i den mest uppkopplade delen av världen inte fullt ut synes förstå. Det handlar i högsta grad om utbildning – och folkbildning.

Utifrån ett globalt perspektiv ser vi dagligen hot mot yttrandefriheten och förmedlingen av nyheter, t ex nya former av politisk censur, självcensur, övervakning och kontroll, gatekeeping, desinformation, terrorism, antiterrorlagar och andra hot mot journalister – även mord på journalister – samt olika kommersiella hinder. Att utsättas för hot och hat tillhör journalisternas vardag även här hemma.

Den pågående digitaliseringen och globaliseringen har inte bara förändrat mediernas funktioner utan också strukturer avseende styrning och marknad med nya typer av transnationella bolag, bl a med övervakning som affärsidé.

Det finns idag ett antal stora medie- och kommunikationsföretag som inte upprätthåller något som helst ansvar inför samhället och dess medborgare utan istället endast svarar gentemot marknaden eller den politiska makten. Idag är det dock inte helt lätt att skilja mellan statlig och kommersiell bevakning.

Det pågår en kamp för ett öppet och fritt Internet – mot övervakning, kontroll och censur – riktad både till regeringar och privata företag. Detta är en del av globaliseringsprocessen och betonar än mer att medie- och informationskunniga medborgare idag är en förutsättning för demokratisk utveckling.

Sverige är ett av de mest teknologiintensiva och 'uppkopplade' länderna i världen och med en digital agenda vars målsättning är att vara bäst på att använda digitaliserings möjligheter – trots det, så är utbildningen i medie- och informationskunnighet fortfarande eftersatt. Detta är oroande – inte minst från ett demokratiperspektiv.

Vi har varit mer upptagna av att bli teknologikunniga än mediekunniga. Det är stor skillnad mellan dessa begrepp. Att vara teknologikunnig eller digitalt kunnig är en del av många förmågor som krävs för att vara *medie- och informationskunnig*.

Förutom tillgång till medier och kommunikation med allt vad det innebär, gäller det kunskap om hur medierna fungerar, hur de skapar mening, hur medie- och kommunikationsindustrin är organiserad, de mål mot vilka de arbetar och dess konsekvenser och hur de tjäna sina pengar.

Och inte minst vikten av källkritik, att kunna filtrera fram och klassificera information ur det stora flödet av data och att kunna tolka bilder – idag är texten underordnad bilden.

Men det räcker inte. Att vara medie- och informationskunnig är också att ha god kunskap om hur olika medier kan användas för kreativa uttryck – att producera eget medieinnehåll – att uttrycka sig på många olika sätt genom ord, bild och ljud.

Och inte minst innebörden av att vara en del av det offentliga rummet. Hat, mobbing och sexism på nätet är återkommande temata i dagens samhällsdebatt. Det finns ett uppenbart behov av mer kunskap vad gäller personlig integritet, skydd av privatliv och datasäkerhet samt upphovsrättsliga frågor.

Dagens utmaning ligger därmed i att utveckla 'policies' som balanserar de två målen: *att maximera möjligheterna och att minimera riskerna* i den digitala mediekulturen. Och när de unga står i blickpunkten påminna om slutorden i en svensk debatt 1939 om radions roll: "Alla tiders ungdom är av bästa skrot och korn. Det kommer blott an på tiden själv, vad den har att bjuda de unga." (*Radio*, no 1, 1939)

Till slut...

Vi har som synes en rad förhållanden att beakta om vi ska kunna hantera de komplexa yttrandefrihetsfrågorna – och inte minst de som rör mediernas frihet och förmedlingen av nyheter till samhällets medborgare. Då gäller det att inte låta sig skrämmas av det faktum att frågor om yttrandefrihet och pressfrihet är bland de mest politiserade frågorna på den internationella agendan.

Lösningar på dagens problem måste uppmärksammas på flera olika nivåer – lokalt, nationellt, regionalt, globalt – i dialog med varandra. En ökad dialog i en *offentlighet* är en nödvändighet i dagens samhälle där många olika kulturer, traditioner och politiska uppfattningar existerar sida vid sida. Men samtalet är satt på undantag trots alla superlativer och förhoppningar om det motsatta i dagens kommunikationssamhälle. Yttrandefrihet, medier och samtal hör intimt samman.

Så till slut låt Forsskåls inledande ord bli en påminnelse om att tystnad är ett av de allvarligaste hoten mot demokrati och frihet.

Referenser

- Askenius, T. & Stubbe Østergaard, L. (Eds) (2014) *Reclaiming the Public Sphere. Communication, Power and Social Change*. Hampshire: Palgrave (Palgrave Studies in Communication for Social Change).
- Carlsson, U. (Red) (2014) *Nordicom's Mediebarometer 2013* [Nordicom's Media Barometer 2013]. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.
- Carlsson, U. (Red) (2014) *Medie- och informationskunnighet I Norden. En nyckel till demokrati och yttrandefrihet* [Media and information literacy. A key to democracy and freedom of expression]. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.
- Castells, M. (2009) *Communication Power*. Oxford: Oxford University Press.
- Forsskål, P. (2009) *Tankar om den borgerliga friheten* (originalmanuskript med bakgrundsteckning av T. Vegesack). Stockholm: Atlantis.
- Graham, M. & Dutton, W.H. (Eds) (2014) *How Networks of Information and Communication are Changing Our Lives*. Oxford: Oxford University Press.
- Gustafsson, L. (2014) *Sluta bråka. Dags för dialog i politiken*. Stockholm: 33 sidor.
- Habermas, J. (2006) Political Communication in Media Society: Does Democracy Still Enjoy an Epistemic Dimension? *Communication Theory* 16(2006)411-426
- Internet och svenskarna 2014* (2014) SE/Internetstatistik 2014 (<http://www.soi2014.se/>)
- Iyengar, S. & Curran, J. (2009) *Media Systems, News Delivery and Citizen's Knowledge of Current Affairs*. SSRN (<http://publicsphere.ssrn.org/iyengar-curran-media-systems-news-delivery-and-citizens-knowledge-of-current-affairs/>)
- Persson, M. & Sjöberg, U. (2014) 'TV:n kommer att vara kvar. Barn och unga i ett nygammalt medielandskap.' [Television will remain. Young people in a new and old media landscape]. In: *Mediebarometern 2013*. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.
- Shehata, A. & Wadbring, I. (2012) 'Allt fler står utanför nyhetsvärlden'. I L. Weibull, H. Oscarsson & A. Bergström (Red) *I framtidens skugga*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet 2012
- Strömbäck, J. (2013) *Svenska framtidsutmaningar. Slutrapport från regeringens Framtidskommission*. Stockholm: Fritzes.
- Strömbäck, J. (2014) 'Medieutvecklingen en demokratifråga' [Media Development is about democracy]", In Carlsson, U. (Red): *Nordicom's Mediebarometer 2013* [Nordicom's Media Barometer 2013]. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.

Bypass-operation på journalistiken

Carl-Gustav Lindén

Tekniskt och ekonomiskt sett är vi så nära full yttrandefrihet vi kan komma. Nästan alla har en dator eller mobiltelefon med uppkoppling och lagstiftningen i de nordiska länder sätter få hinder för vad som får sägas, men vi förstår att detta inte är en tillfredsställande utgångspunkt. Faktisk yttrandefrihet ska analyseras utifrån makt och inflytande i alla dess former, politisk, juridisk, ekonomisk, kulturell, social. Medieforskare som jag tenderar att titta på yttrandefrihet i termer av tillgång till de viktigaste kanalerna, dvs. vem har getts rätten att delta och påverka i det offentliga samtalet som sker såväl i medierna som mer begränsade sällskap?

Som jag ser det håller mediernas användare, annonsörer och maktens representanter, var för sig eller tillsammans, på att göra en bypass-operation på journalistiken. Det har uppstått möjligheter att leva ett fullödigt liv utan att behöva betala traditionella medier för deras informationsfunktion. Det är likaså möjligt att nå de stora massorna direkt utan mediernas hjälp, vilket såväl näringslivet som maktens utövare insett. Nyheternas sociala betydelse för sammanhållning och gemensam förståelse urholkas snabbt. Journalisterna svarar på utmaningen med att förändra sin expertis och gå från rollen som redaktionella grindvakter till diskussionsledare i sociala nätverk.

Maktens avtryck

Offentlig kommunikation är maktutövning, men också maktens uttryck och avtryck vilket på inget sätt har förändrats trots att kommunikationen alltmer sker i interpersonella nätverk som populärt kallas sociala nätverk (Ronning 2012). Självt har jag jobbat med globala frågor inom FN:s forskningsinstitut UNU-WIDER i Finland och där försökt hitta och övertyga noderna i de sociala medierna, det vill säga de personer som har auktoritet på till exempel Twitter, för att via dem nå ut med budskap om till exempel forskningsresultat. Kommunikationstekniken är alltså baserad på de skalfördelar för maktutövning som tekniken medger.

Frågan har förstås hela tiden varit aktuell: vem är det egentligen som ges rätten att delta i det offentliga samtalet? Vi har lagstadgad yttrandefrihet, men vi har ingen yttrandejämlikhet, som Nina Frid påpekar i Biblioteksbladet. Ett exempel: Inom näringslivet är fullständig yttrandefrihet en omöjlig tanke och företagen gör sitt bästa för att förhindra affärshemligheter eller negativa överraskningar från att sprida sig. Inte bara samarbetspartners utan även tillfälliga kontakter tvingas skriva på så kallade Non-Disclosure Agreements (NDA) som förbjuder dem att berätta vad de fått veta. Det handlar också

om att bevaka varumärket. Ekonomijournalister som ringer till företagsrepresentanter får ofta svaret: ”Jag står lite illa till och kan inte riktigt prata. Är det ok om jag ringer tillbaka om en liten stund?” Det inövade svaret och väntetiden därefter används för ett snabbt samtal till kommunikationsavdelningen för instruktioner.

Det finns också en brist på yttrandefrihet som inte är självvald utan baserad på exkludering utifrån principer fastslagna av majoriteten. Den finlandssvenska författaren Mathias Rosenlund har berättat vad det innebär att leva fattig utan yttrandefrihet: ”Jag såg människor runt omkring mig som ingen skrev eller berättade om. Jag själv kände mig som en människa som ingen ser och skriver om”.

Personangrepp

Samtidigt som Internet skapar mekanismer som gynnar det offentliga samtalet rent kvantitativt kan där också finnas där andra mekanismer som drar ned kvaliteten. Många väljer att vara tysta eller söka sig till kretsar där de vet vem som lyssnar. Jag har forskarkolleger som ägnar sig åt invandrarfrågor och de avstår gärna från sin rätt att uttala sig i offentligheten där de riskerar att bli utsatta för hatiska och anonyma personangrepp.

Idén om det moderna samhället bygger på tanken på en upplyst och delaktig allmänhet (Lerner 1958) där vi har ett samförstånd kring reglerna för det offentliga samtalet, vad vi får och inte säga. Men den allt hårdare konkurrensen mellan medierna gör att de desperat försöker locka läsare, tittare och lyssnare med metoder som går emot idén om ett upplyst samhälle, berättarstrategier som bygger på populärkultur och det minsta intellektuella motståndets lag, mycket i enlighet med mediemogulen Rupert Murdochs taktik (Ehrlich 1996).

Missförstå mig inte, jag har till exempel sett alla deltävlingar i svenska schlagerfestivalen i många år och vi brukar samla ett helt gäng hemma hos oss och när det är dags för eurovisionsschlagerfestivalens final klär vi upp oss och äter mat som passar in på värdlandet.

Publiken bestämmer

Men mediecheferna verkar aktivt vara på väg bort från idealet om att medier och demokrati hör samman och låter alltmer sina beteendemätare styra verksamheten i stället för att fatta redaktionella beslut på publicistiska grunder. Uttrycket ge publiken vad den vill ha har fått en helt ny dimension. Det är algoritmerna som styr vad som erbjuds publiken, vars upplevda behov alltså kan uppfyllas i realtid. New York Times satte till exempel 2013 samman ett team av analytiker och dess ledare James G. Robinson skriver att ”publikens insikter har introducerats i det journalistiska beslutsfattandet” (Robinson 2014). New York Times publicerar även kolumnen 6th Floor (<http://6thfloor.blogs.nytimes.com/>) med analyser av läsarnas kommentarer. The Guardian tog redan för flera år sedan en egen plattform för användaranalys, Orphan, vars uppgift också är att stöda redaktionella innehållsbeslut (Edge 2014). I dessa exempel försöker medierna skapa system som bygger upp journalisternas kompetens som diskussionsledare. Samtidigt är nyhetsalgoritmernas logik dold för användarna och få journalister har kompetens att analysera deras urvalslogik (Diakopoulos 2014).

Det finns också andra sätt att göra bypass-operationer på journalistiken. I takt med att öppen data-vågen sveper över myndigheterna blir offentliga handlingar öppna på

ett helt annat sätt än tidigare tack vare digitaliseringen och sökrobotar som är enkla att använda. Vi ser effekterna på en rad områden, positiva och negativa.

Det kanske färskaste exemplet är svenska Lexbase (www.lexbase.se) vars tjänster marknadsförs som ”Sveriges största databas med rättslig information om personer och företag”. Det innebär till exempel att svenska brottsdomar kan sökas enligt namn, personnummer och ort. Där finns även en kartfunktion så att användaren hittar dömda brottslingar bland sina grannar eller bekanta. Även personer som friats från misstanke om brott, sonat sina brott, eller vars dom inte vunnit laga kraft ger sökträffar och markeras på kartan. Om någon flyttar in i en bostad där någon som dömts tidigare bott - då får den nyinflyttade ”ta över” den röda prick på kartan som pekar ut den kriminellas hemvist.

Mot betalning kan användaren ladda ner domsluten i sin helhet. Tjänsten har startats av en 26-årig svensk, Johan Häger, som på kort tid blivit mångmiljonär.

Lexbase gör alltså ingen på skillnad på stort och smått, ett litet trafikbrott behandlas lika som grova brott och dessutom finns vittnenas namn med i rättegångsprotokollen.

Skyddad av tryckfrihet

I nordisk jämförelse har Sverige den största öppenheten vad gäller personuppgifter, men samtidigt är den elektroniska tillgången till personregister begränsad (Jørgensen 2014, 34), en paradox som Lexbase kunnat utnyttja. Det ironiska är alltså att Lexbase kan hänvisa till den första paragrafen i Tryckfrihetsförordningens andra kapitel, som också citeras på ingångssidan: ”Till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning skall varje svensk medborgare ha rätt att taga del av allmänna handlingar.”

Lexbase har beviljats ett så kallat utgivningsbevis vilket gör att företaget är undantaget personuppgiftslagens (PUL) regler om integritetsskydd. Detta ger Lexbase skydd under den svenska yttrandefrihetsgrundlagen. Sedan tidigare är det möjligt för bland annat journalister på tidningar, radio och tv att få tillgång till information om åtal och domar genom tjänster som inte är öppna för allmänheten, som Siren, Piscatus och Infotorg. Men medierna gör ett urval enligt pressetiska principer vid publiceringen och ger åtminstone ett sken av att ha stränga regler för hur databaserna får användas (Wolodarski 2014).

Trots Lexbase avsaknad av publicistiska beslut menar Martin Brinnen, jurist på Datainspektionen, intervjuad av *Dagens Nyheter*, att deras utgivningsbevis gör att de skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen. Inspektionen har ”i princip inte några möjligheter att ingripa mot tjänster av den här typen, så länge de har utgivningsbevis. Då går det inte att tillämpa personuppgiftslagen utan att komma i konflikt med yttrandefrihetsgrundlagen” (de la Reguera, Österberg 2014).

Advokatsamfundets generalsekreterare Anne Ramberg är också upprörd över internettjänsten.

”Det är ett missbruk av offentlighetsprincipen och vår yttrandefrihet. Jag tycker sajten som sådan är förskräcklig, det är ett cyniskt missbruk av människors personuppgifter”, säger hon till *Dagens Nyheter* (de la Reguera, Österberg 2014).

Justitiekanslern, JK, beslutade våren 2014 att inte pröva frågan om personerna utsatts för förtal.

Internetjänsten ska också hänga ut tandläkare och läkare som begått misstag och prickats av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN. Enligt Lexbase arbetar ett femtiotal dömda läkare vidare trots att de inte borde.

En grundlagsändring med skärpta krav på publicering av personuppgifter kunde göra livet svårare för sajter som Lexbase, men den skulle dock bli förödande för journalistiken. Mattan skulle exempelvis dras undan för all typ av granskande journalistik som kräver upprättande av databaser. Inte heller skulle media – när allmänintresset så kräver – kunna publicera namn och bild på personer som begått grova brott.

Nils Funcke, journalist och tidigare sekreterare i yttrandefrihetskommittén anser att grundlagen inte behöver ändras, utan att reglerna för utgivningsbevis borde skärpas. Ett bevis kostar 2000 kronor och utfärdas av Myndigheten för radio och tv. Han ser två möjliga vägar: att införa en prövoperiod innan utgivningsbevisen permanentas, eller säkerställa att den sökande sajten har ett i första hand publicistiskt syfte (Funcke 2014).

”Skapar samhällsnytta”

Johan Häger var i november 2014 en av huvudtalarna på Scandinavian Interactive Media Event, en årlig konferens för Internet- media- telekom- och underhållningsbranscherna. Där behandlades han som en hjälte och lysande affärsman, vilket videoklippet på Youtube visar: <https://www.youtube.com/watch?v=uFsBvsttHhA>. Han har varit dödshotad många gånger och bad svenska Säpo om råd för hur han skyddar sin säkerhet.

Johan Häger hävdar att Lexbase skapar samhällsnytta. Genom att göra miljontals domar sökbara på nätet – domar som omfattas av offentlighetsprincipen – kan man säga att de nu digitaliserat själva offentlighetsprincipen. Kritiken mot honom går ut på att han på ett cyniskt sätt utnyttjar hålen i det juridiska systemet för egen vinning och fråntar människor som sonat sina brott chansen att börja om sitt liv på nytt.

”Vi är ingen domare utan vi speglar bara offentlig information”, försvarar sig Johan Häger med.

Lexbase, tycker jag, illustrerar väl hur balansgången mellan yttrandefrihet och integritetsskydd blir svårare att hålla på nätet, men av populariteten att döma verkar många svenskar tycka att detta inte är ett problem eftersom de gärna tar del av brottsuppgifter. Det kan nämnas att Lexbase var den sökterm som ökade mest på Googles svenska sidor 2014.

Frågan är hur journalisterna ska reagera på risken att deras nuvarande expertis inte längre är efterfrågad.

Referenser

- de la Reguera, E. & Österberg, T. 2014.1.27, *Grannens domar kan läsas på nätet*, <http://www.dn.se/nyheter/sverige/grannens-domar-kan-lasas-pa-natet/> Dagens Nyheter.
- Diakopoulos, N. 2014, *Algorithmic Accountability Reporting: On the Investigation of Black Boxes*, Tow Center for Digital Journalism, Columbia School of Journalism, New York.
- Edge, A. 2014.12.2, *Ophan: Key metrics informing editorial at the Guardian* [Hemsida för Journalism.co.uk], [Online]. <https://www.journalism.co.uk/news/how-ophan-offers-bespoke-data-to-inform-content-at-the-guardian/s2/a563349/> [läst 2014.12.26].
- Ehrlich, M.C. 1996, *The journalism of outrageousness: Tabloid television news vs. investigative news*, Association for Education in Journalism and Mass Communication.
- Frid, N. 2014.5.2, *Yttrandefrihet räcker inte* [Hemsida för Biblioteksbladet], [Online]. <http://biblioteksbladet.se/2014/05/02/yttrandefrihet-racker-inte/> [2014.12.23].
- Funcke, N. 2014.1.31, *Nils Funcke: Värna utgivningsbevis för webbplatser - trots Lexbase* [Hemsida för Sveriges Radio], [Online]. <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3938&artikel=5772457> [läst 2014.12.26].

- Jørgensen, O. 2014, *Access to Information in the Nordic Countries: A comparison of the laws of Sweden, Finland, Denmark, Norway and Iceland and international rules*, Nordicom, Gothenburg.
- Lerner, D. 1958, *The Passing of Traditional Society: Modernizing the Middle East*, Free Press, New York.
- Robinson, J.G. 2014.5.28, *Watching the audience move: A New York Times tool is helping direct traffic from story to story* [Hemsida för Nieman Lab], [Online]. <http://www.niemanlab.org/2014/05/watching-the-audience-move-a-new-york-times-tool-is-helping-direct-traffic-from-story-to-story/> [läst 2014.12.26].
- Rønning, H. 2012, "The Social or the Interpersonal? New and Old Public Spheres", *Divinatio*, , no. 35, pp. 93-111.
- Rosenlund, M. 2013, *Kopparbergsvägen 30*, Schildts & Söderströms, Helsingfors.
- Wolodarski, P. 2014.2.2, *Sluta nonchalera brottslighet på internet*. <http://www.dn.se/ledare/signerat/peter-wolodarski-sluta-nonchalera-brottslighet-pa-internet/> Dagens Nyheter, [läst 2014.12.26]

Shift Happens

Att göra läskunniga till riktiga läsare

Kerstin Brunnberg

Linnélärjungen Peter Forsskål hann för sin mycket för tidiga död, med något som än idag är giltigt för den svenska offentligheten – och tryckfrihet och yttrandefriheten i

I sin därefter indragna skrift *Tankar om borgerliga friheten* pläderade han framsynt för att behovet av ”varje individs oberoende innebär en rätt att få sina personliga rättigheter garanterade” och en av dem vara ”oinskränkt skriffrihet”.

Forsskål var liberal och vände sig mot en påtvingad återhållsamhet med att säga och sprida sin uppfattning. Hans syfte vara inte bara för egen del utan för att han ansåg i en tid när det fanns en period av frihetliga rörelser att ”En vis regering lämnar menigheten hellre lägenhet att yttra sitt missnöje med pennor än med andra gevär”

Forsskål var en föregångare när han påpekade att ”det enda alternativet till våld är tryckfrihet” och att yttrandefrihetens uppgift är” ett upplyst publikum.

Forsskål var vid den här tiden inte ensam om dessa tankar. I England hade censuren avskaffats 1659 och författare och filosofer resonerade som Forsskål.

Censuren i Sverige avskaffades 1766 och då stiftades också tryckfrihetslagstiftningen och offentlighetsprincipen 1.0. Under den korta tiden fram till 1772 års statskupp kom det ut 80 periodiska tidskrifter och 2000 politiska skrifter.

Gustaf III:s statskupp satte stopp för det men efter hans död återkom den initierade lagstiftningen och formades till 1809 års grundlag om tryckfrihet.

- Det finns anledning att erinra om tre saker – sedan *så länge* har Sverige utmärkt sig för att ha grundlagsfäst tryckfriheten och offentlighetsprincipen. *Så väl har uppsåtet och själva konstruktionen varit så samstämda*; tryckfriheten, offentlighetsprincipen, ensamansvaret, meddelarskyddet och det särskilda rättegångsförfarandet med jury. Och *så väl har denna grundlag respekterats* – och kombinerats med ett presstöd som fungerat i den analoga världen och det finns anledning att också påminna om det uttalande som riksdagen gjorde 1975 om massmediernas uppgift som granskare och informationsgivare. Massmedierna bör ge den information som är nödvändig för att medborgarna ska kunna ta ställning i samhällsfrågor. De förtroendevalda bör genom massmedierna få löpande information om enskildas och organisationers uppfattning i politiska frågor.”
- Massmedierna bör som allmänhetens företrädare granska och kontrollerade inflytelserika i samhället.

Det kan tyckas vara fel att gå bakåt när man ska tala om framtiden, men det är angeläget att peka på den vikt som ändå lagts vid massmediernas roll. Till det kan man lägga att Sverige vid inträde i dåvarande EG lyckades försvara den svenska lagstiftningen.

Hoten mot journalistiken

Med jämna mellanrum återkommer naturligtvis krav från politiken, organisationer och olika intressen på förändringar i för allmänheten ogynnsam riktning, men det räcker enligt min uppfattning med att peka på några mediegranskningar som IB, Osmo Vallo, Galna Ko-sjukan, avvísningarna av de egyptiska medborgarna, Valstugureportaget, Bofors, Telia, järnrörsskandalen, Expressens jobb om tillgången på illegala vapen och polisens register över romer för att visa journalistikens betydelse.

Samtidigt med detta ser vi idag en rad för journalistiken stora hot som svårligen bemästras annat än av journalistiken själv – vilket är lätt att säga.

De finns anledning att peka på tre områden:

PR-branschen

Det minst besvärliga är de senaste 20 årens rätt avsevärda framväxt av PR branschens olika funktioner. Det finns ju egentligen inget att säga om mer än att det skapar merarbete för att komma förbi mörkläggning, nedtystningsarbete, dokumentförstöring, avböjda intervjuer, inom någon myndighet t o m efterforskning av källor och likande. I *Financial Times* skriver Andrew Edgecliffe-Johnson rätt uppgivet om hur det i USA går 4,6 PR personer på en journalist .

Med tanke på detta är många av de senaste årens genomförda granskningar rätt imponerande.

Men ett exempel på PR maskineri är ju att SAS:s kundtidning drogs in därför att den beställda artikeln av Per Svensson om extremhögern i Skandinavien retade upp Fremskrittspartiet i Norge, varpå hela upplagan drogs in – ett anmärkningsvärt agerande som vi allmänt nog diskuterat för lite. Nu lyckades inte aktionen helt för på väg hem från Helsingfors lyckades jag hitta ett kvarglömt ex i stolsfickan och det lämnar jag nu till Dig Per eftersom Du inte har något eget.

Försöken att ändra i tryck- och yttrandefrihetslagstiftningen

Det andra och mer hotfulla har varit de upprepade försöken att ändra i Tryck- och yttrandefrihetslagstiftningen i syfte att göra den vad man kallar teknikoberoende. Här har experten och journalisten Nils Funcke spelat en avgörande roll då försöken inte fullföljts.

Funcke har dessutom varit den som mer än andra kritiserat försämringar som ändå skett – bl. a ett sådant är försämringen av den offentlighet som är så avgörande för den demokratiska kontrollen genom att sekretessbelägga uppgifter som svenska myndigheter får eller samlar in som ett led i internationellt samarbete.

Det finns anledning – för medborgarnas skull – att fortsatt vara vaksam på försämringar som skulle minska allmänhetens insyn och kunskap. D v s att inte minska offentligheten. Professor Olof Jørgensen har för Nordicom visat att rättsreglerna för offentliga

och hemliga dokument och data dels ser olika ut i Norden, dels att det skulle kunna vara bättre – inte minst på det digitala området.

Hot och hat – journalisternas vardag

Det tredje området är det hot som journalistiken lever under – både i Sverige och ute i världen. Det har ökat och måste diskuteras och skapas förståelse för. Är det något som förhindrar människors rätt till insyn, kunskap, förståelse och att vara informerad om vad som sker i deras värld och samhälle, så är det jakten på att stoppa journalister att utföra sitt uppdrag. Det är djupt tragiskt både rent mänskligt och demokratiskt.

Det fega mord och hot mot journalister mitt i deras yrkesutövning är också ett uttryck för det förakt som finns för demokrati och yttrande- och informationsfrihet. Journalistik är till för att ge oss alla trovärdig och allsidig kunskap om väsentliga ämnen. De parter som vill dölja sanning eller skrämja till tystnad hotar oss alla, men journalisterna blir de verkliga offren och måltavlorna. Därför angår detta oss alla och medvetandet om vad som pågår i olika former både i Sverige och i andra länder, måste diskuteras. Det krävs att vi alla förstår mer vad som sker än det brutala mordet.

Det är riskfritt att döda en journalist skev dåvarande chefen för BBC Global News Richard Sambrook i rapporten *Killing the Messenger* för organisationen National News Safety Institute (INSI). Rapporten är avsedd att väcka medvetande hos världens ledare och medieägare om det mycket höga pris som betalas för rapportering om obekväma sanningar från och i länder där yttrandefrihet betraktas med förakt.

Rapporten innehåller en rad viktiga rekommendationer och förslag till att förbättra läget, bland annat att IMF, Internationella valutafonden, ska ta med möjligheterna för journalister att kunna arbeta fritt, som ett mätindex för att bevilja ekonomiskt stöd. Sambrook kallar det ”impunity index” d v s ”skadefrihets- index”. Frihet för media är fundamentet i yttrandefriheten och ett mål att kämpa för är, att ingen journalist ska behöva offras för yttrandefriheten brukas.

Så tunn är gränsen mellan liv och död för dem som tar ansvar för att granska och blottlägga det andra inte vill ska komma oss till del, det vi helt enkelt inte ska få veta.

Digitaliseringens möjligheter

Ett fjärde och större hot, men också möjlighet, är ändå digitaliseringen och med den Internet och det känns genant att tala om det som ett hot. Men för att bemästra och använda digitaliseringen till det goda den kan, krävs också kunskap, samarbete och att inse dess problem för att kunna lösa dem. Den enorma fördel vi har av Internet och digitaliseringen i form av utblick, upplysning, utbyte och demokratisk tillgänglighet vi idag får, ökar kunskap och möjligheter. Alla kan nå ut som skribenter och opinionsbildare.

Men för att utvinna fördelarna måste vi se nackdelarna.

Presstödet konstruktion som hittills byggt på en analog utveckling är mer eller mindre överspelat och måste snarast ersättas av något annat stödsystem som inte innebär innehålls- eller kvalitetsbedömningar om vi ska slå vakt om fria och obundna medier.

Idag är affärsmodellen för journalistik ur led. T ex tillgodogör sig Google för mycket av intäkterna av journalistik, vilket borde diskuteras mer än det gör.

Idag finns alla möjligheter att undvika de redaktörsstyrda journalistiska medierna

till förmån för sajter, bloggar, inlägg, grupper som man själv gillar och sympatiserar med. Vi vet också att de s k ”nyhetsundvikarna” ökar. Nyhetschefen Peter Horrock på BBC myntade för många år sen beskrivningen ’predikningar för de redan frälsta’ – d v s åsikter som utmanar, som ger en annat perspektiv kan man undvika. Möjligheterna till desinformation är inte ringa.

Motvikten till just det här står de redaktörstyrda medierna vars ansvariga utgivare går i god för att den information som görs tillgänglig är trovärdig, sann och relevant. Helt enkelt därför att det är journalistik. Det vi ser nu är tidningarnas – får man säga – senkomna omställning till nya affärsmodeller som också kan återvinna en publik. Men då krävs än mer av modiga ägare: innovationsförmåga men också statligt stöd.

Det statliga stöder är slopad digital moms – en helt obsolet konstruktion i dagens läge, en utbyggd digital infrastruktur för att alla ska kunna ta del av medieutbud digitalt, det är ren demokratiförsäkring. Lika viktigt är att skolan idag utbildar elever i vad gäller om jag publicerar något men framförallt att ha kunskaper i källkritik och därmed också kunna välja trovärdiga nyhetskällor. Det är det vi med det helsvenska ordet kallar ”media literacy” och som bör ingå i läroplanen.

För medierna gäller att för dagens publik skapa innehåll som också ger sammanhangen och förståelse för vad som händer, i former och tillgänglighet är i nivå med en oerhört digitalt kunnig publik. Men också att förstå hur innehåll kan bli nödvändigt just i rätt kanal, på rätt skärm vid rätt tillfälle och också ge det jag inte visste att jag skulle vilja veta. Att kanske skära innehållet på en annan ledd. Därför har tidningarna inte bara kunniga journalister utan också medarbetare med helt nya kompetenser som snarast förvärvas på på hackatons eller inom spelindustrin eller kan analysera ”big data” bättre än andra.

Självklart sker samma förändring när det gäller annonser och på den punkten är dagens och morgondagens läsare lika beroende om inte mer, av att kunna se vad som är en annons och vad som är redaktionell text. När BuzzFeed, enligt *Financial Times* skriver om 11 skäl till varför duschen är det bästa på hela dagen att då måste det framgå att det är tvålfabrikanten Dove som står för det innehållet. Eller när *Wall Street Journal* lånar ut sina journalister till annonsmakarna kanske man måste se till att en eventuell granskning av den annonsören sker med andra journalister.

Slutord

Digitaliseringen är inte över, den kommer med ständigt nya möjligheter som också kan vara det som möjliggör en starkare offentlighet och öppenhet men det ligger som ett tredelat kontakt mellan oss medborgare staten och journalistiken. Det bör vara möjligt om medierna och staten tillsammans också förstår att förklara offentlighetens betydelse och upprätthålla respekten för det och om medierna också beskriver och berättar om de journalistiska uppdraget och hur vi genomför det. Till politikernas uppgift hör också att inte ge Google möjligheter att suddas ut fakta.

Det är ett ansvar som är tredelat mellan oss medborgare att förstå vikten av att vilja veta mer än det vi själva förmår leta upp

Man bör betänka detta för att journalistiken och offentligheten ska fortsätta vara lika starka och behovet av en fri press beskriver professorn i konstitutionell rätt, Thomas Bull i en intervju med Sveriges Radios Lena Beijer som att det fria ordet väger upp Sveriges behov av en författningsdomstol.

Den fria pressen har fyllt i viss mån samma funktioner alltså att vara en nagel i ögat , höll jag på att säga, på makthavarna att ställa frågor och om man har en fungerande offentlig debatt då så blir det ju väldigt svårt att genomföra en lagstiftning som skulle kunna kränka några enskildas rättigheter eller vara på något annat sätt illa genomtänkt Sen finns det många andra faktorer som kan spela en roll där, men visst har massmedia och den svenska tryckfriheten framförallt och dess långa historiska arv en betydelse här som gör att vi aldrig riktigt sett något stort behov av en sådan här institution. (Thomas Bull ur God Morgon Världen, Sveriges Radio den 22 juli 2012)

Därför kan Expressendomen som nu provas i Högsta domstolen leda till ett domslut som i värsta fall kan leda till att journalistiken avstår från att använda ovanliga och okonventionella metoder, som i sig kan innebära att viktiga fakta undanhålls medborgarna.

Det vore att vrida ett fredligt vapen ur händerna på journalistiken. Det drabbar inte primärt medierna utan medborgarnas kunskap och det samhälle de lever i.

Hvem garanterer ytringsfriheten i Norge i dag?

Kristine Foss

Det er vanskelig å svare på hvem som garanterer ytringsfriheten i Norge i dag uten å komme innom hva som truer den. Jeg vil derfor starte med et par punkter over forhold jeg mener utgjør en reell og nærliggende trussel mot ytrings- og pressefriheten i Norge. Så vil jeg ta for meg noen hendelser og avgjørelser de siste årene som sier litt om rettstilstanden i Norge.

Trussel 1: Mer overvåkning

I løpet av de siste 10 årene har politiet i Norge fått stadig større fullmakter til å drive kommunikasjonskontroll. I tillegg har flere type handlinger blitt gjort straffbare, som forberedelse eller planleggingen av såkalte ”terrorhandlinger”. Dette er ikke en tendens som er i ferd med å snu. Senest i desember 2014 sendte regjeringen ut et nytt forslag som innebar ytterligere utvidelser av politiets fullmakter. Forslaget har møtt mye kritikk², blant annet av Advokatforeningen og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, (tilsynsorganet for elektronisk kommunikasjon i Norge) samt en samlet mediebransje³, og har foreløpig ikke gått gjennom.

Økte fullmakter til politiet, kombinert med at flere handlinger blir gjort straffbare, øker sannsynligheten for at enkeltpersoner overvåkes. Dette utgjør ikke bare en trussel mot den enkeltes personvern, men det truer også kildevernet – man vet ikke hvem som kan være avlyttet, hvem som trenger ekstra beskyttelse. I tillegg kan frykten for overvåkning i seg selv ha en begrensende effekt for potensielle kilder – folk tør ikke gå til mediene med viktig informasjon fordi de er redde for å bli oppdaget.

Trussel 2: Svekket (digitalt) kildevern

På et seminar om digitalt kildevern⁴ ga hacker og sikkerhetsekspert Runa Sandvik stryk til norske medier for håndteringen av digitalt kildevern – eller sikkerhet for kildekontakt på nett. Vi har ingen gode tall på dette, men det er liten tvil om at norske medier vet for lite og har alt for lite fokus på hvordan man kan sikre elektronisk kommunikasjon på en måte som gjør at kilden ikke kan spores.

Den teknologiske utviklingen gir både mediene og potensielle kilder nye og langt mer effektive måter å få ut viktig informasjon på. Men det har også skapt nye utfordringer

for kildevernet. Mediene må tenke over sikkerhet allerede fra det tidspunktet de ber om tips. Allerede da representerer de en risiko for å blåse en kilde. En kilde som tar kontakt via en ”tipsspalte” må derfor allerede da sikres mot overvåking, for eksempel i form av kryptering. Mediene kan ikke overlate dette ansvaret til kilden. Mye tyder på at det er varierende bevissthet om dette blant norske medier, og dette truer kildevernet.

Hvis samfunnet ikke kan stole på at det digitale kildevernet overholdes, er det stor sannsynlighet for at kilder med viktig informasjon ikke lenger tør ta kontakt med mediene. I så fall mister mediene og dermed samfunnet en av sine viktigste informasjonsskilder. Advokat og ekspert i medierett og ytringsfrihet John Wessel-Aas, som deltok på det samme seminaret, kalte en slik informasjonstørke vår tids største trussel mot ytringsfriheten⁵.

Setter man sammen disse to – mer overvåkning og dårligere kildevern – er det liten tvil om at dette er trusler som ikke bare er teoretiske. Dette er noe både norske medier og myndigheter må ta langt mer på alvor enn det som gjøres i dag.

Praksis

Jeg skal forlate trusselbildet og gi dere noen eksempler som viser at norske domstoler setter ytringsfriheten høyt. Det samme gjelder pressens selvdømmeordning, Pressens Faglige Utvalg og Stortingets ombudsmann – Sivilombudsmannen⁶, og for ikke å glemme – mediene selv.

Domstolen: Ytringsfrihet verner også rett til å motta informasjon

I 2013 fikk norske medier medhold i Høyesterett i at lydopptak fra avhør under rettsaken mot Arne Treholt var så viktige at medienes rett til å motta disse lydopptakene hadde vern etter Den Europeiske menneskerettserklæringen (EMK) artikkel 10. Høyesterett bygde på rettspraksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) i Strasbourg og mente lydopptakene var helt sentrale for at mediene skulle ivareta sin viktige oppgave i samfunnet ved å drive uavhengig kontroll – såkalt public watchdog.

Avgjørelsen var en anerkjennelse fra Høyesterett om at EMK ikke bare garanterer retten til å uttale seg, men at den også kan sikre medienes rett til å motta informasjon i viktige saker. Den norske allmennkringkasteren NRK har nettopp stevnet politiet i en ny sak som gjelder tilgang til en overvåkningsvideo etter en mann døde på legevakten nettopp med denne begrunnelsen⁷. Mannen døde under arrestasjon og som følge av halsgrep. Saken mot de involverte helsepersonell og politi, ble henlagt av Riksadvokaten. NRK mener videoen er helt avgjørende for at mediene skal ha mulighet til å drive uavhengig kontroll av denne hendelsen.

Domstolen: Lovlige ytringer

Domstolen Ubaydullah Hussain er talsperson for et radikalt islamsistmijø i Norge, og er blant annet dømt for trusler mot journalister. I 2014 var han også tiltalt for å ha hyllet konkrete terrorhandlinger på sin facebookside, og dermed brutt straffelovens § 147 c om oppfordring til terrorvirksomhet, blant annet for å ha skrevet følgende på sin facebookside etter terrorangrepet på kjøpesenteret i Nairobi i 2013: Måtte Allah gi henne

høy rant i Jannah!» som kommentar på et oppslag om at det var en ”terrorenke som sto bak terroraksjonen”.

I mai i 2013 la han ut en lenke til en artikkel om drapet på den britiske soldaten Lee Rigby som ble hugget ned på åpen gate i London av to terrorister:

Gledelige nyheter fra England. En terrorist svin fra det britiske militæret slaktet av våre modige brødre mens de ropte Allahu Akbar. Måtte Allah akseptere deres handling og intensjon, og ydmyke fiender av Islam på verst mulig måte.

Han hyllet også terrorangrepet mot Boston Marathon 2013 og terrorangrepet på gas-sanlegget i Algerie

Oktober 2014 ble Hassain frikjent i tingretten⁸, som etter en samlet vurdering fant at Uaydullah Hussains ytringer ikke gikk så langt i å forherlige terrorhandlinger at de måtte forstås som en oppfordring til å iverksette dem etter straffeloven § 147 c, og at hans ytringer var derfor innenfor ytringsfriheten slik den kommer til uttrykk i Grunnloven § 100⁹ og EMK. Jeg synes følgende er verdt å gjengi fra dommen:

Det fremgår av plenumsavgjørelsene i Rt-1997-1821 og Rt-2002-1618 at ytringsfriheten skal tillegges meget stor vekt. I dette ligger at det må være adgang til å gi uttrykk for meninger som vekker sterke reaksjoner. De aller fleste i Norge vil oppfatte ytringer som i vår sak som avskyvekkende, og ta avstand fra de uttalelser som tiltalte kom med i etterkant av terrorhandlingene som medførte at mange mennesker ble drept og skadet. Det er først og fremst de avskyvekkende utsagn som setter vår forståelse av prinsippet om ytringsfrihet på prøve.

*Pressens Faglige Utvalg*¹⁰:

I sommer sendte VGTV et intervju med samme mann, der han blant annet forsvarer halshugging som metode for dødsstraff. Pressens faglige utvalg mottok en klage over innslaget fra en som mente VG med dette spredte ekstremistiske holdninger og uttalte seg som om han snakket på vegne av alle muslimer:

”Han presenterer en tolkning og holdninger som de fleste muslimer i Norge og verden ikke vil støtte, Journalisten oppfyller i liten grad sin rolle når han ikke kommer med kritiske spørsmål”, het det i klagen.

Klagen ble forenklet av det norske selvdømmeorganet for norske medier, Pressens Faglige Utvalg, som mente det var åpenbart at klagen ikke kunne føre fram. Uttalelsen oppsummerer etter mitt syn noe av det grunnleggende, men også vanskelige, med ytringsfriheten:

Utvalget minner også om at det er mye man kan mislike og være uenig i, men ytringsfriheten innebærer likevel at vi også må tillate slike ytringer. Ved å gi plass til for eksempel ekstreme ytringer, vil også offentligheten få kjennskap til hvilke holdninger som eksisterer, og derigjennom kunne motarbeide det potensielt farlige¹¹.

25. oktober 2014 publiserte VG en reklame¹² i sin papiravis som viste et bittelite foster som lå i en hånd. Reklamen hadde blant annet teksten: ”takkt for at jeg fikk leve” og det var betalt av abortmotstandere. Mange reagerte med avsky på annonsen, både fordi

den overhodet var publisert, og fordi bildet etter all sannsynlighet var manipulert. VG valgte å svare på kritikken på sin facebookkonto¹³:

Enkelte har i dag reagert på en annonse i papirutgaven av VG for en abortkritisk forening. VG er og har vært en konsekvent forsvarer av selvbestemt abort. Men det er et legitimt politisk standpunkt å være uenig i det. VG mener det er særlig viktig å gi vide rammer til de som ønsker å fremme et annet syn enn VGs på betalt annonseplass. Det er det som er ytringsfrihet i praksis. Vurderingen utover det var om annonsen hadde en form som var utilbørlig. Selv om VG er ravende uenig i dens budskap, har vi kommet til at den er godt innenfor det ytringsrommet som må finnes i et demokrati. Derfor er den publisert.

Stortingets ombudsmann – Sivilombudsmannen

Tidligere i år uttrykte Bjørn Lichtwarck, som er sykehjemslege i Rana kommune, bekymring over nedleggelse av sykehjem i kommunen. Dette ga han uttrykk for blant annet i et leserinnlegg i avisen. Dette likte ikke kommunens øverste administrative leder – rådmannen, som ga han en skriftlig tilrettevisning for brudd på lojalitetsplikten¹⁴.

Den norske legeforeningen mente tilrettevisning var uhørt¹⁵, og forholdet ble klagt inn til Sivilombudsmannen. Sivilombudsmannen ettergitt saken og i en uttalelse 25. september 2014 (sak 2014/379) fastslo ombudsmannen et fra rådmannen var et inngrep i fastlegens ytringsfrihet¹⁶, og understreket at det var viktig at fagfolk engasjerte seg i eget fagområde.

Disse tre vidt forskjellige sakene illustrerer tre viktige faktorer for ytringsfrihetens kår i Norge: At vi har en domstol og andre kontrollinstanser, som Sivilombudsmannen, som verner om ytringsfriheten, at selvdommeordningen Pressens Faglige Utvalg respekterer den, og at vi har medier som tør utnytte det rommet som ligger i dette vernet, både i egne spalter og i kommentarfeltene. Dette er nødvendige, men på ingen måte tilstrekkelige, vilkår for ytringsfriheten.

Noter

1. Straffeloven §147 a femte ledd: <http://lovdata.no/lov/1902-05-22-10/§147a>
2. Artikkel i Aftenposten, 20.1.2015 <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/Svart-omfattende-og-inngripende-i-den-enkelte-borgers-personvern-og-rettssikkerhet-7868503.html>
3. Høringsuttalelse fra Norsk presseforbund og Norsk Redaktørforening: <http://presse.no/wp-content/uploads/2015/01/H%C3%B8ringsuttalelse-NP-og-NR-politiloven-og-ekomloven.pdf>
4. Se artikkeln om møte i Medier 24: <http://www.medier24.com/reportasje/kildevernet-opptar-ikke-nar-du-far-et-tips-men-i-det-oyeblikket-du-ber-folk-ta-kontakt/>
5. Artikkel fra presse.no: <http://presse.no/np-nyhet/stryker-digitalt-kildevern/>
6. https://www.sivilombudsmannen.no/?lang=no_NO
7. <http://www.nrk.no/norge/nrk-gar-rettens-vei-for-overvavningsvideo-1.12070362>
8. Artikkel fra NRK.no: <http://www.nrk.no/norge/ubaydullah-hussain-er-frifunnet-1.11965529>
Dom fra Oslo tingrett: <http://static.vg.no/uploaded/vgdesk/filer/2014/hussain.pdf>
9. Grunnlovens § 100: <http://lovdata.no/lov/1814-05-17/§100>
10. Mer om PFU, se Presseforbundets hjemmeside: <http://presse.no/pfu>
11. PFU sak 236-14
12. Lenke til bilde av den aktuelle annonsen: <https://twitter.com/mariesimonsen/status/526118589154471937/photo/1>
13. VGs forklaring på facebook: <https://www.facebook.com/vgnett/posts/10152886956731995>
14. Oppslag i Rana blad: <http://www.ranablad.no/nyheter/article7096416.ece>
15. Oppslag 2 i Rana Blad <http://www.ranablad.no/nyheter/article7069813.ece>

16. Sivilombudsmannens uttalelse: <https://www.sivilombudsmannen.no/uttalelser/tilrettevisning-av-sykehjemsleget-pa-bakgrunn-av-ytringer-i-media-ansattes-ytringsfrihet-article3223-114.html>

Speaking Is Silver

Hanaholmens internationella yttrandefrihetsdag 2014

8.12.2014 – 8.12.2014 | Samhälle och näringsliv

Plats: Hanaholmen, Esbo

Hanaholmens tredje internationella yttrandefrihetsdagar har fokus på offentlighet och yttrandeansvar samt på frågan om nyhetsmediernas relevans.

Under yttrandefrihetsdagarna offentliggörs Nordicoms färskas och breda rapport "Offentlighet i Norden".

Program

11.00 Inledning

Maria Romantschuk, programchef Hanaholmen – kulturcentrum för Sverige och Finland

Yttrandefrihet i det fria Norden

Helge Rønning, professor, medieforskare, Oslo Universitet

Hemligt. Internt. Konfidentiellt. Nordicoms nya rapport Offentlighet i Norden.

Oluf Jørgensen, forskningschef vid Danmarks medie- och journalisthögskola
Kommentarer inför diskussion: **Susanna Reinboth** journalist, vice ordförande Rättsreporterföreningen i Finland, **Stefan Eklund**, chefredaktör Borås Tidning, Sverige, **Kaius Niemi**, chefredaktör, Helsingin Sanomat

12.30 Lunch

13.30 *Hur viktig är offentligheten? Har journalister och publik samma prioriteringar?*

Ulla Carlsson, professor, Nordicom, Göteborgs universitet, **Carl-Gustav Lindén**, forskare, författare, Finland, **Kerstin Brunnberg**, ordförande Statens kulturråd

15.00 Paus

15.30 *Case Norge Vem garanterar yttrandefriheten i Norge dag?*

Mani Hussaini, ordförande, Arbeidernes ungdomsfylking AUF, Norge, **Kristine Foss**, jurist, Norsk presseforbund

Slutord

Jørg Willy Bronebakk, Norges ambassadör i Finland

17.00 Norges ambassad bjuder till mingel med servering i Hanaholmens restaurang

Recensioner

Redaktör: Ragnhild Mølster, Nordicom Norge

Kirsten Frandsen

Fascination og forretning i dansk TV-sport

Århus: Aarhus University Press, 2013, 176 s., ISBN 9788779345669

Kirsten Frandsens bok 'Fascination og forretning i dansk TV-sport' fokuserer på hvordan forholdet mellom tv og sport har utviklet seg og hvordan tv og sport påvirker hverandre gjensidig. Jeg leser boka som et historisk prosjekt. Forfatteren er lektor i medievitenskap ved Aarhus Universitet. At medieidrett er uhyre populært skyldes nok at det ikke kreves mange kunnskaper for å forstå det enkleste; nemlig hvem som vinner og taper. Dessuten viser Fransen oss at den gir stoff til nasjonal og lokal identitet, dyrking av helter, samt dramatiske og estetiske opplevelser både på individuelt nivå og sammen med andre. Hun har brukt et omfattende kildemateriale for å analysere store utviklingstrekk i denne populære kulturen; først og fremst en systematisk oversikt over Gallups TV-Meter- database fra 1992, dansk radios (DR) kvalitetsutviklingsprosjekt i andre halvdel av 1990-årene og et fra sitt eget prosjekt om en større kvalitativ intervju-undersøkelse om dansk klubb fotball og klubbhåndball i 2008-2009. Jeg var overrasket over at utviklingen i de to landene var så like, og at norsk tv på mange måter har kopiert dansk. Derfor inkluderer jeg av og til forhold i Norge også, som ikke er med i forfatterens prosjekt.

En statlig tv-kanal

Danmark fikk en nasjonal radiokanal (DR) i 1925 i likhet med Norge. Samtlige program i dansk tv-sport tok utgangspunkt i disse fire punktene: ideelt og ikke økonomisk formål, hele befolkningen skulle inkluderes, det nasjonale stod i sentrum og mangfoldighet og ikke særinteresser skulle telle. Sport ble betraktet som upolitisk og var fra starten derfor ikke tenkt som et viktig felt for dansk tv. Sportens autonomi var ifølge Fransen avhengig av at man hadde en felles

ideologisk forståelse av 'idrettens glade budskap om en sund sjel i et sunt legeme'. Første idrettssending var en filmreportasje fra EM i lettvekt boksing i 1952. VM i mannsfotball i Sveits i 1954 var den første store mediebegivenheten som ble sendt etter et samarbeid med 'De europeiske fjernsynsuker'. Sensasjonen var her at Tyskland, som hadde vært utestengt fra all idrett etter krigen, var med for første gang – og vant (Lippe, von der og MacLean, 2008). Først i 1960 var norsk tv offisielt klar for sendinger (Helland, 2003).

Flere tv-stasjoner i nord-europeiske land diskuterte relasjonen mellom tv-sendinger og selve idrettsarrangementene. Alle var klar over at tv påvirket seerinteressen, men spørsmålet var hvordan. Og svarene var ikke entydige. De som var skeptiske, var redde for at tv-dekningen skulle ha en negativ effekt på billettsalget. Mediesporten i tv ble da også først sett på som en konkurrent til idrettsarrangement i klubbene. Dansk idrettsforbund (DIF) boikottet tv en kort periode i 1957 for å presse kanalen til å betale et minimumshonorar for å dekke en idrettsbegivenhet. De øvrige nordiske idrettsforbundene støttet DIF. Som resultat måtte DR betale et minimumsbeløp på kr. 500 pr begivenhet i ett år. Den gang dreide det seg altså ikke om kjøp av rettigheter, men tap av tilskuerinntekter. Takket være samarbeidet med EBU (European Broadcasting Union) klarte dansk tv å sende flere store idrettsbegivenheter. Det bidro til at idrettsorganisasjoner etter hvert ønsket å utnytte tv som en ny inntektskilde. De nordiske tv-stasjonene var skeptiske til kommersialisering av idretten på 1960-tallet. Dette synet gjenspeilet seg i samarbeidet om programutveksling i 'Nordvisjonen'. Kommersialiseringen ble sett på som en trussel mot idrettens idegrunnlag. Det viste seg dessuten at det ofte var vanskelig

for tv-stasjonene å produsere 'estetisk tilfredsstillende bilder'. Store deler av dansk og norsk idrett, spesielt hos radikale studenter langt ut på 1970-tallet, var også mot kommersialisering (Lippe, von der, 2001). Før toppidretten ble profesjonalisert, var idrettens tv-inntekter heller små og anti-kommersialiserings diskursen dominerte både i tv og i idretten. Det første spørsmålet gjaldt draktreklame. Det ble tillatt i DIF i 1969. Året etter fulgte Norge opp (Helland, 2003). I 1978 da DBU (dansk ballspill organisasjon) tillot idrettsforbundene å danne profesjonell idrett, var slaget tapt. Ikke uventet var dansk herrefotball først ute. Konklusjonen i 'Proff-innstillingen' fra 1972 i Norges Idrettsforbund (NIF) var også å tillate profesjonalisering av norsk idrett. I 1969 ble dansk tipping innført – 'Tipsfotball' – med sendinger fra engelsk klubbefotball. Samme kamper ble også sendt til Norge og Sverige lørdag ettermiddag i vinterhalvåret. Etter en strid mellom DBU og DR om regler for idrettssendinger, ble saken avgjort i høyesterett i 1982. Dansk idrett vant. Arrangører av idrettsbegivenheter kunne nå fastsette vilkår og premisser for audiovisuell visning, fordi 'det kan have en betydning for deres økonomi'. To år etter valgte NIF å følge opp DBUs strategi, og vant (Helland, 2003).

En begynnende nyliberalisme: Kommersialisering av tv-kanaler

Tippekampene fra engelsk fotball bidro til en endret holdning om kommersialisering. Etter hvert kom spørsmålet om kommersialisering av selve tv-kanalene.

Danmarks stats tv-kanal i regi av Danmarks radio monopol var slutt i 1988, da TV2 skulle komme på lufta. Kanalen var meget dyktig og fra 1991 dominerte de det danske tv-markedet på sporten. TV2 var først en realitet i Norge i 1992. Et viktig mål for TV2 i begge land var å skape konkurranse på nyhets- og aktualitetsstoff. Den gang skulle kanalene selv produsere alt stoffet. Dansk TV2 definerte idrett som en del av programflaten. Ledelsen ville utnytte idrettens potensiale som nyheter og populær underholdning, samtidig som kanalen skulle hente 75 % av sin finansiering via reklameinntekter. Derfor måtte de tiltrekke et bredt publikum og utvikle en 'fullskala-kanal'. Også TV2 i Norge ble en 'allMENNkringkaster' med daglige sportsnyheter. Ifølge sportsredaktør, Bjørn Taalesen, (2014) satset kanalen på å hente inn minst 75 % av sitt budsjett på reklameinntekter i starten. Dansk TV2 fikk i 1989 retten til å vise høydepunkter fra dansk klubbefotball. Dansk idrett og 'Team Danmark' (samlende idrettsaktør) inngikk et juridisk basert avtaleforhold. Strategien hos begge var

markedsorientert med fokus på medie-, annonse- og sponsormarkedet. Etter hvert klarte TV2 å få eksklusive reportasje- og nyhetsrettigheter til den nye superligaen i dansk fotball.

Fra midten av 1990-tallet økte konkurransen om sportssendinger, fordi flere kanaler så dagens lys, som bl a (MTG: Modern Times Group): TV3 og TV3+. Færre idrettsgrener kom på lufta. Fotball, håndball, ishockey og badminton-organisasjoner gjorde særavtaler med tv. Det ble altså en suksesshistorie. Årsaken er samarbeidet med dansk klubb fotball og rettigheter til internasjonal fotball. Her finner vi de sterkeste aktørene med høyest økonomisk kapital. Kanalen dekket sluttspillet i EM i mannsfotball i Sverige i 1992, der Danmark vant. Til gjengjeld sendte DR VM i kvinnehåndball i Norge året etter. Også her vant Danmark. Ikke rart at fotball og håndball ble de dominerende satsingsområder i idrett på midten av 1990-tallet. Også i Norge har mediesporten fått drahjelp fra kvinnehåndballens internasjonale seire fra 1998 (Lippe, von der og Hognestad, 2014).

Ettersom flere og flere kanaler ble tilgjengelige og konkurransen om og prisen til rettigheter til fotball økte, overtok TV3 og TV 3+ sendinger av dansk klubb fotball. I 2001 oppga den danske regjeringen listen over spesielle samfunnsmessige viktige idrettsbegivenheter, som danskene skulle sikres adgang til på landsdekkende tv. Nå ble markedslogikker helt dominerende. I 2004 tillot MTG fotballen å inngå en 5-års kontrakt med DR og TV2, fordi fotballklubbene var redd for at håndballen skulle få større andel i sponsormarkedet. Både kvinne og manns håndballen i Danmark var i verdensklasse og seerne kunne identifisere seg med mange helter og heltinner. TV2 fikk eksklusive rettigheter til sendinger av landslagets hjemmekamper for menn i perioden 2004-2008. Norske TV2 gjorde i konkurranse med NRK TV en nesten tilsvarende avtale med Norges Fotballforbund for perioden 2006-2009. Ifølge Bjørn Taalesen (2006) var dette satsingsområde nummer en. 'NRKs teppelegging med vintersport i helgene hadde lenge vært plagsomt for TV2'. Derfor ble mannsfotballen et middel for at TV2 fortsatt skulle være en betydningsfull kanal.

Tv-sportens opplevelsesverdi

Fransen deler seere i tre hovedgrupper; de dedikerte, som systematisk vil se alle programmer. Her er det som regel flest gutter og menn, mens flere jenter og kvinner multitasker. Den andre gruppen betegner hun som 'føljetongseerne'. Disse ser på bestemte idretter og konkurranser. Den siste gruppen er bare interessert i store internasjonale begivenheter av nasjonal

betydning. For alle gruppene er underholdning det viktigste. Forfatteren forklarer underholdning som et resultat av en spesiell relasjon- et samspill- mellom et medieprodukt med bestemte estetiske trekk og tematikker – og en mottaker. Denne oppsøker produktet under bestemte sosiale omstendigheter og møter teksten med et ønske om å få en helt bestemt type opplevelse. Underholdning skal være en positiv opplevelse, som skal tilfredsstille tre helt basale psykologiske behov. For det første å oppleve autonomi i form av kontroll og selvbestemmelse. Det andre er å oppleve seg selv som kompetent. Å oppleve samhørighet med andre er ifølge forfatteren det tredje behovet. Disse behovene blir selvsagt best dekket i heltenarrativer.

Hver enkel sending rommer en avsluttet fortelling, som ideelt sett er forbundet med både spenning og usikkerhet. Idrettskonkurranser forstås her som et spill fenomen. Vi er aldri helt sikre på hvem som vinner. Seerne skal søke å få et bestemt positivt og følelsesmessig utbytte av 'her og nå', som er adskilt fra hverdagslivet. Kombinasjonen av formålsløshet og frihet fra hverdagen skal kunne gi seerne denne nytelsen. En kvinne på 44 år beskriver opplevelsen slik, her i en norsk versjon:

Når vi ser det (sport) en lørdag eller søndag, så har man vært ute og handlet, eller man har vært i byen, (...). Nei, nå gidder jeg ikke mer i dag. Så er det at vi kan finne på; så tenker vi liksom: Neei, der er håndball, å så herlig! Så kan man bare sitte i stolen og flate ut.

Opplevelseskvaliteten er selvsagt forskjellig alt etter interesse, type konkurranse og involvering.

En meget lesverdig bok

Jeg kan så absolutt anbefale denne boken både for medieforskere, journalister, studenter og andre interesserte. Det eneste jeg savner er mer stoff fra siste kapittel; om TV og sport i et nytt medielandskap. DR

og andre nasjonale ikke-kommersielle tv-kanaler ser ut til å tape i konkurransen om store mediebegivenheter. EBU tapte da også kampen om OL-rettigheter i 2014 og 2016 ((Solberg, 2011). Slike spørsmål hadde jeg ønsket at forfatteren hadde fokusert på. Den digitale teknologien har gjort det lettere og billigere å produsere og distribuere sport. DR og kulturministeren har inngått avtaler i de siste fire år om at kanalen skal forplikte seg til å utvide de digitale medier. Det er jo helt nødvendig for å opprettholde en nasjonal kanal uten systematisk reklame. Både tv-sporten, idrettsorganisasjoner og digitale medier er i dag under et press om å nytenke sine forretningsmodeller. Hva som skjer i løpet av de fem første årene er derfor vanskelig å spå.

Referanser / Litteratur

- Helland, K. (2003). *Sport, medier og journalistikk. Med fotballandslaget til EM*. Bergen: Bokforlaget
- Lippe, von der, G (2001). *Idrett som kulturelle drama. Møteplasser i idretts sosiologi og Idrettshistorie*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Lippe, von der, G. og MacLean, M. (2008) 'Brawling in Berne: Mediated Transnational Moral Panics in the 1954 Football World Cup'. *International Review for the Sociology of Sport*, vol. 43, nr.1: 71-91.
- Lippe, von der, G. og Hognestad, H. (2014) *Kjønns makt i idrett og friluftsliv*. Oslo: Novus Forlag.
- Solberg, H., A. (2011) Mega-sportsarrangementer- en nødvendig oppgave for ikke-kommersielle allmennkrigkasterne. I Hanstad, D. V. et al: *Norsk Idrett. Indre spenning og ytre press*. Oslo: Akilles.
- Taalesen, B. (2006) *Milliard-spillet. Kampen mellom TV2 og NRK om Tv-fotballen – sett fra innsiden*. Oslo: N.W. Damm & Søn.
- Taalesen, B. (2014) Email, 27.11.

*Gerd von der Lippe
Professor i idretts sosiologi
Høgskolen i Telemark*

Kent Asp & Johannes Bjerling

Mediekratin – mediernas makt i svenska val

Stockholm: Ekerlids Förlag, 2014, 216 s., ISBN 9789187391484

En viktig konklusjon i Kent Asps doktoravhandling *Mäktiga massmedier* fra 1986 er at medienes stadig sterkere plass i det politiske liv har ført til en 'medialisering' av politikken, i betydningen "ett politisk system som i hög grad påverkas av och är anpassat till de krav som massmedierna ställer i sin bevakning av den politiska världen" (Asp 1986: 359). Med det introduserte Asp et begrep som på en betegnende måte favnet et viktig trekk ved samfunnsutviklingen. Begrepet ble ikke en umiddelbar suksess, men vant sakte terreng. Og etter en eksplosjonsaktig økning i interessen for det litt inn på 2000-tallet, er medialisering/mediatization et av dagens heteste medievitenskapelige moteord (Hjarvard 2013, Lundby 2014, Esser & Strömbäck 2014).

I *Mediekratin – mediernas makt i svenske val* tar Kent Asp i samarbeid med Johannes Bjerling opp tråden fra 1986, og spør hvordan forholdet mellom mediene og politikken har endret seg siden da. Utgangspunktet er tre viktige endringer i løpet av perioden: mindre partitro velgere og større bevegelser mellom partiene; valgkamper i økende grad preget av mediene; mer uavhengige medier med en egen politisk dagsorden. Mot denne bakgrunn ønsker forfatterne å belyse tre sentrale spørsmål. Først: Hvilken rolle har mediene hatt i de ti svenske valgkampene mellom 1979 og 2010? Derrest: Hvordan trer medienes rolle i valgkampen frem i et maktperspektiv? Og sist, men ikke minst: Hvilke konsekvenser har medienes tiltagende makt for det representative demokratiet – og for maktfordelingen i samfunnet?

Asp og Bjerlings siktemål er å vise hvordan medienes beskrivelse av virkeligheten har endret seg, ikke hva som har skjedd med deres vurdering av den. Følgelig er det medienes nyhetsrapportering som står i fokus. Deres empiriske grunnlag er en medievalgundersøkelse som omfatter nyhetsstoffet i radio (SR), tv (STV og TV4) og aviser (rikspolitisk stoff i seks storbyaviser) i de siste fire ukene foran samtlige valg fra 1979 til 2010 – samt foran tre folkeavstemninger i løpet av perioden. I tillegg benytter de i noen grad også en 'valgspurtstudie' som dekker tre avisers nyhetsstoff de siste ti dagene for valgene helt tilbake til 1956. Dette er – for å låne forfatterens egne ord – "ett gediget empirisk material" (s. 12). Ti valgstudier av høy faglig kvalitet med samme teoretiske grunnlag, samme metodiske opplegg, og samme studieobjekter, er et datamateriale som gir grunnlag for konklusjoner med stor tyngde. *Mediekratin* viser slik sett at studiet

av sosial og politisk endring krever en kontinuerlig forskningsinnsats over tid.

Bokens tre første kapitler presenterer analysens teoretiske rammeverk. Det er en presis, men kortfattet, introduksjon, som langt på vei fremstår som en utvidet begrepsversikt. Den formidler like fullt en god teoretisk forståelse av sentrale aspekter ved medienes maktuttrykk, og gir en nødvendig bakgrunn for å forstå de etterfølgende empiriske analysene. Viktigst er i så måte skillet mellom en sanksjonsbasert mediemakt – og en sanksjonsløs. Den empiriske analysen befatter seg med den andre av dem, som spesifiseres i én manifest og synlig mediemakt – og én som virker gjennom politikken tilpassing til mediene. Den siste av dem, den usynlige og latente, er politikken medialisering, og kjernen i den avsluttende beskrivelsen av perioden mellom 1979 og 2010 som en overgang fra et partidemokrati til et mediekrati.

Deretter følger et 'mellomspill', med et relativt langt kapittel som gir en nyttig oversikt over viktige kjennetegn hvert enkelt valg, og hvilke saker og konfliktlinjer som preget dem; og et kort som gjør rede for de undersøkelsene analysene bygger på.

I kapittel 6 og de åtte neste kapitlene er turen kommet til de empiriske analysene av de ti valgkampene. Relativt kortfattet, men informativt, tar de opp ulike aspekter ved politikken plass i offentligheten; mediene som politikken scene og de aktørene som opptre på den; hvilke konfliktlinjer som preger valgkampene og partiledernes posisjon i dem; om mediene favoriserer noen partier på bekostning av andre; – og noen beslektede spørsmål. Samlet sett gir analysene et bredt innblikk i utviklingen av sentrale aspekter ved valgkampen og dens aktører, og her er det bare plass til å fremheve noen få av mange interessante funn.

Ett viktig resultat er at valgkampene på 2000-tallet grunnet et betydelig større samlet nyhetstilbud, relativt sett har en mer beskjeden plass i de dominerende nyhetsmediene, enn de hadde på 1990-tallet. Konsekvensen er at det kreves et større personlig initiativ for å tilegne seg politisk informasjon – og at avstanden mellom informasjonsrike og informasjonsfattige velgere er blitt større. Samtidig viser analysene en sammenheng både mellom valgdekningens omfang og velgernes valgdeltakelse, og mellom den plass mediene gir ulike partier og velgernes oppslutning om dem. Her gir dataene i liten grad grunnlag for entydige konklusjoner om årsaksforhol-

det. Det faktum at nye partier har etablert seg i løpet av perioden antyder imidlertid at mediene reflekterer den eksisterende partistrukturen, og at de medvirker til å fornye den heller enn til å forsterke den.

Videre er det verd å merke seg en tydelig forskyvning i balanseforholdet mellom politikerne og journalistene i de sistnevnte favør, og at det særlig er journalistiske analyser og kommentarer som har fått en mer fremtredende plass. De som fortolker det som skjer i løpet av valgkampen setter et sterkere preg på dagens valgkamp enn dens egentlige aktører. Journalistenes vurderinger og veiledning danner et filter mellom politikerne og velgerne, med det resultat at politikernes målsetninger og hensikter kommer i bakgrunnen. Derimot støtter ikke analysen en nokså vanlig oppfatning om at partilederne i økende grad dominerer medievalgkampens nyhetsstoff. Men siden de er blitt mer synlige i annet medieinnhold, og slikt innhold har hatt en betydelig vekst, trer partilederne og andre politiske stjerner, likevel totalt sett mer frem i mediene enn tidligere.

Tidlig på 1990-tallet fant det sted en viktig endring i medienes valgdekning, ved at de nå for alvor begynte å praktisere en profesjonell politisk nyhetsjournalistikk, i stedet for den tidligere partipolitiserende. Det har gjort medienes forhold til partiene mer uforutsigbart. Men selv om samtlige partier i en eller flere valgkamper enten har fått en fordelaktig eller en ufordelaktig omtale, er det i et lengre perspektiv ingen systematisk skjevhet i medienes behandling av dem. Og selv om utviklingen har gitt mediene større politisk innflytelse over valgkampens innhold og profil, konstaterer forfatterne at deres innflytelse like fullt har en klar begrensning. Det er tross alt partiene, ikke mediene, som avgjør hvilke saker som preger valgkampen, og som definerer dens konfliktmønster.

Bokens empiridel presenterer en omfattende empiri med en lang rekke funn, og den gir et godt bilde av valgkampens utvikling. Men til tross for en klar underliggende medialiseringstendens, er det ikke en ubetinget entydig utvikling. Mange resultater peker i litt ulike retninger. Det er også en blanding av resultater leserne vil ikke gjenkjenne til, og resultater som utfordrer etablerte oppfatninger om tingenes tilstand. Alle resultatene gir heller ikke grunnlag for like sikre konklusjoner om sammenhenger og årsaker. Det stiller krav til lesernes evne til å danne seg et empirisk helhetsbilde, og selv om fremstillingen i seg selv er lett tilgjengelig, knytter det seg enkelte metodologiske utfordringer til den. Bak noen av analysene befinner det seg en omfattende empiri som ikke er presentert i sin helhet, samtidig som deler av analysene bygger på kompliserte indekser som ikke er forklart. Slik må det vel være med et så stor empiri-

risk materiale, når bokens erklærte målgruppe både er forskersamfunnet og den opplyste allmennhet. Men det kan nok være utfordrende for noen, og forutsetter at leserne stoler på grunnlaget for analysene. Det er det imidlertid all grunn til å gjøre.

De resterende kapitlene knytter empirien sammen med den innledende teorien om mediemaktens synlige og usynlige ansikt. Først i forhold til tre former for en synlig mediemakt. Her er hovedkonklusjonene for det første at mediene forvalter sin *fremstillingsmakt* slik at valgkampen fremstår som et samspill mellom mediene og partiene, der mediene i varierende grad fungerer både som med- og motspillere til partiene. Dernest at medienes *premissmakt* dels påvirker fordi medienes dagsorden har større betydning for velgerne enn partiens egen når de ikke er enige; dels fordi deres fremstilling av aktuelle saker gir politikerne et forsvarelse om den videre utviklingen, heller enn å speile virkeligheten. Og sluttelig at medienes *publikumsmakt* viser seg ved at det bildet de tegner av partiene forklarer endringer i velgernes partisympatier, og at medienes bilde av partiene preges mer av deres egen stoffprioritering og redigering, enn av partiene selv.

Deretter kommer turen til medienes usynlige makt som de utøver gjennom sin *tilpasningsmakt*, konkretisert i form av en medialiseringssprosess, særlig drevet frem av to viktige utviklingstrekk. Samtidig som medienes kontroll over den politiske publisiteten har økt på partienes bekostning, har medienes interesse for den informasjonen partiene forvalter minket, mens partienes behov for publisitet har økt. Ved det har politikerne blitt mer avhengig av mediene, med den konsekvens at de for å ivareta sine interesser må tilpasse seg medienes nye rolle. Det er denne tilpasningen som driver medialiseringssprosessen fremover: uten partienes tilpasning til medienes mer aktive rolle, ingen medialisering. Og nå har utviklingen, ifølge Asp og Bjerling, kommet så langt at dagens samfunn er blitt et *mediekrati*, preget av mer individualisert velgere, mer profesjonelle partier, og mer selvstendige og mektigere medier. I mediekratiet har mediene en mer aktiv rolle som overvåkere og granskere av det politiske liv, enn de hadde i partidemokratiet.

Boken gir et godt empirisk belegg for de tendenser den beskriver i retning av et mediekrati. Det er likevel et spørsmål om den ikke er litt for nøyd i sin beskrivelse av utviklingen. Rett nok har mediene en sentral politisk rolle av en annen karakter enn tidligere som ingen kan se bort fra, men det er også 'tendenser i tiden' som bidrar til å svekke deres innflytelse. På den ene siden har fremveksten av sosiale medier på Internett gjort det mulig å kommunisere uavhengig av de tradisjonelle mediene gjennom diskusjonsfora, blogger og ulike innholdsfellesskap,

noe mange benytter seg av. På den andre siden er det tydelige tendenser til at partiene i økende grad satser på husbesøk og andre former for "tradisjonell" direkte kontakt med velgerne. Det hadde unektelig vært interessant om forfatterne hadde trukket slike tendenser inn i sin avsluttende diskusjon, og vurdert om de bidrar til å nyansere det bildet de beskriver. Er det mulig å se utviklingstrekk som antyder at mediekra-
 tiet kanskje er på høyden av sin makt akkurat nå, og at det vil svekkes i tiden som kommer?

Forfatterens ønske om å nå frem til lesere både i og utenfor universitetsmiljøene krever en vanskelig balansegang. Og selv om de langt på vei har lyktes i å gi boken en form som ikke bør skremme bort noen lesere, tror jeg at to grep i den empiriske delen ville vært ønskelig sett fra begge målgruppens side. For det første klare presiseringer på slutten av hvert kapittel som oppsummerer de viktigste funnene i dem. For det andre noe mer utførlige beskrivelser av operasjonaliseringer og indekstronstruksjoner for å klargjøre grunnlaget for analysene. En indeks ville også unektelig vært en fordel.

Mediekratin er en interessant og viktig bok. Forankret i en kortfattet teoretisk presentasjon av mediemaktens ulike ansikter viser den på hvilke måter for-

holdet mellom mediene og politikken har endret seg mellom valgene i 1979 og 2010. Dens omfattende empiriske analyser gir en god bakgrunn for å forstå viktige utviklingstrekk i perioden, og selv om en nok kunne ønsket seg at den noen steder hadde gått mer i dybden, er det bokens sterkeste side. Det er vanskelig å finne andre arbeider innenfor dagens omfattende medialiseringslitteratur som gir et tilnærmet like solid empirisk belegg for de medialiseringstendensene de beretter om.

Referanser

- Asp, Kent (1986) *Mäktiga massmedier. Studier i politisk opinionsbildning*. Stockholm, Akademilitteratur.
 Esser, Frank & J. Strömbäck (eds.) (2014) *Mediatization of Politics*. Houndmills, Palgrave Macmillan.
 Hjarvard, Stig (2013) *The Mediatization of Culture and Society*. London, Routledge.
 Lundby, Knut (ed.) (2014) *Mediatization of Communication*. Berlin, De Gruyter Mouton.

Ragnar Waldahl
 Institutt for medier og kommunikasjon
 Universitetet i Oslo

Anne Jerslev

Reality-TV

Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2014, 142 s., ISBN 9788759316313

Reality-TV kan være smalt eller bredt, bra eller dårlig, interessant eller uinteressant, enkelt eller komplekst. Det kan være dum søppel-TV eller koselig familieunderholdning og kan appellere til gamle og unge, kvinner og menn, middelklasse og arbeiderklasse. Reality-TV kan utfordre seerne eller oppleves som spekulativt. Genren kan fremstå som ekte og autentisk eller falskt og konstruert. Reality-TV skaper helter og skurker, tapere og vinnere. Programmene kan hjelpe deltakerne og gi de nye muligheter eller utnytte de.

Reality-TV er altså en svært omfattende og mangfoldig TV-genre som inneholder alt fra *make-over* konsepter som for eksempel *Luksusfellen* (i Sverige *Lyxfällan* og i Danmark *Luksusfælden*) eller de titalls "hjelp til oppussingsprogrammene" som finnes på de fleste kanaler. Til genren regnes også *dokusåper* som den prisvinnende¹ norske *Snøballkrigen* (NRK 2011) eller machodokusåpen *Deadliest Catch* (Discovery 2005-?). Reality-TV kan være *talentkonkurranser* som det globale konseptet *Idol* (*Idols* i Danmark) eller NRKs talentkonkurranse *Vir-*

tuos (2006-2014) (en konkurranse for Norges unge klassisk musikk talenter) eller *realitykonkurranser* som "feel good" serien *Alt for Norge* (TVN 2010-) (i Sverige *Alt för Sverige* SVT1 2011- og i Danmark *Alt for Danmark* TV5 2012-) og "trash" konseptet *Paradise Hotel*. Sannsynligheten er stor for at man til enhver tid vil komme over et reality-program mens man kanalsurfer. Reality-TV er masseunderholdning og en av de mest suksessfulle genrene på TV. Reality-TV er med andre ord en svært kompleks TV-genre som er vesentlig å forstå om man ønsker å forstå TV innholdet i dag.

Reality TV er også navnet på professor Anne Jerslevs introduksjonsbok som søker å forstå og kontekstualisere denne sentrale TV-genrens utbredelse, innhold og utvikling. Boka stiller en rekke sentrale spørsmål: hvilke mediebehov tilfredsstiller reality-TV, hvordan kan vi forstå reality-TV, hvordan har reality-TV forandret populærkulturen, hva slags seeropplevelser tilbyr reality-TV til hvem samt hva kan reality-TV si om vår tid.

Anne Jerslevs *Reality-TV* er utgitt som del av den danske bokserien *Kort og præcist om medier og kommunikasjon*. Med andre ord er bokens fremste mål å fungere som, ja nettopp, en kort og presis innføring i reality-TV. Den ønsker å gi leseren en oversikt over genren som et mediefenomen, den mest sentrale forskningen på feltet og skissere opp de viktigste fagdebattene. Det å oppsummere et stort tema og fagfelt på en oversiktlig og informativ måte uten å miste for mye av fagstoffets kompleksitet gjør innføringsboka til en krevende øvelse om den skal gjøres på en god måte.

Reality-TV lykkes i denne balansegangen mellom oversikt og kompleksitet i veldig stor grad. Boken er imponerende velstrukturert og informativ. Hvert kapittel skisserer opp og besvarer ett eller to sentrale spørsmål på en engasjerende måte. Boka er relativt tematisk strukturert og består av seks kapitler. Første kapittel setter reality-TV inn i en økonomisk og industriell kontekst. Kapittel to diskuterer reality-TV som format og genre, mens kapittel tre og fire omhandler henholdsvis reality-TV som intimitetsfjernsyn og celebritetsfjernsyn. Det femte kapitlet diskuterer hvem reality-TV-seeren er og det siste kapitlet setter reality-TV inn i en større sosial kontekst. Boken kan således også fungere som et oppslagsverk og kapitlene leses uavhengig av hverandre.

Fordi så mange reality-programmer tar utgangspunkt i det intime (og feminine) er den offentlige diskursen rundt reality-TV ikke sjeldent endimensjonal i fokus og mye av kritikken fylt av dårlig skjult elitisme. Som Jerslev påpeker i en av bokens første setninger Reality-TV blir ikke sjeldent oppfattet som søppel-TV. Heldigvis holder Jerslev seg for god til å reprodusere denne forenklete oppfatningen, men søker heller å nyansere forståelsen av det komplekse fenomenet reality-TV er. Jerslev makter å diskutere genrens problematiske aspekter uten å bli (for)dømmende. For eksempel er kanskje boka på sitt beste i diskusjonen av det som regnes som det første reality-TV programmet: amerikanske *An American Family* (PBS, 1973) og potensialet i genrens subversive muligheten til å vokalisere og visualisere andre perspektiver enn det heteronormative. Det beste eksemplet på dette i dag er grenseoverskridende *RuPaul's Dragrace* (Logo 2009-) som viser hvordan realitykonkurranseformatet kan brukes til å synliggjøre en verden av subversiv *queer extravaganza* hvor det performative aspektet i genren virkelig blir tematisert.

På grunn av bokens drøye 140 sider vil det selvsagt være mangler og utelatelser og de fleste av disse utelatelserne er velfunderte og godt forklart. Likevel savnes en mer inngående beskrivelse av forskjellige

former for reality-TV. Boken har valgt ut noen hovedcase som analyseres og diskuteres opp mot hovedspørsmålene. Disse er i hovedsak *Paradise Hotel* (og den danske spinoff realitydokumentaren *Amalies verden*), *Big Brother* og *Unge Mødre*. Fire konsepter som i stor grad appellerer til det samme (unge og kvinnelige) publikumssegmentet.

Hovedeksemplene som blir viet aller mest plass er *Paradise Hotel* og *Big Brother*. De er relativt like i format med sitt fokus på sosialt spill og ukjente deltakere, i tonen (de er relativt kalde), har den samme lave statusen og tilhører begge reality-TV underkategorien Jerslev kaller konkurransereality. Slik gir boka slipp på en gylden mulighet til å tilføre diskusjonen ekstra mangfold og kompleksitet. Det er kanskje også disse konseptene flest assosierer med ordene reality-TV. Slik kunne det vært fruktbart med en analyse av et program eller to som fremstod som annerledes i tone eller konsept. For eksempel kunne en analyse av et talentreality format tilført kjendisdiskusjonen en interessant dimensjon fordi deltakerne etter deltakelse ofte befinner seg et sted mellom en *attributed* (kjendis gjennom eksponering) og *achieved* (kjendis gjennom et talent) kjendisstatus.

Boken kunne også brukt et mer tonalt annerledes konkurransereality program som case. For eksempel vil det personlige og intime i et "feel good" konkurransereality format som for eksempel *Alt for Norge/Sverige/Danmark* gi et helt annet inntrykk av reality-TV-deltakerne da deres sårbarhet, sjarme og søken etter sine røtter skildres med varme og en stor grad av patos og sympati i motsetning til konfliktene som ofte er en stor del av *Big Brother* og *Paradise Hotels* mer problematiske intimitets iscenesettelse.

Dette er selvsagt mer et hjertesukk enn direkte kritikk. Ut i fra bokens mandat treffer *Reality-TV* ved å gi leseren en velfundert innsikt i genren. Boken er et viktig utgangspunkt for å forstå denne svært komplekse TV-genren og er et godt sted å starte for at diskursen rundt reality-TV skal bli mer faktabasert og mindre preget av fordommer og slik gjøre forståelsen av denne eksepsjonelt populære TV-genren mer produktiv.

Not

1. Programmet vant tre Gullruten-priser samt Prix Europa i Berlin 2011 for beste TV-dokumentar.

Gry Rustad
 Institutt for organisasjons- og ledelsesfag
 Høgskolen i Hedmark

Communication and Public Engagement

Erik Albæk

Centre for Journalism
University of Southern Denmark

The viability of late modern societies is contingent upon public engagement. To ensure resilient, innovative, and inclusive societies, *civic engagement and political participation on a wide scale* is needed. We contend that the notions of civic engagement and political participation need to be inclusive and should entail the involvement of citizens in processes of public expression, decision-making, and traditional forms of political participation. Ensuring broad participation is essential for western democracies, since processes leading to exclusion have significant and wide-ranging negative consequences.

An important pathway to public engagement comes from communication. Communication is one of the most central features of today's society. Citizens spend more time on communication than any other daily activity. Research and popular wisdom contain many optimistic accounts of the democratic and engaging potential of communication. However, in reality this potential might be much smaller and it may not be evenly distributed among different groups. Both intended and unintended consequences have been highlighted, and specific groups such as young citizens, immigrants, and the elderly have been singled out as being at risk. Most strikingly, however, we miss solid and *systematic evidence of the both positive and negative effects* that communication can have.

This research programme aims to *assess the intended and unintended effects of communication on public engagement*. It does so in an interdisciplinary fashion, using an inclusive definition of public engagement. It relies on new and innovative data collection methods that involve developments of new technological applications, the latter being done in cooperation with software engineers.

Understanding the potential (and pitfalls) of media and communication for public engagement, it is important to consider a number of wide-ranging developments in both the political and the media landscapes. Much research on citizen participation has been too focused on conventional political participation (such as voting) and has paid no attention to the media. Even though Gimpel et al. (2003, p. 7) notes that "people are politically socialized by the information they receive" in most research, the attention paid to the role of the media is limited (see Shah et al., 2009; Lee et al., 2012, Ekstrom & Ostman, 2013 for recent exceptions).

We need research assessing this role. A proper answer would need to assess the impact of the media in the light of other influences so as to avoid a too 'media-centric'

approach. A number of developments make it crucial to address the role of the media from an interdisciplinary, integrated, and comprehensive starting point.

- *Changing politics and society.* Society itself is changing. Developments towards globalization and individualization are hallmarks of today's society (Kriesi et al., 2008). Moreover, the pervasive economic crisis is changing many arrangements in the social realm that had become taken for granted, and the political arena across Europe is characterized by different versions of nationalism, populism and political polarization (Vasilopoulou, 2013). These developments co-occur with an abundance of media choice and mediatization, highlighting the omnipresence of the media and communication in all aspects of society (Blumler & Kavanagh, 1999).
- *Changing citizens.* The behavioural patterns with respect to public engagement are changing. This is evident in declining voter turnout, decreasing church affiliations, and weakened party attachment. Today, moreover, citizens more often switch between political parties from election to election, fewer are members of political parties (Dalton, 2006), and the family home is weakening as a place where news habits are developed (Patterson, 1997). Moreover, new agents – such as anti-globalization, environmental or consumer politics movements (buying or boycotting products for specific reasons, e.g., Shah et al., 2007; Ward & de Vreese, 2011) – that are less stable, more issue-oriented or more dependent on communication-based networks, have become part of the public engagement. Such trends are also visible in the Danish context where volunteering and single issue-based engagement is on the rise.
- *Changing media systems and information availability.* Today's media landscape is fundamentally different from only a few decades ago. One consequence is that citizens in general are becoming *more* reliant on and engaged with media, but also that media usage is more diversified. Traditional media, like newspapers and television, as primary information providers are now in competition with online news, social media, and free newspapers (Dahlgren, 2009; Williams & Delli Carpini, 2011). The availability of media outlets and of information has exploded, and at the same time the opportunity to tailor personal media diets has also flourished. This has created both 'news drop-outs' and 'political junkies', that is, citizens exposed to no political information at all or 24-hours of political information (Garrett, 2009; Prior, 2007; Stroud, 2008). These changes open opportunities for mobilizing citizens (e.g., Bakker & de Vreese, 2011), including the ability to also produce contents, although this opportunity currently is not utilized at a wide scale for political purposes (Brundidge, 2010). At the same time, social and informational inequalities are deepened (Papacharissi, 2002; van Dijk, 2005). In other words, the changes in supply and ability to select political media content are crucial for understanding the role played by the media in processes of public engagement.
- *Changing media contents.* Besides the changing media environment, the political contents of the media changed as well. Political information has become more personalized and emotional, and politics has become a topic of genres like soap operas, comedy shows and political satire (Holbert, 2005; Schulz, 2008). News is more poll driven (e.g., Patterson, 1993) and infotainment oriented, and heavy watching of non-political news often correlates with voter apathy, cynicism and abstention among the

young (see e.g. Wirth, 2000; Putnam, 2000). Indeed, research in Europe has found different effects of exposure to different types of programs on political engagement (Möller & de Vreese, 2012). Some scholars are fearful of these changes with respect to political attitudes and behaviour (e.g., Buckingham, 2000) while others are more welcoming of the influx of popular culture and entertainment in the consumption, production, and dissemination of political contents (e.g., Scott et al., 2011). *These changes pose challenges for research on the role of the media.*

Research has evolved from looking at the effects of time spent on the media, to medium specific influences (Garrazone & Atkin, 1986), and to more detailed models of media usage (e.g., McLeod 2000, Möller et al., 2011). Current research needs to look more at media *contents* than specific media. As noted by McLeod (2000, p. 48) about a decade ago, it is the “content rather than the medium itself [that] is key to media influences on political behavior” (see also Dilliplane et al., 2012; De Vreese & Boomgaarden, 2006). Moreover, research needs to integrate the multiple platforms on which political information is available, ranging from long existing media companies with an online presence to online only and social media platforms like Facebook and Twitter that offer options for political self-expression and user generated contents (Lee et al., 2012). Combining theoretical insights from research on media use and effects, we can move towards designing a series of studies that investigates the role of the media in the development of adolescents’, immigrants’, and elderly’s political attitudes and behaviour while also considering the actual content of these media.

Concretely we will carry out three interrelated projects that all investigate *the intended and unintended effects of communication on public engagement*. Focusing on three groups that have been identified as particularly important to reach out to in the ambition for inclusive societies, adolescents, immigrants, and the elderly, we will investigate *how different communication usage affects their likelihood to express political opinions, participate in decision making, and engage in (non-)traditional forms of political participation*. In designing our studies we will develop new technologies, based on smart phone and tablet technologies, to tap both media usage and our different dependent variables. For each group we will be addressing the same core questions while of course adding a number of specific questions of relevance to the group.

The project started April 1, 2014 and is financed with a University of Southern Denmark special 2020 grant of DKK 7 mill.

Participants

Erik Albæk, professor, Centre for Journalism, University of Southern Denmark.

Kim Andersen, PhD candidate, Centre for Journalism, University of Southern Denmark.

Camilla Bjarnøe Jensen, Post.Doc. (from September 1, 2014), Centre for Journalism, University of Southern Denmark.

Jakob Ohme, PhD candidate, Centre for Journalism, University of Southern Denmark.

Claes de Vreese, Professor, Amsterdam School of Communication Research & Centre for Journalism, University of Southern Denmark.

References

- Bakker, T. P. & de Vreese, C. H. (2011). Good news for the future? Young people, Internet use and political participation. *Communication Research*, 12 (1), 3-33.
- Blumler, J. & Kavanagh, D. (1999). The Third Age in Political Communication: Influences and Features, *Political Communication*, 16, 209-230.
- Brundidge, J. (2010). Encountering difference in the contemporary public sphere: The contribution of the internet to the heterogeneity of political discussion networks. *Journal of Communication*, 60, 680-700.
- Buckingham, D. (2000). *The Making of Citizens: Young People, News and Politics*. London: Routledge.
- Dahlgren, P. (2009). *Media and political engagement*. Cambridge University Press.
- Dalton, R. (2006). *Citizen politics*. Washington, DC: CQ Press.
- Ekstrom, M. & Ostman, J. (2013). Information, interaction, and creative production: The effects of three forms of Internet use on youth democratic engagement. *Communication Research*, forthcoming.
- Dilliplane, S. et al. (2012). Televised Exposure to Politics: New Measures for a Fragmented Media Environment. *American Journal of Political Science*, 57(1), 236-248.
- Garramone, G. M. & Atkin, C. K. (1986). Mass communication and political socialization: Specifying the effects. *Public Opinion Quarterly*, 56, 76-86.
- Garrett, K. (2009). Echo chambers online? Politically motivated selective exposure among internet news users. *Journal of Computer mediated Communication*, 14(2), 265-285.
- of internet effects. *British Journal of Politics and International Relations*, 7, 561-583.
- Gimpel, J. G. et al., (2003). *Cultivating Democracy: Civic Environments and Political Socialization in America*. Washington, DC: Brookings Institute Press.
- Holbert, R. L. (2005). A typology for the study of entertainment television and politics. *American Behavioral Scientist*, 49, 436-453.
- Kriesi, H., Grande, E., Lachat, R., Dolezal, M., Bornschie, S. & Frey, T. (2008). *West European Politics in the Age of Globalization*. Cambridge University Press.
- Lee, N-J., Shah, D. & McLeod, J. M. (2012). Processes of political socialization: A communication mediation approach to youth civic engagement. *Communication Research*, online first. doi:10.1177/0093650212436712.
- McLeod, J. M. (2000). Media and Civic Socialization of Youth, *Journal of Adolescent Health*, 27(2), 45-51.
- Möller, J. & de Vreese, C. H. (2013). The differential role of the media as an agent of political sophistication in Europe. *European Journal of Communication*, forthcoming.
- Möller, J., Kunz, R., Esser, F. & de Vreese, C. (2011). *Direct democracy and political socialization: Comparing Switzerland and the Netherlands*. Paper presented to the regional ECREA conference, Madrid, October 2011.
- Papacharissi, Z. (2002). The virtual sphere: The Internet as a public sphere. *New Media & Society*, 4, 9-27.
- Patterson, T. E. (1997). *We the people: A concise introduction to American Politics*. McGraw-Hill.
- Patterson, T. E. (1993). *Out of Order*. New York: Alfred Knopf.
- Prior, M. (2007). *Post-broadcast democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Schulz, W. (2008). *Politische Kommunikation. Theoretische Ansätze und Ergebnisse empirischer Forschung*. Wiesbaden.
- Scott, M., Street, J. & Inthorn, S. (2011). From entertainment to citizenship: A comparative study of the political uses of popular culture by first-time voters. *International Journal of Cultural Studies*, 14, 499-514.
- Shah, D., McLeod, D., Friedland, L. & Nelson, M. (2007). The Politics of Consumption/The Consumption of Politics. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 611, 6-15.
- Shah, D., McLeod, J. M. & Lee, N-J. (2009). Communication competence as a foundation for civic competence. *Political Communication*, 26, 102-117.
- Stroud, N. (2008). Media use and political predispositions. Revising the concept of selective exposure. *Political Behavior*, 30(3), 341-366.
- Vasilopoulou, S. (2013). Continuity and change in the study of euroscepticism: Plus ça change? *Journal of Common Market Studies*, 51(1), 153-168.
- Van Dijk, J. (2005). *The deepening divide. Inequality in the information society*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- De Vreese, C. H. & Boomgaarden, H. (2006). How content moderates the effects of television news on political knowledge and engagement. *Acta Politica. International Journal of Political Science*, 41, 317-341.
- Ward, J. & De Vreese, C. H. (2011). Political consumerism, young citizens and the internet. *Media, Culture & Society*, 33(3), 399-413.
- Williams, B. W. & Delli Carpini, M. X. (2011). *After broadcast news*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wirth, W. (2000). Infotainment. Chancen für politische Sozialisation Jugendlicher?, pp. 62-91, in Paus-Haase, I., Schnatmeyer, D. & Wegener, C. (Eds) *Information, Emotion, Sensation. Wie im Fernsehen die Grenzen zerfließen*. Bielefeld.

Forskningsprosjekt frå Nordicoms databas NCOM

- ***Engaging with Conflicts in Mediatized Religious Environments. A Comparative Scandinavian Study***

This Scandinavian project addresses the SAMKUL call on religious environments by focusing on the intertwined role of media and religion in contemporary conflicts and tensions. The main aim of the project is to examine how religion in public spaces becomes thematised and enacted through the media and further articulated in social interaction, both as objects of conflict and resources to handle tensions. Through this, the project develops knowledge about the changing patterns of social interaction and communication during times of conflict in Norway and the other Scandinavian societies. The conflicts that are addressed are around the legitimate uses of public spaces. The empirical studies relate to three arenas where people engage with conflicts over religious symbols, artefacts and claims made visible through the media:

- contested media voices in the main public service broadcasters in Scandinavia
- local communities with mixed religious population and a large segment of Muslim citizens
- classrooms in public schools with pupils from varied religious backgrounds

Researchers from Uppsala and Copenhagen contribute to the international comparison. The national collaboration is between the University of Agder, MF Norwegian School of Theology and the University of Oslo. The project is theoretically informed by research on the mediatization of religion. This concerns the restructuring of culture and social relations following the intensification of mediated communication in contemporary society, including the moulding of religious imaginations and interactions. In secular Scandinavia conflicts over religion always carry with them a tension to the secular.

The project understands religion to be clustered around religious groups but also present in dispersed forms where religion as symbols and discourse create environments for communication and contestation over common values and identities in the current differentiated public sphere.

Knut Lundby, Head of project, knut.lundby@media.uio.no
University of Oslo, Department of Media and Communication

Stig Hjarvard
University of Copenhagen, Department of Media, Cognition, and Communication

Mia Lövheim
University of Uppsala, Faculty of Theology

Liv Ingeborg Lied
Norwegian School of Theology

David Herbert, Pål Repstad
University of Agder, Department of Religion, Philosophy and History

Mona Abdel-Fadil (postdoc)

Project period: 01.10.2014 → 31.12.2017

Source of financing: SAMKUL, The Research Council of Norway

- ***Cultural Conflict 2.0. The Dynamics of Religion, Media and Locality in North European Cities***

This project investigates the impact of mediatized cultural conflicts on the local politics of religion and multiculturalism. Comparing Norway and the Netherlands, and focusing on four cities, the project's main research question is, 'How does mediatization, (i.e. processes through which media come to permeate social systems and the rhythms of everyday life) impact on local community relations in Norway and the Netherlands?'

Indicators show that religious activity and rating of the personal and public importance of religion continue to decline among majority populations in most European societies, to an extent that marks these populations as globally exceptional. The presumption of progressive and uniform secularization has been punctured, however, by a series of spectacular controversies and incidents in which religion is implicated as a motivator of protagonists, including the Muhammad cartoons controversy, the murder of Theo van Gogh and the Utøya massacre.

Research Methods

Within the present-day context, conflicts have arguably become 2.0: they are heavily mediatized and coproduced by audiences. Through media ethnography and network analysis, this research project traces the process of mediatization and examines how different groups express their views in different settings. Particular interest goes out to the interaction of media interactions and local community relations. For that reason, this project adopts a perspective that compares mediatization cross-nationally and cross-city.

Norway and the Netherlands

Both Norway and the Netherlands share a history of multicultural policies, practices of public subsidy for religious bodies, yet in the Netherlands changes have occurred under pressure from militantly secular, populist, (post-)liberal anti-immigrant (and specifically anti-Islam) political parties, which differ from traditional far right groups in their support for gay rights, gender equality, and outspoken public atheism. This gives rise to the question as to whether the Netherlands is the vanguard of a new, post-liberal form of secular intolerance of religious difference, a 'lead society', and whether such tendencies and movements are likely to follow in Norway and elsewhere.

David Herbert, Project leader, david.herbert@kingston.ac.uk
University of Agder/Kingston University
Universitet van Amsterdam

Project period: 01.10.2014 → 30.09.2016

Source of financing: The Research Council of Norway

- ***Games and Transgressive Aesthetics. Spill og grenseoverskridende estetikk***

Dataspill kritiseres ofte for sine mange og overdrevne voldsfremstillinger, og også for sin unyanserte fremstilling av kjønn. Men hvordan oppfattes slike fremstillinger mens man spiller? Hvor voldelig eller kjønnsstereotyp kan en situasjon være i et spill før spillere oppfatter det som spekulativt eller smakløst? Og når oppleves spillsituasjonene som satirisk og parodisk? Hva kan man tillate seg å fremstille i dataspill, og hva gjør spillehandlingen og spillesituasjonen med fortolkningen av kontroversielt innhold?

Prosjektet *Games and Transgressive Aesthetics* utforsker kontroversielt spillinnhold både teoretisk og gjennom empiriske undersøkelser som legger vekt på hvordan slikt innhold oppleves når man spiller. Sentralt for prosjektet er å finne en forklaringsramme som fokuserer på spillerens opplevelse av kontroversielt innhold i dataspill. Hvordan endrer spilleprosessen opplevelsen av spill med utfordrende innhold? Når oppfattes spillinnhold som uproblematisk for spillerne, og når krysser det grensen for spekulativt og frastøtende? Og i hvilke tilfeller forstås innholdet som utfordrende og kritisk? Gjennom slike spørsmål knytter prosjektet seg til

diskusjoner om subjektive forestillinger om estetikk og smak, spill som kunst og medium, etikk og ytringsfrihet.

Prosjektet tar utgangspunkt i en hypotese om at kontroversielt innhold ofte blir akseptert i spill fordi innholdet reforhandles i en spillende eller lekende kontekst. Samtidig risikerer den spillorienterte holdningen å bryte sammen dersom spillerne opplever innholdet som altfor problematisk.

Kristine Jørgensen, prosjektleder, kristine.jorgensen@infomedia.uib.no
Universitetet i Bergen, Institutt for informasjons- og medievitenskap

Rune Klevjer
Universitetet i Bergen Institutt for informasjons- og medievitenskap

Faltin Karlsen
Westerdals Oslo School of Arts

Torill Elvira Mortensen
IT-Universitetet i København

Prosjektperiode: 01.01.2015 → 30.09.2018:

Finansiering: Norges Forskningsråd, FRIPRO-programmets Unge forskertalenter-satsing (6 916 000 NOK) og Rådet for Anvendt Medieforskning (247 000 NOK til forstudium som vil gjennomføres august-oktober 2015).

- ***Measuring Impact Across Social Media***

The aim of this project is to develop new software supported method to analyze impacts of cultural events across social media. The researchers aim to design and implement a software solution for data collection across social media platforms that will be tested on Northside2014 and evaluated in the fall through various big data analytical approaches. Research Questions: 1. How can we methodologically study event image and user identity connected to an event across different social media platforms? 2. How can we implement the design in a software solution that allows for the collection of such data? 3. How can we analyze event impact in connection with image and identity? 4. How does the event image and user self-portraying in connection with the event differ across services?

Anja Bechmann, anjabechmann@dac.au.dk
Aarhus University, Department of Aesthetics and Communication, Center for Internet Studies

Project period: 01.06.14 →

Source of financing: rethinkIMPACTS 2017 (150.000 DKK)

- ***Via Satellite. Transnational Infrastructures in European Television History***

The aim of the project is to analyse and compare transnational television infrastructures in Cold War Europe. The aim is divided into two research questions that are directed to the subprojects presented below; 1) How can the emergence of two divided but interacting satellite infrastructures be understood in relation to the evolution of transnational broadcasting? and 2) How can the failed cooperation, and the subsequent satellite broadcasts, be understood in relation to the evolution of transnational broadcasting? Theoretically the project unites two distinct but interrelated fields; first, theoretical perspectives on satellites and television infrastructures addressing the complexity of satellite systems, combining cultural, technological and industrial perspectives in their analysis; second, transnational television history that has emphasized the transnational dynamics of television and advanced an understanding of television relations, exchanges and broadcast flows that have gone beyond or even subverted the borders of national broadcasting.

Lars Lundgren, Project leader, lars.lundgren@sh.se
Södertörn University, Media and Communication Studies

Project period: 01.01.15 → 31.12.17

Source of financing: Östersjöstiftelsen (1 500 000 SEK)

- ***Näthat, emotioner och mediekonvergens***

I detta projekt undersöks de känslor som kommer till uttryck i det aggressiva samtal som förs i diskussionsforum på internet och kommentarfält på tidningarnas hemsidor. Särskilt fokus riktas mot förhållandet mellan aggressiva känslouttryck och förändrade sociala relationer i en ny, mer användarorienterad medial offentlighet.

Följande frågor ställs:

Vilka specifika känslor kommer till uttryck i aggressiva diskussioner i kommentarfält och diskussionsforum, hur kommer de till uttryck och i relation till vem och vad kommer de till uttryck? Hänger dessa känslouttryck samman i en särskild känslökultur på dessa arenor, och i så fall på vilket sätt? Hur hänger aggressiva känslouttryck på nätet ihop med förändrade sociala relationer i den mediala offentligheten som internet ger upphov till?

Dessa frågor besvaras med hjälp av analyser av textmaterial hämtat från diskussionsforum och kommentarfält, där uttryck för specifika känslor eftersöks i syfte att analysera grunddragen i en känslökultur.

Karl Malmqvist, projektledare, karl.malmqvist@socav.gu.se
Göteborgs universitet, Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Projektperiod: 01.08.13 → 31.12.15

Finansiering: Vetenskapsrådet (2 100 000 DKK)

Not: Post doc.-anslag. Vårdhögskola är Københavns universitet, Sociologisk Institut

- ***Kunskap i en digital värld. Tillit, trovärdighet och relevans på nätet***

I detta projekt studerar forskarna en rad teman som är direkt relevanta för hur information söks, används, kommuniceras och utvärderas på nätet. Varje tema bearbetas dels från ett ”internt” kulturvetenskapligt perspektiv, dels från ett mer ”externt” filosofiskt perspektiv. Det förra fokuserar på webb-baserade informationspraktiker som en del av en kultur av informationsinhämtande, -användande och -utbyte, medan det senare studerar webb-resurser med avseende på deras faktiska förmåga att ge kunskap och information av hög kvalitet. Den planerade forskningen syftar till att bidra till vår kunskap och förståelse av den roll som sökmotorer spelar i ett demokratiskt samhälle och de förväntade kognitiva och pedagogiska konsekvenserna av att förlita sig på sociala medier i undervisningen. Projektet avser därmed att bana väg för att samhället, dess medborgare och institutioner, antar en mer aktiv roll i formandet av vår gemensamma digitala framtid.

Delprojekt

- Att skapa trovärdighet: forskare, representation och digitala miljöer
- Den övervakade webben
- Green Search
- Hittbarhetsutmaningar inom vetenskaplig publicering
- Källa/Utsaga – en empirisk internetstudie
- Out/sourcing Knowledge
- Search Engines and the Epistemology of Relevance
- Sökning i en digital vardag
- Tryck- och yttrandefrihet i en digital värld

Erik J. Olsson, projektledare, erik_j.olsson@fil.lu.se
Lunds universitet, Teoretisk Filosofi

Olof Sundin, projektledare
Lunds universitet, Avd. för ABM

Georg Masterton, Kristoffer Ahlstrom-Vij, Emmanuel Genot, Rasmus Kraemmer Rendsvig
Lunds universitet, Teoretisk Filosofi

Sara Kjellberg, Jutta Haider, Lars Ilshammar
Lunds universitet, Avd. för ABM

Cecilia Andersson, Doktorand
Lunds universitet, Avd. för ABM

Projektperiod: 01.01.13 → 31.12.17

Finansiering: Vetenskapsrådet (18 074 000 SEK)

Hemsida: <http://www.kultur.lu.se/projekt/598>

- ***Rörlig reklam och mediernas förändring***

Genom att filmen följde den infrastrukturella utveckling inom transport och information under industrirevolutionen fick den en central roll som en ständigt expanderande och främjande "Medienverbund". Med den globala spridningen av reklambyråer blev reklamfilmen en privilegierad kulturform för människor att erfara varors kvalitet, för att artikulera visioner om ett "bra liv" och för att sporra sociala relationer. Detta projekt syftar till att studera den audiovisuella reklamens historia genom att fokusera på objekt (produkter), plattformar (visning, programmering, medieform), praktiker (produktion, marknadsföring) och förmedlare (reklambyråer). Genom en seriell analys som utvecklats inom industrifilmsforskningen kommer detta projekt att söka spåra kontinuitet mellan länder, media eller perioder för att bättre förstå och värdera reklamens roll i en föränderlig mediekultur.

Patrik Vonderau, projektledare, patrik.vonderau@ims.su.se
Stockholms universitet, Enheten för filmvetenskap

Projektperiod: 01.01.14 → 31.10.16

Finansiering: Riksbankens jubileumsfond (5 077 000 SEK)

- ***Uncertain Archives. Adapting Cultural Theories of the Archive to Understand the Risks and Potentials of Big Data***

Vore dages big data-arkiver synes på én gang at være betryggende, neutrale og innovative systemer til overvågning og håndtering af samtidens hastigt stigende informationsstrømme. Dog har den seneste tids informationsskandaler tydeliggjort at fænomenet 'big data' ikke kun indebærer store muligheder, men også en række betragtelige usikkerheder. Det er disse usikkerheder Uncertain Archives italesætter. Projektet udfører praktiske analyser af samtidens big data-arkiver ved hjælp af tre case-studies, som sættes i dialog med aktuelle human- og samfundsvidenskabelige teorier. Herigennem afsløres såvel risici som potentialer i big datas nuværende form. I tillæg til projektets publikationer, som afdækker en række usikkerheder i samtidens informationsfundament, trækker projektet også på løbende dialoger med it-specialister, sociologer, samtdiskunstnere og politiske aktører for således at bane vejen for en ny teoretisk-funderet forståelse af og tilgang til de tekniske såvel som de etisk-politiske implikationer af arkivisk usikkerhed for vidensorganisering i dag.

Kristin Veel, kristinv@hum.ku.dk
Københavns Universitet, Institut for Kunst- og Kulturvidenskab

Projektperiode: 01.11.14 →

Finansieringskilde: Det Frie Forskningsråd – YDUN-bevillinger (6 453 580 DKK)

Doktorsavhandlingar 2014

från Nordicoms databas NCOM

Danmark	90
Finland	95
Norge	102
Sverige	106

Danmark

Forskningsförmedlare: Mogens Vestergaard Kjeldsen

Abildgaard, Mette Simonsen: *Accessible Radio: Archive, accessibility and materiality in the youth radio programme P4 i P1*, 2014. 198 s.

This anthological PhD dissertation is an examination of the development of listeners' involvement and technology in the youth radio programme P4 i P1 from 1973 to 1996. At its beginning in 1973, P4 i P1 was an innovative example of youth radio and especially experimented with the listener involving radio genres, which in the dissertation are termed 'accessible radio'. As a part of the LARM Audio Research Archive Project, which ran from 2010 to 2013, the project has taken its starting point in a large quantity of digitalised radio broadcasts from the radio archive of the public service provider Danish Broadcasting Corporation (DR). The project's empirical material consists of a series of P4 i P1 broadcasts that were produced by DR's B&U (Children and Youth) Department. Over the years, P4 i P1 was between three to five hours long, depending on the amount of programme segments. This means that approximately 4,500 hours of radio under the name P4 i P1 were broadcast before the programme was taken off the air on 1 April 1997.

Bengtsson, Mette: *For borgeren, tilskueren eller den indviede?: En praksisorienteret retorisk kritik af avisens politiske kommentarer*. Københavns Universitet, Humanistisk Fakultet, 2014. 225 s.

Denne artikelfhandling analyserer og evaluerer skriftlige politiske kommentarer i en nutidig, dansk kontekst med henblik på at pege på det problematiske ved genren som politisk journalistik. Gennem nærlæsninger af et uddrag af genren beskrives det, hvordan politiske kommentatorer gennem deres sproglige adfærd og tematikker primært taler til læseren som en blot og bar tilskuer til den politiske debat, mens at de kun i glimt taler til læseren som en kritisk, deliberativt reflekterende borger. Herefter legitimeres og nuanceres denne læsning gennem receptionsstudier, og slutteligt diskuteres kritikken af genren med udvalgte praksisudøvere i en række ekspertinterviews. Udover at bidrage til en diskussion af den konkrete genre, er afhandlingen også et bidrag til metodisk pluralisme i retorik kritik, hvor der reflekteres over, hvordan man kan bedrive normativ retorikforskning, og hvordan man som forsker kan etablere en konstruktiv dialog med den praksis, der evalueres.

Ejsing-Duun, Stine: *Location-based games: from screen to street*, 2014. 306 s.

In this dissertation, it is explored which prerequisites are necessary in location-based games (LBGs) to make meaningful the meeting between players and spatiality with an emphasis on physical locations. Throughout the dissertation, it has been shown that LBGs affect players' perception of and behavior in everyday spaces, as the

games reside on the boundaries between the continuums of play and ordinary, authentic and fictional, and as they merge physical and digital media. These are termed the six dimensions of LBGs. LBGs let the player explore the boundaries between these dimensions and the dimensions are related through play. The LBG acts as a mediator for the meeting between the player and locations through the boundaries between these six dimensions. The motivation of the dissertation is to push the development of and research in LBGs toward actualizing the potential for expanding LBGs' spatial aspect even further and to contribute with a cohesive framework on LBGs.

Fransson, Jonas: *Navigation, findability and the usage of cultural heritage on the web: an exploratory study*. København: Royal School of Library and Information Science, 2014. 284 s. ISBN 978-87-7415-325-2.

Avhandlingen undersöker användningen av kulturarvsresurser på webben. Under senare år har kulturhistoriska objekt digitaliserats och gjorts tillgängliga på webben för allmänheten. I vilken utsträckning det digitaliserade materialet används och hur lätt det är hitta på webben studeras i avhandlingen. Webbresurser måste vara hittbara för att de ska besökas och användas. Studien görs i skärningspunkten mellan flera forskningsområden inom Biblioteks- och informationsvetenskap: Information Seeking/Human Information Behaviour, Interactive Information Retrieval och Webometrics. Avhandlingens två frågeställningar fokuserar på olika aspekter av projektet: (1) hittbarheten på webben; och (2) användning och användare. Analysen av användningen av kulturarvsresurserna bygger på Savolainens Everyday Life Information Seeking (ELIS) ramverk. Ingwersen och Järvelins IS&R – ramverk den viktigaste teoretiska grunden och ett konceptuellt ramverk har utvecklats så att de undersökta aspekterna tydligare kan relateras till varandra. En viktig distinktion är mellan objekt och resurser. Ett objekt är ett enda dokument, fil eller HTML-sida, medan en resurs är en samling av föremål, t.ex. en webbplats med kulturarv. Tre webometrisk nivåer används för att både kombinera och skilja datatyper: användning, innehåll och struktur. Samspelet mellan användare och system i informationssökningsprocessen är uppdelat i frågeberoende och frågeoberoende aspekter. Frågeberoende aspekter är informationsbehovet på användarsidan och ämnesinnehållet på systemsidan. Frågeoberoende aspekter är den strukturella hittbarheten på systemsidan och användarens färdigheter i sökning på användarsidan. Det konceptuella ramverket sammanfattas i User-Resource Interaction (URI) modellen.

Kuang, Xianwen: *How effective is political control over the news media?: Political censorship and news production in authoritarian China*, 2014.

Leer, Jonatan: *Ma(d)skulinitet: Maskulinitetskonstruktioner i europæiske madprogrammer efter The Naked Chef i lyset af "den maskuline krise [What's Cooking, Man?: Constructions of Masculinity in European Cooking Shows post-The-Naked-Chef in Light of "the Crisis in Masculinity"]*. København: Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet, 2014. 227 s.

Madprogrammet *The Naked Chef* (1999-2001) med Jamie Oliver er ofte blevet fremhævet som eksempel på, at madprogramgenren har muligheder for at reformulere den maskuline identitet gennem madlavning. Denne afhandling vil gennem næranalyser af et udvalg af madprogrammer fra Frankrig, Storbritannien og Danmark forsøge at svare på følgende spørgsmål: 1) Hvilke konstruktioner og forhandlinger af maskulinitet igennem madlavning finder man i madprogramgenren i tiden efter *The Naked Chef*? 2) Hvordan kan de maskulinitetskonstruktioner og maskulinitetsforhandlinger, der fremlæses af analyseeksemplerne, forstås i forhold til en større revision af den maskuline identitet i den aktuelle (flydende) modernitet? Afhandlingen er informeret af poststrukturalistisk kønsteori og har med begrebet *Ma(d)skulinitet* ønsket at fange afhandlingens grundlæggende forståelse af madlavning og "mandelavning" som to gensidigt konstituerende praksisser. Afhandlingen identificerer fire tendenser i maskulinitetskonstruktionerne i madprogrammer i starten af det 21. århundrede: 1) *Re-chefisation* (en reformulering af den professionelle kokkeidentitet); 2) TV-kokken som social entreprenør; 3) TV-kokken og revitaliseringen af den nationale myte; 4) Madlavning som maskulin eskapisme. Afhandlingen konkluderer, at den fornyelse af den maskuline identitet, som *The Naked Chef* åbnede for, ikke er fortsat. Genren er snarere blevet en platform for revitaliseringer af traditionelle maskulinitetsdiskurser.

Mortensen, Christian Hviid: *Radio som immateriel kulturarv i en museologisk kontekst*. Odense: Syddansk Universitet, 2014.

Hvordan udstiller man radiolyd? Projektet undersøger eksisterende praksis for brug af medieret lyd i udstillinger. Der opstilles en begrebsramme, indenfor hvilken radiolyd kan forstås som museumsgenstande, der kan udstilles. På den baggrund blev der designet, implementeret og evalueret på en lytteudstilling med lydobjekter på Mediemuseet i Odense.

Nielsen, Janne: *DR's undervisning på tværs af medier: En historisk undersøgelse af mediesamspil [DR's education across media: A historical study of media interplay in the Danish Broadcasting Corporation]*. Aarhus: Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation, 2014. 333 s.

Afhandlingens formål er at undersøge den historiske udvikling af mediesamspil i DR's voksenundervisning samt den intentionelitet, som kan forstås som indskrevet i den tværmediale praksis. Det sker gennem en analyse af, hvordan institutionen igennem tiden har realiseret

mediesamspil på forskellige måder i konkrete vokse- undervisningsserier på mindst tre platforme (fx radio, tv, bog, web). Caseanalyserne undersøger, hvordan DR anvender og kombinerer forskellige platforme, hvad tekstens organisering siger om DR's intention og forestillinger om modtagerne samt i hvilken udstrækning faktorer som institutionel organisering og de politiske og lovgivningsmæssige rammer for undervisningen influerer DR's praksis på undervisningsområdet. Metodisk anvendes både en medieteoretisk, en tekstanalytisk og en historisk tilgang. Den teoretiske baggrund for analysen er et mediebegreb udsprunget af evolutionsteoretisk mediehistorie, en tekstforståelse baseret på teorier om afsenderintentionelitet som indskrevet i en teksts organisering (teorier om genre, kommunikativ intentionelitet, parasocial interaktion og paratekster) samt teorier om mediesamspil og relationer på tværs af platforme. Disse teoretiske afsæt udmøntes i et begrebsapparat, hvor mediesamspil konceptualiseres som konstellationer af mekanismerne indholdsfællesskab, arbejdsdeling, henvisninger og paratekster, og hvor visuelle modeller anvendes til at anskueliggøre mediesamspil og facilitere sammenligninger på tværs af cases. Afhandlingens hovedargument er, at der er en sammenhæng mellem DR's intentioner med undervisningen og brugen af en kombination af platforme, og at denne intention kan forstås ud fra teksternes organisering. DR synes at anvende og kombinere flere platforme ud fra en intention om at skabe en særlig (lærings)situation og relation til modtagerne. Medierne bruges som redskaber for denne intention, og det afgørende er således ikke i sig selv at bruge flere medier, men at skabe de bedst mulige betingelser for en bestemt situation, hvilket så sker ved at kombinere platforme med forskellige karakteristika. Afhandlingen viser, hvordan mediesamspil er en kompliceret vekselvirkning mellem forskellige mekanismer i en bestemt konstellation, hvorfor de samme mekanismer ikke altid fører til samme grad af tværmedialitet. Afhandlingen bidrager desuden med viden om forskningsbrug af nye digitale arkiver og forskningsinfrastrukturer og indsigt i, hvordan et forskningsobjekt kan konstrueres på tværs af arkiver.

Pedersen, Peter Ole: *A Pixelated Reality: Documentary between Net-Distribution, Popular Culture and the Avant-Garde*. Aarhus: Aarhus Universitet, Institut for Æstetiske Fag, 2014. 212 s.

Afhandlingen undersøger en række nyere dokumentariske filmfænomener, som er karakteriseret ved forholdet mellem mediespecifikke udviklinger på Internettet og de æstetiske udtryk, der definerer – og i visse tilfælde transcenderer – genren og dens institutionelle konventioner. Studiet involverer filmiske emner og formater så forskellige som mobiltelefonoptagelser fra Irakkrigen, en personlig dagbog optaget under det amerikanske præsidentvalg i 2008, konspirationsteoretisk dokumentarfilm, populærkulturelle filmiske fremstillinger af overvågningssamfundet og et online remake af en af de mest betydningsfulde, avantgardistiske dokumentarfilm,

der nogensinde er skabt. Hvad disse ved første øjekast meget forskellige dokumentariske praksisser og film har til fælles, er en tæt forbindelse til de nye distributionsformer, der er muliggjort gennem Internettet. En overvældende mængde optagelser – både ældre og nye – er blevet tilgængelige som digitale klip på video-webportaler. Denne udvikling transformerer ikke blot mediets materialitet, men skaber også en arkivarisk filmpraksis og en ny institutionel rammesætning. I afhandlingen af-søges det, hvorledes disse nye audiovisuelle ressourcer finder vej ind i faktions- så vel som fiktionsfilm og hvad denne udvikling har af betydning for forskellige filmiske stilarter og udtryk i almindelighed og dokumentarens æstetik i særdeleshed. Forfatteren forsøger endvidere at spore denne forandring tilbage gennem filmhistorien og rette opmærksomheden mod de seneste års popularisering og diversificering af dokumentargenren.

Rimestad, Lene: *Encouraging and inhibiting idea development at morning meeting in the newsroom*. Odense: Syddansk Universitet, 2014.

Rønlev, Rasmus: *Danske netaviser som webmedier for retorisk medborgerskab* [Danish Online Newspapers as Web Media for Rhetorical Citizenship]. København: Københavns Universitet, Humanistisk Fakultet, 2014. 208 s.

Denne ph.d.-afhandling handler om hvordan danske netaviser fungerer som webmedier for retorisk medborgerskab. Hvor tidligere forskning i hhv. retorisk medborgerskab og debat på nettet primært har fokuseret på om politikeres og journalisters kommunikation i massemedier som aviser og tv understøtter borgeres individuelle stillingtagen til politiske tvivlsspørgsmål, eller om borgeres kommentarer i diverse kommentarspor på nettet lever op til gængse normer for deliberation, er forfatteren i stedet optaget af kommunikationen mellem de to grupper. Således undersøger forfatteren hvordan danske netaviser fungerer som kanaler for politisk-debatterende kommunikation mellem samfundets politisk-kommunikative elite af politikere og journalister og på den anden side de almindelige borgere som skriver og læser kommentarer til nyheds og opinionsstof på netaviserne. I afhandlingen præsenterer Rønlev tre prototypiske forløb for debatter der går på tværs af de danske netaviser, dvs. debatter hvor det samme politiske tvivlsspørgsmål bliver debatteret på flere netaviser på samme tid. Den første prototype er kendetegnet ved at initiativtagerne er politikere eller andre retorisk privilegerede offentlige debattører; den anden prototype er kendetegnet ved at initiativtagerne er borgere der ikke nyder de samme retoriske privilegier; og endelig er den tredje prototype kendetegnet ved at det ikke er muligt at identificere nogen egentlig(e) initiativtager(e), men at forløbene i stedet udspringer af et selvforstærkende samspil mellem at journalister (over)prioriterer verserende skandalehistorier, og at netavisernes brugere læser, deler og debatterer artikler om de skandaler. Om end der er enkelte lyspunkter, konkluderer Rønlev på baggrund af

casestudier at det ikke alene er begrænset hvor ofte de danske netaviser understøtter kommunikation mellem samfundets magt- og medieelite og på den anden side dets menige borgere, men også at når de gør, er kommunikationen præget af uklarheder og misforståelser. Det skyldes borgernes ringe evner som debattører, journalisterne ringe udnyttelse af deres privilegerede muligheder som ordstyrere og netavisernes ringe kvalitet som fora for fokuseret og forståelig debat.

Skrubbeltrang, Jørgen: *Fra Øjenvidne til Jeg-vidne: Antropologiske perspektiver på danske korrespondenter i Mellemøsten* [From eyewitness to I-witness: Anthropological perspectives on Danish television correspondents in the Middle East]. Roskilde: Roskilde Universitet, 2014. 324 s.

Denne afhandling er en antropologisk undersøgelse af danske tv-korrespondenter i Mellemøsten. Den handler om en af udenrigsjournalistikkens grundlæggende antagelser – at tilstedeværelse skaber troværdighed – og udfordrer opfattelsen af korrespondenten som øjenvidne. Dette gør Skrubbeltrang ved at vise, at korrespondenten sjældent er placeret i umiddelbar nærhed af de begivenheder, reportagen dækker, men i stedet bruger sig selv som reportagens udgangspunkt. Han argumenterer derfor, at vi fremfor at se udenrigskorrespondenten som et øjenvidne skal forstå ham/hende som et jeg-vidne. Med begrebet jeg-vidne pointeres det, at korrespondenten ikke blot formidler Mellemøstens begivenheder, men performer dem.

Smedegaard Nielsen, Asta: *"De vil os stadig til livs": Betydningskonstruktioner i tv-nyhedsformidling om terrortruslen mod Danmark* ["They still want to kill us": Meaning Structures in television news coverage of the terrorist threat against Denmark]. København: Københavns Universitet, Humanistisk Fakultet, 2014. 339 s.

Med udgangspunkt i et perspektiv på terrortruslen mod Danmark som et diskursivt og oplevet fænomen udforskes de betydningskonstruktioner, der skabes i public service-medierne DR1 og TV2's tv-nyhedsformidling om truslen, med særligt fokus på konstruktioner af racial, national og etnisk enshed og forskel. I afhandlingen analyseres nyhedsudsendelser og interviews med journalister. Heri identificeres blandt andet en racialisering af terror som et potentiale hos især unge mænd, der 'ser muslimske eller mellemøstlige ud'. Gennem en kontrastering af terrortruslen med den norske 22. juli-terror i 2011, viser afhandlingen desuden, at dette billede af terrorpotentialet ikke ændres af, at et terrorangreb i Danmarks nærområde viser sig at bryde med forventningerne til, hvorfra terrortruslen kommer og med hvilket motiv. Således er det en af afhandlingens væsentlige konklusioner, at forestillingen om truslen fra terror i højere grad er med til at forme vores forståelse af verden, end terroren i sig selv er. Dette indebærer en forflyttelse, hvor en forestillet forudgående muslimsk religiøsitet snarere end terroren i sig selv kommer til at

optræde som det, der gøres til genstand for opmærksomhed i bestræbelserne til at forstå og bekæmpe terrortruslen. Afhandlingen lægger vægt på betydningen af 'race' i disse betydningskonstruktioner, idet analyserne peger på, at Breiviks hvidhed havde væsentlig betydning for den individualisering, der skete af ham og hans terror.

Stæhr, Andreas: *Social media and everyday language use among Copenhagen youth*. København: Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet, 2014. 193 s.

Afhandlingen omhandler, hvilken rolle sociale medier spiller i unges hverdagsliv. Forskningen er drevet af en interesse for sproglig og social kompleksitet på tværs af online og offline kontekster, og hvordan dette giver mening, for de unge der undersøges. Som en del af et større forskningsprojekt, har forfatteren udført etnografisk feltarbejde blandt københavnske unge på en folkeskole og i deres fritid. Sideløbende med dette udførte han ligeledes online etnografi blandt den samme gruppe unge på Facebook. I afhandlingen belyses to tematiske spor: sociale medier og sociolingvistisk normativitet samt sociale medier, semiotiske ressourcer og populærkultur. Med hensyn til det første tematiske spor findes det, at sociale netværkssider ikke er uregulerede ortografiske rum, som de ofte fremstilles i offentlige diskurser om sociale medier og sprog, at sproglig og social normativitet er polycentrisk organiseret og endelig, at talt og skreven diskurs ikke bør separeres i beskrivelser af registreringelsesprocesser i senmorderne samfund. Hvad angår det andet tematiske spor, konkluderes det, at populærkulturelle strømninger er en del af globaliseringen samt at tilegnelsen af sådanne strømninger ikke er begrænset til de unges sociale medie-praksisser. Dette involverer en forståelse af, at unges tilegnelse af populærkultur på sociale medier ikke kan forstås fuldt ud med mindre man også ser på, hvordan de unge beskæftiger sig med disse populærkulturelle strømninger i andre hverdagssituationer. Yderligere konkluderes det, at undersøgelser af populær kultur giver mulighed for indsigt i bredere sociale og sproglige praksisser blandt de unge, og at sådanne undersøgelser kan bidrage til studiet af nye lag af kulturel diversitet i nutidige samfund. Afhandlings overordnede metodologiske bidrag er, at studiet af sociale og sproglige praksisser i sociale medie-sammenhænge bør undersøges som en del af unges hverdagsliv og som en uadskillelig del af de unges sociolingvistiske virkelighed.

Svømmekjær, Heidi Frank: *Radio in proportion: the Hansen Family and strategies of relevance in the Danish Broadcasting Corporation 1925-50*. Roskilde: Roskilde Universitet, 2014. 226 s.

Dansk radiohistorie er på mange måder et uskrevet kapitel. Selvom der findes flere udgivelser fra Statsradiofonien selv og en dansk mediehistorie i fire bind, henligger mange centrale problemstillinger endnu i historiens mørke. Det vil nærværende afhandling søge at råde bod på med et fokus på tidlig "public service", set fra

det populære spektrum og med komedieserien Familien Hansen (1929-49) som central case. Afhandlingen undersøger dette tidlige massefænomen som en skueplads for kulturkampe, national selvscenestættelse og forestillinger om det nye radiomedium. Ydermere er Familien Hansen valgt som repræsentant for Statsradiofoniens underholdningsrepertoire for at belyse at og hvordan institutionen rummede både formynderiske og underholdende tendenser. Ikke blot på hele programfladen, men også i den enkelte udsendelse (i dette tilfælde Familien Hansen). Den centrale påstand er, at Statsradiofonien i 1925-50 forvaltede sine public service-forpligtelser blandt andet ved at følge det, forfatteren kalder en "relevansstrategi". Denne bestræbelse på at gøre sig relevant for lytterne komme til udtryk i en "re-proportionering" i Familien Hansen. Det er forfatterens betegnelse for den narrative proces, der omformer større og mere abstrakte samfundsmæssige fænomener til en hjemlig og mere "forståelig" skala. Samlet bidrager afhandlingen med nye indsigter omkring den tidlige danske radiohistorie, et begrebsapparat til at forstå nogle af de narrative mekanismer i programmerne, samt belyser underholdningsspektrets rolle i en public service institution.

Tarta, Ancuta-Gabriela: *The European Public on Social Media: An Analysis of Facebook Interactions*. København, 2014.

Denne afhandling undersøger den europæiske offentlighed på sociale medier ved at diskutere de kommunikative interaktioner, der finder sted på Europa-Parlamentets officielle Facebook-side. Med udgangspunkt i det teoretiske grundlag for konceptualisering af offentligheden og den offentlige sfære på sociale netværkssites undersøger afhandlingen den europæiske offentlighed på sociale medier fra to perspektiver. Det første er et "top-down", institutionelt perspektiv på Europa-Parlamentet baseret på et case-study, som undersøger måden, hvorpå denne europæiske institution konstruerer og adresserer offentligheden gennem sin kommunikation via sociale medier. Det andet er et "bottom-up" perspektiv på offentligheden bestående af brugere af sociale medier, hvor der foretages en indholdsanalyse af Facebook-kommentarer og en diskursanalyse af live chat-interaktioner med medlemmer af Europa-Parlamentet. Fra det institutionelle perspektiv anerkendes den europæiske offentlighed på sociale medier som en interesseret offentlighed, man bør lytte til. Den provokeres også til at reagere på den information, der formidles af Parlamentet. På grund af manglende reaktion fra politikernes side forbliver offentligheden dog primært en adressat i formidlingen af indhold om Europa-Parlamentets aktiviteter, mens dens svar stort set ignoreres af institutionen. På den anden side bekræfter resultaterne et diskursivt potentiale hos offentligheden bestående af Facebook-brugere. Kigger man på tråde af Facebook-kommentarer, synes offentligheden primært at reagere kritisk på diskussionsemnet. I forbindelse med live chat-sessioner indtager offentligheden primært en spørgende rolle over for politikerne. Resultaterne tyder også på, at den

europæiske offentlighed på sociale medier ikke dukker op af sig selv på Facebook, men kræver en foruddefineret ramme og stimulering fra det institutionelle niveau i Europa-Parlamentet for at blive etableret. Selv inden for den samme organiserede kommunikationskontekst på Europa-Parlamentets Facebook-side giver forskellige rammer (kommentarsektion, live chat) endvidere mulighed for forskellige manifestationer fra offentligheden. Disse konklusioner støtter den generelle hypotese, at offentligheden er kontekstafhængig

Østergaard, Claus Møller: *Mobile Brugeroplevelser: Forståelse, design og implementering af mobile brugeroplevelser i temaparker* [Mobile User Experiences: Understanding, designing, and implementing mobile user experiences in theme parks]. Aalborg: Institut for Kommunikation, Aalborg Universitet, 2014. 468 s. ISBN 978-87-89701-60-8.

Denne Ph.D.-afhandling omhandler et studie af mobile brugeroplevelser i temaparker, der resulterer i et teoretisk rammeværk og en design-metodologi. Det

teoretiske rammeværk udgør en teoretisk forståelse af, hvilke aspekter der konstituerer mobile brugeroplevelser i temaparker. Aspekterne er den miljømæssige, sociale og digitale kontekst, hvor sidstnævnte kontekst består af det mobile indhold, de mobile funktionaliteter og den mobile brugergrænseflade. Samtlige aspekter indgår i et dynamisk forhold, da de alle påvirker hinanden. Fx kan ændringer i den miljømæssige kontekst påvirke den sociale kontekst og de resterende aspekter. Det er derfor essentielt, at aspekterne understøtter og integreres med hinanden. Jo tættere en integration, jo stærkere er de mobile brugeroplevelser. Design-metodologien tager udgangspunkt i det teoretiske rammeværk og er efterfølgende blevet videreudviklet gennem afholdte workshops bl.a. på Aalborg Universitet, University of Tokyo og på Folkeuniversitet i København. Design-metodologien kan benyttes til design af mobile brugeroplevelser i temaparker, såvel som til analyse af eksisterende mobile brugeroplevelser. Metodologien består af faserne understand, idea generate, integrate og design.

Finland

Forskningsförmedlare: Eija Poteri

Aitamurto, Tanja. *Collective intelligence in open journalism: power, knowledge and value*. Tampere, 2014. 326 p. Doctoral thesis at the University of Tampere.

The study inquires about the change of societal power structures and power production practices in media by examining journalism as an empirical context. The rise of participatory culture alters the traditional audience-producer dichotomy and blurs the boundaries of those roles. The dissertation is shaped by the multidisciplinary approach: communication and journalism studies, engineering sciences, computer science, information systems, organization research and political science.

Alén-Savikko, Anette. *Law and community in the new media landscape: critical perspectives on audiovisual sport coverage in the European Union*. Helsinki: University of Helsinki, 2014. 407 p. ISBN 978-952-10-9768-3.

This doctoral dissertation focuses on audiovisual sport coverage in the new media landscape and provides a critical, EU level analysis. Multiple layers of exclusive aspirations exist alongside a striving for maximum exposure and public appeal: sport broadcasting rights in particular have been questioned as their costs have risen and sport content has been moved behind conditional access. These tendencies have then provoked fundamental rights discussions on access by the public to information, pluralism of the media, and freedom of expression. Business is an inseparable part of the modern sport and media gestalt. However, other dimensions to European audiovisual sport coverage exist that do not operate in terms of finance and the market economy alone.

Erikäinen, Hannu. *Cybersex and prosthetic god: "sex", desire and the posthuman body in cyber discourse: Volume 1, The seduction of the "cyber" and Volume 2, The promise of the cyborg*. Rovaniemi: University of Lapland, 2014. ISBN 978-952-484-528-1. ISBN (electronic) 978-952-484-531-1.

No English abstract available.

Haverinen, Anna. *Memoria Virtualis: death and mourning rituals in online environments*. Turku : Turun yliopisto, 2014. 242 p. (Turun yliopiston julkaisu = Annales Universitatis Turkuensis, Sarja – Ser B, Humaniora; No. 386). ISBN 978-951-29-5772-9. ISBN (electronic) 978-951-29-5773-6.

The main objective of this work has been to understand the ritual aspect of how private people use the Internet to mourn and honor their intimates in various online environments. The research material was compiled in 2007–2013 through ethnographic and autoethnographic observations in social media applications, online memorial websites, one shared virtual environment (Second

Life) and one massive multi-player online role-playing game (World of Warcraft). The research material consists of – in addition to the ethnographic observations – three online surveys with 153 respondents (mainly from Finland, the United States and the United Kingdom). In addition, the researcher conducted 38 longer online interviews (i.e. via email, an avatar). The theoretical framework is derived from ritual theory, hermeneutic-phenomenological anthropology and discourse analysis. The research questions are as follows: Why are death rituals practiced in online environments? How are virtual memorials created in various online environments? What kind of systems of meanings are virtual memorials constructed from?

Hokka, Jenni. *Kakkoselta kaikelle kansalle: kuulumisen politiikka YLE TV2:n arkirealistisissa sarjoissa* [Politics of belonging in YLE TV2 fiction series]. Tampere: Tampere University Press, 2014. 324 p. ISBN 978-951-44-9363-8, ISBN (electronic) 978-951-44-9364-5.

This dissertation explores seven television series produced by Channel 2 of the Finnish Broadcasting Company (YLE TV2) between the 1960s and 1990s. These fictional television shows are analysed as cultural spaces in which conventions and discourses practice politics of belonging. The theoretical framework builds on the Nira Yuval-Davis's theory of belonging and on Judith Butler's theory on performativity. Following Yuval-Davis's ideas, belonging in this work is understood to be formed of three facets: identifications and emotional attachments, social locations and ethical and political values. The politics of belonging is exercised through constructing boundaries for belonging in all these three facets. Thus, belonging is not understood as ontological, but constructed. The process of constructing these boundaries is seen as performative. As Judith Butler has stated, performative process builds on reiterative and discursive practice of regulatory norms that produce what they name. Accordingly, television series and their critiques are seen to produce and reproduce notions, values, norms and practices that define the domains and borders of belonging, and in this way they exercise politics of belonging. The politics of belonging promoted by the television series are examined from three different perspectives: belonging to 1) class, 2) gender and 3) welfare society. The constant transformation of these groupings makes them appropriate objects for a media historical inquiry.

Ihanainen-Rokio, Outi. *Value of the balanced scorecard for organizational communication in knowledge-intensive firms*. Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 2014. 254 p. (Jyväskylä studies in humanities; No. 223). ISBN 978-951-39-5569-4. ISBN

(electronic) 978-951-39-5570-0.

This doctoral thesis studies the communication of strategy in knowledge-intensive firms. The research approaches organizational communication in knowledge-intensive work from the perspective of the knowledge worker. The thesis focuses on the management system called the Balanced Scorecard and asks whether or not this management system is an effective model of communicating the strategy in knowledge-intensive firms. As a widely used, modern management system, the Balanced Scorecard has appealed to both practitioners and scholars of strategic management. However, organizational communication research on the Balanced Scorecard remains scant.

Karppi, Tero. *Disconnect.Me: user engagement and Facebook*. Turku: Turun yliopisto, 2014. 178 p. ISBN 978-951-29-5666-1, ISBN (electronic) 978-951-29-5667-8.

In the beginning of its 10th year of existence Facebook has engaged and connected 1.2 billion monthly active users. This article-based dissertation approaches this engagement from the opposite direction: disconnection. The research articles focus on social media specific phenomena including leaving Facebook, tactical media works such as Web 2.0 SuicideMachine, memorializing dead Facebook users and Facebook trolling. The media theoretical framework for this study is built around affect theory, software studies, biopolitics as well as different critical studies of new media. The argument is that disconnection is a necessary condition of social media connectivity and exploring social media through disconnection – as an empirical phenomenon, future potential and theoretical notion – helps us to understand how users are engaged with social media, its uses and subsequent business models.

Karvala, Kreeta. *Kaaoksen kesyttäjät: uutismediat nettimurroksessa 2006–2012*. [The tamers of chaos: newsmedia and Internet upheaval between 2006 and 2012]. Jyväskylä, 2014. 201 p. (Jyväskylä studies in humanities; No. 228). ISBN 978-951-39-5722-3. ISBN (electronic) 978-951-39-5723-0.

Research represents a review of the changes in various newsrooms caused by the Internet upheaval between 2006 and 2012. It describes how the journalists, or "the tamers of chaos" reacted on the online revolution and the growing supply of the content made by civic journalists in breaking news situations. The research focuses firstly on how editorial houses cope with Internet and digital upheaval. Secondly, on how the "chaos" is concretely "tamed" in traditional news work, how amateur footage, eyewitness stories, tips, social media and civic journalists content are being used and valued. Thirdly, the research focuses on organizational level, how the editorial houses analyze the successful news coverage, its objectives and its perceived barriers. The study was conducted in three parts in 2006, 2007 and 2012 by interviewing journalists, who covered

breaking news events (such as the Tsunami, Jokela high school shootings, Utöya etc.) Key media included Finnish Broadcasting Company (YLE), MTV3 and Nelonen's news.

Kolamo, Sami. *FIFAn valtapeli: Etelä-Afrikan jalkapallon MM-kisat 2010 keskitettynä mediaspektaakkelina* [FIFA's power game: the 2010 FIFA World Cup in South Africa as a concentrated media spectacle]. Jyväskylä: Nykykulttuurin tutkimuskeskus, 2014. 297 p. ISBN 978-951-39-5706-3. Doctoral thesis at the University of Tampere.

This thesis is concerned with power as it relates to the production machine of the 2010 FIFA World Cup in South Africa. The research conceives of power as a force that perpetuates and reproduces the ability of the production machine to function. The term production machine refers collectively to FIFA, the 2010 World Cup's host (country and cities), and television (coverage of the event); this entity is a transnational corporation family. The study's data comprise journalistic texts about the 2010 FIFA World Cup in South Africa appearing in the Finnish newspapers Helsingin Sanomat, Aamulehti, Ilta-Sanomat and Iltalehti, the results of a week-long period of fieldwork conducted in South Africa, television broadcasts of the 2010 World Cup by the Finnish Broadcasting Company (YLE), research literature and critiques posted on the Internet by activists and investigative journalists.

Kärki, Kimi. *Rakennettu areenatahteys: rock-konsertit globalisoituvana mediaspektaakkelina 1965–2013* [Constructed arena stardom: rock concert as a globalizing media spectacle, 1965–2013]. Turku: Turun yliopisto, 2014. 130 p. ISBN 978-951-29-5907-5, ISBN (electronic) 978-951-29-5908-2.

This article-based dissertation observes the change in the audiovisual popular music performance from 1960s to the date. It focuses on the arena tours of Pink Floyd, The Rolling Stones, U2, and Peter Gabriel, and the related stage design work by Mark Fisher and Robert Lepage. The main question is, how the gargantuan media spectacles began, how they became professional and reached global appeal during 1965–2013. The emphasis is on how the changing staging constructed new kind of arena stardom and audiovisual culture. The study close reads the key events of some case study concerts, combined with the analysis and historical contextualisation of the related popular media sources. By observing the cultural history of the arena rock, the dissertation analyses the commercial, technological and political changes that made the global spread of stardom possible.

Laajalahti, Anne. *Vuorovaikutusosaaminen ja sen kehittyminen tutkijoiden työssä* [Interpersonal communication competence and its development in the work of researchers]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2014. 387 p. ISBN 978-951-39-5617-2. ISBN (electronic) 978-951-39-5618-9.

Researchers encounter a wide variety of interpersonal communication situations in the course of their work. Yet, little research has approached the work of researchers from the perspective of interpersonal communication competence. The aim of this study is to describe and analyse researchers' experiences and the meanings they give to interpersonal communication competence and its development in their work. Thus, the purpose is to understand what interpersonal communication competence is in the work of researchers and how it develops by learning at work. The research task is approached qualitatively by addressing researchers' own understanding of the topic. The study draws on the basis of philosophical hermeneutics and uses a method referred to as thematic writing. The data consist of written essays collected from researchers (N=311) at diverse points in their careers, yet all with a doctoral degree. The data were gathered by means of a web-based questionnaire from 7 government research institutes and 14 national centres of excellence in research (CoEs) in Finland, and analysed from a data-driven perspective using thematic and qualitative content analysis.

Laaksonen, Vilja. *Lasten vertaissuhdetaidot ja kiussaaminen esikoulun vertaisryhmissä* [Children's peer interaction skills and bullying in the peer groups of preschool]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2014. 61 p. ISBN 978-951-39-5563-2. ISBN (electronic) 978-951-39-5564-9.

Bullying is a serious problem in preschool; yet the associations between the peer interaction skills of preschoolers and bullying have rarely been studied. This study is designed to examine the peer interaction skills of preschoolers and the associations between these skills and bullying in children's peer groups. The study also provides measures for assessing children's peer interaction skills and tools for supporting the harmonious development of these skills in early education. The study consists of five articles, which address children's peer interaction skills, peer relationships, and bullying. The participants were 72 five to six year old preschool children, who were attending five selected kindergartens in Finland that provide preschool education. The present study was designed to gather information from different informants and from different perspectives, using rating scales, teacher reports, naturalistic observation, and interviews with children.

Lehtinen, Vilma. *Creating shared understandings of interpersonal relationships in online settings*. Helsinki, University of Helsinki, 2014. 52 p. ISBN 978-952-10-9109-4, ISBN (electronic) 978-952-10-9110-0.

The context of the research is the phenomenon of social network sites (SNSs): the vastly popular online services whose central feature is the public performance of connection. Building on the tenets of symbolic interactionism, I argue that the performance of connection creates shared understandings of individuals interpersonal re-

lationships. This dissertation examines what kinds of performances of interpersonal relationships take place in online settings, what kind of challenges people attribute to these performances and how they attempt to solve those challenges. The observed practices and interpretations are then contrasted with the results of a literature review covering the conceptualizations of mediated community in academic research, to suggest future directions in investigation of the creation of shared understandings of interpersonal relationships in online settings. The research problem is assessed through the use of qualitative methods, which permit the analysis of the expressions that the participants themselves used to describe the novel opportunities and challenges that online interaction offers for the performance of interpersonal relationships. The research consists of the four individual studies (articles) and the introduction.

Linkala, Minna-Kristiina. *Teatterikriitikot kenttien kielipelissä: bourdieulainen tulkinta suomalaista teatterikritiikkiä koskevasta muutospuheesta 1983-2003*. [Finnish theatre criticism and its writers (1983-2003) seen through Pierre Bourdieu's field theory]. Helsinki : University of Helsinki, 2014. 404 p. (Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja; No. 2014:13). ISBN 978-952-10-9115-5. ISBN (electronic) 978-952-10-9116-2.

In this doctoral thesis Finnish theatre criticism and its writers are examined during the period of twenty years; the focus of the dissertation is alteration in the theatre criticism. The background material of the thesis comprises fifteen theatre criticisms published in five Finnish daily newspapers (Helsingin Sanomat, Kaleva, Kansan Uutiset, Aamulehti and Hufvudstadsbladet) in the years 1983, 1993 and 2003. The primary material of the study is dual consisting of sixteen theme interviews made in the years 2004, 2005, 2006 and 2009 with the Finnish theatre critics who have written their criticism in popular publicity (popular mass media) and secondly 185 editorials of the Finnish theatre magazine Teatteri published in elite publicity (for the theatre-interested-people) during the years 1983-2003. In the study qualitative methods are applied. The theatre criticisms are described and interpreted by using the method of content analysis and classical pattern of the criticism. Further, the interviews of the critics and the editorials of the theatre magazine are examined by using the method of thematic text analysis and with help of the concepts of Pierre Bourdieu.

Meriläinen, Niina. *Understanding the framing of issues in multi-actor arenas: power relations in the human rights debate*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2014. 191 p. ISBN 978-951-39-5956-2. ISBN (electronic) 978-951-39-5957-9.

This dissertation focuses on strategic use of framing in the multi-actor debate on human rights to create issue

salience. The research results add to the understanding of the strategic choices made by actors in agenda setting and framing related to power relations in issue arenas. The results come together in a conceptual model of the framing processes involved. Human rights issues are seen as important and universal. However, this is not the reality in the issue arenas influenced by selectiveness and power relations. What this research tells us is that, by using strategic framing in the communication, central actors can selectively push human rights issues and frames to the debate and create different causal relations between issues and actors.

Mikkola, Olli-Matti. *Sotilaspolitiikka Kremlin Olympoksella: Venäjän sotilasreformin diskursiivinen rakentuminen venäläisessä sanomalehdistössä 2008–2012*. [Military policy on the Kremlin Olympus : the discursive construction of Russian military reform in Russian newspapers 2008–2012]. Turku : Turun yliopisto, 2014. 265 p. (Annales Universitatis Turkuensis, Scripta lingua Fennica edita, C; No. 398). ISBN 978-951-29-5925-9. ISBN (electronic) 978-951-29-5926-6.

This study deals with the discussion on Russian military reform in Russian newspapers. The goal is to find out what kinds of discourses are used to justify military reform and how these discourses work as a tool of power. The study is multidisciplinary. Linguistically, it discusses the role of language and discourse in Russian decision making. From a social science perspective, the study focuses on the Russian media and decision making system, and from the point of view of military science, the development of the armed forces and military policy are dealt with. The primary source material consists of 220 articles which were collected from nine Russian newspapers published during the years 2008 to 2012.

Niemi, Mari K. *Kaksi tietä huipulle: media ja puoluejohtajuus Suomessa naisten noususta populismin aaltoon* [Pathways to the top: media and party leadership in Finland from women's breakthrough to the wave of populism]. Turku: Turun yliopisto, 2014. 151 p. ISBN 978-951-29-5779-8. ISBN (electronic) 978-951-29-5780-4.

This dissertation on party leadership and the media in Finland consists of four articles and an introduction. The first two articles analyse the leadership elections (1987–2010) of the three traditionally largest political parties and focuses on women candidates and their breakthrough into political leadership. The two latter articles scrutinise the rise of the populist newcomer party by concentrating on its leader Timo Soini's media and communication strategies in the threshold of the party's electoral victory in 2011. The main research methods are qualitative content analysis combined with historical contextualising and historical analysis. The research material consists of a variety of media materials; the largest data includes newspaper reporting on party leadership elections (1987–2010) and the general elections (2011). As this study explains, the gradual changes that took

place in the media/politics relationship in Finland both speeded up women's breakthrough into the leadership of large political parties and eased the way of the populist newcomer party to grow in size and influence.

Palmgren, Ann-Charlotte. *Göra ätstörd: om flickskap, normativitet och taktik i bloggar* [Doing eating-disordered: on girlhood, normativity, and tactics in blogs]. Åbo: Åbo Akademi, 2014. 271 p. ISBN 978-951-765-732-7. ISBN (electronic) 978-951-765-733-4.

Bloggen är fylld av maktförhandlingar där sociala regler för samvaro upprättas och utmanas. I denna doktorsavhandling undersöker författaren hur identifikationen ätstörd görs i tretton svenskspråkiga flickors bloggar (skrivna 2007–2011) som ingår i nätgemenskapen Ungdomar.se. För att analysera maktodynamik i bloggarna och inom nätgemenskapen används begreppet taktik, som tillskrivs de bloggande flickorna som inte helt förfogar över bloggen eftersom de inte kan blogga om vad de vill och oavhängigt från moderatorer och regler. Därmed studerar hon hur strukturer och normer kring ätstörningar och flickskap upprätthålls men också omförhandlas av bloggsribenter, blogggläsare och moderatorer samt i förhållande till forskare, läkarkår, skola, vänner och familj. Ytterligare studeras hur bloggande flickor framställs i tidningsartiklar och krönikor (skrivna 2001–2011).

Piispa, Lauri. *Näyttelijän taide venäläisessä elokuvassa 1907–1919* [The Art of acting in Russian cinema, 1907–1919]. Turku: Turun yliopisto, 2014. 226 p. ISBN 978-951-29-5888-7. ISBN (electronic) 978-951-29-5889-4.

The subject of this dissertation is how acting and the discourse on acting developed in prerevolutionary Russian cinema during the years of private film production, 1907–1919. It is a study in cultural history, and the approach is that of esthetic film history. The thesis joins in what is known as revisionist film history to re-evaluate the history of early fiction cinema. The study focuses on esthetic thinking as well as the processes and practices of actual film production in prerevolutionary Russia. Primary sources include published discourse on film acting, film makers' memoirs, and films. The thesis is organized in three loosely chronological chapters. Chapter 2 focuses on the early years of Russian fiction film at the turn of the 1910s. Chapter 3 analyses the notion of psychological cinema which evolved after the rise of the feature film in the early 1910s. Chapter 4 proceeds through the rise of the pictorial and director-centered cinema during of World War I to the idea of the actor as a 'model' in early Soviet cinema.

Pitkänen, Ville. *Puolueiden keskustelutilaisuuksista mediatapahtumiksi: television vaaliohjelmat ja niihin liittynyt sanomalehtijulkisuus 1960-luvulta 1980-luvulle* [From party Discussions to media events: political television debates and their newspaper publicity from the 1960s to the 1980s]. Turku: Turun yliopisto, 2014. 249 p. ISBN 978-951-29-5615-9. ISBN (electronic) 978-951-29-5616-6.

This thesis analyzes political television debates and the publicity they have received in Finnish newspapers from the beginning of the 1960s to the late 1980s in parliamentary and presidential elections. The materials of the study consist of official records of the decision-making bodies of the National Broadcasting Company, the actual debates broadcast on television as well as newspaper articles dealing with the television debates. Newspaper materials have been gathered from the independent newspaper Helsingin Sanomat, from the tabloids Ilta-Sanomat and Ilta-alehti as well as from the party newspapers Aamulehti, Kansan Uutiset, Suomenmaa and Suomen Sosialidemokraatti. Newspaper materials have been complemented with materials from the press archive of the National Broadcasting Company. The study focuses on both the developments of the debate program genre as well as the ways in which newspapers have written about them. From the standpoint of program genre, the study analyzes the ways in which these programs have been made during different decades and what kinds of political disputes they have aroused. The analysis of the newspaper material describes how the newspapers have written about the debates, what kind of criticism these programs have provoked, and what sort of a role the newspapers have given to these programs in political campaigning overall. This thesis approaches the topic from a historical standpoint, which means that the varying historical context plays an important part in the analysis. The study pays attention to both the changes political culture as well as the changes in the media landscape.

Pöyhkäri, Reeta. *Immigration and ethnic diversity in Finnish and Dutch magazines: articulations of subject positions and symbolic communities*. Tampere: Tampereen yliopisto, 2014. 297 p. ISBN 978-951-44-9365-2, ISBN (electronic) 978-951-44-9366-9.

Immigration and multicultural societies are debated all over the Western world nowadays. As a result of globalisation people are expected to move more and faster than ever. At the same time, when actual individuals move and new groups of people and ideas encounter each other, the more the 'old' or the 'already existing' paradigms within a society are challenged. Within societies, this social insecurity most often leads to ponderings concerning the society itself: what are the constructions of the society and who are its members? Which new members is the society willing to let in and on what conditions? How is the society to treat those minorities already forming part of it? This doctoral dissertation discusses how popular and organisational magazines in Finland and in the Netherlands are taking part in this debate in 2003–2006. Discourses of immigration and ethnic diversity and articulations of immigrants and people belonging to ethnic minorities in general news magazines Suomen Kuvalehti and Elsevier, construction trade union magazines Rakentaja and Bouw, women's magazines Me Naiset and Libelle and seniors' magazines ET and Plus Magazine are analysed.

Rautajoki, Hanna. *Hyvät "kanssalliset": yhteiskunnallistamisen strategiat televisiokeskustelun vuorovaikutuksessa* [Dear citizens of ours!: the strategies of managing participation and societalization in television discussions]. Tampere: Tampereen yliopisto, 2014. 107 p. ISBN 978-951-44-9532-8. ISBN (electronic) 978-951-44-9533-5.

This dissertation studies socio-political television discussions from the perspective of a concretized public sphere, as a processual accomplishment of mutual relations between parties of a political organization. Live multiparty television discussions represent a long-established program format in the schedule of public service broadcasting. They set out to foster argumentation on current affairs. As such, they belong to the margins of current media publicity, where the act of gathering up for discussion about issues on political agenda is getting rare. The research is about finding out, how participation and the related positions and identifications are organized in the interaction of these programs. The data consists of three Finnish discussion programs, which were all sent within three weeks after the 9/11 terrorist attacks in USA in 2001. Three discussions, that are thematically parallel but yet quite different in composition, provide for the opportunity to make comparisons on the variety of journalistic strategies to address audience, cast participants and constitute public spaces in political current affairs discussions. A central theoretical framework in the study is ethnomethodology, which explores social action as sequentially unfolding mutual accomplishment of the participants. From this angle, the idea of a public sphere as well is approached as something that must be realized by participants in situated action. Membership categorization, institutional interaction and multimodal action will be used as methods, which serve to explicate what kind of interactional measures participants use to achieve this. The dissertation consists of four original articles and a summary.

Romo-Murphy, Eila. *Developing disaster preparedness education via broadcast media and community involvement*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2014. 170 p. ISBN 978-951-39-5948-7, ISBN (electronic) 978-951-39-5949-4.

This dissertation explores disaster preparedness education of communities in Indonesian earthquake-prone areas and identifies critical factors for developing media campaigns and educational programmes for disaster preparedness. Stakeholder enabling is applied in examining the management of disaster preparedness communication and education, which takes place between the community, the broadcast media, and civic organisations. The social network contagion approach is applied for defining risk, and for reacting to risk in the community. A social constructionist perspective is brought into play to scrutinize risk perception in a cultural context. The information horizon framework is applied to investigate the information seeking practices of community members involved in disaster preparedness.

Salminen, Hanna. *Viestinnän osajasta strategiseksi vuorovaikuttajaksi: viestinnän johtajuus 2010-luvulta eteenpäin*. [From professional communicator to strategic networker: communication directors expertise from the 2010s onwards]. Helsinki : Helsingin yliopisto, Viestinnän oppiaine, 2014. 276 p. (Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja; No. 19, Vol. 2014). ISBN 978-952-10-9137-7. ISBN (electronic) 978-952-10-9138-4.

Environments where organizations operate and communicate are in a state of continuous flux due to technological development and global economy. The goal of the research was to find out how to evaluate communication directors expertise from the 2010s onwards and to understand the process how that expertise is developed. The author has built the research on two premises on how organizations operate in more or less mediated fields of the public sphere and on the new dialogue model of workplace communication, in which everyone has communication responsibilities. The core of the research is based on theory as she compares educational, sociological as well as leadership and management theories to PR and corporate communications theories and points of view. Applying these theories she created a hypothesis of a postmodern model of the ideal expertise of a communications director in the business sector. She tested the model by determining the expectations of five different stakeholder groups: the communications directors and managers themselves, the managing directors and executives, the human relations and marketing directors and managers and journalists.

Talvitie-Lamberg, Karoliina. *Confessions in social media: performative, constrained, authentic and participatory self-representations in Vlogs*. Helsinki: University of Helsinki, 2014. 217 p. ISBN 978-952-10-9107-0, ISBN (electronic) 9789521091087.

In this dissertation, the author studies confessional me-centered communications of vlogs in the context of DIY (Do It Yourself) cultures, in YouTube and in webcam communities. Confession refers to a communicative strategy that aims to reveal intimate matters of an individual and, at the same time, serves as a way to socialize with others. The key research question is: How and why does confession operate in communication and interaction in social media environments? Mediatization theory offers one solution to understand these extremes. The participatory act of confession in DIY environments is understood as a process of constructing the individual as a social being so-called social self. This is the new type of individual as suggested by mediatization theory individual as a social being dependent on the recognition she gets in and through the media.

Vanhatalo, Riitta. *Vuorovaikutuksen yhteys verkoston rakenteeseen, toimintaan ja toimijoiden kokemuksiin* [The connection between network interaction and network structure, action and experience of network actors]. Tampere: Tampereen yliopisto, 2014. 188 p.

ISBN 978-951-44-9588-5, ISBN (electronic) 978-951-44-9589-2.

The concept of network here means regular social relations and bonds between interdependent actors who usually share a common interest. Because networks are totally dependent on communication and interaction, it is very important to discuss them from the perspective of communication. According to structuration theory, groups and it is assumed that networks as well build up their structures in the interaction between social relations. Role is a network structure factor that may describe equality between network members. In the network context the author defines a role as a duty or a position which, according to structuration theory becomes visible, in network interaction. Discussing equality from this point of view is interesting because individuals cannot just decide to adopt a certain role; roles are established collectively in a social interaction process (Burr 2004). The study applies structuration theory in a network context. The study focuses on interaction within networks, both the use of communication technology and face-to-face communication and especially on the roles which emerge in communication processes. It takes a special look at the decision-making process and the way it implements equality between network members. Decision-making is a critical function, because of the value of equality and because network members usually want to influence the network's decisions and results. The research also pays attention to roles in general network co-operation. The primary aim of this study is to explore the relation between network interaction and the roles of the network members, and the equality between network members in the decision-making process and in general. The data for this qualitative research was collected in two regional networks using the theme interview method in 2006 and 2007. Thirty network members were interviewed (average age 46.8 years). The data was updated in 2013.

Väättäjä, Heli. *Framing the user experience in mobile newsmaking with smartphones*. Tampere : Tampere University of Technology, 2014 – (Publication. Tampere University of Technology; 1196.) ISBN 978-952-15-3245-0. ISBN (electronic) 978-952-15-3270-2.

Mobile handheld devices are changing the practices of newsmaking, the roles of journalists and readers in it, and the published news in profound ways. The activity of mobile newsmaking aims at a tangible outcome, the news, which are consumed by an audience. Relatively little research exists in HCI (Human-Computer Interaction) that explores what is user experience of mobile systems in goal-oriented creative activity in organizational settings and especially in the natural contexts of use. This thesis addresses this gap by focusing on user experience, which arises when smartphones are used in mobile newsmaking to create and publish online and print news in the newspaper industry. This thesis has two main goals. First, it aims to gain a holistic understanding

of user experience in mobile newsmaking with smartphones from the viewpoint of mobile reporters as users. Second, it explores how mobile and location-based assignments assigned by the newsroom can support cooperative newsmaking. This thesis contains nine scientific publications based on twelve case studies. The research approach of the studies is primarily qualitative.

Weselius, Hanna. *Suunniteltu kuva: henkilövalokuvien rakentaminen aikakauslehdessä*. [Designed image: the construction of editorial portraits in consumer magazines]. Helsinki: Aalto University, School of Art and Design, 2014. 387 p. ISBN 978-952-60-5519-0.

The doctoral study investigates how editorial portraits are designed in commercial magazines and deals also with different discourses of production of photography. The study is composed of three ethnographic case studies, the materials consisting of interviews and observations of newsrooms and photographic studios of a variety of Finnish bigger magazines. Also the observed portraits have been used as research material.

Yagodin, Dmitry. *Blogization of Journalism: how blogs politicize media and social space in Russia*. Tampere, 2014. 315 p. ISBN 978-951-44-9450-5, ISBN (electronic) 978-951-44-9451-2.

Blogization is the term that describes the current state of Russian journalism and considers its broader implications for political and social life. This thesis argues that convergence and mass “produsage” culture dissolves

boundaries between mass and interpersonal communications; that the stability of traditional mass media in Russia is secured by the strategic control and support of the state; that online media are less susceptible to the influence of the state. Accordingly, blogization becomes a challenging factor for the otherwise prevalent journalistic model of statist commercialism. The project’s core empirical data includes eight examples of mass media and eight Russian bloggers, who are all important actors in the blogization process. The sub-sample of bloggers includes individuals with large readerships who come from various backgrounds and professional orientations: pro-Kremlin and oppositional bloggers, trained journalists and blogging celebrities. It also covers different genres ranging from investigative and opinionated reporting, to facts, aggregate stories, and daily life reflections. The initial overview of relations between journalism and blogging is based on official reports and media statistics. Qualitative findings are drawn from textual examples of where and how discussions of journalism and blogging appear and evolve over time. These texts cover a time period from March 2003 through to June 2013. While various sets of quantitative data provide contextual background, the qualitative data highlights crucial examples of the development of relations between journalism and blogging in Russia.

Norge

Forskningsförmidlare: Ragnhild Mølster

Ihlebak, Karoline Andrea: *Balansekunst: publikumsdeltakelse og tilnærming til redaksjonell kontroll*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2014. 235 s.

Å sikre at borgerne får delta i offentlig debatt har alltid vært en viktig del av medienes samfunnsoppdrag. Folk flest har likevel hatt relativt få muligheter til å ytre seg gjennom mediene. Den offentlige samtalen i mediene har i stor grad vært forbeholdt eliten i samfunnet. I denne avhandlingen diskuterer Karoline Andrea Ihlebak hva som skjer med den redaksjonelle kontrollen i medieindustrien i den tid der terskelen for å ytre seg i mediene senkes. Hun har forsket på hvordan en rekke norske redaksjoner balanserer ulike hensyn og drivkrefter under omlegginger til nye redaksjonelle løsninger. Ihlebak diskuterer hvordan demokratiske idealer, økonomiske interesser og regulatoriske rammer legger føringer for i hvor stor grad redaksjonene tør å slippe publikum til – og hvordan den redaksjonelle makten utøves. Avhandlingen viser at redaksjonene har et ambivalent forhold til hva vanlige folk kan bidra med. Dette gjenspeiles i de redaksjonelle vurderingene og tiltakene som iverksettes. Avhandlingen viser også en tydelig tendens mot at redaksjonene skjerper kontrollen. Der nettvissene tidligere forsvarte en åpen linje, strammer sentrale redaksjoner i dag grepet gjennom å styrke modereringen og innføre krav til at de som deltar i debatten gjør det under sitt fulle navn.

Colbjørnsen, Terje: *Continuity in change: case studies of digitalization and innovation in the Norwegian book industry 2008-2012*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2014. 237 s.

Norske bokforlag blir ofte anklaget for å være trege i å utnytte nye digitale teknologier og for å ha fokus på de gamle forretningsmodellene. Er dette en kritikk som treffer mål? Terje Colbjørnsen har undersøkt spørsmålet gjennom analyser av fem ulike digitale prosjekter i forlagene Aschehoug, Gyldendal og Cappelen Damm. Han har undersøkt en distribusjonstjeneste for e-bøker, bok-apper for mobile enheter, Fifty Shades of Grey som bestselgende e-bok, lesebrettet Kibano Digireader og digitale lydbokteknologier. Avhandlingen viser at de tre forlagene i stor grad har innrettet sine strategier mot å redusere risiko forbundet med innovasjon ved å tilpasse nye produkter og tjenester til nåværende strategier og strukturer. Som i andre etablerte bransjer er innovasjonsprosesser i den norske bokbransjen preget av kontinuitet. Det foregår likevel innovasjon og aktivitet knyttet til digitale teknologier i de gamle forlagshusene, men det kan være vanskelig å se hva som er nyskapende fordi forlagene ser seg nødt til å operere med nye og gamle forretningsmodeller parallelt. I de tre forlagene er utviklingen av nye digitale tjenester og produkter preget av stabilitet og kontinuitet. Innarbeidede praksiser fra pa-

pirbøker blir overført til arbeidet med innovasjon innen digital publisering.

Halse, Rolf: *Delineating boundaries between 'us' and 'them': A reception study of the representation of Muslim characters in the television serial 24*. Bergen: Universitetet i Bergen, Institutt for Informasjons- og medievitenskap, 2014. 235 s. ISBN 978-82-308-2816-8.

Denne avhandlingen presenterer en studie av den amerikanske TV-serien 24's representasjon av muslimske karakterer, -og den undersøker i hvilken grad oppfatningen av disse karakterene kan bli bestemt av et publikums kulturelle og etniske bakgrunn. Avhandlingen viser hvordan 24 deltok i å skape en arena hvor representasjoner, mentale bilder, sosiale relasjoner og grenser mellom inngrupper og utgrupper blir konstruert og forhandlet om. Etter 11. september 2001 spilte 24 en sentral rolle i debatten om hvorvidt muslimer blir negativt og stereotypisk fremstilt i amerikansk TV-underholdning. Dette er hovedgrunnen for å velge denne TV-serien som case. I studiet blir det undersøkt om kritikken rettet mot serien i forhold til dens mediering av muslimske stereotyper har substans. I tillegg vurderes det i hvilken grad seriens introduksjon av kontra-stereotypiske muslimske karakterer imøtekommer kritikken på en god måte. TV-serien blir undersøkt ved bruk av en kvalitativ tilnærming der tekstanalyse og resepsjonsanalyse er kombinert. Først blir det utført analyser av utvalgte episoder av TV-serien, og et sentralt spørsmål er her om fremstillingen av karakterene kan sies å være stereotyp/kontra-stereotyp. Det blir så studert hvordan ulike fortolkningsfelleskap av unge voksne, hovedsakelig fra Norge, men også USA, leser, oppfatter og fortolker fremstillingen av muslimske karakterer i de samme medietekstene. Analysen av serien er utformet som fire vitenskapelige artikler. I hver artikkel vektlegges ulike dimensjoner ved begrepet stereotypi eller kontra-stereotypi. Artiklene trekker veksler på forskjellige teoretiske perspektiver og kan kobles til forskjellige diskusjoner innenfor medievitenskapen. Bruken av stereotypi- og kontra-stereotypi som analytiske verktøy er av avgjørende betydning for å kunne belyse hvordan kampen over meningsinnholdet til spesifikke representasjoner foregikk. Denne avhandlingen ønsker å bidra til å gjøre forskning på stereotyper og kontra-stereotyper mer relevant for medievitenskap ved gi demonstrasjoner på hvordan begrepene kan anvendes i studiet av medietekster.

Hommedal, Silje: *Diskursen om dataspel: kjønna rammer og posisjoner i konstruksjonen av identitet*. Bergen: Universitetet i Bergen, Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium, 2014. 313 s. ISBN 978-82-308-2916-5.

Folk si fyrste erfaring med datamaskiner er som oftast gjennom dataspel. Sjølv om dataspel har vorte ein naturleg del av unge kvinner og menn sine liv, har forskning likevel synt at dataspel vert oppfatta som sterkt kopla til unge menn. Denne koplinga kan vera med på å føra til oppfatningar om at dataspel er for unge menn, at unge kvinner ikkje er fullgode spelarar eller at dei spela som vert spelt av unge kvinner ikkje er 'skikkelege' dataspel, noko som igjen bidreg til å usynleggjera unge kvinner når det gjeld dataspel. Formålet med avhandlinga har vore å gi kunnskap om på kva måte oppfatningar om korleis unge kvinner og menn 'skal' vera og oppføra seg har ei påverking på unge kvinner og menn sine forhold til dataspel. Kvalitative intervju med unge kvinner og menn syner at dei deler ei forståing av forholdet mellom dataspel og kjønn. Den dominerande oppfatninga i denne forståinga er at det i hovudsak er unge menn som interesserer seg for dataspel, spesielt skytespel og valdsspel, og at unge kvinner tek avstand frå dataspel. Vidare i avhandlinga vert det deretter fokusert på kva ulike moglegheiter unge kvinner og menn har til å forhandla med denne forståinga for slik å produsere alternative forståingar av dataspel og kjønn som dei sjølve kan bruka i sine kjønns- og identitetskonstruksjonar.

Hornnes, Elin Strand: *Når kvinner må si unnskyld: medierte skandaler, kvinnelige politikere og retoriske forsvarsstrategier*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2014. 286 s.

De siste ti årene har vi hatt flere politiske skandaler med kvinnelige toppolitikere i hovedrollen. Avhandlingens «Når kvinner må si unnskyld... Medierte skandaler, kvinnelige politikere og retoriske forsvarsstrategier» tar for seg hvordan kvinnelige politikere opplever og forsvare seg retorisk i politiske skandaler. Elin Strand Hornnes har intervjuet åtte kvinnelige politikere involvert i politiske skandaler i Skandinavia mellom 1978 og 2010 – Gerd-Liv Valla, Åslaug Haga, Magnhild Meltveit Kleppa, Gudrun Schyman, Wanja Lundby-Wedin, Cecilia Stegö Chilò, Ritt Bjerregaard og Karen Ellemann – og spurt de om hvordan de opplevde mediedrevet, deres retoriske forsvar og betydningen av kjønn i skandaliseringsprosessen. Avhandlingens viser at kvinner i toppolitikken ikke har noe lettere for å unnskyld seg enn mannlige politikere, samtidig som det stilles helt andre forventninger til kvinners retoriske forsvar. Kvinnelige politikere rammes også oftere av et «utstrakt ansvar» – det vil si at de framstilles som de ansvarlige, ikke bare for sine egne feil, men også skyldige i hva deres ekte-menn, partnere og familie gjør. En kvinnelig politiker skal ha full kontroll – både i politikken og på hjemmebane. Det er tre sentrale grunner til kvinnelige politikere har lettere for å gå av som en følge av en politisk skandale. For det første opplever de det som spesielt hardt at familien og spesielt ungene rammes. For det andre har de ikke det samme nettverket og støtteapparatet som deres mannlige kolleger har. For det tredje anser de ikke den politiske posisjonen som like viktig – den er ikke verdt det tøffe mediedrevet.

Lindtner, Synnøve Skarsbø: *"Som en frisk vind gjennom stuen": kvinnebladet Sirene (1973-1983) og det utvidete politikkbegrepet*. Universitetet i Bergen, Institutt for informasjons- og medievitenskap, 2014. 416 s. ISBN 978-82-308-2951-6.

Kvinnebladet Sirene var en viktig årsak til at feministiske ideer fikk gjennomslag langt utover den organiserte kvinnebevegelsens grenser i Norge på 1970-tallet. Bladet skulle være et "alternativ til ukepressens bevisste påvirkning til den tradisjonelle kvinneverole" og henvendte seg til en bred kvinneoffentlighet. Gjennom sine nye måter å kombinere underholdning og journalistikk med politikk og feminisme, var bladet et uttrykk for hvordan kvinnebevegelsen i disse årene ble preget av, og selv bidro til, individualiserings-, intimiserings- og kommersialiseringsprosesser i det norske samfunnet. Avhandlingens fokus ligger på den kulturhistoriske konteksten Sirene sprang ut av og grep inn i. Den undersøker hvordan Sirene utforsket og utvidet politikkbegrepet. I bladet ble politikk både forstått som et kritisk offentlighetsprosjekt og som en personlig, eksistensiell prosess. Denne politikkforståelsen vant gehør i Norge i begynnelsen av 1970-tallet, men ble utfordret både i og rundt bladets spalter utover tiåret, i takt med forandringer både i kvinnepolitiske miljøer og samfunnet for øvrig. Ettersom medieoffentligheten ble mer liberalistisk, og kvinnebevegelsen orienterte seg mer mot statlige institusjoner, mistet Sirene både sin forankring i de feministiske organisasjonene og sitt publikumsgrunnlag, og i 1983 måtte bladet legges ned. Analysene bygger på lesninger av samtlige Sirene-blader og en rekke tekster som kan relateres til konteksten bladet var i dialog med. Gjennom å trekke tråder mellom Sirene og en rekke samtidige og fortidige tekster som diskuterer hva politikk er og bør være, forsøker avhandlingens å utvide perspektivet på den tidsperioden Sirene var en del av. Mens tidligere studier ofte har fokusert på kvinnebevegelsens følger for norsk politikkutforming, fokuserer avhandlingens på dens mer kulturelle og mentalitetsmessige uttrykk og betydninger. Den historiserer samtidig begreper som politikk og feminisme – og viser hvordan dette er kategorier som gis mening i samspill med konkrete historiske kontekster.

Pepe, Teresa: *Fictionalized identities in the Egyptian blogosphere*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, 2014. 400 s.

How is the Internet shaping the old practice of storytelling and self-representation? May we consider blogs as a new literary genre? How do fact/fiction and private/public combine in literary blogs? This thesis tries to answer to these questions taking the Egyptian personal blogs as a case study. It helps to contribute to the debate about the impact of New Media in the Arab World and it is situated at the foci between studies of Arabic literature, with a special focus on Contemporary Egyptian literature and New Media studies. It examines the Egyptian blogosphere as a medium of literary production and as such, it is primarily concerned with the forms of self-writing fostered through Egyptian blogs from 2006 to 2011. Personal

blogs are conceived as forms of autofiction, as the digital medium questions the authenticity of the bloggers' self-representation.

Rustad, Gry Cecilie: *Contemplating telephilia: a study of Mad men, The wire, Luck and Treme*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2014. 239 s.

TV-serier og amerikansk "kvalitets-TV" spesielt, har de siste 20 årene vært gjennom store endringer og blir stadig mer populært. Avhandlingen *Contemplating telephilia – A study of Mad Men, The Wire, Luck and Treme* spør hvordan vi ser, opplever og snakker om TV-serier. Avhandlingens hovedtese er at disse fire seriene inspirerer en unik seeropplevelse, praksis og kultur – telefili. Gry C Rustads avhandling gir også en generell og grunnleggende analytisk og teoretisk forståelse av TV-serien. Avhandling undersøker "kvalitets-TV" som estetisk form, som seeropplevelse og mediekultur. Det argumenteres for at "kvalitets-TV" er en svært heterogen gruppe av serier og at det må trekkes et skille mellom forskjellige former for "kvalitets-TV": På den ene siden åpne og modernistisk inspirerte tematiske fortellinger og på den andre mer mainstream orienterte, plotbaserte eller karakterbaserte serier (som *Lost*, *The Killing* og *Breaking Bad*). Rustad argumenterer for at disse forskjellige formene for TV-serier inspirerer forskjellige former for fanpraksiser og diskusjoner på nettet – blant de telefili. Telefili og serier som skaper en telefils seeropplevelse representerer noe helt nytt i TV-serie sammenheng. Telefili er definert av Rustad som en fetisering av visuelle detaljer som drar seerens oppmerksomhet til fiksjonsverden, og slik gir seeren tid og rom til å kontemplerer sosiale og kulturelle temaer, ideer og fenomener. Telefile er uhyre analytiske, svært estetisk orienterte, og er på mange måter den mest avanserte TV-seeren i det at den telefile ønsker å forstå alle aspektene av den audiovisuelle TV-serieopplevelsen.

Solli, Audun: *The power of film in Venezuela and Mexico, 1980-2010: contesting and supporting state power*, Universitetet i Oslo, Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk 2014. 248 s.

What has been the relationship between the cultural power of film and the political power of the state in Mexico and Venezuela between 1980 and 2010? In a context where the legitimacy of the state was faltering, did films offer ideological support to the state? The thesis answers this question by interrogating 67 of the most popular Mexican and Venezuelan films from the period. Theoretically, it argues that to understand the communicative power of films, they should be studied over time and in some quantity. In order to make sense of the relationship between film and the state, the thesis interrogates dominant trends in how films tell stories about or depict their societies. This approach is grounded in a Gramscian notion of power and the concept of hegemony. Films are a form of communication, and how they partake in ongoing processes of forging or contesting hegemony can be

approached with a theory of how communicative texts exert power. The thesis argues for studying films with a methodology normally applied to news media, and proposes that Entman's theory of framing travels well to the study of popular films. From this starting point, the thesis argues that Venezuelan films between 1980 and 1999 undermined the state's power by depicting the state as oppressive and highlighting the plight of the marginalized poor. Since 2000, Venezuela n cinema has not displayed one dominant trend, though the most common tendency has been films that characterize the country as insecure and state representatives as corrupt. In Mexico, most films between 1980 and 1999 supported the state's legitimacy by voicing few complaints about society or politics. 'Everything is in order' was the impression given by the films. This has changed since 2000, and it has become more common for films to suggest that 'nothing is in order' by focusing on insecurity and social inequality. However, like in Venezuela, Mexican cinema has no longer displayed one dominant trend.

Sørenssen, Ingvild Kvale: *Domesticating the Disney Tween Machine: Norwegian Tweens Enacting Age and Everyday Life*. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Institutt for tverrfaglige kulturstudier, 2014. 279 s. ISBN 978-82-326-0438-8.

This thesis explores the age group 9-12 years, called tweens as they are considered to be in-between children and adolescents. The term tweens was first used by marketers to define a consumer group but has trickled into the vocabulary of the mainstream media and the general public. While observing children in two after school programs, references to Disney Channel and more specifically to Hannah Montana and High School Musical frequently appeared. This was the starting point for exploring how different actors – Disney Channel, parents and children – construct this age group. Based on interviews with two representatives from Disney Channel and Disney Consumer Products Nordic, as well as an analysis of Hannah Montana and High School Musical, it became apparent that Disney considers tweens to be aspiring teenagers, as well as being rooted in childhood. Parents of the girls in this study communicated a complex relationship with Disney and the available merchandise. Parents would want to please their children and believed that Disney was a safe choice, simultaneously they expressed scepticism towards the marketing and thought Disney stories were superficial. The main analysis is based on girls and boys aged 9-12. We hear who they think Hannah Montana and High School Musical are made for; the comedy was for both girls and boys, while romance was mostly for girls. The thesis studies the girls' relationship to the merchandise tied to the TV series and films. It finds that having CDs and DVDs was a natural extension of liking the content, but having other products was used to symbolize identity and belonging. Tweens was not a term the children used they spoke of themselves as "middle children." They talked about how

in different contexts they would shift between being a child and being more like a teenager. The thesis calls this phenomenon age shifting and considers this to be a main momentum for this age group

Ålvik, Jon Mikkel Broch: *Scratching the surface. Marit Larsen and Marion Ravn: popular music and gender in a transcultural context*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for musikkvitenskap, 2014. 223 s.

In this thesis, Ålvik investigates into the politics of gendered representation in Norwegian popular music, and how these function in a transcultural context. To this end, he takes Norwegian pop artists Marit Larsen and Marion Ravn as cases in point. Notions of authenticity shape the artists' persona in media discourses on popular music. However, artists themselves also contribute to maintaining and even controlling these discourses. Marit Larsen, previously a member of M2M with Marion Ravn, has received consistent praise from both the press and fans for her solo albums. Ravn, though also successful as a solo artist, is often perceived as the "bad girl" of the two. In the light of her solo contract with Atlantic Records after the break-up of M2M, her relative lack of

(global) success has led some fans to construe her as a "failure" in comparison to Larsen. Ålvik argues that Larsen's persona draws on three notable female stereotypes – the pre-adolescent girl, the girl next door, and the housewife. These stereotypes function as guises that Larsen can assume rather than any inherent traits of her "true" self. Furthermore, they function as central characteristics for Larsen's singer-songwriter persona, whose alleged authenticity rests on her perceived honesty. This allows her to convey the illusion of authenticity through a strategy of distance. Drawing on Simon Frith's and Philip Auslander's concept of the persona, Allan F. Moore's three categories of authenticity, Barbara Bradby's work on discourses of desire in girl-group music, and Stan Hawkins' theorisation of the pop dandy, the thesis analyses how Larsen constructs her persona partly on nostalgic conceptions of gender and partly on a strategy of fake naivety, and also how any perception of Larsen can and should be understood in the light of Ravn's project and vice versa. Ålvik also aims to locate both artists in a transcultural context, in order to illuminate how artists outside of the hegemonic Anglo-American field create transcultural popular music.

Sverige

Forskningsförmedlare: Karin Poulsen

Al-Saqaf, Walid: *Breaking digital firewalls: analyzing internet censorship and circumvention in the arab world*. Örebro university, Örebro Studies in Media and Communication, 2014. 405 s. ISBN 978-91-7529-023-2, ISBN 978-91-7529-023-2.

This dissertation explores the role of Internet censorship and circumvention in the Arab world as well as Arabs' views on the limits to free speech on the Internet. The project involves the creation of an Internet censorship circumvention tool named Alkasir that allows users to report and access certain types of censored websites. The study covers the Arab world at large with special focus on Egypt, Syria, Tunisia, and Yemen. This work is of interdisciplinary nature and draws on the disciplines of media and communication studies and computer science. It uses a pioneering experimental approach by placing Alkasir in the hands of willing users who automatically feed a server with data about usage patterns without storing any of their personal information. In addition to the analysis of Alkasir usage data, Web surveys were used to learn about any technical and nontechnical Internet censorship practices that Arab users and content producers may have been exposed to.

Berne, Sofia: *Cyberbullying in childhood and adolescence: assessment, coping, and the role of appearance*, University of Gothenburg, Department of Psychology, 2014, 129 p. ISBN 978-91-628-9060-5, ISBN 978-91-628-9061-2.

Cyberbullying is a relatively new form of bullying that is conducted through modern information and communication technology. This thesis examines different aspects of cyberbullying, and is comprised of three parts. The first part (including Studies I and II) aims to extend our understanding of an almost unexplored area – the relationship between cyberbullying and appearance.

The second part investigated the coping strategies that 697 pupils in the 4th and 6th grades suggested they would use if they were cyberbullied, with a special focus on whether there were differences in these strategies related to age and gender.

The third part aimed to offer a representative overview of instruments designed to assess the prevalence of cyberbullying.

Berner, Jessica: *Psychosocial, socio-demographic and health determinants in information communication technology use by older-adults*. Karlskrona: Blekinge Institute of Technology, 2014. 65 s., ISBN 978-91-7295-273-7.

The aim of the thesis was to investigate factors influencing Internet and ICT use by older-adults. A selection of psycho-social, socio-demographic and health determinants were investigated with Internet use.

The implications of the findings are that the following factors are indicators of non-use of ICT by older-adults: higher in age, lower educated, living alone or rural, lower cognition and frailty. There are two different profiles of Internet users living rural and urban. For a healthcare provider it will be important to know that in certain cases Internet use is not a given. Technological advancement is moving fast and there will be more of a need for older-adults to use the Internet even if their purposes and amount of usage will differ from a younger adult. But as ICT continues to develop as a means to provide better healthcare, it will be important to take into account the above mentioned indicators, along with an understanding of the use of technology and a good support system; these are a few pillars in ICT adoption by older-adults. Part of healthy aging is social participation; therefore, being connected and included in the digital society is important.

Brusk, Jenny: *Steps towards creating socially competent game characters*. University of Gothenburg, Department of Philosophy, Linguistics, and Theory of Science, 2014. 225 p. ISBN 978-91-628-8890-9.

This thesis investigates and presents approaches towards creating more socially competent NPCs by means of natural language dialogues. The aim is to provide hands-on solutions for game developers who want to offer interactions with the NPCs in the game that are socially driven rather than functionally motivated and that encourage the player to build and maintain relationships between the character they control and the other game characters. By means of gameplay design patterns (GDPs), i.e. a semi-formal means of describing, sharing and expanding knowledge about game design, a selection of games have been analysed in order to identify existing and hypothetical GDPs for game dialogues. The analysis resulted in a number of GDPs that support, or could support, social interaction among game characters. A selection of the identified patterns has then been modelled using Harel statecharts and implemented in State Chart XML, a candidate to become a W3C standard.

Danielsson, Martin: *Digitala distinktioner: klass och kontinuitet i unga mäns vardagliga mediepraktiker*. Jönköping University, School of Education and Communication, 2014. 454 p. ISBN 9789162891176, ISBN 9789162891183.

This dissertation explores how social class matters in young men's everyday relationship to digital media. The aim is to contribute to the existing knowledge about how young people incorporate digital media in their everyday lives by focusing on the structural premises of this process. It also presents an empirically grounded critique of popular ideas about young people as a "digital gen-

eration”, about the internet as a socially transformative force, and about class as an increasingly redundant category. The empirical material consists of qualitative interviews with 34 young men (16-19 years) from different class backgrounds, upper secondary schools and study programmes. Drawing on the conceptual tools of Pierre Bourdieu, three classes are constructed: the “cultural capital rich”, the “upwardly mobile”, and the “cultural capital poor”. The analysis shows that class, through the workings of habitus, structures the young men’s relation-ship to school and future aspirations.

Enghel, Florencia: *Video letters, mediation and (proper) distance: a qualitative study of international development communication in practice*. Karlstad University, Department of Geography, Media and Communication, 2014. 268 p., ISBN 978-91-7063-602-8.

This study scrutinizes the trajectory of an international development communication intervention aimed at mediating, rendering public and mobilizing processes of reconnection among estranged citizens across the former Federal Republic of Yugoslavia. The intervention took place in the wider context of post-conflict international development assistance and peacebuilding operations in the region between 1996 and 2006. Known as the Videoleters project, it centered on a documentary television series aimed at promoting the reestablishment of individual and family relationships among ordinary people affected by ethno-political divisions throughout the Western Balkans. Adopted by European bilateral funders for large-scale implementation, Videoleters was categorized as a “tool for reconciliation”. The study looks into the contextualized potential and limitations of international development communication intervention to attend to the citizens that it is supposed to benefit.

Gidlöf, Kerstin: *Visual attention during decision-making in natural environments*. Lund University, Department of Philosophy. 2014. 152 s. ISBN 978-91-87833-17-5.

This thesis investigates visual attention during decision-making in natural environments in four different studies. The first study demonstrated that decisions in the supermarket were suboptimal and this did not seem to relate to the amount of products attended to or the amount of time spent on each product. Consumers also failed to look at a subsection of products that better suited their preferences. The second study investigated the ‘central gaze bias’ found in lab-based eye tracking. The results from a monitor setting were compared to a real supermarket shelf. The distribution of visual attention was significantly closer to the centre of the shelf in the monitor condition compared to the supermarket. In the third study the visual behaviour of consumers buying (or searching for) products in a supermarket was measured and used to analyse the stages of their decision process. Existing models of the stages of the decision-making process were refined and revealed differences between a deci-

sion-making task and a search task. In particular the second (evaluation) stage of a decision task contained more re-dwells than the second stage of a comparable search task. The fourth study took a closer look at interacting cognitive processes during decision-making and their impact on visual attention. Participants’ visual attention during decisions was sensitive to evaluations made already during encoding and decisions were strongly characterized by preferential looking to to-be-chosen options

Grundberg, Irène: *Tv-produktion i Sverige: en studie av tv-producenter inom drama och samhällsprogram* [TV production in Sweden: A study of TV producers in drama and journalism]. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, 2014. 784 p. ISBN 978-91-554-8849-9.

The aim of this study was to answer questions about the TV producer’s background and career, and about how ideas for TV productions developed into actual TV programs. The study resulted in more than 90 “cases” or descriptions in drama and journalism. The respondents were asked about the role that different levels of management, economic resources, technical equipment, audience ratings played in the production of television programs. They were also asked how they evaluated professionalism and competition and what changes had occurred during the periods of the study, 1992-1999 and 2006-07.

One of the most obvious changes during the period studied from 1992 to 2007 was the change in overall technology from analog techniques to digital. Internet, intranets, e-mail and cell phones had made “the mobile office” a reality and the analog techniques in cameras and editing in TV production became digital during the period.

Guyard, Carina: *Kommunikationsarbete på distans*. Södertörn University, 2014, 221 s. ISBN 978-91-86069-83-4, 978-91-86069-81-0

This research thesis analyzes the characteristics of communication work in a call centre, by examining the communication work at a Swedish call centre which is outsourced to Latvia. The thesis studies the ways in which communication with the customers is organized, carried out and assigned meaning. Theoretically, the thesis draws on both critical and management-oriented perspectives of work. The empirical investigation combines participant observations at the call centre with individual interviews, mainly conducted with operators and management staff. The communication work is analyzed both as labour and as communicative activity. The concept of labour focuses upon the relation between employer and employee. Therefore, the analysis is placed within the framework of a capitalistic production system, through a survey of the economic and the organisational working conditions.

Hansson, Kristina: *Skola och medier: Aktiviteter och styrning i en kommuns utvecklingssträvanden* [Schools and media: Activities and decisions of the Swedish municipalities’ development efforts]. Umeå

University, Department of Creative Studies, 2014. 322 s., ISBN 978-91-7601-143-0 .

Over time, the state has undertaken various reforms to govern the development of education. The issue of using new media may be seen as such an example. A change in the use of media in education imposes great challenges on both municipalities and teachers. This thesis aims to visualise and discuss governance in the contradictions that arise in practical activities aimed at integrating new media in school teaching, based on three actors' perspectives, namely the dilemmas of the teacher, the media pedagogue and the media developer. The study is based on systemic thinking about governance and I employ both activity theory and the concept of governmentality to visualise and discuss the governance. The study is conducted in the form of a case study.

Hellström, John S.: *Den svenska sporthjälten: kontinuitet och förändring i medieberättelsen om den svenska sporthjälten från 1920-talet till idag*. Stockholm, The Swedish School of Sport and Health Sciences, 2014. 278 p. ISBN 9789185645152

This thesis examines the media construction of five Swedish sports heroes, active from the 1920's to the beginning of the 2000's. The analyses are based on the assumption that sports heroes are social products that reflect the dominating ideals and values of a society or culture, and that the media plays an important role in this process. Firstly, the media provide the attention necessary for successful athletes to become publically known and, secondly, they create the stories in which some athletes are represented as heroes while others are represented as villains. The use of narrative theory in this thesis builds on the idea that a story is not merely a way of presenting information, but a way of creating meaning, to stabilize as well as legitimize dominating ideas of Swedish national identity.

Hilborn, Emma: *Världar i brand: fiktion, politik och romantik i det tidiga 1900-talets ungsocialistiska press*. [Worlds on fire. Fiction, politics, aesthetic and ethical messages conveyed by the journal of the Young Socialist Association] Lund University, Department of History, 2014. 354 p. ISBN 978-91-86119-24-9.

This study delves into the relationship between fiction and politics, aesthetic and ethical messages conveyed by the fictions of *Brand* (Fire), the journal of the Young Socialist Association, founded as the Social Democratic Labour Party's first youth association. The literary and aesthetic arena allowed many different kinds of ideas and thoughts to flourish, making *Brand* an important cultural paper between the years 1898–1917, as well as a political one. Using a concept of "world", this thesis centres on the way fiction can convey a whole set of phenomena and narratives, which serves to make the political messages more convincing and speaks to the reader's heartfelt emotions. Combining the stress on political action and the importance of education with elements

such as sentimental melodrama, exciting adventure, or pleasurable fantasies, commonly associated with "pulp literature", the author propose to offer a partly new perspective on the relation between fiction and politics in the labour movement as well as in historical research.

Hyvönen, Mats: *Lokalpressens självbilder 1920-2010: Exemplet Gävleborg*. Sundsvall: Mid Sweden University, Media and Communication Studies, 2014. 257 p. ISBN 978-91-87557-70-5.

The focus of this study is on the meaning production of newspapers and the overarching question is how, at different times, newspapers have marketed their products, communicated their identities and legitimated their privileges. The purpose is to investigate the self-images of local newspapers in a historical perspective. It contributes to the study of the media history of the press by investigating how four local newspapers in the county of Gävleborg in Sweden have formulated and communicated their self-images over time. Self-image is defined broadly and contains different meanings of, and aspects on, the concept of newspaper. A common feature of the texts included in the empirical material of this study is that they, in different ways, describe what the newspaper is, what it does, how and/or why. The period studied comprises ninety years, from 1920 and the time of the modernisation of the Swedish press after the First World War, until 2010 and the changing media landscape of today.

Ivarsson, Malena: *Psycho-physiological reactions to violent video gaming: experimental studies of heart rate variability, cortisol, sleep and emotional reactions in teenage boys*. Stockholm University, Department of Psychology, 2014. 84 s. ISBN 978-91-7447-820-4.

Playing violent video games may provoke aggression. Psycho-physiological methods may provide knowledge about the underlying psychological processes. Most previous studies have been performed in laboratory settings at daytime with adults. Thus the aim of this thesis was to investigate psycho-physiological (autonomic and HPA related reactions), sleep-related and emotional responses in teenage boys to playing a violent and a non-violent video game at home before going to sleep.

The thesis demonstrated that violent and non-violent games induce different autonomic responses during playing and – more distinctly – during sleep. Frequent gaming seems to influence physiological, sleep-related and emotional reactions, possibly as an expression of desensitization processes.

Johansson, Anette: *Ways forward: effectual and causal approaches to innovation in the Swedish magazine industry*. Jönköping: Jönköping International Business School, 2014. 224 p., ISBN 978-91-86345-53-2.

This dissertation builds on a study of key decision makers in the Swedish magazine publishing industry with a

particular focus on how they think and act in their work to innovate their industry. This industry, much like the rest of the media industry, is facing increased unpredictability regarding for example the impact of new technology on the business and future demand. Traditional planning (causal) approaches can be greatly questioned in times of uncertainty, when the task at hand include creating products and services that do not yet exist. In this study I examine an alternative logic forward which takes its starting point in the interests, experiences, knowledge and networks of decision makers – instead of given goals. This logic is known as an effectual logic, and offers an alternative approach to move forward with innovation work. The author argue, that the effectual logic can enable organizations to capitalize better from people's experiences, networks and "gut-feeling" and create the innovations we now know nothing about.

Kalinina, Ekaterina: *Mediated Post-Soviet Nostalgia*. Södertörn University, Media and Communication Studies, 2014. 271 p. ISBN 978-91-87843-08-2 , ISBN 978-91-87843-08-2.

Post-Soviet nostalgia, generally understood as a sentimental longing for the Soviet past, has penetrated deep into many branches of Russian popular culture in the post-1989 period. The present study investigates how the Soviet past has been mediated in the period between 1991 and 2012 as one element of a prominent structure of feeling in present-day Russian culture. The Soviet past is represented through different mediating arenas – cultural domains and communicative platforms in which meanings are created and circulated. The mediating arenas examined in this study include television, the Internet, fashion, restaurants, museums and theatre. The study of these arenas has identified common ingredients which are elements of a structure of feeling of the period in question. At the same time, the research shows that the representations of the past vary with the nature of the medium and the genre.

Laurell, Christofer: *Commercialising social media: a study of fashion (blog)spheres*. Stockholm University: School of Business, 2014. 95 p., ISBN 978-91-7447-769-6.

A common characteristic of the theoretical developments taking place within the field of social media marketing is that activities to which consumers devote themselves in social media settings shift power and influence from firms to consumers. Extant literature has therefore analysed the practices of consumers within social media and their potential implications for marketing. The current state of social media, however, suggests that these settings are undergoing a process of transformation. Although social media were initially characterised as non-commercial and non- professional in nature, firms have started to market and manage interactions taking place within these digital landscapes. From initially being characterised by its social base, this development implies that social media have become increasingly

commercialised as consumer practices meet and rival professional practices. The aim of this dissertation is to expand the literature on social media by describing the process through which they evolve from their initially social character to a commercial utility.

Lindell, Johan: *Cosmopolitanism in a mediatized world: the social stratification of global orientations*. Karlstad University, Media and Communication Studies, 2014. 242 p., ISSN 1403-8099; 23) ISBN 978-91-7063-554-0.

The contemporary media landscape invites us to experience a belonging to various distant places, mourn the victims of faraway disasters, expose ourselves to foreign cultures and engage in political issues in places far from our local context of living. In other words, we are invited to become citizens of the world – cosmopolitans. But are we? And if so, how is such cosmopolitanism expressed in a given society, under what social conditions, and in relation to what media practices? Contemporary social theory depicts a global or cosmopolitan mode of orienting in the world as paradigmatic of social life in global modernity. To date, little is known about the structural realities of such orientations. Against this backdrop, the aim of the present study is to understand the potentially "cosmopolitan" character of peoples' outlooks and practices, and the societal conditions in which they can be identified. On the one hand, the aim of the study is to contribute to the largely theoretical accounts of the "cosmopolitan" character of social life in present times, and on the other, to understand the specific role of various media practices in the process generally described as "cosmopolitanization".

Lindström, Kristina; Ståhl, Åsa: *Patchworking publics-in-the-making: design, media and public engagement*. Malmö: Malmö Högskola, 2014. 372 p. ISBN 978-91-7104-531-7, ISBN 978-91-7104-532-4.

This is a collaborative practice-based thesis by publication written across two disciplines: interaction design, and media and communication studies. Based on Threads – a Mobile Sewing Circle, a travelling exhibition in which participants are invited to embroider an SMS by hand and with an embroidery machine connected to a mobile phone, this thesis puts forward the concept of publics-in-the-making. The potentialities of publics-in-the-making is explored through the figuration of patchworking. Patchworking has, for example, been used in the writing of this thesis and in the composition of Threads. As a method, patchworking ways of knowing should be understood as a response to a widespread call across disciplines for new ways of knowing mess and complexities in technological society.

Magnusson, Susanna: *Att säkerställa att vi är välkomna: om organisationers strategiska kommunikation och förtroendeskapande arbete i det mångkulturella samhället*. Lund University, Department

of Strategic Communication, 2014. 204 p. ISBN 978-91-7623-208-8, ISBN 978-91-7623-208-8.

In a society increasingly characterized by cultural heterogeneity and where trust issues are becoming ever more important, new demands and dilemmas arise related to organizations' strategic communication. This study investigates the struggles of contemporary organizations to achieve credibility and strengthen social legitimacy as actors in Sweden's multicultural society. The empirical case at the center of the study concerns the rescue services – Räddningstjänsten Syd – in southern Sweden, and the trust-building efforts the organization carries out in multicultural areas. By focusing on the rhetorical and communicative aspects of the trustbuilding efforts, the study targets the special challenges created by the multicultural condition. It also tries to determine those rhetorical/communicative processes which seem to lead to increased trust and improved relations between the organization and multicultural communities.

Opermann, Signe: *Generational use of news media in Estonia: media access, spatial orientations and discursive characteristics of the news media*. Södertörn University, School of Culture and Education, 2014. 329 s. ISBN 978-91-87843-06-8, ISBN, 978-91-87843-07-5.

Contemporary media research highlights the importance of empirically analysing the relationships between media and age, changing user patterns over the life course, and generational experiences within media discourse beyond the widely hyped buzz terms such as the 'digital natives', 'Google generation', and other digitally and technologically capable generation groups. This doctoral thesis seeks to define the 'repertoires' of news media that different generations use to obtain topical information and create their 'media space'. It contributes to the development of a framework within which to analyse generational features in news audiences by putting the main focus on the cultural view of generations.

Rehnberg, Hanna Sofia: *Organisationer berättar: narrativitet som resurs i strategisk kommunikation*. Uppsala University, Department of Scandinavian Languages, 2014. 291 s. ISBN 978-91-506-2429-8.

The aim of the study is to analyse how storytelling is used and handled by organizations to reach comprehensive organizational goals. Within the all-embracing cultural context of modern Western society, here discussed through the concept of the new economy, strategic storytelling is explored in four areas: organizational discourses of strategic storytelling, narrativity as a resource to create and express values connected to the organization, storytelling as a practice of recontextualization and storytelling as an interactive tool. The data consists mainly of strategic stories but also of interviews, observations and documents collected from four Swedish organizations: two companies, a municipality and a congregation of the Church of Sweden. Applying a narratological, socio-semiotic and dialogical perspective the study in-

vestigates how narrativity is used by organizations as a resource to create identification and relations with and among stakeholders.

Risberg, J.: *Kunskap i interaktion på en nyhetsredaktion: om kollegiala möten i den redaktionella vardagen*. Uppsala. (Uppsala Studies in Education; Nr. 134), 2014, 134 p., ISBN 978-9155488-74-1

This thesis examines collaborative work between colleagues in the newsroom of local radio stations. Through the framework of ethnomethodology and conversation analysis the overall aim is to explore how backstage work in the newsroom is initiated, established, and negotiated as a collective knowledge-based practice. Based on video ethnographic fieldwork in five local radio stations, the analyses demonstrate how the newsroom is constituted as a collegial knowledge-based practice through the ways in which colleagues contribute to the accomplishment of seemingly individual tasks in the production of news, and through encounters where journalists request assistance from colleagues to carry out work assignments that are typically technical/practical in their character. The analyses highlight the participants' epistemic orientations as an interactional engine, but emphasize how this orientation is made relevant for professional actions.

Scaramuzzino, Gabriella: *Sexsäljares och sexköparens kollektiva handlande på internet: en svensk "fuckförening"? Linnaeus University; Social Work*, 2014. 297 p. ISBN 978-91-87427-81-7.

This thesis aims to understand and explain the importance that prostitution forums have for the exercise of power and influence in the area of prostitution. It also seeks to clarify how these forums developed and were able to occur within a Swedish context. Sweden was the first country to legislate to criminalise only the buying, but not the sale, of sexual services. Social work provisions aims to get people out of prostitution. The thesis is based on an ethnographic study of the three largest Swedish prostitution forums during a two-year period. The empirical material consists of both quantitative participant and content analysis and field notes from observation of the interactions on the forums. The theoretical framework is based mainly on A Theory of Fields by Neil Fligstein and Doug McAdam. It focuses on the collective action on – and between – fields and how institutions are reproduced and changed.

Selg, Håkan: *Researching the use of the internet: a beginners guide*. Uppsala University, Faculty of Science and Technology, 2014. 253 p. ISBN 978-91-554-9061-4.

Internet studies is a multidisciplinary field of science. However, diversity with regard to concepts, terminology, assumptions about the users etc., is a characteristic feature. Basic assumptions and perspectives are lacking or not explicitly stated, leading to claims that it is 'undertheorised'. These conditions contribute to an amorphous

picture of Internet studies as field of research. Using a hermeneutic perspective based on the interpretation of written records and with understanding as the aim of knowledge, the author proposes a methodological framework to structure and describe Internet studies with focus on theories and guiding assumptions. The approach builds on Lakatos' concept of research programmes, characterised by a core of basic assumptions that remain stable over time with supporting theories that may be modified or replaced depending on changes in research focus.

Seravalli, Anna: *Making commons: attempts at composing prospects in the opening of production*. Malmö University, School of Arts and Communication, 2014. 358 p. ISBN 978-91-7104-583-6, ISBN 978-91-7104-584-3.

This thesis accounts for a designerly inquiry into the swamp of the opening of production. The "opening of production" refers to the rising of openness, collaboration and sharing in processes through which things are made and service delivered. It is defined as a swamp, because it represents a complex landscape where theory and practice meet and where diverse views and understanding of what openness, collaboration and sharing may entail are intertwined. The interest in exploring such a swamp stems from two concerns.

The first is understanding the nature of open, collaborative, sharing production practices and to what extent they can lead to more environmentally and socially sustainable ways of producing things and delivering services.

The second concern is how, as a designer, it might be possible to engage in not only envisioning and prototyping, but also in constructing open, collaborative, sharing-production practices. In methodological terms, this thesis uses a programmatic approach, which means the way knowledge is produced is in the interaction between the practice and the program that defines the focus of the inquiry; also, in what is to be explored and how to explore it.

Sparf, Jörgen: *Tillit i samhällsskyddets organisation: om det sociala gränssnittet i risk- och krishantering mellan kommunen och funktionshindrade*. [Trust in civil protection and preparedness: on the social interface in risk and crisis management between disabled people and the municipality] Mid Sweden University, Department of Social Sciences, 2014. 107 p. ISBN 978-91-87557-86-6.

The Swedish system for civil protection and preparedness has undergone fundamental shifts in legislation, organisation, and responsibility since the 1990s.

The aim of this dissertation is to gain knowledge about the relationship between people with disability and the municipal administrative function for civil protection and preparedness regarding safety and security. Four empirical investigations from Sweden are included. One of the thesis' conclusion is that at the local level

authenticity, legitimacy, and transparency can reduce the three forms of vulnerability: dependency, unpredictability, and irreversibility respectively. This type of trust fits better with the individual organization interface in which much of the responsibility for safety and security is allocated today.

Stenersen, Johanna: *Citizens in the making: critical perspectives on civic identity and culture*. Örebro University, Media and Communication Studies, 2014. 233 p. ISSN 1651-4785 ;, ISBN 978-91-7529-044-7.

This study aims at critically assessing contemporary discourses, processes and experiences of citizen identity and participation in the everyday life of members of the Nicaraguan women's movement.

Theoretically the project draws on critical theories from political science, political anthropology, gender, communication and cultural studies.

Methodologically the study builds on a critical ethnographic approach and discourse studies, and the material consists of interviews, participant observations, video recordings, organizational documents and various online materials.

Empirically, the research focuses on the women's movement in Nicaragua.

The findings indicate that citizen identity and participation are constructed and performed through a variety of rituals that merge local, as well as 'global' forms of citizen culture.

Stretmo, Live: *Governing the unaccompanied child: media, policy and practice*. Göteborg: University of Gothenburg, Department of Sociology and Work Science, 2014. 330 p., ISBN 978-91-981195-9-6.

Through three different case studies, this thesis analyzes how unaccompanied minors are constructed and governed as a specific group of refugees in Norway and Sweden.

The first study investigates the Norwegian and Swedish media debate from 2000-2008 by examining how incidences of so-called "missing unaccompanied children" were highlighted on the media agenda.

The second study analyzes how unaccompanied minors were framed in a more broad selection of Norwegian and Swedish official policy between 2000-2010 by looking at how unaccompanied children and youngsters were singled out as subjects of knowledge, and the actions and practices that legitimized these constructions.

The third case study analyzes how a selection of caregivers talk about their work with unaccompanied youngsters and children, and describes how 10 youngsters give meaning to their experiences of being categorized as unaccompanied.

Voronova, Liudmila: *Gendering in political journalism: a comparative study of Russia and Sweden*. Örebro University, Media and Communication Studies, 2014. 276 p., ISBN 978-91-7529-033-1.

This dissertation focuses on gendering understood as the perceived imprint of gender on the media portrayal of politics and politicians, as well as the processes by which gendered representations materialize. By applying a perspective of comparative journalism culture studies (Hanitzsch 2007; Hanitzsch and Donsbach 2012), it examines the processes and modes of origin of gendering as they are perceived and experienced by journalists. The study is based on semi-structured interviews with 40 journalists working for the quality press in Russia and Sweden. The results show that the national culture of political journalism, and the context it is located within, are of crucial importance for understanding gendering and its modes of origin.

Weber, Claudia: *Televisionization: enactments of tv experiences in novels from 1970 to 2010*. Stockholm: Stockholm University, Department of English, 2014. 209 s. ISBN 978-91-7447-979-9.

TV's conquest of the American household in the period from the 1940s to the 1960s went hand in hand with critical discussions that revolved around the disastrous impact of television consumption on the viewer. To this day, watching television is connected with anxieties about the trivialization and banalization of society. At the same time, however, people appreciate it both as a source of information and entertainment. Television is therefore 'both...and': entertainment and anxiety; distraction and allurements; companionship and intrusion. When the role and position of television in culture is ambiguous, personal relations with, attitudes towards, and experiences of television are equally ambivalent, sometimes even contradictory, but the public and academic discourses on television tend to be partial. They focus on the negative impact of television consumption on the viewer, thereby neglecting whatever positive experiences one might associate with it. By analyzing a selection of novels, this study explores how narrative texts which are published between 1970 and 2010 enact ambiguous TV experiences, and how they, by doing so, enrich the public and academic discourses on television. It argues that the chosen works do both: they encourage and discourage the readers to experience what is here suggested to be called "televisionization of everyday life" without prejudice.

Zimic, Sheila: *Internetgenerationen bit för bit: representationer av IT och ungdom i ett informationssamhälle*. [The net generation: information technology and youth in the information society] Mid Sweden University, Faculty of Science, Technology and Media 2014. 193 p. ISBN 978-91-87557-61-3.

The aim of this thesis is to gain a deeper understanding in relation to the construction of a 'Net Generation'. With regards to the idea of an information society, technologies and young people are given certain positions, which are not in any sense natural but are socially constructed. This thesis explores these socially given mean-

ings and shows what types of meanings are prioritized and legitimized. The exploration is conducted by examining, both externally and internally, given meanings of a generation identity.

The external (nominal identification) in this study is understood as the construction of an abstract user and is studied by means of academic texts concerning the 'Net Generation'. The internal (virtual identification) involves young people's construction of their generation identity and is studied by means of collage. The collages are used to understand how the young participants position themselves in contemporary society and how they, as concrete users, articulate their relationship with information technologies.

Licentiatavhandlingar

Brummer, Katharina: *Att skapa kvalitet: en studie av den svenska TV-produktionens definition av kvalitet och kvalitetens betydelse för branschen*. Uppsala University, (Forskarskolan i Geografi). 2014. 130 p.

In light of the growing TV industry in Sweden competition is intensified. Production companies have increased in number and public service has gone through major organizational changes in order to adapt to the new market conditions. Stockholm is the major cluster for TV production. As a consequence production firms are located there. The thesis reveals that competition has risen and a certain trend of specialization has taken place. The Swedish public television provider has increased its collaboration with other production companies and also exports its own formats. As quality plays a crucial part in TV production it is relevant to understand the stakeholders and their definition of the concept of quality in relation to production and what role it plays in the interconnection between the decision makers and the creators.

Thorp, Robert: *Historical consciousness, historical media, and history education*. Umeå: Umeå University (Licentiatavhandlingar från Forskarskolan Historiska medier), 2014. 60 p. ISBN 978-91-7601-077-8

This thesis by publication contains an introductory summary chapter and three papers. The first paper presents a study of how the concept of historical consciousness has been defined, applied, and justified in Swedish history didactical research.

The second paper uses the results presented in the first paper as a point of departure and from thence argues for a broadened understanding of the concept of historical consciousness that incorporates its definition, application, development, and significance.

The third paper proposes a methodological framework of historical consciousness based on the theory of historical consciousness presented in the second paper.

Önnevall, Elin: *Television Practices: Ethnography, Television and User Practices*. Stockholm University, Department of Computer and Systems Science, 2014. 43 p.

This thesis explores television practices in a time when new technology has made it possible to interact with and create your own TV content. The work is focused on how user practices need to be understood in a context

of changing technology. The practices studied also show the relevance of ethnographic methods, and especially the wide spectrum of these different methods within the field of Human-Computer Interaction.

Ny litteratur

Från Nordicoms databas NCOM

Danmark	116
Finland	123
Norge	130
Sverige	134

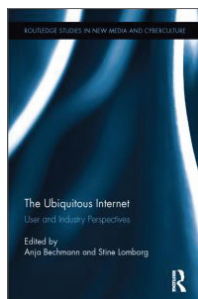
Danmark

Forskningsförmidlare: Mogens Vestergaard Kjeldsen

The Ubiquitous Internet

User and Industry Perspectives

Anja Bechmann & Stine Lomborg (eds.), New York: Routledge, 2014. 178 s. ISBN 978-0-415-72574-3.

This book presents theoretical and empirical research on the ubiquitous internet: its everyday users and its economic stakeholders. The book offers a 360-degree media analysis of the contemporary terrain of the internet by examining both user and industry perspectives and their relation to one another. Contributors consider user practices in terms of internet at

your fingertips—the abundance, free flow, and interconnectivity of data. They then consider industry's use of user data and standards in commodification and value-creation.

Krisen i økonomi og journalistik

Roger Buch & Mette Verner (eds.), Aarhus: Ajour, 2014. 265 s. ISBN 9788792816764.

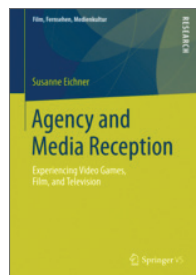
På sjette år kæmper Danmark, Europa og den globale økonomi med krise, og der er kun få tegn på fremgang. Der er tale om en række sammenhængende kriser: Flere regerings gælds- og finansieringskrise; boblen på boligmarkedet brast; væksten blev væk – og meget mere. Økonomistoffet er vokset kraftigt i mediebilledet over den

seneste 20 år. Fra at være isoleret i bestemte medier eller specielle tillæg i enkelte dagblade er økonomi blevet en del af den almindelige nyhedsstrøm. Medierne er i de seneste år blevet bebrejdet for at have været ukritiske før krisen og til gengæld siden hen at forstærke krisen med en endeløs række af historier om konkurser og andre undergangshistorier. Hvad er der galt med mediernes dækning af krisen og økonomi i det hele taget? Hvilke tendenser overdramatiseres, negligeres eller fejlfortolkes? Er det i virkeligheden andre aktører, som forårsager problemerne? Hvordan kommer vi ud af krisen? Hvordan kan økonomisk journalistik blive bedre?

Agency and Media Reception

Experiencing Video Games, Film, and Television

Susanne Eichner, Wiesbaden: Springer, 2014. 260 s. ISBN 978-3-658-04672-9.

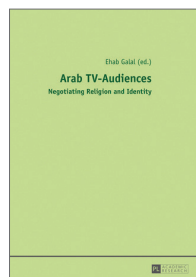
What happens to our sense of agency, our general ability to perform actions in our life-worlds, in the course of media reception and appropriation? Whilst considering media communication as a special form of social action, this work reconsiders the key concepts of social action theory, pragmatism, communication theory, as well

as film, game, and television theory. It thus integrates agency as the key to understanding 'doing media' and at the same time conceptualizes agency as a specific mode of involvement across media boundaries. This approach amalgamates miscellaneous ideas and conceptions such as interactivity, participation, cognitive control, play or empowerment and applies the theoretical considerations on the basis of textual analyses of the films *Inception* and *The Proposal*, the TV shows *Lost* and *I'm a Celebrity* and the video games *Grand Theft Auto IV*, and *The Walking Dead*.

Arab TV-Audiences

Negotiating religion and identity

Ehab Galal, Peter Lang. Internationaler Verlag der Wissenschaften, 2014. 978-3-631-65611-2.

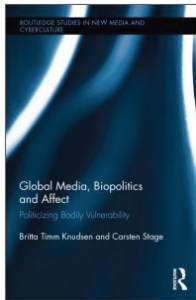

Today the relations between Arab audiences and Arab media are characterized by pluralism and fragmentation. More than a thousand Arab satellite TV channels alongside other new media platforms are offering all kinds of programming. Religion has also found a vital place as a topic in mainstream media or in one of the approximately 135 religious satellite channels

that broadcast guidance and entertainment with an Islamic frame of reference. How do Arab audiences make use of mediated religion in negotiations of identity and belonging? The empirical based case studies in this interdisciplinary volume explore audience-media relations with a focus on religious identity in different countries such as Egypt, Tunisia, Algeria, Morocco, Great Britain, Germany, Denmark, and the United States.

Global Media, Biopolitics and Affect **Politicising Bodily Vulnerability**

Britta Timm Knudsen & Carsten Stage, Routledge/Taylor and Francis Group, 2014. 166 s. ISBN 978-1-13-801906-5.

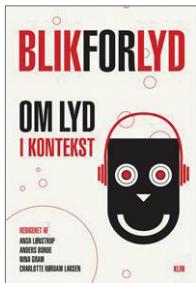
This book shows how mediations of bodily vulnerability have become a strong political force in contemporary societies. In discussions and struggles concerning war involvement, healthcare issues, charity, democracy movements, contested national pasts, and climate change, performances of bodily vulnerability is increasingly used by citizens to raise awareness,

create sympathy, encourage political action, and to circulate information in global media networks. The book thus argues that bodily vulnerability can serve as a catalyst for affectively charging and disseminating particular political events or issues by means of media. To investigate how, when and why that happens, and to evaluate the long-term social impacts of mediating bodily vulnerability, the book offers a theoretical framework for understanding the role of bodily vulnerability in contemporary digital media culture.

Blik for Lyd

Om lyd i kontekst

Ansa Lønstrup, Anders Bonde, Nina Gram & Charlotte Rørdam Larsen (eds.), Aarhus: Klim, 2014. 197 s. ISBN 978 87 7129 268 8.

'Blik for lyd' handler ikke om at slå blikket ned eller lukke øjnene i. Den handler derimod om at slå ørerne ud og holde blik, ører og tænkning åbne for lyd og dermed for de øvrige sensoriske modaliteter, som til stadighed henvender sig til os gennem medier og artefakter, i byen og i vores hverdag. 'Blik for lyd' introducerer som den første bog på dansk et interna-

tionalt stort og voksende fag- og forskningsfelt, 'Sound Studies', som stadig er i boblende udvikling, og som er markant interdisciplinært. Bogen henvender sig derfor til så forskellige fagområder som medie-, sprog-, it- og kommunikationsfag, kunst- og kulturfag, geografi-, arkitektur- og naturvidenskabelige fag samt handels- og organisationsfag. Det sker gennem otte forskellige bidrag, som med lyttende og analytisk afsæt undersøger forskellige lydfænomener i kontekst: fra lyd i film, musikvideo, reklamer, lydkunst og lydbøger til lyd og urbanitet – lyd og lokalitet.

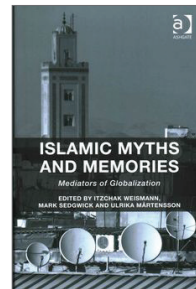
Danskernes brug af digitale medier og nyheder 2014

Rasmus Kleis Nielsen & Kim Christian Schrøder, Roskilde Universitet, 2014. 34 s. ISBN 978 87 996143 18.

I rapporten undersøges danskernes digitale nyhedsvaner. Rapporten fastslår, at selvom danskernes nyhedsbrug bliver mere og mere digitalt, baseres det stadig mest på etablerede medier og hjemmesider. De to forskere har blandt andet undersøgt, hvordan socialt mediebrug hænger sammen med anvendelsen af sociale medier i en nyhedssammenhæng. Undersøgelsen viser, at det kun generelt er under halvdelen af brugerne på en given social medie-plattform, der bruger platformen til at finde, dele og diskutere nyheder. Af dem der rent faktisk bruger de sociale medier til at finde nyheder, tilhører langt de fleste den yngre målgruppe, men det er stadig kun et mindretal, der finder nyhederne på de sociale medier. Rapporten konstaterer desuden, at danskernes interesse for live breaking news er begrænset og at det kun er et fåtal, der deltager aktivt i nyhedsdebatter.

Islamic Myths and Memories **Mediators of Globalization**

Itzchak Weismann, Mark Sedgwick & Ulrika Mårtensson (eds.), Farnham: Ashgate, 2014. 263 s. ISBN 9781472411495.

Islamic myths and collective memory are very much alive in today's localized struggles for identity, and are deployed in the ongoing construction of worldwide cultural networks. This book brings the theoretical perspectives of myth-making and collective memory to the study of Islam and globalization and to the study of the place of the mass media in the contemporary

Islamic resurgence. It explores the annulment of spatial and temporal distance by globalization and by the communications revolution underlying it, and how this has affected the cherished myths and memories of the Muslim community. It shows how contemporary Islamic thinkers and movements respond to the challenges of globalization by preserving, reviving, reshaping, or transforming myths and memories.

Dansk film under nazismen

Lars-Martin Sørensen, København: Lindhardt & Ringhof, 2014. 512 s. ISBN 9788711348109

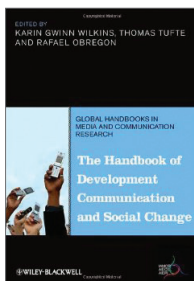

Historisk bog kortlægger den danske filmbranches samarbejde med Nazi-Tyskland under Besættelsen. Hitler og arkitekterne bag Det Tredje Rige var i høj grad klar over filmmediets anvendelighed som propagandamaskine. Danmark havde hidtil været filmisk foregangsland under stumfilmsperioden, og tyskerne sørgede for at udnytte denne ekspertise til

egen fordel. Det er fortællingen om, hvordan folk, også selvom de ikke var nazister, i realiteten gennemførte nazisternes ønsker. Det er ikke nogen sort-hvid fortælling, men en historie om gråzoner, opportuniste, kollaboratører og store penge. Bogen er baseret på ny forskning.

The Handbook of Development Communication and Social Change

Karin Gwinn Wilkins, Thomas Tufte, Rafael Obregon (eds.), Hoboken: Wiley-Blackwell, 2014. 528 s. ISBN 978-1-118-50531-1.

The book offers practical and conceptual guidance to all those engaged in struggles for social justice around the world. It explains in accessible language how to deploy and to understand the tools of media and communication in advancing the goals of social, cultural, and political change. It serves as a reference on a vital topic of primary international concern,

which gets more and more attention in communications and media research programs. The book covers the history of the field as well as integrating and reconceptualising its diverse perspectives and approaches and finally it features insights into the critical role of digital media in development communication and social change.

Annan ny litteratur

Bengtsson, M. (2014). *For borgeren, tilskueren eller den indviede?: En praksisorienteret retorisk kritik af avisens politiske kommentarer*. København: Københavns Universitet, Humanistisk Fakultet. Ph.d.-afhandling.

Berger, J. B., & Sørensen, K. (2014). *Digital kommunikation med den offentlige sektor på fem konkrete fagområder: Undersøgelse om Digital Post, svar og svartider i 8 kommuner*. Ballerup: Formpipe A/S.

Bundsgaard, J., Pettersson, M., & Puck, M. R. (2014). *Digitale kompetencer: it i danske skoler i et internationalt perspektiv*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Chimiri, N. A. (2014). *Investigating media artifacts with children: Conceptualizing a collaborative exploration of the sociomaterial conduct of everyday life*. Roskilde: Roskilde Universitet. Ph.d.-afhandling.

Eichner, S., & Prommer, E. (red.) (2014). *Fernsehen: Europäische Perspektiven*. Konstanz, München: UVK Verlagsgesellschaft mbH.

Jensen, J. F., Smed, S. G., & Østergaard, C. M. (red.) (2014). *MoOZ: Mobile oplevelsesZoner. Mobile medier, mobile brugere, mobile oplevelser*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Jensen, J. L., & Sørensen, A. S. (2014). *Publicized modes of appearance and appropriate participation on Facebook*. Aarhus: Center for Internetforskning, Aarhus

Universitet. (Monograph Series from The Centre for Internet Studies; Nr. 15).

Leer, J. (2014). *Ma(d)skulinitet: Maskulinitetskonstruktioner i europæiske madprogrammer efter The Naked Chef i lyset af "den maskuline krise*. København: Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet. Ph.d.-afhandling.

Mortensen, C. H. (2014). *Radio som immateriel kulturarv i en museologisk kontekst*. Odense: Syddansk Universitet. Ph.d.-afhandling.

Nielsen, J. (2014). *DR's undervisning på tværs af medier: En historisk undersøgelse af mediesamspil*. Aarhus: Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation. Ph.d.-afhandling.

Pedersen, P. O. (2014). *A Pixelated Reality: Documentary between Net-Distribution, Popular Culture and the Avant-Garde*. Aarhus: Aarhus Universitet, Institut for Æstetiske Fag. Ph.d.-afhandling.

Rimestad, L. (2014). *Encouraging and inhibiting idea development at morning meeting in the newsroom*. Odense: Syddansk Universitet. Ph.d.-afhandling.

Østergaard, C. M. (2014). *Mobile Brugeroplevelser: Forståelse, design og implementering af mobile brugeroplevelser i temaparker*. Aalborg: Institut for Kommunikation, Aalborg Universitet. Ph.d.-afhandling.

Artiklar

- Abildgaard, M. S. (2014). A telephone between us: Enabling/disabling talk on P4 i P1's phone-in Tværs. *Northern Lights: Film and Media Studies Yearbook*, 12(1).
- Abildgaard, M. S., & Jensen, E. G. (2014). Constituents of a hit parade: Questioning democracy and listener participation in P4 i P1's Det elektriske barometer. *MedieKultur*, 30(57), 54-74.
- Agger, G. (2014). The Role of History in Bestseller and Blockbuster Culture. *Akademisk kvarter / Academic Quarter*, 7, 297-314.
- Andreasen, T. A. C. (2014). Digital humanities and the elusive "thing". *MedieKultur*, 30(57), 75-93.
- Bertel, T. F., & Ling, R. (2014). "It's just not that exciting anymore": The changing centrality of SMS in the everyday lives of young Danes. *New Media & Society*.
- Bertel, T. F. (2014). 'Why would you want to know?': The reluctant use of location sharing via check-ins on Facebook among Danish youth. *Convergence. The International Journal of Research into New Media Technologies*.
- Brus, A. (2014). Unge, afhængighed og computerspil som soveværelseskultur. *Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 14(2), 80-108.
- Chattopadhyay, B. (2014). The Invisible Sound: A study in the trajectories of sound practice in Indian films by online archival research. *I A S A Journal*, 42 (January).
- Christensen, J. R. (2014). Viral kommunikation og sentimentalitet: Hadde du gitt jakken din til Johannes?. *Dansk Noter*, (3), 18-23.
- Christiansen, S. L. (2014). Of Male Bondage: Violence and Constraint in Only God Forgives. *Akademisk kvarter*, 8, 27-36.
- Drotner, K., & Kobbernagel, C. (2014). Toppling hierarchies?: Media and information literacies, ethnicity, and performative media practices. *Learning, Media & Technology*, 39(4), 409-428.
- Drotner, K., & Erstad, O. (2014). Inclusive Media Literacies: Interlacing Media Studies and Education Studies. *International Journal of Learning and Media*, 4(2), 19-34.
- Ekman, U., & Simanowski, R. (red.) (2014). Politics, Algorithm, Aesthetics, and Literacy in Digital Media Studies. *Dichtung-Digital*, (44).
- Ekström, M., Olsson, T., & Shehata, A. (2014). Spaces for public orientation?: Longitudinal effects of Internet use in adolescence. *Information, Communication and Society*, 17(2), 168-183.
- Elmelund-Præstekær, C., & Svensson, H. M. (2014). Negative and Personalized Campaign Rhetoric: Party Communication in and Media Coverage of Danish Parliamentary Elections 1994-2011. *World Political Science Review*, 11(2), 365-384.
- Eriksen, S. N. (2014). Meanings of Local Food in Danish Print Media: From Marginal to Mainstream. *International Journal of Sociology of Agriculture and Food*, 21(2), 209-226.
- Etter, M. (2014). Broadcasting, Reacting, Engaging: Three Strategies for CSR Communication in Twitter. *Journal of Communication Management*, 18(4), 322-342.
- Finnemann, N. O. (2014). Digital Humanities and networked digital media. *MedieKultur*, 30(57), 94-114.
- Grodal, T. K., & Kramer, M. (2014). Empathy, Film, and the Brain. *R S - S I*, 30(1-2-3), 19-35.
- Gürsimsek, Ö., & Drotner, K. (2014). Lost spoiler practices: Online interaction as social participation. *Participations: Journal of Audience & Reception Studies*, 11(2), 24-44.
- Hansen, M. S. (2014). A Tabloid Mind?: Professional values and organizational pressures as explanations of tabloid journalism. *Media, Culture and Society*, 36(2), 200-218.
- Hansen, L. H. (2014). The Moving Image: Body Language and Media Context. *Kosmorama. Tidsskrift for filmkunst og filmkultur*.
- Hansen, L. H. (2014). The Circular Camera Movement: Style, Narration, and Embodiment. *Projections. The Journal for Movies and Mind*, 8(2), 71-88. [4].
- Haugbølle, S. (2014). Media, activism and the new political: 'Istanbul conversations' on new media and left politics. *Media, Culture and Society*, 36(7), 1045-1056.
- Hervik, P. (2014). Danish Media coverage of 22/7. *Nordic Journal of Migration Research*, 3(4), 197-204.
- Hjarvard, S., & Kammer, A. S. (2014). Online news: Between private enterprise and public subsidy. *Media, Culture and Society*, 1-9.
- Haastrup, H. K. (2014). Storytelling Intertextuality. *Film International*, 12(1), 85-97.
- Iversen, S. M. (2014). Playing with Sims as a space of one's own. *Feminist Media Studies*, 14(5), 727-742.
- Jensen, S. S. (2014). Det digitale imperativ: En epistemologisk bestræbelse. *MedieKultur*, 30(57), 34-53.
- Jensen, E. G. (2014). Arkiver og barrikader: Digitaliseringen af DR's radioarkiver i kulturhistorisk perspektiv. Rydningen af Byggeren (1980) som eksempel. *K&K. Kultur & Klasse*, 42(117), 69-80. [5].
- Jerslev, A. (2014). Talking about Angelina: celebrity gossip on the Internet. *Northern Lights*, 12, 105-122.

- Keller, M., & Halkier, B. (2014). Positioning consumption: A practice theoretical approach to contested consumption and media discourse. *Marketing Theory*, 14(1), 35-51.
- Kraglund, R. A. (2014). Foran Borgen: tv-seriens intervention med virkeligheden. *Dansk Noter*, (3), [3].
- Lehrmann, U. (2014). "Naar Tossernes Livtag er omme": 1. verdenskrig som mediebegivenhed og litteratur. *Dansk Noter*, (4), 8-13.
- Lewis, S. C., & Westlund, O. (2014). Actors, Actants, Audiences, and Activities in Cross-Media News Work. *Digital Journalism*, 19-37.
- Lieberoth, A. (2014). Gaming: Psykologisk syn på digitale spil fra fritid til klasserum. *Psykologisk Set*, (96), 26-33.
- Liu, J. (2014). Mobile Communication and Relational Mobilization in China. *Asiascape: Digital Asia*, 1(1-2), 14-38.
- Madsen, K. H. (2014). Stories on the go: Mobil, digital cultural heritage and participation on 1001 Stories of Denmark. *Conjunctions: Transdisciplinary Journal of Cultural Participation*, 1(1).
- Madsen, K. H. (2014). Med historien i byen: Kulturarv som smartphone apps. *K&K. Kultur & Klasse*, (117), 13-24.
- Markham, A. (2014). From object to flow: Network sensibilities, symbolic interactionism, and social media. *Studies in Symbolic Interaction*, 43, 7-41.
- Mondahl, M., & Razmerita, L. (2014). Social Media, Collaboration and Social Learning: A Case-study of Foreign Language Learning. *Electronic Journal of E-Learning*, 12(4), 339-352.
- Mortensen, M., & Jerslev, A. (2014). Taking the Extra out of the Extraordinary: Paparazzi photography as an online celebrity news genre. *International Journal of Cultural Studies*, 17(6), 619-636.
- Mortensen, M. (2014). Who is Surveilling Whom?: Negotiations of surveillance and sousveillance in relation to WikiLeaks' release of the gun camera tape Collateral Murder. *Photographies*, 7(1), 23-37.
- Mortensen, C. H., & Vestergaard, V. (2014). Embodied Tuning: Interfacing Danish Radio Heritage. *Journal of Interactive Humanities*, 1(1), [3].
- Myrczik, E. P. (2014). Satisfying personal needs at the museum: The role of digital technologies. *MedieKultur*, 30(57), 176-196.
- Neumayer, C., & Stald, G. B. (2014). The mobile phone in street protest: Texting, tweeting, tracking, and tracing. *Mobile Media & Communication*, 2(2), 117-133.
- Nielsen, R. K. (2014). 'Frozen' media subsidies during a time of media change: A comparative analysis of media policy drift in six Western democracies. *Global Media and Communication*, 10(2), 121-138.
- Nørgård, R. T., & Toft-Nielsen, C. (2014). Gandalf on the Death Star: levels of digital seriality between blockbusters, bits and bricks. *Eludamos. Journal for computer game culture*, 8(1), 171-198.
- Ohme, J. (2014). The acceptance of mobile government from a citizens' perspective: Identifying perceived risks and perceived benefits. *Mobile Media & Communication*, 3(2), 298-317.
- Pedersen, S. T., Razmerita, L., & Colleoni, E. (2014). Electronic Word-of-Mouth Communication and Consumer Behaviour: An Exploratory Study of Danish Social Media Communication Influence. *LSP Journal*, 5(1), 112-131.
- Petersen, L. N. (2014). Sherlock fan talks: Mediatized talk in the Sherlock fandom. *Northern Lights: Film and Media Studies Yearbook*, 12, 87-104.
- Raskin, R. (2014). On short film storytelling. *Journal of Scandinavian Cinema*, 4(1), 29-34.
- Rasmussen, A. B. (2014). Educational Exchange as a Cold War Weapon: American Influence on Danish Journalists after World War II. *American Studies in Scandinavia*, 44(2).
- Razmerita, L., Kirchner, K., & Nabeth, T. (2014). Social Media in Organizations: Leveraging Personal and Collective Knowledge Processes. *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce*, 24(1), 74-93.
- Refslund Christensen, D., & Sandvik, K. (2014). Death ends a life not a relationship: timework and ritualizations at Mindet.dk. *New Review of Hypermedia and Multimedia*, 21(1).
- Sandvik, K., & Laursen, D. (2014). Talking with TV shows: Simultaneous conversations between users and producers in the second screen production of Voice. *Northern Lights*, 12.
- Schröder, K. C. (2014). News media old and new: Fluctuating audiences, news repertoires, and locations of consumption. *Journalism Studies*, 16(1), 60-78.
- Skovholt, K., Grønning, A., & Kankaanranta, A. (2014). The Communicative Functions of Emoticons in Workplace E-Mails :-). *Journal of Computer-Mediated Communication*, 19(4), 780-797.
- Stæhr, A. (2014). The appropriation of transcultural flows among Copenhagen youth: The case of Illuminati. *Discourse, Context & Media*, 4-5.
- Stæhr, A. (2014). Normativitet som social ressource på Facebook. *NyS*, 46.
- Svendsen, E. (2014). "Fjende af manden": Om Strindbergs Inferno og Triers Antichrist. *Kritik*, (221), 163-174.

- Thomsen, B. M. S. (2014). Participatory Citizenship in a War Zone: On Activist Strategies in a Documentary Film and on the Internet. *Conjunctions: Transdisciplinary Journal of Cultural Participation*, 1(1).
- Toft, T. S. (2014). Screen Practice in Curating: The Medium Paradox. *Screen City Journal*, 4.
- Tybjerg, C. (2014). Figures in Landscapes: Cognitive Theater Theory and Expressive Bodies in 1920s Scandinavian Film. *Kosmorama. Tidsskrift for filmkunst og filmkultur*, (258).
- Valtysson, B. (2014). Conditioned participation: Technology, context and user-manoevrability. *International Journal of Media and Cultural Politics*, 10(3).
- van Dalen, A., & Van Aelst, P. (2014). The Media as Political Agenda-setter in Comparative Perspective: Journalists Perceptions of Media Power in Eight West-European countries. *West European Politics*, 37(1), 42-64.
- Wien, C. (2014). Commentators on daily news or communicators of scholarly achievements?: The role of researchers in Danish news media. *Journalism : theory, practice & criticism*, 15(4), 427-445.
- Albrechtslund, A., & Albrechtslund, A-M. B. (2014). The Touristic Practice of Performing Identity Online. I I. V. D. Ploeg, & J. Pridmore (red.), *Digitizing Identities*. Routledge.
- Blach-Ørsten, M. (2014). Medialisering af diplomatiet. I M. Marcussen, & K. Ronit (red.), *Dansk diplomati: klassiske træk og nye tendenser*. (s. 111-128). Kapitel 6. København: Hans Reitzel. (Samfund i Forandring).
- Bondebjerg, I. (2014). A Social Poetics of Documentary: Grierson and the Scandinavian Documentary Tradition. I D. Williams, & Z. Druick (red.), *The Grierson Effect: Tracing Documentary's International Movement*. (s. 79-93). London: Palgrave Macmillan.
- Brügger, N. (2014). Web som lokalhistorisk kilde: hvad er udfordringerne?. I C. R. Jansen, & K. H. Andersen (red.), *Lokalhistorie: Fortid, nutid og fremtid*. (s. 279-295). Højbjerg: Forlaget Skippershoved.
- Grodal, T. K., & Kramer, M. (2014). Film, Neuroaesthetics, and Empathy. I J. Lauring (red.), *An introduction to neuroaesthetics: The neuroscientific Approach to Aesthetic Experience, Artistic Creativity, and Arts Appreciation*. (s. 271-291). Kapitel 9. København: Museum Tusculanums Forlag.
- Hansen, M. S., & van Dalen, A. (2014). Foreign Correspondents in Denmark: All Quiet on the Northern News Front?. I G. Terzis (red.), *Mapping Foreign Correspondents in Europe*. (1 udg., s. 66-78). London: Routledge.
- Holt, F. (2014). Music in New Media. I T. Shephard, & A. Leonard (red.), *The Routledge Companion to Music and Visual Culture*. (s. 301-311). Routledge.
- Hopmann, D. N. (2014). Politicians, Parties and Political Candidates in the News Media. I C. Reinemann (red.), *Political Communication*. (Vol. 18, s. 389-408). Berlin: Mouton de Gruyter.
- Jerslev, A. (2014). David Lynch between analogue and digital: Lost Highway, The Straight Story and the Interview Project. I A. Jerslev, & L. Nagib (red.), *Impure Cinema: Intermedial and Intercultural Approaches to Film*. (1 udg., Vol. 1, s. 282-300). Kapitel 16. London: I.B. Tauris.
- Knudsen, G. H., & Kjeldgaard, D. (2014). Online Reception Analysis: Big Data in Qualitative Marketing Research. I *Consumer Culture Theory: Research in Consumer Behavior*. (Vol. 16, s. 219-244). Emerald Group Publishing Limited.
- Necef, M. Ü. (2014). "Er det fordi jeg ikke er perker?": Post-anti-racismen i dansk film. I *Byen og blikkets lyst: Festskrift til Henning Bech*. (1 udg., Vol. 5, s. 281-291). Københavns Universitet.
- Nielsen, R. K., Karpf, D., & Kreiss, D. (2014). A new era of fieldwork in political communication research?. I L. Lievrouw (red.), *Challenging Communication Research*. (s. 43-57). Peter Lang. (ICA Annual Conference Theme Book Series, Vol. 1).
- Redvall, E. N. (2014). Working the Writers' Room: The context, the creative space and the collaborations of Danish television series Borgen. I C. Batty (red.), *Screenwriters and Screenwriting: Putting Practice into Context*. Palgrave Macmillan.
- Scupola, A., & Nicolajsen, H. W. (2014). User Involvement, Open Service Innovations and Social Media: Lessons from a Case Study. I I. Lee (red.), *Integrating Social Media into Business Practice, Applications, Management, and Models*. Kapitel 1. IGI Global. (Advances in E-Business Research Book Series).
- Tosca, S. P., & Klasttrup, L. (2014). A Game of Thrones: Transmedial Worlds, Fandom, and Social Gaming. I M-L. Ryan, & J-N. Thon (red.), *Storyworlds Across Media: Toward a Media-Conscious Narratology*. University of Nebraska Press.
- Tosca, S. P., & Olivier, C. (2014). Role-Playing Games. I M-L. Ryan, L. Emerson, & B. J. Robertson (red.), *The Johns Hopkins Guide to Digital Media*. Johns Hopkins University Press.
- Trenz, H-J. (2014). Mediated representative politics: the Euro-crisis and the politicization of the EU. I *Political Representation in the European Union: Still Democratic in Times of Crisis?* London: Routledge.
- van Dalen, A. (2014). The Changing EU Presidency and the Media Agenda at Home: Coverage of the Danish 2002 and 2012 Presidency Compared. I A. Stępińska (red.), *Media and communication in Europe*. (s. 131-144). Logos Verlag Berlin.

Westlund, O. (2014). The production and consumption of news in an age of mobile media. I G. Goggin, & L. Hjort (red.), *The mobile media companion*. (s. 135-145). Kapitel 12. New York: Routledge.

Westlund, O., & Färdigh, M. A. (2014). Digital doing displacement. I Z. Vukanovic, S. Wildman, & J-B. Lesourd (red.), *Media Consumption and Distribution in Hypercompetitive Markets*. Lisbon: Media XXI Formalpress.

Finland

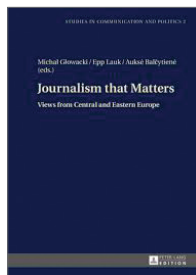
Forskningsförmedlare: Päivi Lukin

Journalism that matters

Views from Central and Eastern Europe

Michał Glowacki, Epp Lauk, Auksė Balčytienė (eds.)

Frankfurt am Main: Peter Lang, 2014. 214 p. ISBN 978-3-631-65421-7.

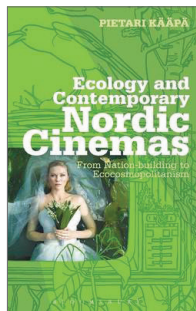
This book opens a new and multi-dimensional field for the exploration of change and transformations within CEE journalism and media developments. Media around the world is challenged by social change, the rise of digital ecosystems, changing audience preferences and the like. Even more, CEE journalism addresses these challenges in the face of (still)

ongoing (economic, technological and social) changes, which makes this book especially relevant in comparative context allowing new questions to be formulated: What is so Central and East European in contemporary changes in European media and politics? Which of the factors are most actively contributing to democratization and media freedom consolidation in the CEE region? What have certain CEE countries progressed to their anticipated visions of democratization and public empowerment, whereas other states cannot be assessed to same degree?

Ecology and contemporary Nordic cinemas

From nation-building to ecocosmopolitanism

Pietari Kääpä, New York: Bloomsbury Academic, 2014. 266 p. ISBN 9781441192790.

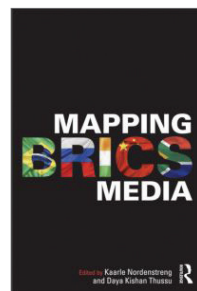
This book challenges the traditional socio-political rhetoric of national cinema by providing an ecocritical examination of Nordic cinema. The author uses a range of analytical approaches to interrogate how the national paradigm can be rethought through ecosystemic concerns, by exploring a range of Nordic films as national and transnational, regional and local texts, all with significant global

implications. By synergizing transnational theories with ecological approaches, the study considers the planetary implications of nation-based cultural production.

Mapping BRICS Media

Kaarle Nordenstreng, Daya Kishan Thussu (eds.)

London: Routledge, 2015. 268 p. ISBN 978-1-138-02624-7

This book is a comprehensive and comparative study of the emerging media landscape in the world's most dynamic markets. This pioneering collection focuses on one of the key topics in contemporary international relations – the emergence of BRICS (Brazil, Russia, India, China and South Africa). The volume brings together distinguished scholars from the

BRICS nations to assess the effects of the exponential growth in media in some of the world's fastest growing major economies and examine how the emergence will impact on global media and communication. Transnational in scope, the book focuses on significant and yet hitherto largely ignored developments in the globalization of media. By interrogating the relationship between the inter-BRICS media and media practices and perceptions, this volume provides an accessible and critical guide to the complex debates about the impact of the 'rise of the rest' on the media globe.

Media lapsiperheessä

[Media in families with children]

Anja Riitta Lahikainen, Tiina Mätkiä, Katja Repo

(eds.) Tampere: Vastapaino, 2015. 322 p. ISBN 978-951-768-448-4.

Television, smart devices, computers and games are dominating the everyday life of families with children nowadays. Media affects family members' mutual social interaction, time management and even the socialization of the children. This book deals with the intersection of the media and the family multidisciplinary. The anthology focuses on children and youth. The

media use of children's and youth's is given a general statistical overview which clarifies how the ways of television watching and computer use have changed from the 1970 s to the 2010s. The authors of the book analyse single interactional situations in families with children

in detail. They consider families' dinner times and the nuances which television, video games, smart devices bring to the situation. The new challenges of parenting are exposed by researching the talk between the children and the parents near the media devices. The diverse observation of the family interaction is possible due to genuine video material and family interviews which are recorded among 26 families with children.

Vallan merkilliset tiedottajat

Professionalisaatio ministeriöiden viestinnässä

[Professionalisation among governmental communications]

Salli Hakala, Helsinki: Helsingin yliopisto, Viestinnän oppiaine, 2015. 304 p. ISBN 978-952-10-9139-1. Doctoral dissertation.

The purpose of this study is to investigate the complex interplay among governmental communications, the media and society in Finland from the perspective of professionalisation. Finnish society is examined from the viewpoint of the ongoing changes in the occupational roles of governmental information and communications specialists (i.e., professionalisation)

from the post-World War II period to the 2010s, interpreting this professionalism as a societal phenomenon. In particular, the researcher seeks to answer the following question: In what kind of societal conditions do the practitioners of different occupations seek to change their occupations to professions and themselves from workers to professionals? This study draws on the sociology of professions. It examines how society is organised in governmental communications, and it regards the qualities of a professional respected occupation to be (i) an abstract and specified foundation of knowledge, (ii) a relatively large occupational control of work, (iii) authorised position and (iv) aims to advance public interest instead of commercial or personal gain. The data used in this study consist of governmental communications norms and guidelines, as well as interviews with the heads of communications in ministries, which have been analyzed using Chaïm Perelman's empirical approach to argumentation.

Rakennettu areenatähteys

Rock-konsertti globalisoituvana mediaspektaakkelinä 1965-2013

[Constructed arena stardom: rock concert as a globalizing media spectacle, 1965–2013]

Kimi Kärki, Turku: Turun yliopisto, 2014. 130 p. ISBN 978-951-29-5907-5. Doctoral dissertation.

This article-based dissertation observes the change in the audiovisual popular music performance from 1960s to the date. It focuses on the arena tours of Pink Floyd, The Rolling Stones, U2, and Peter Gabriel, and the related stage design work by Mark Fisher and Robert LePage. The main question is, how the gargantuan media spectacles began, how they became

professional and reached global appeal during 1965–2013. The emphasis is on how the changing staging constructed new kind of arena stardom and audiovisual culture. The study close reads the key events of some case study concerts, combined with the analysis and historical contextualisation of the related popular media sources. By observing the cultural history of the arena rock, the dissertation analyses the commercial, technological and political changes that made the global spread of stardom possible.

Understanding the framing of issues in multi-actor arenas

Power relations in the human rights debate

Niina Meriläinen, Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2014. 191 p. ISBN 978-951-39-5956-2. Doctoral dissertation.

This dissertation focuses on strategic use of framing in the multi-actor debate on human rights to create issue salience. The research results add to the understanding of the strategic choices made by actors in agenda setting and framing related to power relations in issue arenas. The results come together in a conceptual model of the framing processes involved. Human rights issues are seen as important and universal. However, this is not the reality in the issue arenas influenced by selectiveness and power relations. What this research tells us is that, by using strategic framing in the communication, central actors can selectively push human rights issues and frames to the debate and create different causal relations between issues and actors.

Sotilaspolitiikka Kremlin Olympoksella
Venäjän sotilasreformin diskursiivinen rakentuminen venäläisessä sanomalehdistössä 2008–2012

[Military policy on the Kremlin Olympus: the discursive construction of Russian military reform in Russian newspapers 2008–2012]

Olli-Matti Mikkola, Turku: Turun yliopisto, 2014. 265 p. ISBN 978-951-29-5925-9. Doctoral dissertation.

This study deals with the discussion on Russian military reform in Russian newspapers. The goal is to find out what kinds of discourses are used to justify military reform and how these discourses work as a tool of power. The study is multidisciplinary. Linguistically, it discusses the role of language and discourse in Russian decision making. From a social science perspective, the study focuses on the Russian media and decision making system, and from the point of view of military science, the development of the armed forces and military policy are dealt with. The primary source material consists of 220 articles which were collected from nine Russian newspapers published during the years 2008 to 2012.

New feminisms, gender equality and neoliberalism in Swedish girl films, 1995–2006

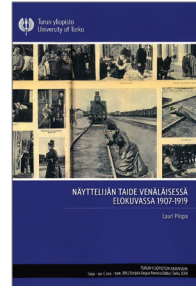
Heta Mulari, Turku: Turun yliopisto, 2015. 273 p. Doctoral dissertation.

This doctoral thesis examines cinematic images of girlhood in Swedish girl films in 1995–2006. These years form a specific era in Swedish and transnational media culture when debates over new girls, new feminisms and girls' popular culture intensified considerably. The study introduces a new concept on the field of youth and teen film studies and girlhood studies – Swedish Girl Film. The dissertation understands Swedish girl films as a mediated and political phenomenon and places the films into their broader societal, historical and political contexts. In addition to the nineteen girl films, the sources of the study include review journalism, girls' magazines, feminist guidebooks and other contemporary literature and media-pedagogical materials. Theoretically the study is informed by feminist genealogy, feminist girlhood studies and cultural historical film studies. The study explores the place of 'the girl' in the feminist movement and theory of the past decades and asks what kinds of stories about the girl were told as part of the feminist project and historiography. The thesis explores Swedish girl films through three intertwining concepts that have been influential in feminist girlhood studies over the past decades: new feminisms, gender equality and neoliberalism.

Näyttelijän taide venäläisessä elokuvassa 1907–1919

[The Art of acting in Russian cinema, 1907–1919]

Lauri Piispa, Turku: Turun yliopisto, 2014. 226 p. ISBN 978-951-29-5888-7. Doctoral dissertation.

The subject of this dissertation is how acting and the discourse on acting developed in pre-revolutionary Russian cinema during the years of private film production, 1907–1919. It is a study in cultural history, and the approach is that of esthetic film history. The thesis joins in what is known as revisionist film history to re-evaluate the history of early fiction cinema. The study

focuses on esthetic thinking as well as the processes and practices of actual film production in prerevolutionary Russia. Primary sources include published discourse on film acting, film makers' memoirs, and films. The thesis is organized in three loosely chronological chapters. Chapter 2 focuses on the early years of Russian fiction film at the turn of the 1910s. Chapter 3 analyses the notion of psychological cinema which evolved after the rise of the feature film in the early 1910s. Chapter 4 proceeds through the rise of the pictorial and director-centered cinema during of World War I to the idea of the actor as a 'model' in early Soviet cinema.

Developing disaster preparedness education via broadcast media and community involvement

Eila Romo-Murphy, Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2014. 170 p. ISBN 978-951-39-5948-7. Doctoral dissertation

This dissertation explores disaster preparedness education of communities in Indonesian earthquake-prone areas and identifies critical factors for developing media campaigns and educational programmes for disaster preparedness. Stakeholder enabling is applied in examining the management of disaster preparedness communication and education, which takes place between the community, the broadcast media, and civic organisations. The social network contagion approach is applied for defining risk, and for reacting to risk in the community. A social constructionist perspective is brought into play to scrutinize risk perception in a cultural context. The information horizon framework is applied to investigate the information seeking practices of community members involved in disaster preparedness.

Viestinnän osaajasta strategiseksi vuorovaikuttajaksi

Viestinnän johtajuus 2010-luvulta eteenpäin

[From professional communicator to strategic networker: communication directors expertise from the 2010s onwards]

Hanna Salminen, Helsinki: Helsingin yliopisto, Viestinnän oppiaine, 2014. 276 p. ISBN 978-952-10-9137-7. Doctoral dissertation.

Environments where organizations operate and communicate are in a state of continuous flux due to technological development and global economy. The goal of the research was to find out how to evaluate communication directors expertise from the 2010s onwards and to understand the process how that expertise is developed. The author has built the research on two premises on how organizations operate in more or less mediated fields of the public sphere and on the new dialogue model of workplace communication, in which everyone has communication responsibilities. The core of the research is based on theory as she compares educational, sociological as well as leadership and management theories to PR and corporate communications theories and points of view. Applying these theories she created a hypothesis of a postmodern model of the ideal expertise of a communications director in the business sector. She tested the model by determining the expectations of five different stakeholder groups: the communications directors and managers themselves, the managing directors and executives, the human relations and marketing directors and managers and journalists.

Tiedejournalismi inhimillisen epävarmuuden palveluksessa

Tutkimus suomalaisen joukkoviestinnän tiedepuheesta, terveyskäsitteistä ja ihmiskuvasta

[Quest for the exact truth – so much for life?: Finnish science journalism as a servant for human insecurity]

Vienna Setälä-Pynnönen, Helsinki: Helsingin yliopisto, 2015. 158 p. ISBN 978-952-10-9149-0. Doctoral dissertation.

Media discourse linked to images of bioscience that claim to aim at the promotion of health is wellknown by the Finnish middle class. Science and technology have been rather unanimous projects in Finland and received only little critical public attention compared to many other European countries. In attitude surveys people in Finland

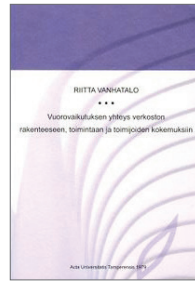
have shown firm and even increasing faith in science and its ability to resolve problems of health and well-being. Among developed countries Finland ranks high in OECD terms of somatic health. However, Finland is left behind by many liberal democracies when we look

at statistics on mental health and socio-economic equality. This thesis looks into Finnish science journalism on health and good life and analyses how it addresses the reader, as well as the hierarchy of knowledge and actors that are inherent in it. What values and image of humanity are attached in the popular scientific discourse on healthy citizenship and good life? The thesis is based on four case studies that represent the continuum of science communication in the Finnish media landscape.

Vuorovaikutuksen yhteys verkoston rakenteeseen, toimintaan ja toimijoiden kokemuksiin

[The connection between network interaction and network structure, action and experience of network actors]

Riitta Vanhatalo, Tampere: Tampereen yliopisto, 2014. 188 p. ISBN 978-951-44-9588-5. Doctoral dissertation.

The concept of network here means regular social relations and bonds between interdependent actors who usually share a common interest. Because networks are totally dependent on communication and interaction, it is very important to discuss them from the perspective of communication. According to structuration theory, groups and it is assumed that

networks as well build up their structures in the interaction between social relations. Role is a network structure factor that may describe equality between network members. In the network context the author defines a role as a duty or a position which, according to structuration theory becomes visible, in network interaction. Discussing equality from this point of view is interesting because individuals cannot just decide to adopt a certain role; roles are established collectively in a social interaction process. The study applies structuration theory in a network context. The study focuses on interaction within networks, both the use of communication technology and face-to-face communication and especially on the roles which emerge in communication processes. It takes a special look at the decision-making process and the way it implements equality between network members. The research also pays attention to roles in general network co-operation.

Supportive communication in Finnish men's friendships

Ira Virtanen, Tampere: Tampere University Press, 2015. 122 p. ISBN 978-951-44-9701-8. Doctoral dissertation.

This dissertation represents the field of interpersonal communication and focuses on support in Finnish men's friendships. The purpose of the interpretive research is to depict and understand the phenomenon of social support

and supportive communication through men's experiences. The research aims to distinguish men's supportive functions, goals and support approaches with friends, and the meaning of three contexts—relationship, gender, and culture—in supportive conversations. By doing so the dissertation addresses the leading theory on supportive communication, the theory of person-centeredness. This dissertation comprises of four peer-reviewed original publications and an overviewing thesis. The studies approached the subject matter in following ways: Social support definitions and men's experiences of support were reduced to propose the essence of social support (Study I). The subsequent studies built on the essence by scrutinizing how men depict its manifestation—supportive communication—in friendships. The research described the support goals and support approaches that men perceive beneficial and unbeneficial in general (Study II) and in problem-specific situations (Study III). The final sub-study further distinguished the meaningful settings and modes of being for Finnish men to talk about troubles with others (Study IV).

Framing the user experience in mobile newsmaking with smartphones

Heli Väättäjä, Tampere, 2014. 119 p. ISBN 978-952-15-3245-0. Doctoral dissertation.

Mobile handheld devices are changing the practices of newsmaking, the roles of journalists and readers in it, and the published news in profound ways. The activity of mobile newsmaking aims at a tangible outcome, the news, which are consumed by an audience. Relatively little research exists in HCI (Human-Computer Interaction) that explores what is user experience of mobile systems in goal-oriented creative activity in organizational settings and especially in the natural contexts of use. This thesis addresses this gap by focusing on user experience, which arises when smartphones are used in mobile newsmaking to create and publish online and print news in the newspaper industry. This thesis has two main goals. First, it aims to gain a holistic understanding of user experience in mobile newsmaking with smartphones from the viewpoint of mobile reporters as users. Second, it explores how mobile and location-based assignments assigned by the newsroom can support cooperative newsmaking. This thesis contains nine scientific publications based on twelve case studies. The research approach of the studies is primarily qualitative.

Annan ny litteratur

Ahva, L. & Pantti, M. (2015). Amatöörikuvien läheisyys kriisiuutisissa toimittajien ja yleisön tulkitsemina. [The proximity of amateur news images: an exploration of audience and journalist perceptions.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 38(1), 23-39.

Ala-Kortesmaa, S., & Isotalus, P. (2015). Professional listening competence promoting well-being at work in the legal context. *International Journal of Listening*, 29(1), 30-49.

Ampuja, M., Koivisto, J., & Väli-veronen, E. (2014). Strong and weak forms of mediatization theory: a critical review. *Nordicom Review*, 35 (Special issue), 111-123.

Bagh, P. von (2014). Muisteja. Helsinki: Like. 426 p. ISBN 978-952-01-1093-2.

Eerikäinen, H. *Cybersex and prosthetic god: "sex", desire and the posthuman body in cyber discourse: Volume 1, The seduction of the "cyber" and Volume 2, The promise of the cyborg*. Rovaniemi: University of Lapland, 2014. ISBN 978-952-484-528-1. Doctoral dissertation.

Haataja, M., Hyvärinen, J. & Laajalahti, A. (2014). Citizen's communication habits and use of ICTs during crises and emergencies. *Human Technology: An Interdisciplinary Journal on Humans in ICT Environments*, 10(2), 138-152.

Harjunemi, T., Herkman, J. & Ojala M. (2015). Eurokriisin politisoituminen suomalaisissa sanomalehdissä. [The politicization of the eurozone crisis in Finnish newspapers.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 38(1), 1-22.

Heikkilä, H. & Ahva, L. (2015). Relevance of journalism: studying news audiences in a digital age. *Journalism Practice*, 9(1), 50-64.

Heikkilä, H., Glowacki, M., Kus, M., & Pies, J. (2014). Innovations in media accountability and transparency. I S. Fengler, T. Eberwein, G. Mazzoleni, C. Porlezza, & S. Russ-Mohl (red.), *Journalists and media accountability: an international study of news people in the digital age*. (p. 51-64). New York: Peter Lang. (Mass communication and journalism, Vol. 12).

Herkman, J., & Vainikka, E. (2014). 'New reading' or communication?: Finnish students as readers in the age of social media. I M. Lauristin, & P. Vihalemm (eds.), *Reading in changing society*. (p. 97-117). Tartu: Tartu University Press. (Studies in reading and book culture; Nr. 2).

Herkman, J. (2014). Perussuomalaiset ja eurokriisi mediassa. [The Finns Party and euro crisis in media.] *Politiikka*, 56(4), 287-299.

Hongisto, I., Hynnä, K., & Suvanto, A. (2014). Euroopan partaalla: Baltian paikat dokumenttielokuvafestivaaleilla. [On the edge of Europe: the Baltic countries at documentary film festivals.] *Lähikuva*, 27(3-4), 39-53.

Hujanen, J. (2014). Toimittajien rajankäyntejä ammattilaisista ja amatööriestä journalismin tuotannossa. [Journalists' perceptions of the role and practices of audience in newspaper production.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 37(3), 38-55.

Hujanen, T., & Kangaspunta, S. (2014). The intermediality of cross-media audiences: the case of digital television. I F. Zeller, C. Ponte, & B. O'Neill (red.), *Revitalising audience research: innovations in European audience research*. (s. 215-235). New York: Routledge. (Routledge Studies in European Communication Research and Education).

Isotalus, P. & Almonkari, M. (2014). Political scandal tests trust in politicians: the case of the Finnish minister who resigned because of his text messages. *Nordicom Review*, 35(2), 3-16.

Jaakkola, M. (2014). Dismantling the crisis of journalism: outline of an analytical approach. *Teaching Journalism & Mass Communication*, 4(2), 1-14.

Juntunen, L. & Koskeniemi, A. *Suomalainen televisio-tarjonta 2013* [Finnish Television Programming 2013]. Helsinki: Liikenne- ja viestintäministeriö, 2014. 96 s., ISBN (elektronisk) 978-952-243-406-7.

Kallionpää, O. (2014). Mitä on uusi kirjoittaminen?: uusien mediakirjoitustaitojen merkitys. [The meaning of new media writing skills.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 37(4), 60-78.

Kantola, A., & Lounasmeri, L. (2014). Viestinnän ammatillaiset promootioyhteiskunnassa: aktivisteja ja ajatusjohtajia. [Communication professionals in promotional society: activists and thought leaders.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 37(3), 3-21.

Kantola, A. (2014). Mediatization of power: corporate CEOs in flexible Capitalism. *Nordicom Review*, 35(2), 29-41.

Kumpu, V. (2014). Kaikki yhdessä yhteisen ilmaston puolesta?: Yksimielisyys ja erimielisyys Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien ilmastokokousuutisoinnissa. [Our common future? Consensus and disagreement in the newspaper coverage of UN climate summits.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 37(4), 40-59.

Kunelius, R. (2014). Lessons of the Lament: footnotes on the mediatization discourse. I L. Kramp, N. Carpentier, A. Hepp, I. Tomanić Trivundža, H. Nieminen, R. Kunelius, T. Olsson, E. Sundin, ... R. Kilborn (red.), *Media Practice and Everyday Agency in Europe*. (s. 101-113). Bremen: edition lumière. (The researching and teaching communication series, Vol. 9).

Kyyrö, J. (2014). Mannerheim toisin silmin: toiseus, ritualisaatio, symbolit ja yhteisö Suomen marsalkka-mediakiistassa. [Mannerheim in their eyes: otherness, ritualization, symbols and community in The Marshal of Finland media controversy.] *Lähikuva*, 27(3-4), 8-21.

Köuts, R., & Löhmus, M. (2014). Representations of social actors in Finnish, Estonian, and Russian dailies, 1905-2005. *International Communication Gazette*, 76(8), 661-681.

Lauk, E., Harro-Loit, H., & Väliaverronen, J. (2014). Media accountability through the eyes of journalists: feedback, responsiveness, interaction. I S. Fengler, T. Eberwein, G. Mazzoleni, C. Porlezza, & S. Russ-Mohl (red.), *Journalists and media accountability: an international study of news people in the digital age*. (s. 83-97). New York: Peter Lang. (Mass communication and journalism, Vol. 12).

Lehtonen, M. *Maa-ilma: materialistisen kulttuuriteorian lähtökohtia* [The premises of the materialistic cultural theory.] Tampere: Vastapaino, 2014. 432 s. ISBN 978-951-768-437-8

Mertala, P. (2015). Kolmas tila suhteisuuden näyttämönä – mediaviitteet ja läheisten nimet yhteisöllisyyden osoittajina esiopetusikäisten lasten luovassa kirjoittamisessa. [Third space and relations – media references and the names of friends and family as indicators of communality in preschoolers' creative writing.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 38(1), 23-39.

Myllys, N. (2014). "Oletteko valmiit uuteen Baltimoreen?": tilalliset identiteetit televisiosarjassa The Wire. ["Are you ready for a new Baltimore?": spatial identities in the television series The Wire.] *Lähikuva*, 27(3-4), 73-91.

Mäenpää, J. (2014). Rethinking photojournalism: the changing work practices and professionalism of photo-journalists in the digital age. *Nordicom Review*, 35(2), 91-104.

Nieminen, H., & Markkanen, A-L. (2014). A crooked balance of interests? comparing users' rights in printed and electronic books. I L. Kramp, N. Carpentier, A. Hepp, I. Tomanić Trivundža, H. Nieminen, R. Kunelius, T. Olsson, E. Sundin, R. Kilborn (red.), *Media Practice and Everyday Agency in Europe*. (s. 286-296). Bremen: edition lumière. (The researching and teaching communication series, Vol. 9).

Niskala, N. & Hurme, P. (2014). The other stance: Conflicting professional self-images and perceptions of the other profession among Finnish PR professionals and journalists. *Nordicom Review*, 35(2), 105-121.

Noppari, E., Heinonen, A. & Vainikka, E. (2014). Critical but co-operative – Netizens evaluating journalists in social media. *OBS – Observatorio*, 8(4), 1-16.

Nordenstreng, K. (2014). The significance of Nordicom and the NordMedia Conference to Nordic media

and communication research: festive tribute. *Nordicom Review*, 35 (Special issue), 19-20.

Oisalo, N. (2014). Kynnyksellä: välitila, ruumiillisuus ja kohtaaminen dokumenttielokuvassa. [On the threshold liminal space, embodiment and encounter in the Finnish documentary films *Ghosts* and *Neighbours*.] *Lähikuva*, 27(3-4), 54-72.

Ots, M., Tarkiainen, A., Ellonen, H-K. & Stocchi, L. (2014). Creating loyalty towards magazine websites: insights from the Double Jeopardy Phenomenon. *International Journal of E-Business Research*, 10(1), 1-14.

Paasonen, S. (2014). Juhannustanssien nopea roihu ja Facebook-keskustelun tunneintensiteetit. [The quick heat of a midsummer's dance and the affective intensities of Facebook debate.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 37(4), 22-39.

Pöyhtäri, R. (2014). Limits of hate speech and freedom of speech on moderated news websites in Finland, Sweden, the Netherlands and the UK. *Annales-anali za istrske in mediteranske studije-series historia et sociologia = Annales. Annals for Istrian and Mediterranean Studies. Series Historia et Sociologia*, 24(3), 513-524.

Rautajoki, H. (2014). Kasvokkain julkison kanssa: vastaanottajan multimodaalinen muotoilu televisiokeskustelun aloituksissa. [Facing the public: multimodal recipient design in opening television discussions.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 37(3), 56-74.

Reunanen, E. & Koljonen, K. *Toimittajan sanansijat* [Journalists have their say]. Tampere: Tampere University Press, 2014. 206 s. ISBN 978-951-44-9680-6.

Saarenmaa, L. (2015). Between Sovietism and Americanization: ideals of femininity during and after the Cold War in Finland. *Feminist media studies*, 15(1), 133-153.

Saariketo, M. (2014). Facebook as a space for agency: negotiations by users and non-users. *Body, Space and Technology Journal*, 12(1), [8].

Saloluoma, L. (2014). Mustan paratiisin valkoiset vierat: paikat ja valta elokuvassa *Africa Paradis*. [White guests of the black paradise : places and power in the film *Africa Paradis*.] *Lähikuva*, 27(3-4), 22-38.

Seek, H. & Rantanen, T. (2015). Media events, spectacles and risky globalization: a critical review and possible avenues for future research. *Media, Culture and Society*, 37(2), 163-179.

Seuri, O. (2014). Historian jokapäiväinen virta sanomalehdessä. [Stream of everyday history in a newspaper.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 37(3), 22-37.

Skovholt, K., Grønning, A., & Kankaanranta, A. (2014). The Communicative Functions of Emoticons in Workplace E-Mails :-). *Journal of Computer-Mediated Communication*, 19(4), 780-797.

Steensen, S. & Ahva, L. (2015). Theories of journalism in the digital age: an exploration and introduction. *Digital Journalism*, 3(1), 1-18.

Vesa, J., & Kananen, J. (2014). Kolmikantaisten valmisteluryhmien julkisuussäännöt: tapaustutkimus Sosiaaliturvan uudistamiskomiteasta. [Publicity rules of tripartite policy preparation groups: A case study of the Committee for reforming social protection.] *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*, 37(4), 3-21.

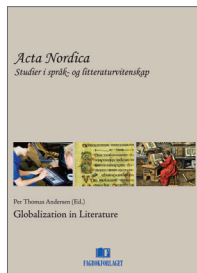
Viljakainen, A., & Toivonen, M. (2014). The futures of magazine publishing: servitization and co-creation of customer value. *Futures*, 64 (December 2014), 19-28.

Norge

Forskningsförmidlare: Ragnhild Mølster

Globalization in Literature

Per Thomas Andersen (red) Fagbokforlaget, 2014, 245 s. ISBN 978-82-321-0003-3.

This collection of essays has been written in the context of rethinking the field of literature and cultural studies in an era when cultural identity is changing. The point of departure is that today we are developing postnational constellations and cosmopolitan selves. Through a number of articles on literary works, films, and visual

arts, this book offers perspectives on cultural encounters marked by globalization. The main topics covered are human rights, world literature, cosmopolitanism, migration, translingualism, and postnational identities. Globalization in Literature is aimed at students and literary scholars within the fields of Scandinavian studies, comparative literature, film studies, and cultural studies.

Klima, medier og politikk

Elisabeth Eide, Dag Elgesem, Siri Gloppen & Lise Rakner (reds.) Abstrakt forlag, 2014. 334 s. ISBN 978-82-7935-363-8.

Global oppvarming er en utfordring til både politikere, journalister og engasjerte samfunnsborgere. Hvordan takler de Norges sentrale dilemma som «klimavennlig oljenasjon»? Forskerne har talt, men hvordan svarer beslutningstakere og andre på utfordringen? Ble Stortingsvalget 2013 et klimavalg? Hvordan tenker

politikere, journalister og organisasjoner om sine oppgaver, og om opinionen? Hva bidrar til ulike samfunnsgruppers syn på klimaendringene? Hva gjør mediene for å knytte klimaforskningen nærmere folks hverdagserfaringer? Denne antologien tar for seg disse og andre brennende spørsmål, om internasjonale forhandlinger, om klimaflyktninger og om bistand. Den er et bidrag til å forstå vår tids største globale utfordring.

Ut av medieskyggen

Representasjon av funksjonshemmede i media

Elisabeth Eide, Tonje Vold & Jan Grue, (reds) Fagbokforlaget, 2014. 157 s. ISBN 978-82-321-0434-5.

Hvor synlige er funksjonshemmede i norske medier? Og hvilke roller tildeles de? Debatten om hvordan mennesker med funksjonsnedsettelse representeres i norske medier er i utvikling. Forfatterne presenterer helt nye studier av den norske medie-dekkingen av personer med nedsatt funksjonsevne. Boka gir et bredt bilde av nyhetsdekningen og endringer

som har skjedd de siste tjue årene. I tillegg belyser den hvordan nyhetsredaksjoner og journalistutdanninger arbeider med rekruttering og bevisstgjøring av journalister og studenter. Forfatterne diskuterer blant annet hvorvidt det omdiskuterte underholdningsprogrammet Ingen grenser og sportsnyhetene fra Paralympics utfordrer eller bekrefter velkjente forestillinger om funksjonshemming.

Lydbilder – mediene og det akustiske

Gunnar Iversen & Asbjørn Tiller, Universitetsforlaget AS, 2014. 202 s. ISBN 978-82-15-02122-5.

Vi har sterke tradisjoner med å analysere den visuelle siden ved film og fjernsyn, men studiene av lyd har vært mindre utviklet. «Lydbilder» er en introduksjon til lyd i film, fjernsyn og moderne kunst. Forfatterne gir først en generell innføring i lyd og teorier om lyd i mediene, og hvordan lyden fungerer i ulike sjangre og konkrete tekster. De diskuterer hva lyd er, hvilke

funksjoner den har i ulike fortellinger, forholdet mellom lyd og bilde og den teknologiske utviklingen på lydrområdet. Del to består av analyser av medietekster der vekten er lagt på lydens funksjon. Analysene konsentrerer seg om film (Oslo, 31. august og Alien-filmene), TV-serier (Mad Men og Boardwalk Empire), dokumentarserier (Madagascar og Kingdom of Plants) og om lyd i moderne kunst (f.eks. lydskulpturen Flyndre).

Fra Terror til Overvåking

Liv Hausken, Trine Krigsvoll Haagensen, Sara Elina Rundgren Yazdani (reds.) Vidarforlaget, 2014. 320 s. ISBN 978-82-7990-233-1.

Fra terror til overvåking. Overvåking i Norge, et kritisk prospekt er en bok om toneangivende holdninger til overvåking i dagens og morgendagens Norge. Den er forfattet av et bredt panel forskere fra medievitenskap, juss, filosofi, statsvitenskap, kriminologi og filmvitenskap, samt fra PST, fra Datatilsynet og fra kunstfeltet. Boken argumenterer for vik-

tigheten av en bredt sammensatt kompetanse for å kunne diskutere et så komplekst fenomen som overvåking på en faglig forsvarlig måte. Alle bidragene tar utgangspunkt i en offentlig rapport som har fått en usedvanlig autoritet i norsk offentlighet, nemlig Gjørverapporten (2012), og diskuterer de spørsmål og dilemmaer som der er av relevans for hvordan man tenker seg overvåking som terrorforebyggende tiltak. Resultatet er et tverrfaglig informert bidrag til debatten om overvåking som utfordring for demokrati og yttringsfrihet, forholdet mellom sosiale medier og personvern, om overvåkingens estetiske funksjoner, om forventninger til beskyttelse, tillit og makt, og om overvåkingens mulighetsbetingelser og implikasjoner.

The Media Welfare State

Nordic Media in the Digital Era

Trine Syvertsen, Gunn Sara Enli, Ole J. Mjøs & Hallvard Moe, University of Michigan Press, 2014.

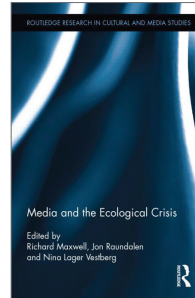

The Media Welfare State: Nordic Media in the Digital Era comprehensively addresses the central dynamics of the digitalization of the media industry in the Nordic countries – Sweden, Norway, Denmark, Finland, and Iceland – and the ways media organizations there are transforming to address the new digital environment. Taking a comparative approach, the au-

thors provide an overview of media institutions, content, use, and policy throughout the region, focusing on the impact of information and communication technology/ internet and digitalization on the Nordic media sector. Illustrating the shifting media landscape the authors draw on a wide range of cases, including developments in the press, television, the public service media institutions, and telecommunication.

Media and the Ecological Crisis

Richard Maxwell, Jon Raundalen & Nina Lager Vestberg (reds.) New York: Routledge, 2014. 206 s. ISBN 978-0-415-70923-1.

Media and the Ecological Crisis is a collaborative work of interdisciplinary writers engaged in mapping, understanding and addressing the complex contribution of media to the current ecological crisis. The book is informed by a fusion of scholarly, practitioner, and activist interests to inform, educate, and advocate for real, environmentally sound changes in design, policy, industrial, and consumer practices. Aligned with an emerging area of scholarship devoted to identifying and analysing the material physical links of media technologies, cultural production, and environment, it contributes to the project of greening media studies by raising awareness of media technology's concrete environmental effects.

Media and Revolt

Rolf Werenskjold, Kathrin Fahlenbrach & Erling Sivertsen, New York, 2014. 419 s. ISBN 978-0-85745-998-5.

In what ways have social movements attracted the attention of the mass media since the sixties? How have activists influenced public attention via visual symbols, images, and protest performances in that period? And how do mass media cover and frame specific protest issues? Drawing on contributions from media scholars, historians, and sociologists, this volume explores the dynamic interplay

between social movements, activists, and mass media from the 1960s to the present. It introduces the most relevant theoretical approaches to such issues and offers a variety of case studies ranging from print media, film, and television to Internet and social media.

Annan ny litteratur

Enjolras, B. (red.), Rasmussen, T. (red.), & Steen-Johnsen, K. (2014). *Status for ytringsfriheten i Norge: Hovedrapport fra prosjektet*. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Artiklar

Arntsen, H., & Ekström, Y. (2014). Finding One's Feet in Modernity: Young Women and the Media in Dar es Salaam and Harare. I T. Oloruntoba-Oju, & K. H. Petersen (red.), *Culture and the Contemporary African*. Stockholm: Recito Förlag.

Dahlén, P. (2014). Den religiösa betydelsen av Flåklypa Grand Prix. *Nordicom Information*, 36(4), 7-23.

Eide, E., Grue, J., & Vold, T. (2014). Et stort felt. I E. Eide, T. Vold, & J. Grue (red.), *Ut av medieskyggen: Representasjon av funksjonshemmede i media*. (s. 11-28). Bergen: Fagbokforlaget.

Eide, E. (2014). Usynlig offer – aktiv borger. I E. Eide, T. Vold, & J. Grue (red.), *Ut av medieskyggen: Representasjon av funksjonshemmede i media*. (s. 141-156). Bergen: Fagbokforlaget.

Eide, E., & Naper, A. (2014). Klimavalg i mediene: Journalistene og det politiske spillet. I E. Eide (red.), *Klima, medier og politikk*. (s. 45-65). Oslo: Abstrakt forlag.

Eide, M. (2014). Tvetidighetens triumf: Populærjournalistikk på norsk. En gjensnitt. *Norsk Medietidsskrift*, 21(4), 295-307.

Ess, C. M. (2014). Selfhood, moral agency, and the good life in mediatized worlds?. I K. Lundby (red.), *Mediatization of communication*. (s. 617-640). Berlin: Mouton de Gruyter.

Ess, C. M. (2014). Ethics in Digital Media. I M-L. Ryan, L. Emerson, & B. J. Robertson (red.), *Johns Hopkins Guide to Digital Media*. (s. 183-188). Johns Hopkins University Press.

Ess, C. M. (2014). Editors introduction: Innovations in the newsroom – and beyond. *Journal of Media Innovations*, 1(2), 1-9.

Hornmoen, H. (2014). Splittet klima: En kritisk diskursanalyse av petroleumsmeldingen. I E. Eide (red.), *Klima, medier og politikk*. (s. 237-257). Oslo: Abstrakt forlag.

Hovden, J. F., & Knapskog, K. A. (2014). Tastekeepers: Taste structures, power and aesthetic-political positions in the elites of the Norwegian cultural field. *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*, 17(1), 54-75.

Hovden, J. F. (2014). To Intervene or be Neutral, to Investigate or Entertain?: National and intranational factors in the formation of Nordic journalism students' role perceptions. *Journalism Practice*, 8(5), 646-659.

Ihlen, Ø., & Roper, J. (2014). Corporate reports on sustainability and sustainable development: 'We have arrived'. *Sustainable Development*, 22(1), 42-51.

Ihlen, Ø., May, S., & Bartlett, J. (2014). Four aces: Bringing communication perspectives to corporate social responsibility. I R. Tench, W. Sun, & B. Jones (red.), *Communicating corporate social responsibility: Perspectives and practice*. Emerald Group Publishing Limited. (Critical studies on corporate responsibility, governance and sustainability, Vol. 6).

Ihlen, Ø., & Verhoeven, P. (2014). Social theories for strategic communication. I D. Holtzhausen, & A. Zerfass (red.), *The Routledge handbook of strategic communication*. Routledge.

Jørgensen, K. (2014). Sound in a Participatory Culture. *Game Studies*, 14 (1) .

Kalsnes, B., Krumsvik, A. H., & Storsul, T. (2014). Social media as a political backchannel: Twitter use during televised election debates in Norway. *ASLIB Proceedings*, 66(3), 313-328.

Knapskog, K. A., & Hovden, J. F. (2014). Høgt og lågt i Stortinget og departementa: Kulturbruk og kulturorientering hjå dei norske politisk-administrative elitane. *Sosiologisk Tidsskrift*, 22(3), 276-300.

Krumsvik, A. H., & Westlund, O. (2014). Hvem tar initiativ til innovasjonsprosesser i nyhetsmediene?: En historisk gjennomgang. I L. Morlandstø, & A. H. Krumsvik (red.), *Innovasjon og verdiskaping i lokale medier*. Cappelen Damm Akademisk.

Krøvel, R. (2014). Insurgency in the Age of the Internet: The Case of the Zapatistas. I K. Fahlenbrach, E. Sivertsen, & R. Werenskjold (red.), *Media and Revolt: Strategies and Performances from the 1960's to the Present*. (s. 351-365). Berghahn Books.

Krøvel, R. (2014). Solidarity Matters: Global Solidarity, Revolution and Indigenous Peoples in Latin America. I T. Miller (red.), *The Routledge Companion to Global Popular Culture*. New York: Routledge/Taylor and Francis Group.

Krøvel, R., & Nystuen, F. (2014). Verden i nasjonal valgkamp: NGO-perspektiver. I E. Eide (red.), *Klima, medier og politikk*. (s. 119-134). Oslo: Abstrakt forlag.

Larsson, A. O., & Moe, H. (2014). Bots ort Journalists?: News Sharing on Twitter. *The European Journal of Communication Research*.

Larsson, A. O., & Moe, H. (2014). Triumph of the Underdogs?: Comparing Twitter Use by Political Actors During Two Norwegian Election Campaigns. *Sage Open*.

Lavik, E. (2014). Romantic authorship in copyright law and the uses of aesthetics. I M. V. Eechoud (red.), *The*

- Work of Authorship*. (s. 45-94). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Lundby, K. (2014). Religion og mediemakt. *Religion og livssyn : Tidsskrift for religionslærerforeningen i Norge*, 26, 17-19.
- Maxwell, R., Raundalen, J., & Vestberg, N. L. (2014). Media Ecology Recycled. I R. Maxwell, J. Raundalen, & N. L. Vestberg (red.), *Media and the Ecological Crisis*. New York: Routledge.
- Mjøs, O. J., Moe, H., & Sundet, V. S. (2014). The Functions of Buzzwords: A comparison of 'Web 2.0' and 'Telematics'. *First Monday*, 19(12).
- Raundalen, J. (2014). Tech Support: How Technological Utopianism in the Media Is Driving Consumption. I R. Maxwell, J. Raundalen, & N. L. Vestberg (red.), *Media and the Ecological Crisis*. (s. 99-120). New York: Routledge.
- Rønning, H. (2014). O papel dos mídias na promoção de direitos humanos: uma perspectiva global. I E. Macamo (red.), *Acesso à Informação*. (s. 61-68). Mosambik: Ibis.
- Staksrud, E. (2014). En demokratisk blindsoner?. I L. Hausken, S. R. Yazdani, & T. K. Haagensen (red.), *Fra terror til overvåking: overvåking i Norge, et kritisk prospekt*. (s. 129-156). Oslo: Vidarforlaget.
- Staksrud, E. (2014). Агрессия в цифре. Дети в информационном обществе. *Deti v informacionnom obšestve*, 16, 24-36.
- Storsul, T. (2014). Deliberation or self-presentation?: Young people, politics and social media. *Nordicom Review*, 35, 17-28.
- Ytterstad, A. (2014). Good sense on global warming. *International Socialism*, 141-163. Issue 144.
- Ytterstad, A., & Høiby, M. H. (2014). Journalistenes klimavalg: Mens vi venter på folket?. I D. Elgesem, E. Eide, L.
- Rakner, & S. Gloppen (red.), *Klima, medier og politikk*. (s. 65-83). Oslo: Abstrakt forlag.
- Ytterstad, A. (2014). Vite, men ikke røre?: Profesjonelle grenser for klimahandling hos norske forskere og journalister. I D. Elgesem, E. Eide, L. Rakner, & S. Gloppen (red.), *Klima, medier og politikk*. (s. 83-101). Oslo: Abstrakt forlag.

Sverige

Forskningsförmedlare: Karin Poulsen och Karin Hellingwerf

Beauty Box

Filmstjärnor och skönhetskultur i det tidiga 1900-talets Sverige

Thérèse Andersson, Lund, Nordic Academic Press, 2014. 228 s. ISBN 978-91-87351-20-4.

I *Beauty Box* belyser historikern Thérèse Andersson representationer av kvinnliga filmstjärnor i relation till framställningar av mode och kosmetik i svensk veckopress, främst tidningen *Filmjournalen* under 1920- och 1930-talen. Utifrån ett film- och kulturvetenskapligt perspektiv analyserar författaren fenomen som imagekonstruktion och stil i förhållande

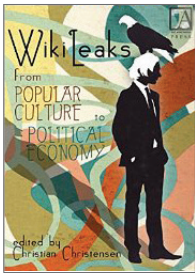
till tidsperiodens föreställningar om kvinnlighet.

Bland exemplen som tas upp finner vi filmstjärnor såsom Mary Pickford, Gloria Swanson och Greta Garbo. *Beauty Box* är en av de första svenska genomlysningarna som sätter sökluften på relationen filmstjärnor, mode och kosmetik. Boken är Thérèse Anderssons avhandling, nu i bearbetad nytgåva.

WikiLeaks

From Popular Culture to Political Economy

Christian Christensen (ed.) USC Annenberg Press, 2014. 208 s. ISBN 9781625176349.

Within a relatively short period of time, WikiLeaks became the best-known whistle-blowing organization in the world.

In this collection, influential and innovative scholars from a wide variety of research backgrounds speculate about why and how WikiLeaks does (or does not) matter. These of essays demonstrate that WikiLeaks

and their activities are relevant to more areas of academic study than have been addressed to date.

The authors are rigorous in their arguments, but also offer opinions and even speculation about WikiLeaks in relation to a range of areas of study. Readers of the essays in *WikiLeaks. From Popular Culture to Political Economy* will appreciate that the contributors have managed to be concrete and precise in their thinking, but also provocative and sharp in their argumentation.

Medie- och informationskunnighet

En forskningsantologi

Johanna Rivano Eckerdal & Olof Sundin, Stockholm: Svensk biblioteksforening, 2014., ISBN (elektronisk) 978-91-976012-2-1.

Begreppet medie- och informationskunnighet (MIK), eller som det ursprungligen heter på engelska media and information literacy, används allt flitigare.

I denna skrift visar Svensk biblioteksforening på forskningens relation till MIK-begreppet, i synnerhet den biblioteks- och informationsvetenskapliga (B&I) forskningens. Nio forskare

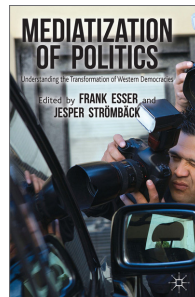
från tre lärosäten bidrar här med sina perspektiv på MIK i förhållande till biblioteksvärlden. I definitionen av MIK inkluderas ett antal färdigheter var och en av oss behöver för att aktivt kunna utöva våra demokratiska rättigheter i dagens digitala samhälle. Till dessa färdigheter räknas digital kompetens eller informationskompetens, som beskriver förmågan att kunna söka, finna, kritiskt granska och använda information för olika syften och i olika sammanhang.

Publikationen finns att ladda ned på <http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2014/04/MIK-UTSKRIFT.pdf>

Mediatization of Politics

Understanding the Transformation of Western Democracies

Frank Esser & Jesper Strömbäck (eds.) Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014. 246 s. ISBN 978-1-137-42597-3

This book aims to understand the transformations of the relationship between media and politics in recent decades, and explores how growing media autonomy, journalistic framing, media populism and new media technologies affect democratic processes.

As politics becomes increasingly mediatized, the role of the media becomes more important in political processes, overlay-

ing and subsuming political logic. This affects not only the presentational aspects of politics but, it is feared, also policymaking processes. This may in turn have far-reaching implications as to how well democracy works. Against this background, *Mediatization of Politics* brings together state-of-the-art chapters written by leading scholars in the field of political communication.

Duckface/Stoneface

Sociala medier, onlinespel och bildkommunikation bland killar och tjejer, i årskurs 4 och 7

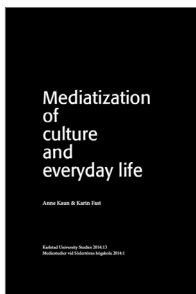
Michael Forsman, Stockholm: Statens Medieråd, 2014. 196 s. ISBN 978-91-979748-5-1.

Rapporten Duckface/Stoneface redovisar bland närmare 150 barn i fyra stockholmsskolor i årskurs 4 och 7 gällande sociala medier, spel och bildkommunikation. Här ingår material från ett fyrtiotal intervjuer. Studien redovisar också två workshops. Rapportens utgångspunkter är genusvetenskapliga. Begrepp som performativitet och genustillägnelse, och teoretiker som Butler, Connell och Yvonne Hirdman är centrala. Detta kombineras med resonemang om medier som vardaglig praktik (Couldry) och sociosemiotiska perspektiv på bildkommunikation (Kress m.fl.). Rapporten visar hur barnens liv online och offline flätas samman genom smarta mobiler och andra medieting. Den visar också att det finns starka drag av genusbetingat isärhållande. Spel, sociala medier och bildkommunikation blir arenor för att tillägna sig genus genom ålders- och könsbunden socialisation.

Mediatization of Culture and Everyday Life

Anne Kaun & Karin Fast, Huddinge; Södertörns högskola, 2014. (Mediestudier vid Södertörns högskola, 1650-6162) (Karlstad University Studies 2014:13) 130 s. ISBN 978-91-86069-87-2.

Mediatization of Culture and Everyday Life commissioned by the sector committee Mediatization of culture and everyday life of the Riksbankens Jubileumsfond provides a comprehensive overview of current Swedish mediatization research focusing on culture and everyday life in and beyond the field of media and communication studies. Based on a broad mapping of research projects financed in Sweden that are tackling questions of media-related change, the report provides insight into a still evolving area of investigation. The two parts of the report firstly provide a discussion of the state of the art of mediatization research and a review of relevant Swedish research projects to secondly present a number of outstanding research environments engaging in research of mediatization of culture and everyday life. The report concludes with outlining topics that have been overlooked in the area so far. Especial-

ly the discussion of temporal aspects of media-related change is pointed out as a gap in current research efforts.

The report can be downloaded at <http://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:698718/FULLTEXT02.pdf>

Ungdomskulturer

Simon Lindgren, Malmö, Gleerups, 2015. 172 s. ISBN 978-91-40666-77-2.

I andra upplagan av *Ungdomskulturer* har bokens bidrag aktualiserats, men den grundläggande strukturen bevarats. Boken presenterar svensk ungdomskulturforskning, där större frågor kring perspektiv sammanfattas med mer specifika studier av ungas identitetsarbete och vuxenblivande. Det handlar bland annat om hiphopens roll i svenska förorter, genusfostran i gymnasiet och om hur nätet blir allt viktigare i processen att hitta sig själv, och kanske även andra. Författarna beskriver den vetenskapliga utvecklingen inom fältet, samtidigt som läsaren får en inblick i unga människors liv. Här medverkar några av Sveriges främsta ungdomsforskare.

Efter Fukushima-katastrofen

Kriskommunikation och mediebevakning i Sverige och Tyskland

Brigitte Mral & Orla Vigsø, Stockholm, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2014. 117 s. ISBN 978-91-7383-504-6.

Fredagen den 11 mars 2011, klockan 14.46 lokal tid, inträffade en av de kraftigaste jordbävningarna i modern tid. Förstörelsen var enorm då Japans östkust slogs i spillror av en flodvåg som krossade samhällen och tog med sig närmare 19 000 människoliv. Mediernas rapportering världen över dominerades av händelsen efter jordbävningen och situationen

kring den förstörda kärnkraftsreaktorn i Fukushima. Tidigt stod det klart att många inte litade på vad japanska politiker, myndigheter och företag kommunicerade.

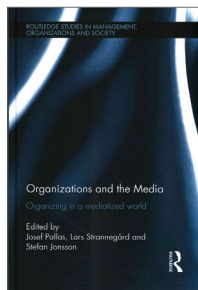
Denna bok beskriver mediernas rapportering och riskkommunikationen efter katastrofen i Fukushima och gör en jämförelse mellan svenska och tyska förhållningssätt.

Publikationen finns att ladda ned på <https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/27485.pdf>

Organizations and the Media

Organizing in a Mediatized World

Josef Pallas, Stefan Jonsson & Lars Strannegård (eds.) New York, Routledge, 2014. ISBN 978-0415813655.

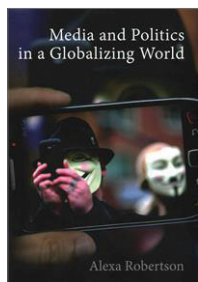

The relationship between media and the organizations they cover has changed dramatically in the last few decades, which have witnessed a huge expansion of news coverage focusing on different types of organizations and their activities. In parallel, organizations have dramatically increased their investment in public relations and other media-oriented forms of

communication. Like other societal developments – globalization, marketization, individualization, scientification – mediatization has become an institutional force. This book analyses the mediatization of contemporary organizations and how individual organizations, industry or markets are scrutinized.

Media and Politics in a Globalizing World

Alexa Robertson, Cambridge, Polity, 2015. 256 s. ISBN 9780745654706

Globalization and technological advances have had a dramatic impact on the relationship between media and politics. How can we understand the connection between the two in the present day?

In this book, the author encourages the reader to explore the relationship from different perspectives – those of the politician, the journalist, the activist and the ordinary citizen – and how the relationship between media and politics varies across cultures. Illustrated with contemporary examples throughout, the book weighs up arguments for seeing new developments in terms of change or continuity, as empowering or debilitating, and as promoting or undermining democracy.

Massmedier

Nya villkor för press, radio och tv i det nya medielandskapet

Lennart Weibull & Ingela Wadbring, Stockholm, Ekerlids Förlag, 2014. 384 s. ISBN 978-91-87391-446, 978-91-87391-44-6

Medielandskapet har under det senaste decenniet förändrats på ett grundläggande sätt, främst genom utvecklingen av internet, även om dagstidningar, radio och tv fortfarande dominerar det svenska medielandskapet.

Massmedier har sedan den första upplagan kom ut 1970 blivit en klassiker och ett standardverk som för den som vill

förstå vad som händer inom mediavärlden. I denna upplaga är samtliga kapitel helt eller delvis omskrivna och ett helt nytt kapitel har tillkommit. Mediernas förutsättningar utifrån tekniska, politiska, ekonomiska och sociala villkor tas upp och de traditionella massmediernas strukturella förhållanden på 2010-talet diskuteras. Vidare ges en översikt av journalistikens förändring och i den avslutande delen står publikens användning av och attityder till såväl traditionella som sociala medier i fokus.

Kvinnor och ledarskap i svenska medier

Cecilia Zadig & Nora Oleskog Tryggvason, Bohus, 2014, 150 s. ISBN 978-91-637-6823-1.

Boken Kvinnor och ledarskap i svenska medier bygger på en undersökning av 208 kvinnliga mediechefer syn på utmaningarna i ledarrollen. Studien berör vad som är roligast och svårast i uppdraget och hur villkoren ser ut för kvinnliga mediechefer samt för branschen som helhet. De kvinnliga mediechefernas beskriver sig själva, sin ledarroll och kommunikationsstil. De delar också med sig av sina bästa råd

och vi får ta del av dessa kvinnors framgångsfaktorer.

Publikationen finns att ladda ner på <http://ceciliazadig.se/bocker/boken-kvinnor-och-ledarskap-i-svenska-medier/>

Annan ny litteratur

Artiklar

- Arntsen, H., & Ekström, Y. (2014). Finding one's feet in modernity: young women and the media in Dar es Salaam and Harare. I T. Oloruntoba-Oju, & K. H. Petersen (red.), *Culture and the Contemporary African*. Stockholm: Recito Förlag.
- Arriaza Ibarra, K., & Nord, L. (2014). Public service media under pressure: Comparing government policies in Spain and Sweden 2006-2012. *Javnost – The Public*, 21(1), 71-84.
- Ballesteros, S., Prieto, A., Mayes, J., Toril, P., Pita, C., Ponce de León, L. Waterworth, J. (2014). Brain training with non-action video games enhances aspects of cognition in older adults: a randomized controlled trial. *Frontiers in Aging Neuroscience*, 6.
- Bjur, J., & Bolin, G. (2014). Massa, individualiserad, nätverkad: En historisk återblick på framtiden för radio och TV. I U. Carlsson, & U. Facht (red.), *MedieSverige 2014: statistik och analys*. (s. 39-46). Göteborg: Nordicom.
- Björkin, M. (2015). Reconstructing past media ecologies: the 1960s generation in Sweden. *European Journal of Communication*, 30(1) 50-63.
- Bolin, G. (2014). Institution, technology, world: relationships between the media, culture and society. I K. Lundby (red.), *Mediatization of communication*. (s. 175-197). De Gruyter Mouton. (Handbooks of Communication Science; Nr. 21).
- Bolin, G. (2014). Television Journalism, Politics, and Entertainment: Power and Autonomy in the Field of Television Journalism. *Television and New Media*, 15(4).
- Christensen, C. (2014). A decade of WikiLeaks: so what?. *International Journal of Media and Cultural Politics*, 10(3), 273-284.
- Christensen, C. (2014). WikiLeaks and the afterlife of collateral murder. I C. Christiansen (red.), *WikiLeaks: from popular culture to political economy*. Los Angeles: USC Annenberg Press.
- Clerwall, C. (2014). Enter the robot journalist: users' perceptions of automated content. *Journalism Practice*, 8(5), 519-531.
- Cronqvist, M. (2015). Mediesymbolik och minnesdynamik: bikiniatollen mellan mediehändelse och världsarv. I M. Cronqvist, J. Jarlbrink, & P. Lundell (red.), *Mediehistoriska vändningar*. (Vol. 25, s. 113-134). Lund: Lunds universitet. (Mediehistoriskt arkiv, Vol. 25).
- Dimnitrova, D., Shehata, A., Strömbäck, J., & Nord, L. (2014). The effects of digital media on political knowledge and participation in election campaigns: evidence from panel data. *Communication Research*, 41(1), 95-118.
- Djerf-Pierre, M., Ekström, M., Håkansson, N., & Johansson, B. (2014). The mediatization of political accountability: politics, the news media logic and industrial crises in the 1980s and 2000s. *Journalism Studies*, 15(3), 321-338.
- Ekengren, A-M., Brommesson, D., & Oscarsson, H. (2014). Medialisering av Sveriges riksdag?: Svenska riksdagsledamöters mediananpassning. *Statsvetenskaplig Tidskrift*, 116(4), 45-72.
- Ekman, M., & Widholm, A. (2015). Politicians as media producers: current trajectories in the relation between journalists and politicians in the age of social media. *Journalism Practice*, 9(1), 78-91.
- Ekström, M., Olsson, T., & Shehata, A. (2014). Spaces for public orientation?: Longitudinal effects of Internet use in adolescence. *Information, Communication and Society*, 17(2), 168-183.
- Enghel, F. (2014). Communication, development, and social change: future alternatives. I K. Wilkins, J. Straubhaar, & S. Kumar (red.), *Global communication: new agendas in communication*. (s. 129-141). Routledge. (New Agendas in Communication Series).
- Esser, F., & Strömbäck, J. (2014). A paradigm in the making: lessons for the future of mediatization research. I *Mediatization of politics : Understanding the transformation of Western democracies*. (s. 223-242). Palgrave Macmillan.
- Falasca, K. (2014). Political news journalism: mediatization across three news reporting contexts. *European Journal of Communication*, 29(5), 583-597.
- Falkheimer, J., & Heide, M. (2014). Consultative strategic communication: participation strategies and social media. I D. Holtzhausen, & A. Zerfass (red.), *The Routledge handbook of strategic communication*.
- Falkheimer, J., & Heide, M. (2014). From public relations to strategic communication in Sweden: the emergence of a transboundary field of knowledge. *Nordicom Review*, 35(2), 123-138.
- Färdigh, M. A., & Westlund, O. (2014). Användning och icke-användning av kvällspressen: På papper, via dator, mobil och surfplatta. I H. Oscarsson, & . A. Bergström (red.), *Mittfåra & Marginal..* (s. 175-188). University of Gothenburg. (SOM-institutets böcker).
- Gunnarsson Payne, J. (2014). Gör ett fanzine för helvete!: DIY, systerskap och queer i svenska feministiska fanzines. I A. Nordenstam, I. Andersson, A. Åsa, & E. al. (red.), *Nya röster: Svenska kvinnotidskrifter under 150 år*. (s. 247-269). Gidlunds förlag.
- Hedling, O. (2014). The trouble with stars: vernacular versus global stardom in two forms of European popular culture. I A. Timoshkina, M. Harrod, & M. Liz (red.),

The Europeaness of European cinema: identity, meaning, globalisation. (s. 109-124). I.B.Tauris.

Hinderson, J. (2015). Från servicemedium till nyhetsmedium: Helsingborgs dagblad som webbpiönjär. I *Mediehistoriska vändningar*. (s. 93-112). Lunds universitet. (Mediehistoriskt arkiv, Vol. 25).

Holmberg, S., & Weibull, L. (2014). Institutionsförtroende mellan berörddhet och mediebevakning. I H. Oscarsson, & A. Bergström (red.), *Mittfära och marginal*. (s. 99-119). Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet. (Bokserien; Nr. 61).

Hyvönen, M. (2014). Det vakande världsgat: global överblick genom lokala dagstidningar 1935 till 1970. I M. Cronqvist, P. Lundell, & P. Snickars (red.), *Återkopplingar*. (s. 181-201). Lund: Lunds universitet. (Mediehistoriskt arkiv, Vol. 28).

Jalakas, A., & Wadbring, I. (2014). Ska man gråta om papperstidningen försvinner?. I A. Bergström, & H. Oscarsson (red.), *Mittfära och marginal*. (s. 161-173). Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet. (Bokserien; Nr. 61).

Jarlbrink, J. (2014). Objektiv journalistik i bandspelarens tidevarv. I M. Cronqvist, J. Jarlbrink, & P. Lundell (red.), *Mediehistoriska vändningar*. (s. 43-66). Lunds universitet. (Mediehistoriskt arkiv).

Jarlbro, G. (2014). Krisejournalistikk eller bara vanlig forbannet journalistikk?. I S. Larssen (red.), *Når nyheter skaper engstelse*. (s. 80-100). Cappelen Damm Akademisk.

Kaun, A. (2014). Mediekunnighet och medborgarskap: publiken som mediekritiker. I F. Stjernstedt (red.), *Mediekritik*. (s. 37-52). Lund: Studentlitteratur.

Kaun, A., & Schwarzenegger, C. (2014). No media less life?: Online disconnection in mediatized worlds. *First Monday*, 19(11), 5497.

Kiousis, S., & Strömbäck, J. (2015). Political public relations: principles and applications. I *Political public relations: principles and applications*. (s. 249-266). Mouton de Gruyter.

Krzyzanowski, M. (2014). Values, imaginaries and templates of journalistic practice: a critical discourse analysis. *Social Semiotics*, 24(3), 345-365.

Lagerkvist, A. (2014). 9:11 in Sweden: Commemoration at Electronic Sites of Memory. *Television and New Media*, 15(4),

Lindgren, A-L., & Sparrman, A. (2014). Blogging family-like relations when visiting theme and amusement parks: the use of children in displays online. *Culture Unbound. Journal of Current Cultural Research*, 6(55), 997-1013.

Ljungberg, E. (2015). Turistguide, livsnjutare och kosmopolitisk förebild: Journalistrollen i resebloggarna .

I *Mediehistoriska vändningar*. (Vol. 25, s. 135-152). Lund: Lunds universitet. (Mediehistoriskt arkiv, Vol. 25).

Lövheim, M. (2014). Mediatization and religion. I K. Lundby (red.), *Mediatization of communication*. (s. 547-571). Mouton de Gruyter. (Handbooks of Communication Science [HoCS]; Nr. 21).

Lövheim, M., & Axner, M. (2014). Mediatized religion and public spheres: current approaches and new questions. I K. Granholm, M. Moberg, & S. Sjö (red.), *Religion, media, and social change*. (s. 38-53). Routledge.

Nord, L., & Strömbäck, J. (2014). It didn't happen here: commercialization and political news coverage in Swedish television 1998-2010. I M. J. Canel, & K. Voltmer (red.) *Comparing political communication across time and space: new studies in an emerging field*. (s. 192-209). Palgrave Macmillan.

Olausson, U., & Berglez, P. (2014). Media and climate change: four long-standing research challenges revisited. *Environmental Communication : A Journal of Nature and Culture*, 8(2), 249-265.

Ots, M. (2014). Sweden: state support to newspapers in transition. I P. Murschetz (red.), *State aid for newspapers: theories, cases, actions*. (s. 307-322). Berlin Heidelberg: Springer. (Media Business and Innovation).

Platen, S. V., & Young, P. (2014). Att intervjua chefer med kommunikationsansvar. I J. Eksell, & Å. Thelander (red.), *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation*. (s. 27-42). Lund: Studentlitteratur.

Rimm, A-M. (2014). Conditions and survival: views on the concentration of ownership and vertical integration in German and Swedish publishing. *Publishing research quarterly*, 30 (1), 77-92.

Rivano Eckerdal, J., Sundin, O., & Carlsson, U. (red.) (2015). Utmaningar och möjligheter: biblioteks- och informationsvetenskapliga bidrag till medie- och informationskunnighet (MIK). I U. Carlsson (red.), *Medie- och informationskunnighet i Norden : en nyckel till demokrati och yttrandefrihet : rapport från Nordiskt expertmöte i Stockholm den 2 oktober 2013*. (s. 141-149). Göteborg: Nordicom.

Roosvall, A. (2014). Beyond dialogue.: exploring solidarity as a mode of communication through a debate on readers' comments to online news. *Northern Lights*, 12(1), 49-67.

Roosvall, A. (2014). Foreign news: a flagship of the nation in an age of globalization. I *Imagined Identities: Identity Formation in the Age of Globalization*. (s. 68-91). Syracuse University Press.

Sandstig, G. (2014). Henriksen and Flora (1999) Revisited: a literature review on third-person effects and children/adolescents. I M. Kuyucu (red.), *Global media researches from East to West*. (s. 73-92). Athens Institute for Education and Research.

- Shehata, A. (2014). Game frames, issue frames, and mobilization: disentangling the effects of frame exposure and motivated news attention on political cynicism and engagement. *International Journal of Public Opinion Research*, 26(2), 157-177.
- Shehata, A., & Strömbäck, J. (2014). Mediatization of political realities: media as crucial sources of information. I F. Esser, & J. Strömbäck (red.), *Mediatization of politics: Understanding the transformation of Western democracies*. (s. 93-113). Palgrave Macmillan.
- Skågeby, J. (2014). Kassetten, radion och hemdatorn. I M. Cronqvist, P. Lundell, & P. Snickars (red.), *Återkopplingar: Medier, historier, praktiker, fält*. (s. 99-113). Lunds universitet. (Mediehistoriskt arkiv, Vol. 26).
- Sundin, E. (2014). Det ökade behovet av mediekunskap i ett förändrat kommunikationslandskap. I H. A. Larsson (red.), *14 röster kring samhällsstudier och didaktik*. (s. 245-254). Jönköping: Högskolan i Jönköping.
- Sveningsson, M. (2014). "I don't like it and I think it's useless, people discussing politics on Facebook": young Swedes' understandings of social media use for political discussion. *Cyberpsychology : Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 8.
- Svensson, G. (2015). *Att förstå mediekritik: begreppsliga, empiriska och teoretiska studier av svensk mediekritik 1998-2013*. Uppsala: Uppsala universitet. (Uppsala Studies in Media and Communication; Nr. 8). Dr.diss.
- Thorén, C., Ågerfalk, P. J., & Edenius, M. (2014). Through the printing press: an account of open practices in the Swedish newspaper industry. *Journal of the AIS*, 15(11), 779-804.
- von Feilitzen, C. (2014). Mediated violence and related risk factors: examples and reflections. I C. V. Feilitzen, & J. Stenersen (red.), *Young people, media and health: risks and rights*. (s. 45-56). Göteborg: The International Clearinghouse on Children, Nordicom. (Yearbook (The International Clearinghouse on Children, Youth and Media), Vol. 2014).
- Vonderau, P. (2014). The politics of content aggregation. *Television and New Media*. 1.
- Voronova, L. (2014). "Send pretty girls to the White House": the role of gender in journalists-politicians' interactions. *Essachess : Journal for Communication Studies*, 7(2), 145-171.
- Wadbring, I. (2014). Kommer vargen den här gången?: Om dagspressens utveckling och eventuella avveckling. I R. Jacobsson (red.), *Thule : Kungl. Skytteanska samfundets årsbok. 2013*. Kungliga Skytteanska Samfundet.
- Wadbring, I., & Ödmark, S. (2014). Delad glädje är dubbel glädje?. I H. Oscarsson, & A. Bergström (red.), *Mittfåra och marginal*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet. (Bokserien; Nr. 61).
- Wiik, J. (2014). Towards the liberal model: the professional identity of Swedish journalists. *Journalism Practice*, 8(5),
- Zuiderveld, M. (2014). Women climbing the ladder: experiences of affirmative action in South Africa. *Global Media Journal : African edition*, 8(1).

NORDMEDIA

Media Presence – Mobile Modernities 2015

Welcome to Copenhagen!

The Department of Media, Cognition and Communication at the Faculty of Humanities of the University of Copenhagen looks forward to a large and interesting NordMedia conference under this year's theme: *Media Presence – Mobile Modernities* between the 13th and 15th of August, 2015.

Conference Theme

The NordMedia 2015 conference in Copenhagen will focus on the changing conditions of human interaction and our changing sense of presence in the modern mediatized world. Ubiquitous media are transforming our cultural and social environments, thus influencing the ways in which we interact both in smaller groups and as participants in the wider society. Digital and mobile media enable people to be virtually copresent in a variety of contexts, irrespective of their physical location. This new media environment is likely to influence both the individual's sense of presence and our common ability to construct and maintain social relationships.

The emerging environment of ubiquitous media has a significant potential for improving democratic participation, for creating new and diverse forms of artistic expressions, and for strengthening social ties across time and space. In order to assess these potentials, however, it remains important to frame and study the present media environment in a historical perspective. In a current perspective, it is further essential to consider the challenges posed by new media, which can fragment public spheres, deepen social divisions, and extend social control. The uses of media for democratic, artistic, and innovative social purposes depend more than ever on the development of appropriate global as well as national regulatory frameworks, on media literacies from cradle to grave, and on the capacity of individuals to manage their own presence in the media.

Keynotes and Panelists

The two keynote speakers for the NordMedia 2015 conference will be:

- Professor *Frank Biocca*, Director of Newhouse School of Public Communications, Syracuse University, who will be speaking under the title 'Present in a Field of Information: Presence, Communication, and Performance in New Media Environments'.

Frank Biocca directs the Newhouse School's M.I.N.D. Lab, part of a network of collaborative research labs for scholarly work in communication, cognitive science and human-computer interaction. Biocca is interested in how mind and media can be coupled to extend human cognition and enhance human performance.

- Associate Professor *Lee Humphreys*, Department of Communication, Cornell University.

Her research has explored mobile phone use in public spaces, emerging norms on mobile social networks, and the privacy and surveillance implications of location-based services. Her recent scholarship tries to historicize social media into a broader context of communication practices. Often using qualitative field methods, she focuses on how people integrate communication technology in their everyday lives in order to facilitate identity management and social interaction.

Division Structure

There are eleven divisions presenting at the NordMedia 2015 conference, and in addition six temporary working groups.

There are one new division and three new temporary working groups for the NordMedia2015 conference.

Divisions

1. Environment, Science, and Risk Communication
2. Journalism Studies
3. Media and Communication History
4. Media, Globalization, and Social Change
5. Media Literacy and Media Education
6. Media Management, Economics, and Policy
7. Film Studies
8. Organization, Communication, and Society

- 9. Political Communication
- 10. Theory, Philosophy, and Ethics of Communication
- 11. Television Studies (New)

Temporary Working Groups

- 1. Media and Religion
- 2. Digital Games and Playful Media
- 3. Nordic Media, War, and Conflict
- 4. Media and Celebrity Culture (New)
- 5. Researching Cross-Media Communication (New)
- 6. Media Across the Life Course (New)

More Information

Please consult the NordMedia15 website – <http://nordmedia2015.ku.dk/> – where updated information will be available.

Chairs of the organizing committee:

Christa Lykke Christensen, christal@hum.ku.dk

Anne Jerslev, jerslev@hum.ku.dk

See you in Copenhagen!